RK
2
E E
h 12
~~21~~
1635c
62009/B
(1774)

MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

WELLCOME
HISTORICAL MEDICAL LIBRARY

ACCESSION NUMBER

PRESS MARK

ACTUARIUS, J.

T8

ΑΚΤΟΥΑΡΙΟΥ

ΠΕΡΙ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΩΝ ΤΟΥ ΨΥΧΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤ ΑΥΤΟ ΔΙΑΙΤΗΣ

ΛΟΓΟΙ Β

QVORVM

ALTERVM E PARIS. EXEMPLO

MARTINI IVVENIS

ALTERVM E COD. MONACENSI

CVM VARIETATE LECTIONIS

NVNC PRIMVM IN GERMANIA

EDIDIT

IOH. FRIDER. FISCHERVS

LIPSIAE

SVMTV IOH. FRIDER. LANGENHEMII

A. C. CIↃ IↃ CC LXXIIII

VIRO

AMPLISSIMO CELEBERRIMOQVE

ANTONIO RIDIGERO

MEDICO CIVITATIS LIPSIENSIS

PRIMARIO

S. D

IOH. FRIDER. FISCHERVS

uram valetudinis diligentissime commendatam esse omnibus hominibus ab ipsa natura, et suus nostrum quemque sensus satis docet, et Tu omnium minime ignoras, Vir medicae artis Scientissime, quem tanta multitudo parentum et liberorum, magistratuum et priuatorum, nobilium et ignobilium, beatorum et pauperum, suae praeesse saluti tantopere cupit. Sed eadem

natura demonſtrat, pro admirabili ſua liberalitate, cunctis ipſa vias tuendae et conſeruandae valetudinis eas, quas inuenire facile, atque ingredi, ſi velint, poſſint. Neque enim ſolum diligenter noſcere ſuum quemque corpus admonet, ſed etiam ſtudioſe obſervare iubet, quae res obeſſe ſaluti eius, quae prodeſſe, ſoleant, atque adeo voluptates omnes praetermittendas ſemper, continentiam omni in victu ſummo ſtudio et diligentia ſequendam, eſſe clamat. Sed quum natura videret, quanta foret multorum hominum in obſeruandis his viis, vel tarditas, vel neglegentia; vt rationibus eorum et ſaluti nec hoc in genere defuiſſe videretur: exiſtere iuſſit omnibus ſaeculis doctiſſimos Medicos, qui etiam litteris complecterentur tuendae et conſeruandae valetudinis praecepta, quorum vtilitate et ſapientia cognita, conſuleret ſuo quiſque corpori eo cupidius et felicius. Et apud Graecos quidem Tu non neſcis, Vir Eruditiſſime, vt in caeteris artis Tuae partibus, ita in hac quoque, omnium principem floruiſſe Hippocratem Coum, cuius libros de victus ratione tres etiamnunc extare gaudemus. Hippocratis exemplum ſequutus eſt, ſaeculis non multis poſt, magnus ille Galenus,

qui

qui varia ad hanc medicinae partem pertinentia Opuſcula reliquit: et poſt Galenum exorti ſunt, aetatibus propemodum omnibus, multi alii, qui proſpicere ſtuderent, eodem in genere, commodis et ſaluti hominum; praeſertim quum Hippocratis et Galeni exemplo, quorum vterque annum vitae centeſimum ſuperauit, cognouiſſent, quanta eſſet talis praeceptionis vtilitas.

Atque hoc in numero Iohannes fuit, Zachariae filius, qui vulgo appellari ſimpliciter Actuarius ſolet. Eum nouimus diſcipulum Ioſephi Rhacendytae fuiſſe, medici et philoſophi doctiſſimi: qui etſi nunc in omnium fere ignoratione verſatur; quae fuere ſemper, et cum maxime ſunt, multorum ſummorum hominum fata: tamen non dubium eſt, quin omnes vehementer admiraturi eſſent excellentem viri multiplicemque doctrinam, ſi Opuſcula eius dialectica et phyſica, etiam rhetorica, quae in bibliotheca Monacenſi,[1] Vindobonenſi,[2] et aliis, latent, ſtudio et

 cura

1. *Cod. chart.* 146. *Vid. Catalogus Codd. Graecorum bibl. Monac. p.* 58. *Ingolſtad. A.* 1602. 4

2. *Vid. Neſſelii Catal. bibl. Caeſar. P.* 4 *p.* 41 *Cod.* 70.

cura virorum doctorum e suis latebris protraherentur. Is quum Andronici senioris saeculo vixerit; quum Apocaucus, Actuarii condiscipulus, floruisse legatur gratia Iohannis Cantacuzeni, qui Andronico iuniori successerat in imperio: satis certum videtur, Actuarii aetatem incidisse in eadem tempora. Sed ipse Actuarius excellens fuit et philosophus et medicus, vt Tu, Vir Amplissime, coniunxisti semper, Parentis Tui et doctissimi cuiusque medici auctoritate et exemplo, artis medicae studia cum philosophiae studiis. Nam quum eam esse appareat animi corporisque coniunctionem, vt animus mirifice afficiatur omnibus corporis mutationibus, corpus motibus animi variis varie mutetur: dubitari profecto non potest, quin caussas multorum morborum et initia citius indagare, naturam eorum atque vim facilius cognoscere, remediis denique idoneis subuenire certius saluti aegrotantium, valeat medicus is, qui non modo corporis notitiam habeat, sed animi quoque motus varios et mutationes, earumque caussas et effecta, probe perspexerit. Atque medicae quidem artis quanta in eo fuerit scientia; quanta felicitate diligentia eius versata sit in ea tractanda

atque

atque exercenda; vel ex eo intellegi plane posse arbitror, quod inter Archiatros aulae Constantinopolitanae receptus legitur, ita, vt simpliciter Actuarius diceretur. Etenim vt diserte Ἀρχίητρος *appellatus in libris antiquis reperitur:*[3] *ita Actuarii nomine insignitum fuisse eum, qui praeesset valetudini Principis, certissimum est; etsi non satis apparet, ab qua muneris parte traxerint hoc nomen Archiatri Constantinopolitani, nisi forte quis coniecturam facere velit ex eo, quod hic ipse Iohannes in Codicibus manu scriptis* Πυρπόλος *vocatur.*[4] *Nam Cabasilas, Actuarius, legitur apud Pachymeren, in Commentariis de rebus Michaëlis Palaeologi,*[5] *noluisse huic Imperatori, quem letali morbo oppressum videret, instantem mortem denuntiare. Cabasilas igitur quin Archiater Principis fuerit, quis dubitet? Sed grauiores etiam atque certiores doctrinae Actuarii testes habentur ipsi eius libri, e quibus omnes fatentur non maiorem vniuersae medicinae scientiam elucere, quam philosophiae. Nolo iam*

3. *Vid. Lambecius Commentarr. bibl. Vindob.* 6 *p.* 118

4. *Vid. Lambecius d. l.* 5. 6, 36 *p.* 115 *et* 118 *p.* 359 *Possin.*

Tibi moleſtus eſſe, Vir Sapientiſſime, longa eorum recenſione, praeſertim quum non ignores, Paſchalem Gallum,[6] *et Ioh. Georgium Schencquium,*[7] *in Bibliothecis Iatricis, etiam Fabricium in Bibliotheca Graeca,*[8] *ſatis diligenter perſequutos eſſe omnes, cum eos, quorum Codices etiammunc laient in bibliothecis Britaniae, Galliae, Italiae, et Germaniae, tum hos, qui, cura doctorum hominum, in lucem editi ſunt. Sed quum ſcias, libros Actuarii lingua Graeca ſcriptos eſſe: ſane non parum miraberis mecum, omnes adhuc prodiiſſe Latine tantum conuerſos, praeter libros duo* περὶ ἐνεργειῶν καὶ παθῶν τοῦ ψυχικοῦ πνεύματος καὶ τῆς κατ' αὐτὸ διαίτης, *quos Martinus Iuuenis Lutetiae Pariſiorum anno* LVII. *ſaeculi ſexti decimi Graece emiſit octonis,* deſcriptos ex exemplo, quod acceperat beneficio*

6. *Bibl. Iatric. p. 3 ſ. Baſil. A.* 1590. 8

7. *Bibl. Iatric. p. 7 ſ. Francof. A.* 1609. 8

8. 6, 7. 7 *Vol.* 12 *p.* 635 — 639

* *Index Opuſculi, cuius exemplar extat in bibliotheca Ampliſſimi Senatus Lipſienſis, eſt hic,* Ἀκτουαρίου περὶ ἐνεργειῶν καὶ παθῶν τοῦ ψυχικοῦ πνεύματος καὶ τῆς κατ' αὐτὸ διαίτης, λόγοι β'. Actuarii de actionibus et affectibus ſpiritus animalis eiuſque victu Libri II. Nunc primum in lucem prod-

neficio Iacobi Gopyli, medici Parisiensis clarissimi, et praeter libros totidem περὶ διαγνώσεως παθῶν, quos ab eodem Gopylo Graece vulgatos esse ex eo suspicor, quod Henr. Stephanus inseruit Dictionario Medico[9] *multas particulas istorum librorum: quas quum nusquam, quod sciam, ostenderit, a se e scriptis Codicibus haustas esse, e libris editis petierit necesse est: sed ab eodem Stephano video laudari in illo ipso libro locos nonnullos ex Opere Actuarii de Vrinis; quod ipsum Opus vulgo creditur Latine tantum editum extare. Et Gopylum omnino de monumentis Actuarii praeclare meritum reperio. Neque enim tantum libros eius de Vrinis, ab Ambrosio Leone, Nolano, Latine versos, ad Codices Graecos tres recensuit et emendauit, sed descripserat etiam omnia eiusdem Opuscula, cum Co-*

prodeunt, Iac. Goupyli beneficio, qui nobis eorum exemplum dedit. Parisiis apud Martinum Iuuenem, sub insigni D. Christophori, e regione gymnasii Cameracensium. 1557. 8. *Constat plagulis decem, sed Praefationis omnique alia dote caret.*

9. *Editum est A.* 1564. 8, *et complectitur expositiones verborum medicinalium, excerptas ex Hippocrate, Aëtio, Aretaeo, Galeno, Paulo Aegineta, Actuario, aliisque Medicis antiquis.*

dicibus antiquis contulerat, et Graece coniunctim edere constituerat: quae eorum Collectio hodie in bibliothecis Britaniae, inter Codices Vossianos, extat.[10] *Sed libros* περὶ ἐνεργειῶν καὶ παθῶν τῆς ψυχικῆς πνεύματος καὶ τῆς κατ' αὐτὸ διαίτης *decem annis ante, quam a Iuuene ederentur, Latine conuerterat Iulius Alexandrinus, Tridentinus: qua Versione eorum auxit Collectionem suam Medicorum veterum Henr. Stephanus.*[11]

Hi igitur libri quanquam ita cohaerent inter se et argumenti et orationis vinculo, vt separari nullo modo neque possint neque debeant, ipso Actuario auctore, qui in Praefatiuncula libri posterioris laudat alicubi[12] *superiorem librum: et coniunctus sane vterque liber extitit in iis Codicibus, quibus Iulius Alexandrinus et Martinus Iuuenis vsi sunt: videntur tamen multi librarii, nunc priorem librum, nunc posteriorem, separatim descripsisse. Gallus certe et Schencquius hos libros, vt diuersos, laudant, quo-*

10. *N.* 22. *Vid.* *Catal. librorum MSS. Angliae et Hiberniae To.* 2 *p.* 58, *Oxon. A.* 1697

11. *P.* 2—42. *Prodiit A. C.* CIↃ IↃ LXVII *forma maxima.*

12. *P.* 55

quorum Codices aiunt in bibliotheca Parisiensi regia reperiri. Etiam in bibliotheca Monacensi vterque liber extat, sed seiunctim descriptus. Nam non solum is, qui Indicem Codicum Graecorum huius bibliothecae edidit, eos recensuit, tanquam libros separatim scriptos; sed etiam Theophilus Coberus, Vir clarissimus, qui nunc in Schola Budissana bonas litteras cum laude docet, quum Monaci versabatur, descripsit ex illo ipso Codice, qui chartaceus est formae maximae, tantum libellum de Diaeta. quod profecto ille non fecisset, nisi separatim scriptum inuenisset. Caeterum hac librariorum inconstantia Fabricius et alii ita se decipi atque falli passi sunt, vt crederent, relictum esse ab Actuario Opusculum de Diaeta, quod plane diuersum esset a duobus illis libris, neque adeo ab vllo vnquam editum.

Ego vero quum primis mensibus huius anni graviter aegrotare coepissem, sed ita tamen, vt Tu ostenderes, Vir Experientissime, valetudinem recuperari a me et sustentari in primis victu salubri moderatoque posse: cognoscenda mihi paulo diligentius Medicorum Graecorum veterum ea de re praecepta putaui:

taui: et quum eodem illo tempore venderentur libri Stiglitii τῦ μακαρίτυ, Curatoris Scholae noſtrae prudentiſſimi, cuius nos amore et beniuolentia floruiſſe eo vehementius laetamur, quum teſtes eius habeamus Rhetoras Pithoei Latinos Pollucemque et Aldinum et Iuntinum; redimere inde viſum eſt Opuſculum Actuarii de Diaeta, quod, vt ante ſignificavi, ab Cobero deſcriptum erat e Codice Monacenſi. Quod quidem Opuſculum quum viderem complecti praecepta admodum ſalutaria; quum etiam orationis Graecae elegantia et perſpicuitate ſingulari non minus, quam ipſorum praeceptorum breuitate vtili, mirifice delectarer; quum Opuſculum ſcirem a nemine emiſſum eſſe poſt Iuuenis tempora: ſperabam, me initurum eſſe gratiam non mediocrem ab cupidis antiquae doctrinae, ſi ederem illud denuo ex Coberiano exemplari, ita, vt adiungerem quoque, non modo lectionis varietatem e Verſione Latina Iulii Alexandrini; haec enim exprimit fere verbum e verbo, vt, quas lectiones eius auctor ſequutus ſit, facillime inde et certiſſime iudicari queat; et e Pariſienſi exemplo, ſed etiam librum alterum, vt integrum eſſet Opuſculum, neque vlla parte careret ſua.

Atque

Atque hoc cultu prodiisse illud nunc vides, Langenhemii nostri sumtu, Vir Amicissime, ita quidem, vt etiam peccata manus librarii Monacensis seruata sint. Id vero vt ad Te potissimum mitterem, his maxime caussis adductum me esse scito. Primo enim neminem facile apud nos reperiri, praeter Te, intellegebam, qui Actuario par esset et philosophiae et artis medicae scientia, eiusque exercendae felicitate, vt in Archiatris ciuitatis nostrae rectissime ponerere, iudicio omnium bonorum neque inuidiae tenebris obcaecatorum hominum: deinde videbam, Temet ipsum mihi auctorem extitisse consilii de libello edendo, quum aegrotanti mederi instituisses ciborum maxime et delectu prudenti et vsu moderato: denique extare volebam monumentum aliquod grati mei aduersus Te animi ad posteros. Etenim Tu non modo meorum omnium valetudini et saluti praeclare consuluisti adhuc artis Tuae apparatu, sed me in primis ante hos sex annos morbo grauissimo et pertinacissimo ita liberasti, vt Te verissime possem seruatorem celebrare meum. Nam quum ego ante, quam curae Tuae commisissem meam valetudinem, etiam vitae spem omnem abiecissem; paullo post so-

lertia

lertia Tua et diligentia fideli tantopere ſum recreatus, vt non ſolum partes muneris mei peragere, ſed aliis quoque laboribus prodeſſe bonarum litterarum ſtudioſis, vſque adhuc potuerim. Deus optimus maximus remuneretur, Vir Experientiſſime, atque ornet Tuam doctrinam, humanitatem, induſtriam, diligentiam, fidem, quibus virtutibus Tu Tibi, ringente quamuis inuidia, tot ciuium bonorum, tot ampliſſimorum hominum, amorem et fiduciam conciliaſti, vitae longiſſimae vſura, valetudinis proſperitate continua, omnibuſque omnino praemiis et commodis doctrinae ac virtutis maximis. Caeterum valetudinem et meam et meorum curae Tuae et fidei commendatiſſimam porro habebis, exiſtimabiſque, neminem me amantiorem Tui ſtudioſioremque vſquam reperiri. Vale. Scripſi Lipſiae in Schola Thomana m. Quintili A. C. CIↃ IↃ CCLXXIII

ΑΚΤΟΥΑΡΙΟΥ

ΠΕΡΙ

ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΩΝ
ΤΟΥ ΨΥΧΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤ ΑΥΤΟ
ΔΙΑΙΤΗΣ

ΛΟΓΟΙ ΔΥΟ

ΑΚΤΟΥΑΡΙΟΥ
ΠΕΡΙ
ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΩΝ ΤΟΥ ΨΥΧΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤ ΑΥΤΟ ΔΙΑΙΤΗΣ ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ ΕΝ ΩΙ ΕΣΤΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΑΥΤΑ *

Ἀπόδειξις ἐκ τῶν κατὰ μέρος ἰδιοτήτων τῶν ἀλόγων ζώων, ὅτι ἐν ἡμῖν θεία τις ὐσία. α΄

Ὅτι ὐδέν τι ζῶον ἑτέρῳ ἐπιφέρεται πλεονέκτημα, ἄνθρωπος δὲ τὰ πάντων προβάλλεται πλεονεκτήματα, καὶ ἄμεινον αὐτοῖς κέχρηται, λόγῳ τὲ καὶ διανοίᾳ χρώμενος. β΄

Ὅτι θεῖον καὶ νοερὸν ἐκ τῶν κατ' αὐτὴν ἐνεργειῶν ἡ ἐν ἡμῖν ψυχὴ συνάγεται. γ΄

Ὅτι ἁπλῆ τις ὖσα καὶ μία τῷ ἀριθμῷ ἡ ψυχὴ, πολυειδὴς τὴν δύναμιν φαίνεται. ** δ΄

Περὶ ἰδίων ἐνεργειῶν τῶν κατὰ τὴν ψυχὴν δυνάμεων. ε΄

* In Versione Latina Iulii Alexandrini hic Index non est expressus: et summa cuiusque Capitis praemissa legitur ipsis Capitibus. Sed initio Libri prioris extat hic titulus, *Actuarii in librum suum de actionibus et affectibus spiritus animalis, Praefatio.*

** Iul. Alex. *Animam numero vnam, ac substantiam simplicem, facultate multiplicem videri.*

Περὶ τῆς κατὰ τὴν τροφὴν οἰκονομίας, ἐν ᾧ καὶ περὶ διαφορᾶς πνευμάτων, γεννωμένων κατά τε τὴν γαστέρα καὶ τὸ ἧπαρ, ἔτι τε τὴν καρδίαν καὶ τὸν ἐγκέφαλον· καὶ ὅπως τούτοις οἷον ὀχήμασιν αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις κέχρηνται. ε΄
Περὶ τῆς κατὰ τὸν ἐγκέφαλον διαπλάσεως, καὶ τῆς κατ' αὐτὸν φαινομένης διαφορᾶς τῶ ψυχικῶ πνεύματος. ϛ΄
Περὶ τῆς κατὰ τὰς ὀφθαλμὰς ἐνεργείας τῶ ψυχικῶ πνεύματος καὶ τῶν λοιπῶν αἰσθητηρίων. ζ΄
Περὶ τῶ ὅπως ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως ἐπὶ τὴν φαντασίαν διαβαίνει τὰ αἰσθητὰ, καὶ τῶν κατὰ τὴν φαντασίαν ἐνεργειῶν. η΄
Περὶ τῶν κατὰ τὸ μνημονευτικὸν ἐνεργειῶν. θ΄
Περὶ τῶν λοιπῶν ἐνεργειῶν τῆς ψυχικῆς δυνάμεως. ι΄
Περὶ διαφορᾶς παθῶν τῶν κατὰ τὴν ὄψιν καὶ τὰ λοιπὰ αἰσθητήρια. ια΄
Περὶ διαγνώσεως καὶ θεραπείας τῶν κατὰ τὰ λοιπὰ αἰσθητήρια παθῶν. ιβ΄
Περὶ τῶ ὅπως διαφόρων τε ὀρεγόμεθα, καὶ ὅπως ἔχι πάντες ταῖς αὐταῖς ψυχικαῖς ἐνεργείαις ὡσαύτως κεχρήμεθα. ιγ΄
Περὶ ἐνεργειῶν τῶ φυσικῶ πνεύματος. ιδ΄
Περὶ ἐνεργειῶν τῶ ζωτικῶ πνεύματος. ιε΄
Περὶ ἐνεργειῶν τῶ ψυχικῶ πνεύματος καὶ τῆς κατ' αὐτὸ διαφορᾶς τῶν φρονήσεων. ιϛ΄
Περὶ τῶν κατὰ τὴν αἴσθησιν παθῶν. ιζ΄
Περὶ διαγνώσεως καὶ θεραπείας τῶν κατὰ τὸ φαντασικὸν καὶ μνημονευτικὸν καὶ λογισικὸν παθῶν. ιη΄
Περὶ αἰτίας τῶν κατὰ τὸ δοξασικόν τε καὶ διανοητικὸν παθῶν. ιθ΄

ΑΚΤΟΥΑΡΙΟΥ

ΠΕΡΙ

ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΩΝ ΤΟΥ ΨΥΧΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤ ΑΥΤΟ ΔΙΑΙΤΗΣ *

ΛΟΓΟΣ Α **

Ἐπειδή σε ταῖς ἔναγχός τε καὶ πρότριτα ἐπὶ φιλοσόφοις θεωρήμασι συνουσίαις ἀναπαθήρας τὴν περικεχυμένην ἡμῖν περὶ τὸ διανοητικὸν ἀχλὺν, ἀνενέγκαι, καὶ πρὸς ἑαυτὸς συσραφῆναί τε καὶ κατιδεῖν, ὅτι ἐν ἡμῖν θεῖον καὶ νοερὸν πνεῦμα πέπεικας, ὃ δὴ διαλάμπον ἐπὶ τῷ ψυχι-

* In Versione Latina Iulii Alexandrini legitur libro titulus praefixus hic, *Actuarii Zachariae filii de Spiritu animali libri duo: prior de actionibus et affectibus spiritus animalis; posterior de spiritus animalis nutritione: ad Iosephum Racendytam.*

** Vers. Lat. *Actuarii in librum suum de actionibus et affectibus spiritus animalis Praefatio.*

κῷ τούτῳ καὶ κινητικῷ[1] πνεύματι τὰς ἐν ἡμῖν ἀποπληροῖ ἐνεργείας, προσετίθης δὲ τοῖς λόγοις, ἀξιῶν βιβλίον ἐκδοθῆναί σοι περὶ τοῦ ἐν ἡμῖν ψυχικοῦ πνεύματος, ὅπως[2] ἂν καθαρὸν διατελοίη ἐπικουρίᾳ τέχνης καὶ αἷς τισι κεχρῆσθαι δέον ἐπὶ τούτῳ διαίταις, ἐκ ἄν γε δίκαια δράσαιμεν, μὴ ὑπείξαντές σου ταῖς ἀξιώσεσι· καὶ ἐν ὑποθήκης μέρει τοιτί σοι τὸ βιβλίον συντάξαντες, ὡς ἂν ἔχοις ἐκ τοῦ προχείρου εἰδέναι, αἷς τισί σε δέον κεχρῆσθαι διαίταις, τῷ τε σώματι τὴν ὑγίειαν, καὶ τῷ ψυχικῷ δὴ τούτῳ πνεύματι χαριζομένους ἀκραιφνῆ τὴν διάνοιαν·[3] ἐπειδή σοι τῶν ἄλλων τοῦτο μᾶλλον μεμέληκεν, ἵνα ὑπὸ δεξιῷ δηλαδὴ ὀργάνῳ ὁ νοῦς σοι τὰ θεωρήματα ταῖς ἐφεξῆς ἐλλάμπῃ δυνάμεσι τῆς ψυχῆς· καὶ τὸ εὐδαιμονεῖν σε ἐντεῦθεν εἴη, ἐν γαλήνῃ τε καὶ κατασάσει τοῦ πνεύματος· καὶ πάλαι δ' ἔμοιγε χρέος ἀποτινύναί σοι ὧν ἂν ἡμῶν ἐν χρείᾳ γένοιο τῆς τέχνης καλῶν, ἀμέλει καὶ ὑπείκειν καὶ ἐγχειρεῖν προσῆκον ἔδοξε τοῖς ἀρίστοις τε καὶ τελεωτάτοις τῆς τέχνης θεωρήμασι, καὶ τῷ τηλικούτῳ χαρίζεσθαί σοι φίλῳ καὶ θείῳ πατρί· ὅτι μὲν γὰρ τῶν ἐν ἰατρικῇ θεωρημάτων πέρας, ἡ τοῦ ἐν ἡμῖν ψυχικοῦ πνεύματος θεωρία, ᾧ δὴ πνεύματι αἱ τῆς λογικῆς ψυχῆς δυνάμεις ἐλλάμπουσιν· ἀρχὴ δὲ αὖθις τοῦτο καὶ οἷον ὑποβάθρα τῶν κατὰ τὸν νοητὸν διάκοσμον[4] πολιτευομένων ἀνδρῶν,

1. γρ. διανοητικῷ. Atque sic legit Iul. Alexandrinus. vertit enim, *qui in animali hoc et* intelligibili *ſpiritu elucens.*

2. γρ. ὅπερ. Iul. Alex. *quo purior is arte adiutus perduret.* Legit igitur ὅπως.

3. γρ. διαύγειαν. Iul. Alex. *intelligendi vim ſinceram illam.* Legit igitur ipſe quoque διάνοιαν.

4. γρ. κόσμου. Iul. Alex. *qui in* mundo *ipſo intelligibili verſantur.*

δρῶν, αὐτός τ' ἂν ἀκριβῶς εἰδείης, καὶ ἱκανῶς γε περὶ τούτων ἡμῖν, ὡς οἶσθα, πεφιλοσόφηται ἔναγχος. ὅτι δὲ καὶ κλίμαξί τισι καὶ γεφύραις, αἳ κατὰ τὴν φιλοσοφίαν θεωρίαι εἰκάσιν, ἀπὸ τῶν ταπεινοτέρων ἐπὶ τὰ τιμιώτερα τὸν νοῦν ἐπανάγουσαι, δέονται δ' ὅμως καὶ τῆς ἀπ' ἀλλήλων ἐπικουρίας, κἀντεῦθεν ἂν εἴη δῆλον· νοῦς μὲν γὰρ καὶ ὅσαι περὶ αὐτὸν ψυχῆς ἐνέργειαι, οἷς ἂν τὰς καθ' αὑτὰ δυνάμεις ἐκπέμψαιεν, ταῦτα διαφανῆ τε καὶ εὐτύπωτα διατελεῖν ἐθέλουσι. ταῦτα δ' οὐκ ἂν ἀπὸ τῆς τέχνης ἐπανασώσαιεν τὸν αὐτοῖς προσήκοντα λόγον, ὅσος ἔν τε κράσει, καὶ ποιότητι καὶ ποσότητι θεωρεῖται μὴ ἐπισταμένῳ τὰ νοῦ ἐξευρημότος, οἷς τισι διαιτήμασι καὶ φαρμάκοις δέον κεχρῆσθαι. οἷς δῆτα τοῦτο πρᾶγμα γίνεται, ἐπὶ μὴ πᾶσι τοῦτο γίνεται. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ὅπως ἔχει, φαίης δ' ἂν ἡμῶν ἄμεινον κατανεύσας καὶ περὶ τούτων, χρεὼν ἂν εἴη ἐντεῦθεν προαναλαβόντας ἡμᾶς τὸν λόγον, προδιασαφῆσαι ἅττ' ἂν εἴη προσῆκον εἰδέναι τὸν ἐντευξόμενον τῷ βιβλίῳ, ὡς μὴ ἀπατῷτο τῆς περὶ τὸν ἄνθρωπον οἰκονομίας ἀγνοῶν τὰς λόγους· εἰκὸς γὰρ καὶ ἑτέροις ἐμπεσεῖν τὸ βιβλίον· οἷς μὴ κατὰ τὴν σὴν ἕξιν ἐς φιλοσοφίαν διατεθεῖσι, δόξειεν ἄν τι λόγου ἄξιον ἔχειν, καὶ τὰ πρὸ τῆς ὑποθέσεως ῥηθησόμενα. ὀδενὸς ἦν εἰκῇ ὀδ' ὡς ἔτυχε γινομένου ἐπὶ τοῖς κατὰ φύσιν ἐνεργουμένοις πράγμασι, καὶ τοῦτο ὡς μεγίστου τε καὶ ἀμεταθέτου κειμένου ἀξιώματος, ὃ δίκαιον ἀγνοουμένων τῶν λόγων, ἐφ' οἷς δὴ ταῦτα γίνεται, δι' ἁμαρτίας δή τινας καὶ ἀκαιρίας καταιτιᾶσθαι τῶν γενομένων· ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἐγνωσμένων καὶ ἐπὶ τὰ μὴ ἐγνωσμένα χωρεῖν, καὶ τὴν αὐτῶν ποιεῖσθαι συζήτησιν· ἔστω γὰρ ἂν πολλὰ καὶ τῶν μὴ φαινομένων ἀναφανείη τῷ περὶ ταῦτα ἐσπουδακότι νῷ· φύσει μὲν γὰρ καὶ ὁμοιότη-

τι, τὰ καθ' αὑτόν τε καὶ περὶ αὐτόν· [5] ὑπεροχῇ δὲ, τὰ μετ' αὐτὸν οἷδε νῆς. μετατίᾳ δὲ καὶ ἀλλοιώσει καὶ συγγενείᾳ, τὰ ὑπὲρ αὐτόν. εἰ δὲ μὴ πάντες ταῦτα διανοεῖσθαι ἱκανοί πεφύκαμεν, [6] τὸ ἀπεσράφθαι ἡμᾶς ἐκεῖθεν καὶ κεχηνέναι περὶ τὴν ὕλην, τὸ αἴτιον. ἵν' ἓν μὴ ἐς μακρὸν τὸν λόγον ἀποτείνων ἐκβεβηκέναι δόξω τῆς ὑποθέσεως, ἀπ' αὐτῆ δὴ τῆ ζητουμένῃ πράγματος τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποθέσεως θήσομαι, βραχέ' ἅττα προδιαλαβὼν τῷ λόγῳ περὶ ψυχῆς, ἕτω βιασαμένης τῆς περὶ τὸν λόγον μεθόδου.

Κεφ. α'

Ὅτι μὲν ἓν ἐξ ἑτεροειδῶν [1] ἐς ταὐτὸ συνιόντων, ψυχῆς λέγω καὶ σώματος, ὁ ἄνθρωπος συνίσασθαι πέφυκε σοί τε πρὸ τῶν πολλῶν, ἀποδεικτικαῖς μεθόδοις καὶ τοῖς πολλοῖς, αὐτῇ τῇ ἐξ αἰσθήσεως πίσει δῆλον καθίσαται. καὶ τῷ μὲν ἐς αἴσθησιν βλέποντι, κἀκ τῶν τεθνεώτων ἔχ ἧττον ἂν ἐποφθείη. ἐκσάντος γάρ τινος [2] πάντα νεκρὰ Φαίνεται· ἀλλὰ τοῦτο μὲν καὶ περὶ τὰ λοιπὰ τῶν ζώων Φαινόμενον, ἔκέτι δῆλον τὸ διάφορον ἡμῶν πρὸς τὰ τῶν ἀλόγων εἴδη εμποιεῖ. τῷ λόγῳ δὲ τὸ μεταξὺ ἀλόγου τε καὶ λογικῆς ψυχῆς, ῥᾳδίως ἀναφαίνεται· ἕκασον μὲν γὰρ τῶν ἀλόγων ζώων, τὰ συσατικὰ ἐκ φύσεως πλεονεκτήματα καὶ πρὶν ἢ δέξαι μαθεῖν προβαλλόμενον, τούτοις δὴ ἀπαρατυπώτως χρῆται. μήθ' ὅπως εἰς

5. Iul. Alex. vertit simpliciter, *quae ſecundum ipſam ſunt*, omiſſis verbis τε καὶ περὶ αὐτόν.

6. γρ. πεφύκασι. Iul. Alex. *quod non omnibus innatum hoc ſit, vt ea intelligant.*

1. γρ. ἐναντίων. Iul. Alex. *hominem* ex contrariis *conſtare.*

2. Iul. Alex. *quae quum melius ſemper quiddam recedit, puta anima ipſa, demortua viſantur.*

εἰς τȣ̃το γέγονε συνιέναι ἔχον. μήθ' ὅπως ἂν ἐφ' ἕτερον μεταςαίη εἶδος ἐπιτηδεύματος. αεὶ δὲ τοῖς αὐτοῖς ἕκαςον κέχρηται· μέλιττα μὲν γὰρ ἀεὶ τοῖς αὐτοῖς σχήμασιν ἐπὶ τȣ̃ σίμβλȣ κέχρηται καίτοι γε ἐξὸν ἦν καὶ ἐφ' ἑτέροις σχήμασι τὴν αὐτὴν ἀσφάλειαν ἐπιδείξασθαι. τῇ αὐτῇ δ' ἀεὶ κέχρηται ἐργασίᾳ, καὶ ȣ̓̓τ' ἄν ποτε παύσαις αὐτὴν ἐργάζεσθαι· ȣ̓̓τε παύσας, ἐφ' ἑτέραν ἐργασίαν αὐτὴν ἐσόψει τραπεῖσαν. κἂν ἤδη ἐς τὸ ζῶον εἶναι παραχθεῖσαν, μεταςήσῃς τῶν γεννησάντων, καὶ ταῦτα μήπω τὴν τȣ̃ μέλιτος ὅθεν δὲ καὶ ὅπως διδαχθεῖσαν οἰκονομίαν ἀφεὶς δὲ ταύτην ᾗ ἂν βȣ́λοιτο φέρεσθαι, αὐτὰ δὴ ταῦτα ἃ καὶ ἡ γεννησαμένη ποιήσῃ. καὶ ȣ̓̓τ' ἂν τῆς ἐργασίας ἐλλείψοι τῷ μὴ φθάσαι μυηθῆναι παρὰ τῶν φυσάντων. ȣ̓̓τ' ἂν πολλὰ κάμῃ, πλέον τι δυνήσεται τῶν λοιπῶν ἐξευρεῖν· μύρμηκες δὲ, σίτȣ μὲν καὶ τῶν λοιπῶν δημητρίων καρπῶν γεγήθασι σωροῖς, καὶ ταῦτα καιρῷ θέρȣς μᾶλλον συλλέγȣσι. χειμῶνος δ' ὥρᾳ ἀπρόϊτοι, καὶ ȣ̓̓τ' ἂν θεῶν[3] αὐτοῖς μέλει, ȣ̓̓τε δρόσȣ λεπτῆς κατὰ τὰς μελίττας. τοῖς αὐτοῖς δ' ἀεὶ καὶ σφίσιν οἰκείοις ἐγκεκύφασιν ἔργοις. καὶ ȣ̓̓τ' ἂν ἐν σίμβλοις παραχειμάσαιεν, ȣ̓̓τε κατὰ τȣ̀ς κατοικιδίȣς μῦς ἐν ὀρόφοις τε καὶ ταῖς τῶν τοίχων ὀπαῖς. αεὶ δ' ὑπὸ γῆν αὐτῶν ἕκαςος χωρεῖ, καὶ τὴν ἐς νέωτα ἀλέαν ἀναμένει ἐγκαρτερῶν. ἀράχνης δὲ πλέκει δίκτυα, κἀκεῖθεν αὐτῷ τὸ ζῆν ἐπιγίνεται. κἂν ἐπὶ βραχυτάτης αὐτὸν ςενοχωρήσῃς ὀπῆς, ȣ̓κ ἄν γε παύσαις μὴ διατείνειν σπαρτία, καὶ ἐνεδρεύειν κώνωπα ἀλώμενον, ἢ μυῖαν, ἤ τι τῶν ἐντόμων τε καὶ ἐυχειρώτων ζώων. καὶ ἄλλα δὲ ἄλλοις, σφίσι δὲ οἰκεί-

3. Leg. ἀνθέων. Iul. Alex. *nullaque his, vt apibus*, florum *cura*.

οις γέγηθεν ἐπιτηδεύμασι· λέων μὲν γὰρ ἐπὶ θήραν, καὶ τὸ τῶν λοιπῶν κατωρύεσθαι πρόεισι. κἂν πάνυ τοῦτον δηλώσαις, ὅποτ' ἂν ἀφεὶς ἄλλα ποιοῦντα κατίδοις. λαγωοὶ δὲ κατεπτηχότες τὸν ἀεὶ χρόνον διατελοῦσι· κυσὶ δὲ μᾶλλον τὸ φιλοδέσποτον ἔνεσι, καὶ ἄλλοις ἄλλό τι πλεονέκτημα φύσεως, καὶ ὑφ' ἓν εἰπεῖν, ἑδέν τι τῶν ζώων ἐσόψει, ὃ μὴ πλεονεκτεῖν κατά τι τῶν ἄλλων πέφυκε. πάντα δὲ ἀλλήλων λείπεται. ὥσε ἑ μόνον ἡμιτελὲς ἂν ἐντεῦθεν ἕκαστον τῶν κατ' εἶδος ζώων ἐηθείη· ἀλλὰ καὶ σχολῇ γ' ἂν εἰ συγχωρηθείη, βραχύ τι ἀπόπτωμα ἢ τινα ἀπόῤῥοιαν τοῦ ἐν ἡμῖν λογικοῦ ταῦτα ἔχειν· θαυμασίως ὧδε τοῦ δημιουργικοῦ οἰκονομοῦντος λόγου· ἵνα δηλαδὴ τῇ μὲν δοκούσῃ κοινωνίᾳ, πρὸς τὸ συγγενὲς τὰ ἄλογα τῶν ζώων ἐπισρέφηται· τῷ διαφόρῳ δὲ καὶ ὑπερέχοντι, ὑπείκῃ τε καὶ δελαγωγῆται ῥᾳδίως. καθὰ δὴ καὶ ἐν ἡμῖν ἐμπισευθεῖσι νοερὰν ἐσίαν, πρὸς τὸν ὑπὲρ νοῦν τε καὶ ἐσίαν, νοῦν μόνον ἅγιον, ἐπισρέφειν καὶ ἀνάγειν ἑαυτὸς προσέταχται· κἂν ἀποσφαλέντες τοῦ δέοντος, ἡμεῖς τ' ἐκεῖθεν ἀπέσημεν καὶ ἴσοις μέτροις τὰ θηρία τε καὶ ἑρπετὰ, ἡμῶν διέσησαν. καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τῆς ἐσαῦθις πρὸς τὸν θεὸν ἡμῶν ἐπισροφῆς· ὑπείκει γὰρ ἤδη καὶ δελαγωγεῖται τὰ ἀτίθασσα καὶ ἰοβόλα ζῶα, καὶ χειροήθη γίνεται τοῖς κατὰ τὸ δοθὲν ἡμῖν νοερὸν ἀξίωμα πολιτευομένοις. καὶ τούτων μὲν πέρι, μᾶλλον ἄν σε πυθοίμεθα περὶ νοερᾶν ἐσπουδακότος ἐργασίαν· καὶ ταῦλα πάντα τούτου τιθεμένου δεύτερα. ἡμῖν δὲ ἐπεὶ ταῦθ' ὅτως ἔχειν πεπίσευται, συχνὸν ἂν εἴη τὸ μεταξὺ ἀνθρώπων καὶ ἀλόγων ζώων, καθὼς ἂν ἔτι προϊὼν ὁ λόγος κατασκευάσειεν.

Κεφ. β'

Κεφ. β΄

Εἰ μὲν ἓν ὥσπερ ἕνια ἐνίων φρονιμώτερα φαίνεται ταῖς φυσικαῖς ἰδιότησιν ἔτω δὴ ἐπεκοινώνει κατὰ πλείας τινὰς τρόπας τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, εἰκότως ἄν τις ἔφη, ὡς τῆς αὐτῆς ἢ τόγε δεύτερον ὁμοίας ψυχῆς ἄνθρωπος τοῖς ἀλόγοις ἐπικοινωνεῖ. νυνὶ δὲ τοσούτῳ ζῶα ἄλογα τῶν λογικῶν λείπεται, ὡς μηδ' ἄν ποτε ζῶον ἄλογον ἑτέρᾳ ἐπιδέξασθαι ἐπιτήδευμα· ἤτοι τέχνη ἢ βίᾳ νικώμενον· ὡσαύτως δ' ἀεὶ τὰ φρονιμώτερα τὰ σφῶν αὐτῶν ἔργα ἐπιδείκνυται· ὥσπερ αὖ γε τὰ ἀφελέσερα, τὰ ἑαυτῶν· καὶ ἀλλήλοις μὲν τοιαῦτα παραβαλλόμενα δείκνυται. ἕκασον δὲ ἐν τοῖς οἰκείοις ὅροις καὶ ἤθεσι διατελῶν γιγνώσκεται. ἄνθρωπός γε μὴν τὸ λογικὸν ζῶον, πολλῷ γ' ἀμείνονος καὶ ὑψηλοτέρας δημιουργίας ἐπιτυχὼν τοσούτῳ τῶν λοιπῶν ἀλόγων διαφέρει, ὅσῳ, εἰ μὴ μικρὸν εἰπεῖν, ταῦτα φυτῶν. ὥσπερ δὲ κἀν τοῖς φαυλοτάτοις τῶν ζώων, ἔνεσι τὴν πᾶσαν τῶν φυτῶν οἰκονομίαν κατιδεῖν, θρέψιν δηλαδὴ, καὶ αὔξησιν, καὶ καρπὸν φοράν, καὶ πᾶν ὅ, τι φυτῶν ἴδιον· ἑδενὸς δ' ἂν ἴδοις ζώων αἴσθησιν [2] ἢ κίνησιν ἐν τούτοις· μή τι γε ἤθη ἢ ἐπιτηδεύματα· ἔτω δὴ καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων φυσικὴν πλεονεξίαν κατὰ τῶν λοιπῶν ἀλόγων ζώων σκοπεῖν προσήκει· καὶ πρῶτον μὲν, ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ φρονιμώτερος, καὶ ἐπιτηδειότερος ἕτερος ἑτέρᾳ φαίνεται. ἕκασος δὲ αὐτῶν πολλὰς μεταμείβει τέχνας, καὶ ἤθη, καὶ τρόπας μυρίας ἐπιδείκνυται. καὶ σχεδὸν εἰπεῖν, ἔκ ἔστιν ἑδὲν ἔκ ἔστιν ἴδιόν τι ἐν ζώοις πλεονέκτημα, ἢ ἦθος, ἢ δίαιτα, ὃ μὴ

1. Iul. Alex. *multoque meliore ac nobiliore opificio conſtet:* vt legiſſe videri poſſit πολλῷ τ' ἀμείνονος. bene.

2. Iul. Alex. *animalis aut ſenſum, aut motum.*

μὴ καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐπιφαίνεται,[3] ἐκ τῶν ὁμοίων ἀεὶ τὸ λόγῳ τὰ ὅμοια ἐξευρίσκοντος. τοσούτῳ δὲ διαφέροντα φαίνεται τὰ ἡμέτερα τῶν ὄθεν δήπου προῆλθεν ἐς μίαν μίμησιν, ὅσῳ γε καὶ μετὰ λογικῆς ταῦτα γένονεν ἐπισκέψεως. εἰ δὲ καὶ καθ' ἕκαστα ταῦτ' ἐθέλεις ὁρᾶν, μάλιστα ἐσόψει τὸ τῶν ἀνθρώπων διάφορον· ἐνταῦθα μὲν γὰρ θηρίων ἀγριότητας ἐσόψει καὶ δειλίας· ἐκεῖ δὲ ἐπιμιξίας καὶ μογώσεις· σωφροσύνας δ' ἐν ἄλλοις ἢ καὶ ἀκολασίας, ἐπισήμας τε μεταβολῶν ἀέρων,[5] καὶ ἰατρικὰς τέχνας· καὶ πᾶν ὅ, τι χαρίεν τε καὶ φαῦλον ἐπὶ τῷ τῶν ἀνθρώπων ἀναφαίνεται βίῳ. ἔτι γε μὴν ὁ μόνον κατὰ τὰς μελίττας, ἀποθήκας μέλιτος, ἀλλά γε καὶ διαφόρων χυμῶν τε καὶ χυλῶν, καὶ ὀπῶν[6] οἰκονομίας καὶ καρπῶν ἀποθήκας κατὰ τὰς μύρμηκας· καὶ πᾶν ὅ, τι μετὰ λόγου τε καὶ ἐπισημονικῆς ἐξευρισκόμενον κρίσεως, τῷ τῶν ἀνθρώπων βίῳ λυσιτελεῖν πιστεύεται.[7] ἱξευτὴς δὲ οἶδεν ἀραχνῶν ἄμεινον, καὶ ἁλιεὺς πλέκειν δίκτυα· ἰατρῶν δὲ παῖδες, σωτήρια καὶ ἀναιρέντα φάρμακα. καὶ τούτων ἕκαστος ἱκανὸς τὰς λόγους ἀποδιδόναι· ζῶα δὲ ἄλογα ὅτε οἶδεν οἷς κέχρηται ὅπως κέχρηται, ὅτε ἐφ' ἕτερα μεταβῆναι δύνα-

3. γρ. φαίνεται. Iul. Alex. *quod non in hominibus quoque ſpectetur.*

4. Iul. Alex. *ac tanto magis excellere videntur noſtra, quoties ad vnam quandam cum aliis imitationem ſe conferunt.*

5. Iul. Alex. *ſcientiaſque ac caeli mutationes:* et mox, ordine verborum inuerſo, *quodcunque in hominum vita ſpectatur* vile, aut gratioſum.

6. Iul. Alex. *ſed diuerſos etiam liquores ſuccoſque.* Scilicet χυμὰς et χυλὰς dixiſſe *liquores* videtur, aut χυλὰς et ὀπὰς *ſuccos.*

7. Iul. Alex. *tum penui immittit, quaecunque humanae vitae prodeſſe ratione ac rerum experientia compertae ſunt.*

δύναται· ὥσε μάλισα ἄν τις θαυμάσειε, τῶν μέχρις ἀλόγων τὸ τῆς ψυχῆς ἡμῶν βιασαμένων νοερὸν τίσι τρόποις ἢ συλλογισμοῖς πεπεισμένοι τᾶτ' ἔφασαν. ὅπᾳ γε μηδὲ τὰ πονηρότατα [8] τῶν πνευμάτων οἰκείως ἔχειν νομίζεται, ἐπὶ ἀλόγων χωρεῖν σώματα, καὶ ταῦτα ἐπὶ ἀνθρώπων ὁσημέραι χωρᾶντα. ἀλλ' ὅτι μὲν τὸ μεταξὺ ἀλόγων τε καὶ λογικῶν διάφορον μέγισόν τι καθέσηκε, μάτην ἄν τις ἐμπομπεύοι τῷ λόγῳ μηκύνων, αὐταῖς αἰσθήσετι γινωσκόμενον.

Κεφ. γ'

Ὅτι δὲ ἐκεῖνο μὲν συνδιαῤῥεῖ τοῖς σώμασι μὴ παραμένον, ἀθάνατον δέ γε τὸ ἐν ἡμῖν καὶ θεῖον ἔνεσιν ἰδεῖν καὶ ἐξ ὧν αὐτὸ τῷ τῶν ἀλόγων παραβάλλοντες, ἐξευρίσκομεν, βλεύομενον, κρίνον, συλλογιζόμενον, προτρεπόμενόν τε καὶ ἀποτρέπον· ποτὲ μὲν ἕτως· ποτὲ δ' αὖ ἐκείνως· ἀεὶ δ' ἐφ' ἡσυχάζοντος τᾶ σώματος, πολλά τε καὶ θαύματος ἄξια δι' ὀνείρων ἐξηγόμενον. καὶ τί δεῖ περὶ ἐνυπνίων φάσκειν; ὅπᾳ γε, καὶ οἷς κεκαθαρμένον τὸ ψυχικὸν τᾶτι πνεῦμα, καὶ ὁ βίος ἐπὶ θεωρίαν τῶν ὄντων ἕρραπται, πάντα δῆλα γίνεται· ἃ τὴν αἴσθησιν ἡμῶν διαφεύγειν, φύσιν ἔσχηκε· τίνες γὰρ ἂν χυμοὶ, ἢ πνευμάτων ἀπόῤῥοιαι, ἢ δυνάμεις ἄλογοι, ῥᾳδίως ἕτω ποτὲ μὲν ἐπὶ ἀκαριαίῳ τμήματι ὥρας διελθόντα τὴν οἰκουμένην κατίδοιεν τὰ γιγνόμενα· ποτὲ δὲ ταῦτ' ἀφέντα, καὶ ἐπὶ τὰ θειότερα χωρήσαντα, τῶν ἔπω γεγονότων φαῖεν ἂν τὰς ἀποβάσεις. ἢ δηλονότι τῶν λογικῶν τᾶτο ζώων τὸ πλεονέκτημα· τὸ μὴ ἐπισρέφεσθαι δὲ ἡμᾶς εἰς τᾶτο, ποιεῖ ἀμφιγνοεῖν, ὅτι ἐν ἡμῖν θεῖον τε καὶ ἀθάνατον. τὴν ἀρχὴν [1] δὲ ἐκ

ἂν

8. γρ. πονηρότερα. Iul. Alex. *quum ne ſpirituum quidem* omnium peſſimi.

1. Iul. Alex. vertit *Iam primum.* immo vertere debebat *omnino, prorſus.*

ἂν ᾔδειμεν, ὅτι θεία τις καὶ νοερὰ ἐν κόσμῳ οὐσία, εἰ μή τις καὶ ἡμῖν τοιαύτη τις οὐσία ἐνῆν. τῇ κοινωνίᾳ γὰρ τῶν φύσεων, ἕκαστον τῶν αἰσθητικῶν καὶ νοερῶν ἐπιγινώσκει ἕτω τὸ τῆς ψυχῆς ἡμῶν θεῖον καὶ νοερὸν ἐκ τῶν κατ' αὐτὸ ἐνεργειῶν καταλαμβάνεται. πλείας δ' ἂν τις καὶ ἀριδηλοτέρας τούτων λογισμὰς ἐξεύροι τῷ λόγῳ, ὑπόθεσιν τὴν λογικὴν ψυχὴν τὸ λόγον ποιούμενος· ἡμῖν γὰρ ὁ περὶ ταύτης φαίνεται πρόθεσις ἔνεστι· τῇ κοινωνίᾳ δὲ τοῦ λόγου καὶ ταῦτ' εἴρηται. ὅτι δὲ ἁπλοῦν τὸ λογικὸν τοῦτο καὶ νοερὸν πνεῦμα καὶ αὐτοκίνητον, ἐκ πολλῶν ἄν τις συλλογίσαιτο. ὅτι δὲ καὶ ἀθάνατον, καὶ ἀπὸ τῶν καθ' ἡμᾶς τούτων καὶ ὑπὸ αἴσθησιν. εἰ γὰρ καθ' Ἱπποκράτην,[2] εἰ ἓν ἦν ὁ ἄνθρωπος, οὐκ ἂν ἤλγει· ὁ γὰρ ἂν εἶχεν ὑφ' ὅτου ἂν ἔπασχε πνεῦμα νοερὸν καὶ ἀσώματον, πῶς ἂν ὑποσαίη φθοράν, μὴ ἔχον ὑφ' ὅτου ἂν πάθοι; εἰ δὲ δὴ λογικὸν τὸ ἐν ἡμῖν θεῖον καὶ ἀθάνατον, τὰ καθ' ἡμᾶς δὲ ταῦτα σώματα, τὸν ἀεὶ χρόνον διαῤῥέοντα καὶ ἀναίσθητα, ζητητέον οἷς τισι ψυχὴ πρώτως[3] συνάπτεται σώματι καὶ δι' ὧν τὰς ἑαυτῆς τῷ σώματι ἐπιλάμπει δυνάμεις· τοῦτο γὰρ δήλου γεγονότος, ἐξέσται ἡμῖν καὶ τοῖς ἀπὸ τῆς τέχνης βοηθήμασιν ἀμείνονα τὰ πρώτως αὐτῇ[4] κοινωνοῦντα κατασκευάζειν· ὥσπερ γὰρ μοχ-

2. Locus Hippocratis est in libro περὶ φύσιος ἀνθρώπου s. 2 p. 265 To. 1 Lind. Verba sunt, ἐγὼ δὲ φημὶ, εἰ ἓν ἦν ὁ ἄνθρωπος, οὐδέποτ' ἂν ἤλγεεν· οὐδὲ γὰρ ἂν ἦν, ὑπό του ἀλγήσιεν ἓν ἐόν. Ita etiam Cornarius edidit: sed pro ὑπό του legi debet ὑπ' ὅτου. In libris Galeni est ὑφ' ὅτου, qui hunc ipsum locum Hippocratis laudat lib. I. περὶ τῶν καθ' Ἱπποκράτην στοιχείων p. 46 To. 1 Basil.

3. γρ. πρότερον. Iul. Alex. *prius.* Sed paulo post quoque pro πρώτως habet *prius.*

4. γρ. ἑαυτῷ. Iul. Alex. *quae prius huic ipsi communicant.*

μοχθηρία διαίτης νωθροτέρας ἡμᾶς καὶ ἀμβλεῖς τὸν νοῦν ἀπεργάζεται, τὸν αὐτὸν αὖθις τρόπον ἐπιτεταγμένη, ὀξυτέρους τε καὶ ἐπιτηδειοτέρους ἐς νόησιν. τοῦτο δ' ἂν ἕκαστος καταμάθοι ζητήσας, καὶ πρὶν ἢ κατὰ σκοπὸν ἐπιχειρῆσαι δικαίοις, ὁτὲ μὲν ἀμβλύτερον, ὁτὲ δ' αὖ ὀξύτερον αὐτὸν ἑαυτοῦ ἐπὶ ταῖς τυχούσαις ἐνεργείαις καταμανθάνων. ἀλλὰ ὅτι μὲν ἁπλοῦν τε καὶ πολυδύναμον, καὶ οἰκείοις ὅροις ἐμπεριγραφόμενον, ἀσώματόν τε καὶ ἀμόρφωτον [5] τὸ ἐν ἡμῖν θεῖον πέφυκεν, ἐκ τῶν κατ' αὐτὸ ἐνεργειῶν ὁ λόγος δίδωσιν ἐννοεῖν. ὅτι δὲ καὶ διὰ τοῦ ἐν ἡμῖν πνεύματος ὡς δι' ὀργάνου τὰς ἑαυτοῦ χορηγεῖ ἐνεργείας, καὶ ἐπιὼν ὁ λόγος διδάξειεν ἄν.

Κεφ. δ'

Ἡ τοίνυν ψυχή, ὡς εἴρηται, μία μὲν καὶ ἁπλῆ τῇ οὐσίᾳ τελοῦσα, ποικίλη δὲ καὶ διάφορος τῇ δυνάμει, τισὶ τῶν ἐξ αὐτῆς δυνάμεων, τῷ ἡμετέρῳ τούτῳ συνάπτεται σώματι. ἐπεὶ γὰρ αἱ μὲν τῶν ἐν αὐτῇ δυνάμεων θειότεραί τε καὶ ἀκραιφνέστεραι, αἱ δ' αὖ γε ταῖς πρώταις παραβαλλόμεναι, ταπεινότεραί τε καὶ ἐνεργεῖς ἐν σώμασι, διὰ τῶν δευτέρων ἂν εἰκότως φαίημεν δυνάμεων, οἰκείως ἔχειν ταύτην τῷ ἐν ἡμῖν συνάπτεσθαι πνεύματι. καὶ μή μοι διαπίσει λέγοντι, ἱκανῶς ἔχοντι καὶ ἀπὸ τῶν καθ' ἡμᾶς τούτων καὶ αἰσθητῶν τὰς πίστεις ἐπισυνάγειν. ἓν γάρ τι ἢ δύο ῥηθέντα παραδείγματα, ἱκανὰ ἔσται τοὺς μὴ φιλονεικεῖν ἐθέλοντας πεῖσαι, ὡς ἁπλοῦν τι καὶ πολυδύναμον ἡ ψυχή· τῶν ἁπλῶν ἓν ἕνια φαρμάκων, δύο τι ἢ τρεῖς ποιότητας ἔχοντα, ἑδεμιᾷ [2] τούτων παραλυμαίνεται τὴν ἑτέραν, ἅτε κατὰ τὴν αἴσθη-

5. Iul. Alex., ordine verborum inuerso, *informeque et incorporeum.*

1. Iul. Alex. *in corpore.*
2. Leg. ἑδεμίᾳ. Iul. Alex. *nulla harum alii officit.*

αἴσθησιν, ἔτε κατὰ τὴν δύναμιν, ἀλλ' ἢ ἂν αὐτῶν οἰκείως ἔχῃ τὸ πεπονθὸς. ταύτης ἄρα καὶ ἀπολαύει, οἰκειότητί τινι τῆς ἐν αὐτοῖς δρασικῆς ποιότητος ἐνεργέσης ἐν τοῖς ἀντιπεπονθόσι μέρεσι· καὶ γὰρ ἁλόης καταπιών τις τὰς ἐνοχλέντας τῷ τῆς κοιλίας σόματι ἐσόψεται καθαιρομένας χυμὰς. τῇ ῥυπτικῇ ταύτης δηλονότι δυνάμει. ἀτμοῖς δὲ ταύτης ἢ ἐπιχρίτεσι τὰ ἐπισκοτέντα ταῖς κόραις λύεται· αὖθις δὲ ἐκλελυμένον σόμα γαστρὸς τονώσκις ἂν τῇ συφότητι ἔξωθεν ἐπιθείς· ὄμφαλον δὲ ἐπιχρίσας καὶ ἐπιγάστριον, κτείναις ἂν τὰς ἐντὸς ἕλμινθας· καὶ ταῦτα γίνεται. ἑκάστης αὐτῆς ποιότητος ἐνεργέσης ἐν ἀντιπεπονθόσι μέρεσι. κάππαρις δὲ, ἄλλῃ μὲν τονᾶν δυνάμει τὸν σόμαχον λέγεται· ἑτέρᾳ δὲ ῥύπτειν ἐγκαθημένας τῷδε χυμάς· ἄλλῃ δὲ, τέμνειν καὶ ἀποφράττειν σπλάγχνα. καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἔργα φύσεως ἐσόψει ἐγκαταμεμιγμένας τε καὶ πολυχρήσας δυνάμεις ἔχοντα. εἰ δὲ ἁπλᾶ ἅτω φάρμακα ἀκατακεράστας μικρᾶ δεῖν καὶ ἀνεπιμίκτας ἔχει ποιότητας. καὶ διαφόρως δι' αὐτῶν ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖ κατὰ τὰς ἀντιπεπονθυίας διαθέσεις, ὐσία θεία τε καὶ νοερὰ, πῶς ἔκ ἂν κατὰ τὰς ἐν αὐτῇ δυνάμεις ἐνεργήσειε τὰ ἀνήκοντα;

Κεφ. ε'

Καὶ νᾶς μὲν, βραχύ τι ἢ ὐδὲν καθ' αὐτὸν ἐπικεκοινώνηκε τᾶ ἐν ἡμῖν πνεύματος· πρώτη γὰρ ὢν ἕτος καὶ ἀκραιφνεστάτη δύναμις τῆς ἐν ἡμῖν λογικῆς καὶ νοερᾶς ὐσίας, ἐν τοῖς ὁμοίοις γέγηθεν ἀνατρέχων, κἀκεῖθεν αὐτῷ πᾶσα νοερὰ ἔννοια· τότε δὲ καὶ ἀνεπισρόφως αὐτὸν ἔχειν πρὸς τὰς περὶ τὴν αἴσθησιν δυνά-

3. γρ. ἀκατεργάστας. Alex. *facile, prope dixerim,*

Iul. *confectibilibus ac dissentientibus* —.

δυνάμεις γίνεται, ἀντιῤῥόπε ὅσης τῆς κατ' αὐτὸ ἐνεργείας, τῇ καθ' ἡμᾶς αἰσθήσει· ὅτε ταύτῃ μόνῃ ζῶμεν τρόπον βοσκηματώδη· εἰ μὴ καὶ τὸ πλέον ἐκείνῳ τις χαρίσαιτο. ὅτι ἀξίᾳ τε καὶ ἐνεργείᾳ καὶ ἐφ' οἷς ᾠκείωται, πολλῷ γε τῶν ὑπὸ αἴσθησιν διενήνοχεν, ἀμέλει πρὸς τὰς ὑπ' αὐτὸν δυνάμεις καὶ τὰ μετ' αὐτὰς [1] ὄργανα, ἢν ἁπλανῆ καὶ καθαρὰ ᾖ, ῥοπὴν λαβὼν, πολλὰ τῶν ἀμεινόνων. θεαμάτων μέχρις αὐτῆς αἰσθήσεως παραπέμπει. καθ' ὅσον δ' ἂν ταῦτα τύχοιεν πλημμελήσαντα, καὶ αἱ ἐκεῖθεν ἔννοιαι παρατυπωτικῶς προΐενται. [2] διάνοιά γε μὴν μετὰ νᾶν δευτέρα ἕσα τῷ ἀξιώματι, οἵα τις γέφυρα μεταβιβάζει διαπλάττουσα ἀπὸ τᾶ νᾶ ἐπὶ τὰς ἑφεξῆς δυνάμεις, τὰ ἄποσά τε καὶ ἀμεγέθη [3] καὶ ἀχρωμάτιστα θεάματα. ταῦτα δὲ δόξα παραδεξαμένη, ἀμφιῤῥεπής τις ἕσα δύναμις τῆς ψυχῆς, ἄτε μετασχηματιζομένη ταῖς τε ἁπλανέσι ἐννοίαις καὶ ταῖς μὴ τοιαύταις Φαντασίαις, τῇ Φαντασίᾳ ἐγκαταπίθησιν. ἡ δὲ ὥσπερ λέγεται παθητικὸς ἕσα νᾶς, καὶ χρώματα καὶ τύπους καὶ σχήματα, ποιότητάς τε καὶ θέσεις καὶ πᾶν ὅ, τι τοιᾶτον, τοῖς παραπεμφθεῖσιν ἐντίθησι. τούτῳ δὴ τῷ μέρει τῆς ψυχῆς [4] καὶ πολλὰς πυνθάνομαι τῶν ἐπιδᾶναι ἑαυτὰς θεωρίᾳ βεβαλημένων, ἀποσυληθέντας τὸν νᾶν, ἀνάξιόν τι παθεῖν

1. Iul. Alex. *quaeque* poſt ipſam *ſunt inſtrumenta*, *quae quidem* perpolita *fuerint et nitida*, neglectis verbis ῥοπὴν λαβών.

2. Iul. Alex. *accipiuntur*.

3. Verba καὶ ἀμεγέθη Iul. Alex. omiſit in Verſione Latina, habet enim, *ſpectacula — quantitate ac colore carentia*. Fieri tamen poteſt, vt *quantitatis* vocabulo etiam *magnitudinem* comprehendi voluerit.

4. Verba τούτῳ δὴ τῷ μέρει τῆς ψυχῆς Iul. Alex. non expreſſit in Verſione Latina.

παθεῖν τῆς ἑαυτῶν προθέσεως, καὶ μάτην ἐγκατατρίψαι τὸν χρόνον. βίαιον γὰρ πάνυ τετὶ τὸ μέρος, καὶ ἀντιπεπονθὸς τοῖς τῆ νῆ ἐνεργείαις· ὅσον γὰρ ἐκείνῳ δυσχερὲς ἐνταῦθα τὸ νόημα διαβιβάσαι καὶ ὑπὸ αἴσθησιν ἀγαγεῖν, τοσούτῳ δὴ τῇ Φαντασίᾳ, τῶν ὧν ἡ αἴσθησις δίδωσι παθῶν ὑπεκσῆναι· ἀνάπαυμα γάρ τι καὶ οἷον ταμιεῖον αἰσθήσεων ἡ Φαντασία τοῖς ζώοις Φαίνεται· καὶ τοῖς μὲν ἀλόγοις, αὐτὸ δὴ τοῦτο τὸ ἡγεμονικώτατον· ἡμῖν δὲ τοῦτ' ἀρχὴ μετὰ τὴν αἴσθησιν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων· ἀλλὰ γὰρ ἐπειδὴ ἡμᾶς αὐτὸς ὁρῶμεν πάσχοντας, ἐνίοτε μὲν μίαν ἢ δύο πῃ τῶν αἰσθήσεων· ἔστι δ' ὅτε πάσας ἢ τὰς πλείους. οὐχ ἧττον δὲ πάσχον ἴσμεν τό, τε Φαντασικὸν, καὶ λογιστικὸν, καὶ μνημονευτικόν· φέρε δὴ σκεψώμεθα ὅπως τε ταῦτα πάσχει, καὶ ὑφ' οἵων αἰτίων, καὶ πῶς ἂν μὴ ῥᾳδίως ἁλίσκοιτό τις τούτων τοῖς πάθεσι διαιτώμενος. ὡς ἂν δὴ πέρας ἡ ἐπὶ τῷ λέγῳ σχολὴ ὑπόσχεσις. ὅτι μὲν οὖν καθ' αὐτὴν ἀπαθὴς ἡ ψυχὴ πέφυκεν, ἐπικοινωνεῖ δὲ τῶν ἐν ἡμῖν παθῶν διὰ τοῦ ἐν ἡμῖν ψυχικοῦ πνεύματος, ὥσπερ ὄχημά τι τοῦτο ἔχουσα, καὶ δι' αὐτοῦ τὰς ἑαυτῆς ἐπιτελεῖ ἐνεργείας, τὸ μὲν, ἤδη δέδεικται· τὸ δ' αὖ, ῥηθήσεται. ὅτι δὲ κατὰ τὰς ἀλλοιώσεις αὐτοῦ καὶ μεταβολὰς μερίας ὅσας, ἔστιν ὅτε μεγάλα ἐπακολουθεῖ τοῖς σώμασι συμπτώματα, καὶ τοῦτ' ἂν προϊὼν ὁ λόγος διδάξει.

Κεφ. ς'

Καὶ δὴ τέλος ὡς ἄν τις Φαίη τῆς ἐν ἡμῖν οἰκονομίας τοῦ ψυχικοῦ τούτου τελοῦντος πνεύματος, καὶ ὅ ποτε παυομένου, αἰεὶ δ' ἐπιῤῥέοντός τε καὶ ἀποῤῥέοντος, προσήκει σκέψασθαι. ὅθεν δὲ[1] τὴν γένεσιν ἔχει

1. Leg. σκέψασθαι, ὅθεν τε, aut certe σκέψασθαι, ὅθεν δή.

ἔχει καὶ ὅπως ἂν ἀκραιφνὲς τηροῖτο. ἐπεὶ δὲ τοῦτο μὲν ὥσπερ ἀρχή τε καὶ πρῶτον τῆς ὑποθέσεως κεφάλαιον, ἐκ ὀλίγα δέ οἱ συμβάλλεται. καὶ ὁ περὶ τῶν λοιπῶν ἐν ἡμῖν πνευμάτων λόγος, καὶ ἄλλως δὲ, ἐντελέστερον ἂν ἔτω διασκευασθείη ὁ λόγος, φέρε περί τε τῶν χυμῶν, οἳ δὴ ἐν ἡμῖν στοιχεῖα πρῶτα διατελοῦσι, καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν πνευμάτων. καὶ πρό γε τούτων, περὶ τῆς κατὰ τὴν τροφὴν οἰκονομίας καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς πνευμάτων διασαφήσωμεν, ὡς μὴ ἐλλεῖπόν τι τῷ λόγῳ, ὑποσχάζειν τὴν ὑπόθεσιν ἐμποιῇ. τῆς τοίνυν τροφῆς διαμασηθείσης, καὶ ἐπὶ πέψιν τὴν ἐπὶ τῇ κοιλίᾳ χωρησάσης, εὐχύμου μὲν καὶ εὐπέπτου ὄσης καὶ μάλιστα ἀφύσου, ὑγιαινούσης δὲ καὶ τῆς γαστρὸς, καὶ μή τινος αὐτῇ ἐμπεπλασμένου χυμοῦ, ὡραία μὲν ἡ πέψις τε καὶ ἡ ἀλλοίωσις γίνεται ἐν αὐτῇ· βραχὺ δὲ ἢ ἐδὲν ἄνω ἢ κάτω πνεῦμα ὑπέξεισιν· ἀτμοειδὴς δ' ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀναδοθεῖσα ἀναθυμίασις, τέγγει μὲν τὰ ἀυχμῶντα, διευρύνει δὲ οἷον τῇ ἡπίᾳ προσβολῇ τὰς ἐν αὐτῇ πόρους καὶ χαλᾷ τὸ συντεταμένον τῶν αἰσθήσεων καὶ ἐπὶ ἠρεμίαν ἤδη μεταβιάζεται τὴν ἐπὶ τὸ ἐγρηγορέναι κίνησιν. εἶθ' ἔτως λήγειν τῆς ἀναπεμπούσης αὐτὴν τροφῆς διοικηθείσης ἤδη τῇ γαστρὶ καὶ ὑποχαλασθείσης· εἰ δ' ἀγαθὰ μὲν εἴη τὰ σιτία, ἤτοι δὲ κατά τινα δυσκρασίαν, ἢ χυμῶν τινῶν ἐμπεπλασμένων, ἡ γαστὴρ νοσεῖ, οἵ τε πέψεις ἀτελεῖς ὧδε. καὶ οἱ ἐκεῖθεν ἀτμοὶ ἢ παχεῖς τε καὶ ὁμιχλώδεις τε ἢ καπνώδεις τε καὶ λιγνυώδεις. ἱκανοὶ δὲ πάντες οἵδε χρονίσαντες, παχύναί τε καὶ θορυβῆσαι τὸ ἐν ἡμῖν πνεῦμα. ἦν δὲ φαῦλα μὲν ἢ τὰ σιτία, ἐπικρατῇ δὲ ποιότησί τισιν ἀλλοτρίοις κακόχυμα ὄντα, ἔσιν ὅτε δὲ καὶ

 δύσπε-

Iul. Alex. *considerare, vndenam generationem sortiatur*

δύσπεπτα, τὰ παραπλήσια τοῖς προτέροις συμβαίη ἄν· καὶ ὧδε μὲν ἤτοι ταῖς ποιότησιν ἢ ταῖς ποσότησι λυμαινομένων τῶν τροφῶν. τῶν δὲ ὀργάνων ἢ δυσκρασίᾳ ἁλόντων, ἢ ἐμπεπλασμένας ἐχόντων χυμάς τινας τοῖς ἐκεῖθεν ἀναφερομένοις ἀτμοῖς, ὁποίαι δή τινες ἀλλοιώσεις περὶ τοτὶ τὸ πνεῦμα γίνονται· μέτριαι μὲν ἐπὶ μετρίοις πλημμελήμασιν· οὐκ ἀγεννεῖς δὲ ἐπὶ μεγίσοις. ἀλλ' ἐπειδάν γε [2] τῆς τροφῆς οἰκονομηθείσης καὶ διακριθείσης κατὰ τὰς σοιχειώδεις τότας χυμὰς, καὶ κατὰ τὴν ἐνοῦσαν ἑκάστῳ τῶν σπλάγχνων δύναμιν, ἐπὶ τἀκριβέστερον ἕκασος τῶν προληφθέντων χυμῶν τῷ προσλαβόντι ἐξομοιωθῇ, ἀναφέρονται μὲν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀλλοιωμένων τε καὶ πεπτομένων ἀτμοί. ἐ πάνυ τι δὲ ἐδ' ἔτοι θορυβεῖν πεφυκότες, εἰ μή πω πάνυ ἐπικρατήσαιεν. ὅ γε μὴν ἀμείνων πάντων χυμὸς, ὃς δὴ καὶ ὕλη καὶ ἀρχὴ [3] τοῖς ἐν ἡμῖν γίνεται πνεύμασιν, ἐπὶ τὸ ἧπαρ ἤδη χωρήσας καὶ ἐξωμοιωθεὶς [4] τῷ σπλάγχνῳ, τὸ φυσικὸν δὴ τοῦτο πνεῦμα πρώτως ἀπογεννᾷ. ᾧ δὴ καὶ τὸ ἐπιθυμητικὸν τῆς ἐν ἡμῖν ψυχῆς ἐπιφαίνεται· [5] τούτῳ γὰρ ὀργάνῳ, ὡς ἄν τις εἴποι ἐπιθυμίας τε καὶ ἀλόγων ὀρέξεων, ἡ ἐν αὐτῷ ψυχικὴ δύναμις κέχρηται. ὅτι δὲ τοῦθ' ἕτως ἔχει, δῆλον ἂν εἴη, ἐκ τοῦ πεπονθότος τοτὲ τοῦ σπλαγχνοῦ, καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ διαφθαρέντος χυμοῦ, ἀποσίτους τε ἡμᾶς, καὶ πάντα ἀηδῆ λογιζομένους φαίνεσθαι. καὶ πάντη ἀνεπαφροδίτους εἴς τε πικρίαν καὶ ὀργὴν καὶ τὰ τοιαῦτα μεταπίπτοντας πάθη, κατὰ τὴν ἐπικρατήσασαν ποιότητα τοῦ ἐν αὐτῷ [6] συμφθειρομένου πνεύματος. τὰ

2. γρ. σοι.

3. Iul. Alex., ordine verborum inuerso, *principium ac materia.*

4. Leg. ἐξομοιωθές.

5. γρ. ἀποφαίνεται. Iul. Alex. *declaratur.*

6. γρ. αὐτοῖς. Iul. Alex. *in ea.*

τὰ γὰρ δὴ κατὰ συμπάθειαν τῆς γαστρὸς, ἐφθαρμένης πλατύσης χυμὸς, πολλῷ γε μέτρια καὶ ῥᾴον ἐστι βοηθεῖν. ἀποτροφεῖ δὲ ὧδε καὶ ἀποῤῥεῖ τὸ σῶμα, ἐπειδὴ φυτῶν ἐνέργειαν τινὶ τὸ σπλάγχνον πεπίσευται. καὶ διὰ τοῦ ἐν αὐτῷ πνεύματος, ἡ διοικοῦσα δύναμις τῆς ψυχῆς, προβάλλει τὰ ἀνήκοντα. ὅτι δὲ καὶν τῇ γαστρὶ πνεῦμά τι ἕτερον διάφορον πρὸς ταῦτα φαίνεται γεννώμενον, καὶ διὰ τοῦτο [7] τὰς κατὰ μέρος πάσχομεν αἰσθήσεις ἐπὶ τοῖς ὀρεκτοῖς· νῦν μὲν τούτων, αὖθις δ' ἐκείνων, ἄλλοτε δ' ἄλλων φαύλων τε καὶ ἀγαθῶν ὀρέξεις σιτίων ἔχοντες, ὁσημέραι ἰδεῖν ἐστὶν ἡμᾶς ὅτῳ διατιθεμένους. καὶ ποτὲ μὲν τῶν ὁμοίων ὀρεγομένους κατὰ τὰς ἐπικρατοῦντας χυμός. ποτὲ δὲ τῶν ἐναντίων τῶν ἐπικρατούντων, ἐπὶ τὸ κολάσαι τὴν ἀμετρίαν. καὶ τοῦτο μὲν ἤδη ψυχρόν τε καὶ ὑγρὸν τὸ πνεῦμα, τοῖς μετ' αὐτὸ παραβαλλόμενον. ὄχημα δέ τι τῆς ἐν ἡμῖν τῶν κατὰ μέρος σιτίων ἑκάστοτε ὀρεκτικῆς [8] δυνάμεως. ἐκδέχεται δὲ αὐτὴν ἡ ἐπὶ τὸ ἧπαρ, γεννικωτέρα οἷον οὖσα καὶ περιεκτικωτέρα, καὶ ἀρχὴ μειζόνων ὀρέξεων καὶ ἐπιθυμιῶν. καὶ ὅπως θαυμαστὸν, εἰ μία τις οὖσα τῷ ἀριθμῷ ἡ ἐν ἡμῖν ψυχὴ ποικίλας ἀποδίδωσιν ἐνεργείας κατὰ τὰς τῶν ὀργάνων ἐπιτηδειότητας, πολυδύναμός τε [9] οὖσα καὶ τῷ παντὶ ἐνηρμοσμένη σώματι κατά τινας οἰκειότητας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὧδε· ἐ γὰρ δὴ καὶ περαιτέρω χρὴ προβαίνειν ἡμᾶς ἐκβαίνοντας τὴν ὑπόσχεσιν. τὸ τοίνυν φυσικὸν τοῦτο, ὡς εἴρηται πνεῦμα, λεπτότερον μὲν ὂν πολλῷ καὶ καθαρώτερον καὶ θερμότερον τοῦ ἀπὸ τῆς κοιλίας, ἐν ταῖς πέψεσι τῶν τροφῶν ἐπι-

 γεν-

7. γρ. τοῦτο.

8. γρ. ὀρεκτικοῖς. Iul. Alex. expressit recte alteram scriptu-

ram, *cibariaque particulatim appetendi facultatis vehiculum quoddam.*

9. γρ. τις.

γεννωμένω, ὑγρότερον δὲ τῷ μετ' αὐτὸ, πολλῷ ἐλλεῖπον τῇ λεπτότητι καὶ τῇ θερμότητι φαίνεται· καὶ γὰρ μετὰ τὴν ἐπὶ τὰ κυρτὰ τῷ ἥπατος ἀνάδοσιν, κατὰ τὴν λαμβδοειδῆ ἔτω καλεμένην φλέβα ἀποσχιζομένω τῷ αἵματος, τὸ μὲν, ἐπὶ τὰ κάτω μέρη, τὸ δ' αὖ ευθὺ καρδίας χωρῶν φαίνεται· καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς ἐπὶ τὴν ἀριστερὰν κοιλίαν τῆς καρδίας διέξεισι. καὶ πλείονα κατεργασίαν δεξάμενον, διὰ τῶν ἀρτηριῶν ἄνω τε καὶ κάτω χωρεῖ. καὶ τὸ ζωτικὸν ὧδε καλέμενον γεννᾶται πνεῦμα· ὥσπερ ἀπό τινος πηγῆς τῆς καρδίας διὰ τῶν ἀρτηριῶν ἐφ' ὅλον χωρῶν τὸ σῶμα, ὄργανον ζωῆς τῇ Φύσει γινόμενον. ἐ γὰρ εἰκὸς ἦν τῇ διαπλαττέσῃ ταῦτα δυνάμει ὄργανον πεποιημένῃ Φυσικὸν. δι' ὃ τρέφει καὶ ἄυξει τὰ μεταβατικὰ ταῦτα σώματα μὴ ἐχὶ ζωῆς ποιῆσαι πρότερον· εἰ γὰρ δὴ διὰ τὸ μεταβαίνειν, τῷ ἡγεμονικῷ ἐδέησε, πρώτω τῶν ἄλλων ὄντως τῷ ἀξιώματι, μᾶλλον ἂν ἔδει προσειληφέναι τῶτο τὸ ζωτικόν· ζῶντα μὲν γὰρ ἔνια, ἐ μεταβατικῆς δυνάμεως εἴληχε. τῶν μεταβαινόντων δ' ἐδὲν, ὃ μὴ καὶ ζωῆς μετείληφεν. εἰ δὲ καὶ τῇ ὑλικῇ αἰτίᾳ προσέχειν τις εθέλει, τῷ ζωτικῷ μᾶλλον ἐυχερὲς τῷ Φυσικῷ πνεύματος μεταβεβλῆσθαι, ἐς ψυχικῷ καὶ ἡγεμονικῷ πνεύματος ἰδέαν. καὶ τῇ μὲν ἀνάγκῃ τῆς χρείας, ζωτικὸν μὲν μετὰ τὸ Φυσικόν. εἶθ' ἕτω ψυχικὸν γέγονεν. ἐχ ὥσπερ δὲ προβαῖνον ἀπὸ γαστρὸς ἠρεμένον λεπτότερον γίνεται, ἕτω δὴ ἀεὶ καὶ θερμότερον. ἀλλὰ μέχρι μὲν αὐτῆς τῆς καρδίας ὡσαύτως τῇ λεπτότητι καὶ ἡ θερμότης προβαίνει. ὑφαιρεῖται δὴ ἀεὶ τὸ πλέον τῆς ὑγρό-

10. γρ. προσειληφέναι. Iul. Alex. *longe adhuc magis additam hanc oportuit vitalem.* Legit igitur ipſe quoque προσειληφέναι. recte.

ὑγρότητος. μετὰ δὲ τοῦτο, τῆς μὲν θερμότητος ἱκανῶς ἀνίεται. τῇ δὲ λεπτότητι ἀεὶ τὸ πνεῦμα προβαίνει, ἐλλεῖπον ἤδη καὶ καθ' ὑγρότητα· ἀρτηριῶν γὰρ ὧδε καὶ φλεβῶν ἀνηνεγμένων καὶ κατακεκερματισμένων εἰς ἀγγεῖα βραχύτατα, τὸ δικτυοειδὲς ἐντεῦθεν γίνεται πλέγμα, κάτωθεν διὰ τῆς λεπτῆς καλεμένης μήνιγγος, αὐτὸ τὸ σπλάγχνον διαλαμβάνον τοῦ ἐγκεφάλου. ἐντεῦθεν δὲ τοῦ ἐγκεφάλου τρεφομένου, τὸ ψυχικὸν εἶθ' ἕτως γίνεται πνεῦμα κατὰ τὰς αὐτοῦ κοιλίας, καὶ τὰς τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἐνεργείας πισεύεται· ὄργανον πρῶτόν τε τῷ ἀξιώματι, καὶ οἰκεῖον γινόμενον τῇ λεπτότητι· ἀλλὰ γὰρ ἐπειδὴ περὶ τὸ σκοπιμώτατον ἡμῖν ὁ λόγος γέγονε, πλείονος δεῖ καὶ τῆς σκέψεως, ὡς μήτι τῶν δεόντων ἐκθῆναι, τύχῃ διαφυγόν. ἔτω γὰρ ἂν ἄρτιος ὁ λόγος τῇ καθ' αὐτὸν οἰκονομίᾳ ἀποδοθείη.

Κεφ. ζ

Τοῦ τοίνυν ψυχικοῦ τούτου πνεύματος, ἐπὶ τῷ σπλάγχνῳ ἀποτελουμένου τοῦ ἐγκεφάλου, ἐκ ὀλίγα θαύματα γίνεται φύσεως,[1] ἐφ' οἷς ἀπορεῖν εσίν. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων σπλάγχνων, ὅπη τὸ ζωτικὸν καὶ φυσικὸν τελεσιεργεῖται πνεῦμα, ἢ ἂν αὐτῶν ἑκάτερον διαδοθείη τοῦ σώματος, τὰς αὐτὰς ἰδεῖν ἐσὶν αὐτῶν ἐνεργείας. κἂν εἴτι καὶ διαλλάξαιεν, βραχύ τι τοῦτο καὶ ἐκ ἄξιον λόγου. ὧδι δ' ἐχ ἕτως, ἀλλ' ὧδε μὲν ἑτέρας ἐνεργείας· ἐκεῖ δ' ἑτέρας. ἀλλοίας δ' ἐν ἄλλῳ μέρει, καὶ ὑφ' ἓν εἰπεῖν ποικίλας τε καὶ πολυειδεῖς τὸ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνὸς σπλάγχνου πνεῦμα, ἐνεργείας οἰκονομεῖ. ὥσε καὶ ἀπορεῖν ἐσὶ, πότερον

1. Iul. Alex. *non sane pauca admiratione inde digna proueniunt*, omisso φύσεως.

κα]ὰ τὰς τῶν μορίων τ̃ σπλάγχνα διαφορὰς διάφορον κα] αὐ]ὸ γινόμενον, ἀχ ὅμοιον ἑαυ]ῷ πάν]η ἐσὶ τα]ὶ τὸ πνεῦμα, ἢ τὸ αὐ]ὸ διόλα ὂν ἕ]εροῖον κατὰ τὰς τ̃ σπλάγχνα ἀσιώδεις διαφορὰς, κα] ἔ]ι τὰς ἀπονευρώσεις ἢ ἀποφύσεις φαίνε]αι, ἢ δηλονό]ι τὸ δεύ]ερον μᾶλλον ἄν τις ἕλοι]ο· κα] γὰρ ἐπειδὴ τὸ τοιο̃]ον τ̃ ἐγκεφάλα ὄργανον ἐν βραχεῖ τόπῳ περιγραφόμενον, ἔμπροσθεν μὲν εἰς δύο διήρη]αι κοιλίας· προσπέφυκε δ' αὐ]ῇ ἕ]έρα βραχύ τι ὄπισθεν, ἣν παρεγκεφαλίδα ἔφασαν· συν]έτρη]αι δὲ κα] τὸ με]αξὺ τῶν κοιλιῶν. ὡς μὴ ἐμποδὼν εἶναι χωρεῖν τὸ πνεῦμα ὅπη ἂν ὁρμήσοι· κεκένω]αι δὲ κα] πρὸ τῶν ῥηθεισῶν δύο κοιλιῶν ἔμπροσθεν τὸ κρανίον ὑπὸ τὴν παχεῖαν μήνιγγα, ὡς κἀνταῦθα τὸ ψυχικὸν τα]ὶ πνεῦμα διαῤῥεῖν· ἐκ ἔσιν ἄλλως εἰπεῖν, ἐκ ἔσιν ἢ ὡς πάνυ λεπ]όν τε κα] διαφανὲς ὄν, καθ' ὃς ἂν τόπους κινηθείη τ̃ ἐγκεφάλα, με]αβάλλε]αι ἀλλοιούμενον, εἰ μὴ γελοῖον εἰπεῖν, κα]ὰ τὰς πολύποδας. ὅ]ι δ' ἐ πάνυ τι ἀκριβῶς τα]ὶ τὸ σπλάγχνον ὁμοιομερὲς, τῷ λόγῳ δείκνυ]αι. εἰ κα] μικρ̃ τὴν αἴσθησιν διαπέφευγεν· ἐκ γὰρ τῶν κα]' αὐ]ὸ ἔσι τ̃]ο μαθεῖν ἀποφύσεων. τὰ μὲν γὰρ ἔμπροσθέν οἱ, ἀπαλω]έρας τὰς ἀποφύσεις ἔχει. ἰσχυρο]έρας δέ γε τὰς [2] ὄπισθεν· κα] δὲ ἔ]ω τῆς χρείας καλούσης ταῦ]α γίνηται, ἀλλ' ἓν τὸ ὑλικὸν αἴ]ιον, ὧδε πρό]ερον. τὰ μὲν γὰρ ὄπισθεν, κινῆσά τε κα] μεταγαγεῖν κα] ἕλξαι, κα] πᾶν ὅ, τι δράσαι βίαιον ἱκανά. τὰ δ' ἔμπροσθεν ἀποφυόμενα νεῦρα αἰσθάνεσθά]ε κα] ἀλλοιο̃σθαι ῥᾷον, ἐπι]ήδεια γέγονεν. εἰ τοίνυν ἐκ τῶν ἐξ αὐ]ο̃ ἀποφύσεων μὴ ἑαυ]ῷ πάντῃ ὅμοιος δια-

2. Leg. τά. Iul. Alex. *si quidem anterior huius pars molliores propagines habet, sic- vti sane* posterior *validiores.*

διαφαίνηται, τὸ πνεῦμα δὲ διὰ παντὸς τῦ σπλάγχνυ χωρεῖ εἰκότως ἂν ἐηθείη, ὡς καὶ τὰς τῶν μορίων ἐξαλλαγὰς, καὶ τὸ πνεῦμα μεταβαλλόμενον λεπτὸν πάνυ καὶ ἐυαλλοίωτον ὂν. ὧδε μὲν ἄλλας, ἐκεῖ δ' ἑτέρας ἐνεργείας ἀποπληροῖ. καὶ καθάπερ διὰ τῶν φωταγωγῶν θυριδων, ὑέλυς διαφόρων παραπετάσαντες χρωμάτων, τὰς ἐκεῖθεν δι' αὐτῶν εἰσαγομένας τῦ φωτὸς ἀκτῖνας, τὰς ποιότητας τῶν ἐπανθόντων ταῖς ὑέλοις ἐπιφερομένας ὁρῶμεν χρωμάτων. αὐταὶ δὲ καθ' αὐτὰς ὁμοειδεῖς τελῦσι καὶ ἀχρωμάτισοι, ἔτω δὴ κἀνταῦθα σκοπεῖν δεῖ· καὶ γὰρ τῦ ἐγκεφάλυ πᾶσι τοῖς αἰσθητηρίοις ὀργάνοις ἀποφύσεις αἰσθητικῶν νεύρων ἐκπέμψαντος, ὅτ' ἐκ τῶν αὐτῶν πᾶσαι τόπων πεφύκασιν, ἔτε εἴδει ἀλλήλαις ἐοίκασιν. ἀλλ' ἀναλόγως τοῖς ὀργάνοις τοῖς παραδεξαμένοις, καὶ αἱ ἀποφύσεις τῶν νεύρων γεγόνασι, τῇ μὲν παχύτεραι, τῇ δὲ λεπτότεραι. καὶ πυκνότερα μὲν ὧδε ἢ ἀραιότερα τὰ ἀποφυόμενα νεῦρα φαινόμενα, μαλακώτερα δ' ἐν ἄλλοις ἢ σκληρότερα γινόμενα. ὥσπερ δῆλα καὶ ἑτέρωθι μὲν ἐκδηλοτέρυς ἔχοντα τὰς πόρυς, ἑτέρωθι δὲ ἀφανεῖς, διαφόρυς καὶ τὰς ἀντιλήψεις ποιεῖται. ἕκαστον γὰρ αὐτῶν καθὼς ἂν ἔχῃ οἰκειότητος πρὸς ἡντιναῦν ἐνέργειαν, ταῖς αὐτῦ ποιαῖς κατασκευαῖς, καὶ τυγχάνει τὸ πνεῦμα συμμεταφορέμενον δείκνυσι.

Κεφ. ή

Καὶ τοίνυν διὰ τῆς λεπτῆς μήνιγγος ὑπὸ τὰς ἐμπροσθίυς κοιλίας τῦ ἐγκεφάλυ ἀποφυέντα νεῦρα, ἐπὶ τὰς ὀφθαλμὰς χωρεῖ. καὶ ἐμπεριειληφότα ὧδε τὰ διαφανῆ ὑγρὰ, ὥστε τὸν ἀμφιβληστροειδῆ ἐντεῦθεν συνεξυφάνθαι χιτῶνα, τὴν κατ' αἴσθησιν ἀλλοίωσιν ἐνταυθοῖ γίνεσθαι παρασκευάζει διὰ τῦ αὐγοειδῦς πνεύματος· ὃ γὰρ δὴ κατ' ὐσίαν, ταῦτ' ἀλλοιῦσθαί τις

ἂν φαίη δικαίως. ὁποῖον ἔν τι ὁ ἀὴρ ὑπὸ τῦ ἡλίυ πάσχει φωτιζόμενος, τοιῦτο δὴ καὶ τὰ διαφανῆ ταῦτα σώματα, ὑπὸ τῦ αὐγοειδῦς ἡμῶν πνεύματος. ἐνεργείᾳ τοίνυν διαφανῦς τῦ ὀφθαλμῦ γεγονότος καὶ αἰσθητικῦ, καὶ ἅπαξ τὴν ἀρχὴν τῦ δρᾶν εἰς τὸ οἰκείως ἔχον πείσεσθαι τυτεῖ τῦ πνεύματος εἰλικρότος. καὶ αὐτὸς ἤδη ὁ περιέχων ἀὴρ κατὰ τὸ ἑκτὸς τῦτο φῶς μεταβάλλεται ἀλλοιύμενος μέχρις ἱκανῦ διασήματος, ὁμοίυ τῦ συμβαίνοντος ὄντος ταῖς ψεκάσιν, αἳ καταφερόμεναι μέχρι τινὸς διασήματος, κίνησίν τινα τοῖς ὑπ' αὐτῶν, πλητομένοις ὕδασι παρέχυσιν· ἤδη γὰρ κατηυγασμένος ὢν ὑπὸ τῦ θύραθεν φωτὸς, βραχείας τινὸς δεῖται τῆς ἐπικινήσεως. ὥστε ἱκανὸν δοκεῖν ἤδη καὶ τὸ ἀφ' ἡμῶν αὐγοειδὲς πνεῦμα τῦτον ἀλλοιῦν, ἐνεργείᾳ ἤδη ὄντα διαφανῆ. ἀσθενὲς γὰρ ὂν, δεῖται καὶ ἐπικρείας τῆς ἔξωθεν. ἐνίοις μέντοι τῶν ἀλόγων ζώων, τοσῦτο διενήνοχε τὸ πνεῦμα τῦτο τῦ ἡμετέρυ, ὡς ἀρκεῖσθαι τύτῳ μέχρις ἱκανῦ [1] διασήματος τὴν ὄψιν. ἐν τοῖς νυκτερινοῖς θεάμασιν. ἀποπάλλεται δὲ καί τις αὐγὴ ἐκεῖθεν ἰταμώτερον [2] ἐνορῶσι τῇ πλείονι τῦ πνεύματος ῥύμῃ καταυγαζομένων τῦ τ' ὀφθαλμῦ καὶ τῦ σύνεγγυς ἀέρος· καὶ πολλάκις ἡμῖν ἐν διαφόροις ζώοις ταῦτ' ἐνῶπται. ἑνὸς ἓν ὥσπερ διαφανῦς σώματος τῦ τ' ὀφθαλμῦ καὶ τῦ πέριξ πεφωτισμένυ γεγονότος ἀέρος, ἡ αἰσθητικὴ δύναμις ὥσπερ ἐποχυμένη τοῖς ἐνεργείᾳ διαφανέσι σώμασι, πρώτως μὲν τῶν οἰκείων αὐτῇ αἰσθάνεται ἅπερ εἰσὶ χρώματα· εἶθ' ἕτως καὶ μεγεθῶν, τῷ συνεῖναι μεγέθη τοῖς χρώμασι, καὶ ὀφθαλμοὶ

1. γρ. τινός. Iul. Alex. *ad certum vſque ſpatium.*

2. Iul. Alex. *diligentius.* bene. Vulgo ſcribitur ἰταμὸς, ſpiritu leni. Sed ductum eſt, Suida et Etymologo M. auctoribus, ἀπὸ τῦ ἴεσθαι, ὅ ἐστιν ὁρμᾶν.

μοὶ μὲν ἔτω δὴ τῷ μόνον ἀτενίσαι ἐνεργείᾳ διαφανεῖς γινόμενοι διὰ τὸ εἰς αὐτὸς αὐγοειδὸς καταῤῥέοντος πνεύματος. καὶ τὸ θύραθεν ἐνεργείᾳ διαφανὸς τυχόντες καὶ δυοῖν φωτοῖν κράσεως γεγονότοιν, καὶ τῆς ἐπ' ἀλλήλων μεταλαμβανόντοιν δυνάμεως, ὥσπερ ἑνὸς ἤδη διαφανοῦς τε καὶ αἰσθητικοῦ γεγονότος σώματος τὰ ἀμφὶ τὰ αἰσθητὰ δῆλα ἡμῖν [3] ποιοῦσι· τὸ γὰρ ἤτοι κώνους ἐξιέντας τῶν ὀφθαλμῶν ἐν ἀκαρεῖ τῆς ὥρας μέχρις αὐτῶν ἀντύγων τοῦ ἠρανοῦ ἐξικνεῖσθαι οἴεσθαι, ἢ μὴν τῶν αἰσθητῶν τούτων μέχρις αὐτῆς αἰσθήσεως ἐγγίζειν εἴδωλα τῶν ἀδυνάτων δοκεῖ τῷ λόγῳ. ἀλλ' ὁ μὲν περὶ τούτων λόγος [4] γὰρ αἰσθητικόν τε καὶ αὐγοειδὲς πνεῦμα διά τινων συντετρημένων νεύρων ἀποφυέντων τοῦ ἐγκεφάλου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς φέρεται. κἀκεῖνο τοῦ ὁρᾶν ἡμᾶς πρῶτον αἴτιον· οἵ τε ἀγωγοὶ τοῦ πνεύματος ἐκ τῶν ἀνατομῶν δεικνύμενοι πείθουσι, καὶ ἐκ τοῦ παραπίεσαι τῶν κανθῶν ἑκάτερον, δῆλον κἀκ τῶν αἰφνιδίων ἐνίοτε κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς παθῶν, πληγῶν, μαρμαρύγων τινῶν καὶ

3. γρ. τῇ ὄψει γίνεται. Sic Iulius Alexandrinus legit. vertit enim, *ſenſibilia ita vndique manifeſta* viſioni euadunt.

4. In exemplo Pariſienſi verſus poſtremus p. 32 deſinit in ſyllaba λό, cui adiecta eſt ſyllaba cuſtos γος· ſed verſus primus p. 33 incipit a particula γάρ. Scilicet integer verſus, operarum neglegentia, praetermiſſus videtur. Quod quidem ſatis cognoſcitur e Verſione Latina Iulii Alexandrini, in qua eſt, *Verum ſermo de his, quem quidem tractare hoc loco non conuenit, finem ita ſortiatur. Etenim quod ſenſibilis luminoſuſque ſpiritus* —. In eadem Verſione verba *Etenim quod ſenſibilis* ſunt initium Capitis noui, nempe noni: cui praefixus eſt hic index, *Quo pacto a ſenſu in imaginationem tranſcendunt ſenſibilia, deque imaginationis actionibus.*

καὶ λαμπηδόνων προδεικνυμένων. καὶ ἔτι ἐκ τοῦ συγκλείσαντός τινα τῶν ὀφθαλμῶν τὸν ἕτερον, τὴν λοιπὴν εὐρυνέσθαι τῶν ὀφθαλμῶν κόρην. ὃ μὴ συμβαίνειν πέφυκεν ἐπὶ τῶν ὑπόχυμα παθόντων, ἐπιπροσθοῦντος ἀλλοτρίᾳ τῷ πνεύματι σώματος. εἰ τοίνυν αὐγοειδὲς μὲν πνεῦμα ἐν ὀφθαλμοῖς ὂν δείκνυται, ἀερῶδες δ' ἐν ἀκοῇ, δεῖ γὰρ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν αἰσθήσεων ἐπιμνησθῆναι τῷ λόγῳ, δίυγρον δὲ καὶ χυμῶδες ἐν γλώττῃ, ἐν τῷ μεταξὺ δέ γεύσεως καὶ ἀκοῆς, τὸ τῶν ὀσμῶν ἀντιλαμβανόμενον πνεῦμα, ἀτμῶδες οἷον πεφυκὸς, γεῶδες δὲ τὸ κατὰ τὴν ἁφὴν, θαυμάσαι ἄξιον, ὅπως ποτὲ τοῦ αὐτοῦ δὴ πνεύματος πεφυκότος, διαφοραὶ αἰσθητικῶν πνευμάτων ταῖς ἀναλογίαις τῶν αἰσθητηρίων γίνονται. ἢ δηλονότι καὶ τοῦτο τῆς ἐν ἡμῖν σοφῆς δημιουργίας ἐδ'ερον, τοῖς αἰσθητοῖς ἀεὶ ἀνάλογα προβαλλομένης τὰ αἰσθητήρια· τῷ μὲν γὰρ ῥᾳδίως αἰσθάνεσθαι τῶν ἔξωθεν, πνεύματος ἔδει· τοῦτο γάρτοι τῶν ἐν ἡμῖν λεπτότατόν τε καὶ εὐαλλοίωτον. τῷ δ' οἰκειώσεσθαί τε καὶ ἀντιλήψεσθαι τῶν προσηκόντων αἰσθητῶν, ἀναλογίαν ἔχειν τὰ αἰσθητὰ ἐπὶ τῶν αἰσθητηρίων παρεσκεύασε. καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς μὲν, αὐγοειδὲς τοῦτ' εἶναι πεποίηκεν· ἔτε[5] γὰρ εἰκὸς ἦν αἰσθέσθαι χρωμάτων τε καὶ μεγεθῶν διὰ μέσου φωτὸς τοῦ θύραθεν. εἰς ἀερῶδες δὲ τὸ τῆς ἀκοῆς ἡμῶν μετέπλασεν αἰσθητικὸν πνεῦμα. ὥσπερ εἰς χυμῶδες τὸ τῶν γευστῶν διακριτικόν. ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τούτων, τὰ τῶν ὀσμῶν, ἀτμῶν ἵν' αἴσθοιτο. καὶ τὸ τῆς ἁφῆς δὲ γεῶδες, ὡς τῶν παχυτέρων καὶ σωματωδεστέρων λαμβάνῃ τὴν αἴσθησιν· ὃ δὴ καὶ ὁ σοφὸς Ἐμπεδοκλῆς αἰνίσσεται λέγων,

5. Leg. ἅτω. Iul. Alex. *vt ſenſu colores percipe- ſic enim futurum merito erat, ret.*

λέγων,[6] γαίῃ μὲν γαῖαν ὀπώπαμεν, ὕδατι δ' ὕδωρ, αἰθέρι δ' αἰθέρα δῖον, ἀτὰρ πυρὶ πῦρ ἀΐδηλον· καὶ μή τις θαυμαζέτω πῶς ποτε τὸ αὐτὸ καὶ ἓν πνεῦμα ἐν διαφόροις ὀχετοῖς ῥέον, διαφόρων αἰσθάνεται ἀλλοιούμενον· τῷ μὲν γὰρ ἡλιοῦσθαί τε καὶ ποιὰν σχεῖν ἰδέαν πρὸς ὃ ἂν τὴν αἴσθησιν ποιήσαιτο, ἐκεῖνο δὴ τὸ μόριον αἴτιον ᾧ μεταβληθὲν ᾠκείωται· ἄλλαι γὰρ ἄλλων ἀποφύσεις τῷ ἐγκεφάλῳ καιριώτεραί τε καὶ ἀπαλώτεραι. ἀμέλει καὶ τὸ ἐξοχετευόμενον τῷ ἐγκεφάλῳ πνεῦμα, τὸ αὐτὸ τῇ πρώτῃ ὂν προόδῳ, ἄλλο ἄλλῳ μᾶλλον ἀκραιφνέστερον φέρεται.[7] ὅπως δ' ἄτω τῆς ἀρχῆς ἀποῤῥεῦσαν ῥᾳδίως ἐν ταῖς καθ' μέρος ποιότησι μεταβάλλεται, μάθοις ἂν ἀπὸ τῶν φυτῶν. τῷ αὐτῷ μὲν χυμῷ ταῖς ῥίζαις ἀναληφθέντος. διαφόρῳ δὲ, χροιᾶς τε καὶ ποιότησιν ἔν τε πτόρθοις καὶ φύλλοις καὶ ἄνθεσι καὶ τοῖς μετὰ ταῦτα φαινομένῳ καρποῖς. εἰ δὲ ταῦτα μὲν ῥᾳδίως, τῷ μακρῷ δ' ἐκεῖνα γίνεται χρόνῳ. σκόπει μοι καὶ τὴν τοῦ πνεύματος ὅση πρὸς τὴν τῶν χυμῶν ἐστὶν ἡ διαφορά.

Κεφ. θ' *

Ὅτι δὲ κοινόν τι ταμεῖον αἰσθητηρίων ἡ αἴσθησις, καὶ ἐν ἐκείνῃ τὰ τῶν αἰσθητηρίων συνάγεται, δῆλον μὲν ὧδε. ἔξεστι δ' ἐντεῦθεν συνιέναι καὶ ὡς τὸ αὐτὸ καὶ ἓν ἐστι τὸ τῆς αἰσθητικῆς ἡμῶν δυνάμεως πνεῦμα. ᾧ δὴ καὶ ἡ τῆς ψυχῆς ἡμῶν αἰσθητικὴ ἐπανα-

6. Hi Empedoclis verſiculi laudantur etiam ab Ariſtotele Metaphyſ. 2, 4, et a Sexto Empir. adu. Mathemm. 1, 303. 7, 92. 121. Atque inde eos in Poëſin Philoſophicam tranſtulit Henricus Stephanus p. 19.

7. Iul. Alex. *videtur tamen alius alio ſincerior.* Legiſſe videtur φαίνεται.

* In Verſ. Iul. Alex. eſt Cap. X

ἐπαναπάυεσθαι δύναμις. ἀφ' ἧς δηλαδὴ τῷ τῆς μετ-
οχῆς λόγῳ, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦτο αἰσθητικὸν εἴληχε
λέγεσθαι· ἃ γὰρ δὴ οἰκοθέν τινα τοιαύτην πλεῖν
πέφυκε δύναμιν. πάντα δὲ ἀπὸ τῆς ψυχῆς δι' αὐτοῦ
ἐπὶ τὸ σῶμα τοῦτο χωρεῖ καὶ τὰ μὲν ἐκτὸς δὴ. ταῦ-
τα· ὅσα ὑπὸ αἴσθησιν τῷ πρώτῳ αἰσθητικῷ ἀνα-
γόμενα ἐπικρίνεται, ἀναλόγως ἕκαστον ὅπως ἔχει χρώ-
ματός τε καὶ μεγέθους ψόφου τε καὶ φωνῆς καὶ ῥύθ-
μοῦ, ὀδμῆς τε καὶ γευστῆς ποιότητος, ἔτι τε θερμό-
τητος καὶ ὑγρότητος καὶ τῶν ἀντικειμένων ποιοτήτων,
σκληρότητός τε καὶ μαλακότητος. καὶ ὅσα λοιπὰ ὑπὸ
τὴν αἴσθησιν. ἐκ ἐπὶ τὴν αἴσθησιν δὲ ταῦτα μόνον
διαβάντα παραμένει, ἢ καὶ μέχρις αὐτῆς τῆς Φαν-
τασίας χωρεῖ. τῷ γὰρ ἀναλόγῳ τοῦτο κεχρημένον
ζωῇ, ἐπειδὴ καὶ τέλος τῆς καθ' αὐτὰ οἰκονομίας ἡ
Φαντασία φαίνεται, ἀλλὰ καὶ περαιτέρω προβαίνει·
ἄνθρωπος [1] καὶ γὰρ ἐπισταμένα λόγον ἔχων, τέλῳ
δὴ καὶ λογίζεται καὶ ἀναπτύσσει ἔνδον τὰ αἰσθητὰ
λαβών· ἐπεὶ γὰρ μὴ οἰκειότητα φύσεως ἡ πρώτη
αἴσθησις ἔσχηκεν, ὥστε παρακαλέχειν ὧν ἤσθετο
πρότερον τὰς τύπους, ἑτέρων δ' αὖθις ἐπαισθάνε-
σθαι· σωματωδεστέρα γὰρ ὅσα ἥδε ἡ δύναμις ἐκ
ἐφικνεῖται ἐπὶ πλέω καταχερματίζεσθαι τὰς τύπους
τῶν αἰσθητῶν [2] ἡ Φαντασία παραδεξαμένη, μυωπι-
ζομένη οἷον ὑπὸ τοῦ λογιστικοῦ τῆς ψυχῆς μέρους, ἀνα-
διφᾷ τε καὶ ἐπεξεργάζεται, νῦν μὲν ὧν τὰς τύπους
παρέλαβεν, ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως· αὖθις δ' ὧν αὐτὴ
ἀνέ-

1. Verba ita distingui debent, et Versione Iulii Alexandrini praeeunte, et postulante ipsius disputationis serie, προβαίνει ἄνθρωπος. καὶ γὰρ —.

2. γρ. αἰσθημάτων. Sic certe legit Iulius Alexandrinus. vertit, *sensationum formulas excipiens imaginatio.*

ἀνέγραψεν, ἀυτονομίᾳ κεχρημένη μᾶλλον τῶν ἄλλων δυνάμεων, ἐπὶ τὸ διαπλάττειν ἅττ' ἂν οἰηθείη· τοσαύτῃ γὰρ ἀυθαδείᾳ καὶ ἀπάτῃ κέχρηται φαντασία, ὡς ἅττ' ἂν μὴ ἐγχωρεῖ εἰς ἔργον ἀγαγεῖν τὴν φύσιν, ἥδε μετὰ πολλῆς ἀδείας ὑποτίθεται. καὶ τάχ' ἂν ἡμᾶς ἐπὶ τὰς αἰσχίστας ἀπήγαγεν ἀτοπίας, εἰ μὴ οἷά τις ἐπόπτης ὥσπερ ἀπό τινος σκοπιᾶς ταῖς ταύτης ἀλογίστοις ὁρμαῖς ἐμβριμώμενος ὁ λόγος, τὰς ἀμετρίας ἐκόλαζε· καὶ ἥδε μὲν τῶν παχυτέρων, τούτων ἤδη μεταστᾶσα καὶ αἰσθητῶν, ἐπ' ἄλλον ἠργμένη μεταβαίνειν διάκοσμον, κατὰ τοὺς νεοττοὺς τῶν στρουθίων πτερυγίζει τε καὶ ἐξορμᾷ, γῆς μὲν ἀφίπτασθαι, ἀέρος δ' ἐπιβαίνειν. ἀλᾶται δὲ μάτην διαπονουμένη. φθάνει γε μὴν ὁ λόγος ἔνια ὧν ἂν αὐτῆς ἐν χρείᾳ γένηται, τούτων ἐγκαταθεὶς τῇ μνήμῃ τὰ ἰνδάλματα.[3] ἥδ' ὥσπερ ταμεῖον ἄσυλον ὧν παρεδέξατο διὰ τοῦ λόγου ἀπό τε φαντασίας καὶ τῆς αἰσθήσεως διακρατοῦσα τοὺς τύπους, οὐκ ἄν ποτε προεῖτο, τι μὴ παθοῦσα. καὶ νῦν μὲν ἐξεταζομένη ἐκ τοῦ προχείρου δίδωσιν ἅττ' ἂν εἰσπράττηται. αὖθις δὲ μετ' ου πολὺ ἀναλεξαμένη ἐκτίθησι, τοὺς σοφοὺς ἀπομιμουμένη τῶν ταμειῶν· οἵ ποτε μὲν ἐκ τοῦ προχείρου τὰ ἀπαιτούμενα παρὰ τῶν δεσποτῶν παρέχουσιν. ἐνίοτε δ' ἀναδιφῶντες καὶ ἐξ ἄλλων εἰς ἄλλα μεταβαίνοντες, ὀψὲ γοῦν ἐξευρίσκουσι τὸ ζητούμενον. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω.

Κεφ. ι' *

Ἐπεὶ δὲ καὶ περαιτέρω προβαίνειν ἀνάγκη, τῷ λόγῳ[1] δεῖ προαναλαβόντας ὧδε τοῦτον ἐκθέσθαι. νοῦς

3. Hesychius: ἰνδάλματα· φαντάσματα, ἀφομοιώματα, εἰκόνες.

* In Vers. Iul. Alex. est Cap. XI

1. Leg. ἀνάγκη τῷ λόγῳ, δεῖ.

νῶς ἔν καὶ αἴσθησις, ἄκρα πέρατα δυνάμεων λογικῆς ψυχῆς ὄντα, τὰς μεταξὺ αὐτῶν δυνάμεις ἐφιᾶσιν ὅπη ἂν ἐθέλωσι νενευκέναι. συνεπισύρεται δὲ ἕκαστον πρὸς ἑαυτὸ νικῶν τὸ ἕτερον· ἀδὲ γὰρ ἀξίᾳ ὧδε τὸ πλέον ἀλλὰ δυνάμει τε καὶ ῥοπῇ νενέμηται. ὥσπερ ἐπὶ τρυτάνης πολυπλασίονα συνεπισπωμένης ἀεὶ τῆς ἐπιβριθέσης πλάστιγγος τὰς κάτω τέρας. κἂν ἐκ τιμιωτέρων κατεσκευασμέναι ὦσι καὶ φαυλοτέρων μετάλλων αἱ πλάστιγγες. ὥσπερ ἔν ἀπὸ αἰσθήσεως τὰς ἀρχὰς ἡ φαντασία παραλαβοῦσα, πτερύσσεται μὲν καὶ μεταιωρίζεται, ἐκ ἐκτὸς δὲ ποιοτήτων τὰς ἑαυτῆς ἐπισημαίνεται ἐνεργείας, ἕτω δὴ καὶ ὁ νῶς τῇ διανοίᾳ ἀμεγέθη τε καὶ ἄποια καὶ ἀνείδεα τὰ καθ' ἑαυτὸν παραπέμπων, τῷ ἀνελίσσειν τε καὶ ἐξετάζειν ταῦτα τὴν διάνοιαν, συνεισέρχεταί τι ταύτῃ, ὧν μὴ παρέλαβεν, ἐφ' οἷς διανενόηται, μὴ ταῖς αὐταῖς ἁπλαῖς ἐπιβολαῖς ἐξικνουμένης τῆς διανοίας τῶν νοητῶν ἐφάπτεσθαι· ὥσπερ γὰρ ἁπλαῖς ἐπιβολαῖς ἡ αἴσθησις ἐφαπτομένη τῶν αἰσθητῶν, τὰς ἰδέας τούτων τῇ φαντασίᾳ παρακατατίθησιν, ἥδ' ἐπιτίθησί τε τοῖς αἰσθητοῖς, καὶ ἀφαιρεῖται ἅττ' ἂν ἐθέλῃ περιουσίᾳ δυνάμεως, καὶ πραγμάτων ἔξω ἔνια φαντάζεται· ἕτω δὴ καὶ ἡ διάνοια ταῖς εἰκείαις τοῦ νοῦ ἐλλάμψεσι κατὰ τὸν ἐναντίον τῆς φαντασίας πρὸς αἴσθησιν λόγον, ἐκ ἐκτός τινος ποιᾶς ἰδέας τὰ νοηθέντα δέχεται. ἀλλ' ὥσπερ τινὰ ἐνδάλματα τῶν τῆς φαντασίας παθῶν δανεισαμένη, ἐν αὐτοῖς σκιαγραφεῖ τὰ τοῦ νοῦ θεάματα. ἐν τῷ μεταξὺ δὲ δυοῖν δυάδοιν, τὸ τῆς ψυχῆς δοξαστικὸν ἥρτηται, ἐλευθερίαν ἔχον φύσεως ὅπη ἂν ἐθέλῃ νεύειν, ταῖς

δᾶ. Iul. Alex. *quoniam vero longius quoque progredi ſermone neceſſe habemus, opus ſane fuerit* —.

ταῖς ἀντιπνοίαις τῶν παρ' ἑκάτερα δυνάμεων συμμετατιθέμενον. νῦν μὲν γὰρ ταῖς ἀπὸ τῆς διανοίας προηγμέναις κρίσεσι προστίθεται, καὶ δοξάζειν ὀρθῶς τότε λέγεται. ἐσαῦθις δ' ἐπὶ φαντασίαν καὶ αἴσθησιν ῥέπουσα, ταῖς πλάναις τούτων συνεπισύρεται. ἀλλ' ὁ μὲν περὶ τούτων λόγος, ἐν πάνυ τοι προσήκων ὢν ὧδε λέγεσθαι, ἤδη καὶ ληγέτω ἱκανῶς τῇ κοινωνίᾳ τοῦ λόγου ῥηθείς· ἐφεξῆς δ' ἂν εἴη προσῆκον περὶ τῶν κατ' αὐτὰ παθῶν ἐξειπεῖν· τοῦτο γὰρ ἡμῖν πρᾶγμα καὶ τῆς ὑποθέσεως πρόθεσις.

Κεφ. ια' *

Τῆς τοίνυν αἰσθητικῆς δυνάμεως τῆς ψυχῆς τῷ ψυχικῷ, ὡς εἴρηται, συναπτομένης πνεύματι. τοῦ δὲ δὴ πνεύματος διὰ τῶν οἰκείων αὐτῷ ὀργάνων τὰς ἐπαφὰς ποιοῦντος τῶν αἰσθητῶν, ἤτοι τὸ πρῶτον εἰκὸς ὄργανον πεπονθέναι, κατά τινα διάθεσιν ὅθεν τὸ πνεῦμα πρώτως φέρεται· ἢ αὐτὸ δὴ τὸ πνεῦμα ἠλλοιῶσθαι, καὶ τῆς συμμετρίας ἐκτετράφθαι· ἢ τινος τῶν μετὰ τὴν ἀρχὴν ὀργάνων πεπονθότος καθ' οἵαν δή τινα δυσκρασίαν, ἢ καί τινος ἐπιπροσθοῦντος χυμοῦ· καὶ αὐτοῦ δ' ἔσθ' ὅτε τοῦ αἰσθητηρίου παθόντος, οὐχ ἧττον πήρωσις αἰσθήσεως γίνεται. καὶ γοῦν ἐπὶ μὲν ὄψεως, ἀρκτέον γὰρ ἐντεῦθεν, δυσκρασίαν μέν τινα τοῦ ἐγκεφάλου πεπονθότος κατ' ἐκεῖνο δὴ τοῦ μέρους, ὅθεν δὴ τὰ ἀποφυόμενα τοῦ ἐγκεφάλου νεῦρα ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς φέρεται· ἢ τινος κατ' αὐτὰ ἐπιῤῥυέντος χυμοῦ, τὸ βλέπειν ἀπολείπει τὸν κάμνοντα. αὐτῶν δὲ τῶν ὀφθαλμῶν πεπονθότων, ὅσα μὲν

2. Iul. Alex. *recteque et secundum rationem opinari dicitur.* Mox leg πάνυ τι, non πάνυ τοι.

* In Verſ. Iul. Alex. eſt Cap. XII

μὲν διὰ πληγὴν ἢ φύματα συσάντα, τὴν ὄψιν διαλυμαίνεται, τῶν μὲν ἐντὸς ὑγρῶν τε καὶ χιτώνων πεπονθότων, ὀχ ἧττον ὁ κίνδυνος τῷ προτέρῳ. τῷ δ' ἐπιπεφυκότος, ὐκ ἐξ ἀνάγκης, καὶ μάλιστα εἰ μὴ τῆς κόρης ἐγγὺς συσαίη τὸ πάθος. ὑποδραμέσης δέ τινος ὐσίας ἀλλοτρίας τὸν κερατοειδῆ χιτῶνα, ἤ τινος οἷον ὑμένος ἐπαναφυέντος, ὑπόχυμα μὲν ἐκεῖνο λέγεται, καὶ σχολαίτερον θεραπεύεται. περύγιον δὲ τὸ ἕτερον, καὶ ῥᾷον θεραπευόμενον. καὶ ταῦτα μὲν τὴν ὄψιν λυμαίνεται, τῇ τῷ ὀργάνῳ βλάβῃ· ἔνια δὲ τῷ τῆς συμπαθείας λόγῳ συνίσαται, καθάπερ καὶπὶ τῶν ἐξ ἀναθυμιάσεως λιγνυωδῶν περιττωμάτων ἀπὸ τῆς τῆς γαστρὸς σόματος, δοκεῖ τισι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν φέρεσθαί τινα· οἷον κώνωπες, ἢ τρίχες, ἢ μυῖαι, ἤ τινα τοιαῦτα, ἐπιπροσθέντων δηλονότι τῶν τοιούτων περιττωμάτων, τῷ αὐγοειδεῖ πνεύματι. καὶ ταῦτα μὲν τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον γίνεσθαι, καὶ τῷ τῇ τῆς σομάχου συναποκαθίσασθαι ὑγείᾳ, διαγινώσκεται τῷ τῆς συμπαθείας λόγῳ γινόμενα. οἶσθα δὲ καὶ αὐτὸς ὡς τῷ τοιούτῳ πάθει ἁλοὺς καὶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοιαῦτ' ἄττα ἐνορῶν φαινόμενα, ἐδεδίεις μὲν πρότερον ὡς μὴ ἦ ὑπόχυμα, ἅτ' ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις καὶκείνου τοῦ πάθους σημαινομένου συμπτώμασι· παρεμύθου δ' ὑφ' ἡμῶν τῷ τε συχνὸν ἤδη χρόνον ἐκμετρηθῆναι, διὰ ταχέος ἐκείνου συνισαμένου, καὶ τῷ, ποτὲ μὲν ἄμεινον, ποτὲ δὲ φαυλότερόν σε ὧδε διάγειν. χρώματα δὲ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν φαίνεται, ὠχρὰ μὲν καὶ ὑπόξανθα ἐπὶ τῶν ἰκτεριώντων, ὁποῖα καὶ τὸ πάθος δίδωσιν, ἅτε καὶ διὰ τοῦ κερατοειδοῦς χιτῶνος τῆς χολῆς ἀναχυθείσης· ὑπέρυθρα δὲ, ἐπὶ τῶν ὑπόσφαγμα πεπονθότων ἐφ' οἵᾳ δή τινι πληγῇ αἵματός τινος ὑποῤῥεύσαντος, αἱ δὲ δὴ μαρμαρυγαὶ δοκοῦσι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν

μῶν φαίνεσθαι, αἵματος ἐργῶντος πρὸς τῶν μυκτήρων φέρεσθαι. τὸ πλέον δ' ἐπὶ ταῖς διὰ μυκτήρων κριτικαῖς αἱμορραγίαις τοῦτο γίνεται. ὥσπερ καὶ τὰ διάφορα χρώματα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν φαινόμενα ἐπὶ ταῖς ἀναδρομαῖς τῆς χολῆς φαίνεται. καὶ ἐπισημαίνει τὴν δι' ἐμέτου ταύτης ἐνίοτε ἔκκρισιν. ἀλλ' ὁ μὲν περὶ τούτων λόγος, ἑτέρας ἴσως ἀνάγκης· ἐπεὶ μηδὲ περὶ παθῶν ἡμῖν πρόθεσις παντοίων ἐξαγγέλλειν.

Κεφ. ιβ' *

Ἀκοὴ δὲ πεπονθέναι δοκεῖ ὡσαύτως τοῖς ὀφθαλμοῖς· ἤτοι τοῦ μέρους ἐκείνου τοῦ ἐγκεφάλου κατά τινα δυσκρασίαν πεπονθότος, ἢ τοῦ ἀκουστικοῦ νεύρου, ἤ τινος ἀλλοτρίας ὑσίας ἐμφραττούσης τὴν τοῦ ψυχικοῦ πνεύματος δίοδον. καὶ ταῦτα μὲν τὸ πλέον πήρωσιν τῆς ἀκοῆς ἐργάζεσθαι πέφυκεν. ἐνοχλεῖσθαι δὲ ἡ ἀκοὴ εἴωθεν, ἤτοι χυμοῦ τινος ἢ πύου συσάντος περὶ τὸν ἀκουστικὸν πόρον, ἤ τινος παρεισρυέντος ἔξωθεν, ἢ φύματος ἐπιπροσθοῦντος. καθαιρόμενα δὲ καὶ ταῦτα καὶ ἐξαγόμενα, τὴν ὑγίειαν τῷ αἰσθητηρίῳ ἀποκαθίσησιν. ἐνίοτέ γε μὴν ἀτμῶν φυσωδῶν τε καὶ παχυτέρων ἀπό τε τοῦ στόματος καὶ τῶν λοιπῶν σπλάγχνων ἀναγομένων ἐκ διαφόρων αἰτίων οὐχ ἧττον ἦχοι περὶ τὴν ἀκοὴν συνίστασθαι πέφυκασι καὶ οἵδε μὲν ἐπιμελείας μᾶλλον τοῦ στόματος καὶ τῶν λοιπῶν σπλάγχνων συναποκαθίστανται. δι' ἀκρίβειαν δ' ἔστ' ὅτε τοῦ αἰσθητηρίου ὀργάνου, ἦχοί τινες λεπτοὶ δι' ὅλου τοῦ ἀνθρώπου γίνεται· οὐχ ὡς τῆς συνιστώσης αὐτοὺς αἰτίας ὄσης ἀξιολόγου, ἀλλ' ὡς τῆς

ἀκρι-

* In Verſ. Iulii Alex. eſt Cap. XIII., quod inde a verbis ἀκοὴ δὲ πεπονθέναι pertinet vſque ad verba ὁ λόγος ἄμεινον διασκευασθήσεται.

ἀκριβῆς αἰσθήσεως, καὶ τὰς φαυλοτάτας ἐπαισθανομένης τῶν ἡχῶν· καὶ τέτ]ας μὲν ἰατρῶν παῖδες παύσιν, ἐκ ἄλλως οἵας τε ὄντας λῆξαι, τοῖς κολασικοῖς φαρμάκοις τὸ πολὺ τῆς αἰσθήσεως κολάζοντες· καθὼς ἂν φαίημεν προϊόντες. ὀσφρήσεως δ' αἰσθητηρίῳ πάθη, πρῶ]α μὲν ὅσα δι' ἐγκέφαλον καὶ τὰ ἐκεῖθεν νεῦρα γίνεται. ὥσπερ δῆτα καὶ ἐπὶ γλώτ]ης. ἴδια δ' αὐτῶν, ἐκεῖ μὲν δυσωδῶν ἐμπεπλασμένων χυμῶν ὡς ἐντεῦθεν τοιαύ]ης ὀσμῆς αἰσθάνεσθαι. ὧδι δὲ παραπλησίων ποιοτήτων ὧν ἂν αἴσθοιτο γλῶττα, ἐγκαθημένων χυμῶν. ἤτοι δὲ αὐτῷ πῃ περὶ τὰ αἰσθητήρια ταῦ]α πέφυκε συνίσασθαι, ἢ ἐν ἄλλοις τόποις ἐπισυσάντα, τῷ τῆς συμπαθείας λόγῳ, ἐχ ἧτ]ον ἐνοχλεῖν τοῖς αἰσθητηρίοις εἴωθεν. ὅτι δὲ κοινῷ μὲν λόγῳ πᾶσα δυσκρασία ἐ μόνον πλημμελῶς αἰσθάνεσθαι τὰ αἰσθητήρια δίδωσιν, ἀλλὰ καὶ φθείρεσθαι ἤδη. ἐχ ἥκιστα δὲ ἡν τἀναντία ἡ δυσκρασία τῆς οἰκειότητος τῷ αἰσθητηρίῳ βιάσηται, καὶ ὧδε δῆλον· μᾶλλον μὲν γὰρ ὑΦ' ὑγρότητος ἢ ξηρότητος ἀκοὴ πάσχειν εἴωθε. ξηρότης δὲ μάλισα, ἀνιαρὸν γλώτ]ῃ πάθος· ἐχ ὡσαύ]ως τῆς ὑγρότη]ος ἐνοχλέσης. καὶ ἄλλα ἄλλοις μᾶλόν τε καὶ ἧ]ον ποιότησι φθείρονται. κοινῇ δὲ πᾶσαι πάσαις ἐπιταθείσαις. ἁΦῆς δὲ πάθη, περὶ ταύ]ης γὰρ εἰπεῖν λείπεται, κα]ὰ μέρος μὲν, νάρκαι τε καὶ δυσαισθησίαι καὶ ἀναισθησίαι γίνονται. ἤτοι διά τινας τῶν νεύρων δυσκρασίας ἢ διακοπὰς [1] ἢ χυμῶν τινῶν ἐπιῤῥοὰς, ὡς τῶν αἰσθητικῶν ὧδι πνευμάτων ἀποκλείεσθαι τὰς διόδους. διόλε δὲ παθεῖν ἁΦὴν ἐκ ἔσι, μὴ καὶ

1. Verba ἢ διακοπὰς praetermisit in Versione Latina Iulius Alexandrinus. reddidit enim locum ita, *ob quasdam neruorum intemperaturas, aut humorum defluxus, quod spiritui ita sensili viae intercludantur.*

καὶ τῆς κοινῆς παθέσης αἰσθήσεως. ταύ]ης ἀνηρημένης, τίς ἂν ἁφῆς αἴσθησις γένοιτο; ἡ κοινὴ δὲ αἴσθησις καταλαμβάνεσθαι πέφυκεν, ἤτοι διὰ ψύξιν ἢ ὑγρότητα ἐπικρατήσασαν, ἢ διά τινας ἐκεῖ πε ἐπιῤῥυέντας χυμὰς, ὡς ἀποκλεῖσαι ἤδη τὴν τῶ πνεύματος ἔξοδον. εἰ δὲ καὶ δι' ἀναδόσεις ἀναθυμιάσεων ἀλλοκότων τοιαῦ]ά τινα γίνεται, τῷ τῆς συμπαθείας μὲν λόγῳ, ῥᾴον δ' ἀποκαθίσταται βοηθέμενα. καὶ ἐδὲν θαυμασόν. εἴ γε καὶ τῶν ἠπίων τέτων καὶ ὁσημέραι ἀναφερομένων ἀτμῶν τεγγόντων ἤδη καὶ χαλώντων τὸ τῆς αἰτθήσεως συντεταμένον [2] ἀνχίσθητά τε καὶ ἀκίνητα τὰ ζῶα κεῖται, τῷ φυσικῷ τέτῳ πεδηθέντα πάθει τῷ ὕπνῳ. ἀλλ' ὁ μὲν περὶ αἰσθητηρίων ὀργάνων λόγος, ὡς ἐν βραχεῖ γᾶν φαίναι ἱκανῶς ἂν ἔχοι ὧδε ῥηθείς· προσήκει δ' ἐφεξῆς ἀναλαβόντας τὸν λόγον, περὶ τῶν κατὰ μέρος [3] αὐτῶν διεξιέναι διαγνώσεων. ἐπεὶ τοίνυν ἤτοι διὰ μὴ προσήκσαν καὶ ἀναλόγως ἔχσαν διάπλασιν καὶ σοιχειώδη χυμῶν δυσκρασίαν, καὶ ἔτι δι' ἐπικρατήσασαν δυσκρασίαν ἐκ πλημμελῆς διαίτης, [4] ἢ χυμὰς ἀκμάσαντας, πολλά τινες περὶ τὴν ἡγεμονικὴν ἐνέργειαν αἱ πλημμέλειαι ἀναφαίνονται τῶν μὲν διὰ φυσικήν τινα διάπλασιν πεπονθότων, ἀ τῆς καθ' ἡμᾶς τέχνης τὰς βλάβας διορθῶν. τῶν δὲ δι' ἐκ ἀγαθὴν τὴν πρώτην σοιχείωσιν, σχολῇ γ' ἄν τις μετρίως μα-

2. Verſio Iulii Alexandrini Latina habet, ordine verborum inuerſo, *ſiquidem placidioribus his ac quotidianis vaporibus caput petentibus, ſenſuſque contentionem laxantibus, iamque humectam reddentibus.*

3. Verba κατὰ μέρος in Verſione Latina Alexandrini non ſunt expreſſa.

4. Verſio Alexandrini Latina habet, *vel ob culpatam victus rationem*, omiſſis verbis δι' ἐπικρατήσασαν δυσκρασίαν.

κρᾶς ἐπικρίας ἐπιτυχὼν, διωρθωθείη.[5] πρόχειρα δὲ τοῖς ἐσκεμμένως μετιοῦσι τὴν τέχνην, ὅσα διά τε ἐπισυμβᾶσαν δυσκρασίαν καὶ ἐπικρατήσαντας χυμοὺς γίνεται. περὶ τούτων τοίνυν καὶ ἡμῖν ζητέον καὶ διαληπτέον καθ' ὅσους τρόπους καὶ οἵους εἰκὸς ἐσφάλθαι ἡμῶν τὰς ψυχικὰς ἐνεργείας. ἐντεῦθεν γὰρ ῥᾴδιον τό, τε διαγινώσκειν καὶ θεραπεύειν ἔσαι. ἐπεὶ δὲ αὗται τῷ ψυχικῷ τούτῳ πνεύματι συμμεταβαλλόμεναι φαίνονται, περὶ τούτου πρώτως ζητέον.

Κεφ. ιγ'

Ὁ ἓν ἐγκέφαλος κατὰ τὰς αὐτοῦ κοιλίας τὸ τοιοῦτον ἀπογενιῶν πνεῦμα κἀκεῖθεν ὡς ἀπὸ πηγῆς τινος τοῦτο κατακερματίζων ἐπί τε τὰ αἰσθητήρια καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα, ἀξιολόγως μὲν παθὼν, τάχ' ἂν πως φθείρει τὰ αἰσθητήρια, καθ' ἓν δηλαδὴ τόπον ἄρχεται τὰ τῶν αἰσθητηρίων ἀποφύεσθαι νεῦρα τοῦ πάθους ἐπιγεγονότος. συμβαίνει δὲ τὸ πάθος, ἢ διά τινα χυμὸν ἐπιῤῥυέντα ἐκεῖ, ἢ ψιλὴν δυσκρασίαν. ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ συμπαθείαις ἄλλων πρωτοπαθόντων μορίων τὰ τοιαῦτα γίνεται. καὶ τῆς μὲν κοινῆς αἰσθήσεως πάθη, ἀποπληξίαι καὶ ἐπιλήψιαι, κώματά τε καὶ καταλήψεις κατὰ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἐνοχλοῦντα τὸν ἄνθρωπον. ἀεὶ δ' ἀλλοτρίας ἐπιῤῥεούσης ὕλης ταῦτα συνίστασθαι εἴωθε κατὰ τὰς διεξόδους τοῦ πνεύματος· ὥστε καὶ μειζόνων ὧδε δεῖ τῶν βοηθημάτων, ἐπὶ χαλεπωτέροις τοῖς ἀῤῥωστήμασι τέμνοντας λεπτύνοντας, ἀποφράττοντας, καθαίροντας ἀντισπῶντας μετοχετεύοντας· καθὼς ἂν τὸ πάθος καὶ οἱ ἐπικρατοῦντες χυμοὶ ὑπαγορεύοιεν. καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ κοινῆς αἰσθήσεως. τῶν δὲ κατὰ μέ-

ρος

5. Leg. διορθωθείη.

ρος αἰσθητηρίων, ὀφθαλμὸς μὲν μὴ κατὰ συνήθειαν ὁρῶν, ἀλλ' ἤτοι λιμώττων ἢ ἀναθολούμενος καὶ ἐκταραττόμενος, ἢ ὡς δι' ἀχλύος ὁρῶν· ἢ καὶ προφαίνεσθαί οἱ δοκῶν οἷον μυίας καὶ κώνωπας καὶ τρίχας. ἤτοι δὲ τῆς κεφαλῆς πασχούσης,[1] μέχρις ὀφθαλμῶν τὰ πάθη ταῦτα διαβαίνοντα φαίνονται, ἢ μόνοις αὐτοῖς τὸ πάθος ἐπιφύεται. κἂν μὲν ἡ κεφαλὴ πρωτοπαθῇ, σκεπτέον ἡμῖν τὰ τῆς διαίτης, καὶ ἐπὶ τἄμεινον διοικητέον τὴν πᾶσαν δίαιταν, κἀκείνοις πρώτως ἀποδοτέον τὰ βοηθήματα, οἷς δηλονότι πρώτως ἐνέφυ τὸ πάθος, πῇ μὲν διαίταις, πῇ δὲ φαρμάκοις, ἀποδιδοῦσι τὰ δέοντα. καὶ λῆμαι μὲν ὑγρότητος περιττῆς σύμβολα· ἣν ἀντισπαστέον μὲν τοῖς ἐῤῥίνοις, καὶ μετοχευτέον· ἀναξηραντέον δὲ ἄλλως ταῖς δεούσαις διαίταις. ἀχλύες δὲ παχυτέρων ἀναθυμιάσεων ἔκγονα, ὥσπερ ὀρφνώδη τε καὶ πολύχροά τινα προφαινόμενα δακνωδῶν μᾶλλον χυμῶν. καὶ τὰ μὲν πρῶτα μετρίως θερμῶν διαιτημάτων δεῖται· καθαρῶν δὲ καὶ ἀφύσων τροφῶν, καὶ τονοῦν ὧδε τὸ τῆς κοιλίας στόμα δεῖ. δακνώδεις δὲ καθαίρονται χυμοὶ προσήκουσι φαρμάκοις, καὶ κατακεραστικαῖς τροφαῖς μεταβάλλονται· ἃ δὲ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν οἷον κώνωπες ἢ τρίχες φαίνονται, τὰ μὲν ὑπόχυσιν προσημαίνοντα, πρὶν ἢ συσταίη, καθαίρουσι τὸ ὅλον σῶμα φαρμάκοις. καὶ ἔτι τὴν κεφαλὴν βοηθεῖται. μέτρια δὲ, ὅσα ἔκγονα λιγνυωδῶν περιττωμάττων ἐπὶ τοὺς ὀπτικοὺς ἀναδιδομένων πόρων. καθίσταται δὲ καὶ ταῦτα, ἐπ' εὐχύμοις τε καὶ εὐπέπτοις σιτίοις, καὶ καθαίρεται τοῖς δι' ἀλόης καταποτίοις, καθὰ περὶ τῶν δεόντων ὧδε φαρμάκων, τὸ πᾶν τῆς ὑποθέσεως συμπεράναν-

1. Iul. Alex. *quum patiente cerebro*; vt mox, *Et si quidem primo cerebrum patiatur.*

τες ἐκθησόμεθα. αἱματώδεσι δὲ ἤδη καὶ ὑποφλεγμαίνουσι καὶ δακνωδῶν πάνυ τῶν ἐκρεόντων αἰσθανομένοις δακρύων, αἵματός τε κενώσεσι βοηθητέον· καὶ τοῖς ἐναντίοις διαιτητέον τῶν ἐπικρατούντων χυμῶν· ἐν γὰρ τοῖς τοιούτοις, τὰ ἐναντία τῶν ἐναντίων ἰάματα. ἀκοὴ δ' οἰκεῖα πάθη, ἦχοι καὶ κωφότητες. καὶ κωφότης μὲν ἤδη, διὰ τὸ πρῶτον αἰσθητικὸν νεῦρον καὶ τὸ ἐκεῖ τοῦ ἐγκεφάλου μέρος ἀπό τινος δυσκρασίας ἢ χυμοῦ τινος ἐνοχλήσαντος. ἢ διά τινα συσάντα ὄγκον κατὰ τὸν ἀκουστικὸν πόρον, ἤ τινα ὑσίαν ἐμφράτ]ασαν ἀλλοτρίαν. καὶ τὰ μὲν πρῶτα δυσχερῶς πάνυ βοηθούμενα φαίνεται· τὰ δεύτερα δὲ, ῥᾴδιον, ἀναιρουμένου τοῦ ἐνοχλοῦντος. ἦχοι δὲ, συνίστανται μὲν καὶ διὰ μετρίας τινὰς ἐμφράξεις, καὶ ἀλλοτρίας ὑγρότητας. ἐχ ἦτ]ον δὲ καὶ κάτωθεν ἀναφερομένων τοιούτων ἀτμῶν, οἱ παχεῖς τε καὶ ὁμιχλώδεις καὶ δυσδιεξίτητοι ὄντες, διόχλου τῷ αἰσθητηρίῳ γίνονται. καὶ τοὺς μὲν γεννῶντας τὰ πνεύματα χυμοὺς, πῇ μὲν καθαίρων, πῇ δὲ καὶ μετακεραννὺς διασκεδάσαις ἂν καὶ τὰ ἐκεῖ που συνισάμενα πνεύματα· καὶ ἐν αὐτῇ συσῶσιν ἤδη τῇ ἀκοῇ, ἐχ ἦτ]ον τοῖς τοπικοῖς χρήσῃ φαρμάκοις, τέμνων καὶ λεπτύνων καὶ ἐκκαθαίρων τοὺς ἐνοχλοῦντας χυμούς. ἀ δεῖ δὲ λανθάνειν ὡς ἐνίοτε δριμύτεροί τινες περὶ τὴν ἀκοὴν ἀτμοὶ ἀναδιδόμενοι, ἐκ ἀπαξιολόγου ὕλης σφοδρότερον ἐνοχλοῦσι τῷ πάσχοντι· λεπτοὶ γὰρ ὄντες καὶ ἱκανῶς δηκτικοὶ, μᾶλλον τὸ αἰσθητικὸν διερεθίζουσι νεῦρον· οὓς μὴ ῥᾳδίως ἄλλαις βοηθουμένους διαίταις, ἐνίοτε ναρκωτικοῖς φαρμάκοις τὸ ἀκριβὲς κολάζοντες τῆς αἰσθήσεως, θεραπεύομεν. εὐωδῶν δὲ καὶ δυσωδῶν μὴ αἰσθάνεσθαι,

2. γρ. βοηθουμέναις. Iul. Alex *quos quum non ex facili ſit ratione alia ſa-naſſe* —. Paulo ante leg. δι' ὄχλου, pro διόχλου.

σθαι, εὐφραντικῆς τὸ πάθος δυνάμεως. καὶ ἥδε, ποτὲ μὲν κατὰ τὰ λοιπὰ τῶν αἰσθητηρίων διά τινα δυσκρασίαν τῦ ἐγκεφάλε καὶ ἔμφραξιν τῦ αἰσθητικῦ πνεύματος, ἀπέλυται· μάλισα δὲ καὶ ὀσημέραι ἐν καταῤῥοϊκοῖς πάθεσι βλέννης τε καὶ κορύζης ἐμπιπλασῶν τὰς ἠθμοειδεῖς πόρους, ἀφανιζομένην τῶν ἔξωθεν ἀτμῶν τὴν αἴσθησιν βλέπομεν· ὥσπερ αὖθις συσσαπέντων τοιύτων χυμῶν δυσωδίας ταῖς εἰσπνοαῖς αἰσθάνονται οἱ κατειλημμένοι τῷ πάθει. ἐχ ἧττον δὲ κἀν τῇ γασρὶ διεφθορότων ὄντων χυμῶν, ἰχθυώδες καὶ ἰλυώδες καὶ ἀλλοκότε ὀδμῆς αἴσθησις τοῖς ἐαλωκόσι γίνεται. καὶ ταῦτα μὲν μυρίσμασι καὶ ἐῤῥίνοις ἀποκαθίσαται βοηθέμενα,[3] καθὼς ἂν ἐν οἰκείοις τόποις δηλώσαιμεν· τὰ δ' ἄλλοθεν αὐτῦ πε τὴν αἴσθησιν παραπέμποντα, καθαιρόμενα συναναιρεῖ καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν αἴσθησιν. γλῶτα δὲ, σπανιώτατ' ἂν αὐτὴ καθ' αὐτὴν ἕτω διατεθείη, ὡς ἀλλοκότων ποιοτήτων αἰσθέσθαι. ἀεὶ δὲ τῶν ποιοτήτων τῶν κατὰ τὸ σόμα τῆς γασρὸς χυμῶν, συνεπαισθάνεται τῦ ὑπαλείφοντος αὐτὴν χιτῶνος μέχρις αὐτῆς γασρὸς διαβαίνοντος. πικρῶν ἓν καὶ ἁλυκῶν, ὀξωδῶν τε καὶ σρυφνῶν, καὶ ἔτι γλυκέων λαμβάνει αἴσθησιν. ἔσθ' ὅτε δὲ, καί τινος ἀλλοκότε καὶ ἀῤῥήτε ποιότητος, κατὰ τὰς ποιότητας δηλαδὴ τῶν ἐπὶ σόματι τῆς γασρὸς ἐνσκηψάντων χυμῶν, καὶ τύτες μὲν λεπτυντικοῖς καὶ τμητικοῖς καὶ ῥυπτικοῖς φαρμάκοις ἰατέον·[4] καθὼς ἂν ἕκασος ὑπαγορεύοι χυμός· ἐντεῦθεν γὰρ ἂν καὶ αἱ ἀναγόμεναι ἀναθυμιάσεις λήξαιεν, αἳ τῇ κεφαλῇ διόχλε γίνεται ἐνίοτε. ἐνίοις μὲν

3. Iul. Alex. *Illa porro medicamentis discutiuntur, quae per nares purgent, odoremque bonum reddant.*

4. Iul. Alex. *Suntque his remedio medicamenta, quae extenuent, dissecent, abstergant, repurgent.* Mox leg. δι' ὄχλε.

γὰρ, ὃ ὧδε συμπάσχει. ἄλλοις δὲ το ἥμισυ. καὶ ἑτέροις βρέγμα ἢ κρόταφοι· καὶ ταῦτα λήγει καὶ συναποκαθίσαται ταῖς κατακεράσεσι καὶ καθάρσεσι τῶν χυμῶν. ἐν πᾶσι δὲ τούτοις προσαγωγῇ χρηστέον εὐχύμων τροφῶν. νάρκαι δὲ καὶ δυσαισθησίαι, διά τε ψύξεις καὶ ἐμφράξεις τῶν πόρων τῶν αἰσθητικῶν νεύρων μᾶλλον γίνονται· ἃς ἀναιρετέον, θερμαίνοντας μὲν τὰ ἐψυγμένα, λεπτύνοντας δὲ τὰς χυμὰς, καὶ ἀναπεταννύντας τοῖς ἀποφρακτικοῖς καὶ ἀραιωτικοῖς τὰς πόρους. ὧδε γὰρ προσήκει μᾶλλον δίαιτα λεπτύνουσα. ἐπεὶ δ' αὐτάρκως περὶ διαγνώσεως παθῶν, τῆς τε κοινῆς αἰσθήσεως καὶ τῶν κατὰ μέρος αἰσθητηρίων εἴρηται βραχυλογεῖν ἐθέλουσιν, ἑφεξῆς ῥητέον περὶ διαφορᾶς τῶν ἀναφαινομένων ἐν ἡμῖν μερῶν τε καὶ δυνάμεων τῆς ψυχῆς, καὶ ὅπως ἐχὶ πᾶσι ταυτὰ φαίνεται. ἀλλὰ μικρᾶ δεῖν τοῖς κατ' ἀριθμὸν ἀνθρώποις ἐπιμερίζονται· ἔτω γὰρ ἂν ὁ λόγος ἄμεινον διασκευασθείη.

Κεφ. ιδ'

Ὥσπερ ἓν ὁ περὶ ἡμᾶς ἕτος ἀὴρ εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ὢν οἰκείᾳ θεωρέμενος ποιότητι, διαφόρως δέχεται τὰς κατὰ μέρος διαφορὰς, ψυχρότερος, θερμότερος, ὑγρότερος, ξηρότερος, ἀχλυώδης, διειδὴς, διεφθαρμένος, καὶ ὅτι ἕτερον φαινόμενος· ἐχ ἧττον δὲ ταῦτα πάσχων καὶ ἀλλοιούμενος, ἀήρ τε λέγεται καὶ τὰ ἀέρος δρᾷ μὴ κατ' ἴσην δύναμιν. ἔτω καὶ τὸ καθ' ἡμᾶς τετὶ σκοπεῖν αἷμα δεῖ, τὰς τοιαύτας μεταβολὰς δεχόμενον· ἃ μόνον γὰρ κατὰ τὴν πρώτην καὶ φυσικὴν διάπλασιν ψυχρότερα ἢ θερμότερα τῶ συμμέτρω, ἢ ξηρότερα ἢ ὑγρότερα, [1] ἢ παχύτερα ἢ λεπτότερα

1. Verba ἢ ξηροτέρα ἢ ὑγροτέρα Iulius Alexandrinus non expressit in Versione Latina. vertit enim, *Neque enim*

τέρα γεγονότος, ἐπ' ἐκεῖνα καὶ τὰς ἔξωθεν ἐπεισέσας τροφὰς ἡ ἀλλοιωτικὴ δύναμις καὶ ἐξομοιωτικὴ ἐπείγεται μεταβάλλειν· ἀλλὰ κἀκείνοις χαίρειν τε καὶ ἥδεσθαι τῶν οἰκείων μᾶλλον πεφύκαμεν, ἃ δὴ ἑτοιμότερα κατὰ τὸ ἐν ἡμῖν τοιόνδε ἀπογεννᾷν αἷμα· εἰ μή τις ἄλογος ἐπισυσᾶσα κατὰ καιρὸν ὄρεξις, ἐπισκοτεῖ τῇ κατὰ φύσιν ἡμῶν καὶ ἀπλανεῖ τῶν ἁρμοζόντων ἐρέξει. εἰ δὲ τοσαῦται διαφοραὶ πεφύκασιν αἵματος τὴν σύμμετρον ἐκπεφευγυῖαι κρᾶσιν, ἀνίενται δὲ καὶ ἐπιτείνονται ἡλικίαις τε καὶ ὥραις, καὶ διαίταις, καὶ τοῖς ἐπικρατήσασι χυμοῖς, καὶ τόποι δὲ καὶ ἔθη καὶ μύρια ἕτερα τοῦτ' ἀλλοιοῦσι, πῶς ἂν ἄν τις οἰηθῇ δικαίως, ὡς ἃ μόνα ἃ πᾶσι ταὐτὸ τυγχάνει τὸ αἷμα, ἀλλ' οὐδὲ δυοῖν ἐφεξῆς ἀνθρώποιν, ὅπως γε μηδὲ ταὐτὸν τῷ αὐτῷ καὶ ἑνὶ τῷ ἀριθμῷ ἀνθρώπῳ παραμένει, ὑπὸ συχνῶν αἰτίων μεταβαλλόμενον. εἰ τοίνυν τοῦθ' ἕτως ἔχει, ἔτι δὲ πολλῷ πλείους μεταβολὰς καὶ ἀλλοιώσεις δέχεται κατά τε τὴν καρδίαν αὐτὴν, καὶ τὸ φλεβῶδές τε καὶ ἀρτηριῶδες γένος, κατά τε αὐτὸ τὸ ὕστατον ἀνιὸν σπλάγχνον. εἰκὸς γὰρ καὶ αὐτὰ τὰ σπλάγχνα μὴ ὁμαλῶς κεκρᾶσθαι. ἀλλὰ καθ' ἡντινανοῦν τῶν δυσκρασιῶν ἐλλείπειν ἢ ὑπερβάλλειν. οὐκ ἦττον δὲ καὶ ὁ κατὰ τὴν διάπλασιν συντελεῖν πέφυκε λόγος. πάντα δ' ἱκανὰ μεταβαλεῖν καὶ ἀλλοιῶσαι κρᾶσιν, πῶς ἂν οὐκ εἰκότως φαίη τις καλὰ τὰς τῆς μεταβολῆς καὶ κράσεως καὶ ποιότητος τρόπους καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ ἀπογεννώμενα μεταβεβλῆσθαι πνεύματα· οἷς δὴ πνεύμασιν ὡς ὀργάνοις εἴτουν ὀχήμασιν αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις εἴτουν ἐνέργειαι ἐπιβαίνουσαι, μυρία ἤθη τε καὶ εἴδη γνώσεων ἀπο-

enim ſolum quum — frigidior moderato ſanguis, aut calidior, aut craſſior, aut tenuior, fuerit. Paulo ante leg. ὅ, τι ἕτερον.

ἀποτελῶσιν ἐν ἀνθρώποις· ὥσπερ ἐπὶ πολλῶν τε καὶ ποικίλων αὐλῶν ἐν διαφόροις ἡρμοσμένων ῥυθμοῖς, ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἐμπνέον πνεῦμα, κατὰ τὰς εἱρμὰς ἐκείνων, καὶ τὰς δεκτικὰς τοῦ πνεύματος ἐπιτηδειότητας, ποικίλα καὶ ἀσύμφωνα πρὸς ἄλληλα τὰ μέλη ἀποδίδωσιν. ἀλλ' ἐνταῦθα δεῖ τινος ἐπιστήμην ἔχοντος μουσικῆς τοιαύτης, καὶ καθ' ἃς ἂν ἴδῃ χορδὰς τὸ μέλος ὑποσχάζον ἢ ἀνιβαῖνον, ταύταις τὸν ἀναλογοῦντα τόνον χαρίζεσθαι, καὶ μὴ ἐᾷν τὸν ἐφισάμενον τοιούτῳ θαυμασῷ ὀργάνῳ, ἐκρύθμοις τε καὶ ἀσυμφώνοις κεχρῆσθαι μέλεσιν. ἐπεὶ δὲ τὰ μὲν πρὸς ἡδονὴν ἀποκλίνειν λέγεται τῶν μελῶν κρούμενα, τὰ δ' αὖ εἰς θυμὸν καὶ πόλεμον διεγείρειν, εἰσὶ δ' ἃ καὶ πρὸς ἑαυτὴν ἡμῶν συστρέφει τὴν ψυχὴν καὶ καταυύσσει καὶ ἡμεροῖ προσέχουσαν, τοῖς καθ' ἡμᾶς εἰκότως ἄν τις ταῦτ' ἐναρμόσειε πνεύμασιν. ἃ δὴ καθ' ἧπάρ τε καὶ τὴν καρδίαν καὶ αὐτὸν ἀπογεννᾶται τὸν ἐγκέφαλον. καὶ περὶ μὲν τῶν καθ' ἧπάρ τε καὶ τὴν καρδίαν γεννωμένων, βραχέος ἡμῖν δεῖ τοῦ λόγου, τοῦ τρίτου ἡμῖν μέρους πεφυκότος. ἐπιμνησθῆναι δ' ἂν εἴη προσῆκον καὶ τῶν τοιούτων τῇ τοῦ λόγου κοινωνίᾳ, ἵν' ἔχοιεν καὶ ἕτεροι περὶ τούτων εἰδέναι, εἴπερ τισὶ τῆς τούτων μέλει εἰδήσεως, ἀξιολόγου μὲν καὶ τῆς κατ' αὐτὰ θεωρίας οὔσης. οὐχ ἧκιστα δὲ καὶ ἐπὶ ταῖς καθ' ὑγίειαν λυσιτελούσαις διαγνώσεσι τοῦ σώματος.

Κεφ. ιε'

Καὶ τοίνυν τοῦ φυσικοῦ τούτου πνεύματος κατὰ τὸ ἧπαρ μὲν πρώτως, ἐφεξῆς δὲ κατὰ τὸ φλεβῶδες ἀποτελούμενον γένος, τούτῳ μὲν ἡδόμεθα· καὶ ὀρεγόμεθά τε φυσικὰς ἡμῖν ὀρέξεις, ὀργάνῳ τῆς φυσικῆς δυνάμεως τῆς ψυχῆς ἡμῶν τυγχάνοντι. τούτῳ δὲ καὶ τρεφόμεθα, καὶ ὅμοια γεννῶμεν πρώτως, κἂν ἐπι-

κοι-

κοινωνῇ καὶ τὰ λοιπὰ πνεύματα. καὶ αἱ Φυσικαὶ δὲ ὧδε γίνονται δυνάμεις. καὶ ὅ, τι ἂν ᾖ κατὰ τὴν τῶν φυτῶν τελεσιεργέμενον ἐντελέχειαν κατὰ τὴν καθ' ἧπαρ ὁρῶμεν ἐπιτελέμενον δύναμιν. ἐπεὶ δ' ὡς εἴρηται, διαφόρως ἡμῶν κέκρατάι τε καὶ πεποίωται τὸ καθ' ἧπαρ ἀποτελέμενον αἷμα δι' ἃς δὴ πρόσερον ἔφθημεν εἰρηκότες αἰτίας, εἰκὸς ἂν εἴη καὶ ἡμῶν τὸ αἷμα συμμεταβάλλεσθαι· καὶ ἄλλον ἄλλαις μᾶλλον ὀρέξεσιν ἁλίσκεσθαι, καὶ τοῖσδε μὲν, τοιόνδε ἐφήδεσθαι· ἐκείνοις δ' ἕτερον, καὶ ἄλλον ἄλλο μᾶλλον εὐκατάφορον γίνεσθαι πρὸς τὰς ὁποιασδὴν ὀρέξεις· ἐντεῦθεν δὲ καὶ πρὸς τὰ πρῶτα καὶ στοιχειώδη ὑλικὰ αἴτια καὶ τὰ ἐπεισαγόμενα ἐξομοιέμενα, χρειῶν[1] τε καὶ εἰδῶν διαφορὰς ἐμποιεῖ. εἰ δὲ καὶ τὰς καθ' ἧπαρ ἔν τε κράσει καὶ διαπλάσει διαφορὰς σκοποίης, εὐρύτητάς τε καὶ στενοχωρίας τῶ φλεβώδες γένος, πολλὰ ἂν αἰτιάσαιο τὸ φυσικὸν τῦτο πνεῦμα ὀρέξεσι καὶ θρέψεσι καὶ ὅσα φυτῶν οἰκεῖα χαριζόμενον. μᾶλλόν γε μὴν δι' αὐτῦ τῶν ἐπὶ τύτῳ φυσικῶν τῆς ψυχῆς ἡμῶν δυνάμεων ἐνεργεσῶν· κἂν μὲν ἐπὶ συμμετρίαν κράσεως τῦτ' ἄγοιτο διαίταις ἰσχύον τε καὶ ἀντιβαῖνον τοῖς ἄλλοις φαίνεται πνεύμασι, καὶ μάλισα ἢν μὴ καλῶς κἀκεῖνα ταῖς διαίταις τε καὶ φυσικαῖς οἰκονομῆται κράσεσιν. εἰ δ' ἀῤῥωστήμασί τισι καὶ ἐκβεβηκυίαις διαίταις καὶ δυσκρασίαις καὶ ὁποίοις δή τισι πλημμελήμασιν ἀπεοικὸς καὶ ἐχ ὡς δεῖ γεννᾶται τῦτι τὸ πνεῦμα ὡς ἀσήμῳ τε καὶ ἀκαλλεῖ ὀχήματι. ἡ κατ' αὐτὸ δὴ τῆς ψυχῆς κεχρημένη δύναμις, καὶ τὰς κατ' αὐτὸ, νωθρὰς καὶ ἀτελεῖς[2] ποιεῖ ἐνεργ-

1. Leg. χροιῶν. Iul. Alex. *diuersas induunt* colorum *ac specierum differentias.*

2. Iul. Alex. *actiones quoque per hunc imperfectas segnesque edit.*

ἐνεργείας. καὶ τότε μὲν δι' ἀρετῆς ἀμελήσαντι, τὸ πρόσαντες καὶ ἀντιβαῖνον λέλυ]αι, νησείᾳ τε καὶ νήφοντι λογισμῷ τὸ τεθηλὸς ἐν ἥπατι πνεῦμα ὑπομαράναντι μὴ ἐρημένῳ σοι ζῆν ἐν σώματι. οἷς δὲ καὶ τότε μεμέληκεν, ὑγρά τε καὶ θερμὴ ἡ προσήκουσα δίαιτα. εἴ γε καὶ τὸ τεθηλέναι τοῖς φυτοῖς τῶν ἄλλων ποιοτήτων ταῦτα μᾶλλον αἴτια. ἀλλ' ὁ μὲν περὶ τούτου λόγος ἱκανῶς, ὡς ἔφηται ῥηθείς, ἐπὶ τὸ μετὰ τοῦτο πνεῦμα μεταβαινέτω.

Κεφ. ις'

Καὶ τοίνυν ἱκανῶς φλεβὸς ἀποσχισθείσης, καὶ ἐπὶ τὴν δεξιὰν εἰσδύσης τῆς καρδίας κοιλίαν καὶ τὸ ἐν αὐτῇ ἐρευγομένης αἷμα διὰ λεπτῶν τινων συνοδῶν, ἡ ἐφεξῆς αὐτῇ ἀριστερὰ κοιλία τοῦτο δέχεται. λεπτότερον μὲν ἑαυτῇ τῇ διϋλίσει οἷον τῇ διὰ τῶν τρημάτων γινόμενον. ἐχ ἧττον δὲ καὶ τῇ ἀεικινησίᾳ τε καὶ θέρμῃ τοῦ σπλάγχνου. ἅπαξ ἓν ἐκσὰν τῆς ἑαυτοῦ κράσεως, θερμότερόν τε ἱκανῶς γεγονὸς καὶ λεπτότερον. καὶ ἐχ ἧττον ὂν ὑγρὸν ὡς πρότερον, καὶ τοῦ γενναῖον τοιοῦτο πνεῦμα ὁποῖον τὸ πρὸ αὐτοῦ ἐξίσατον. καὶ ὥσπερ δὴ ἐκεῖ διαφορὰν αἱμάτων ὁ λόγος ἐδίδου δι' ἃς δὴ πρότερον εἰπόντες ἔφθημεν αἰτίας, ἔτω καὶ ἐνταῦθα συνιδεῖν ἔξεστι διαφόρως μὲν τοῖς πᾶσι κεκραμένον τοῦ σπλάγχνου, διαφόρου δὲ καὶ τῆς κατ' αὐτὸ τελέσης διαπλάσεως, ἐκ ἀεὶ δὲ ταῖς αὐταῖς σχολάζοντες

3. Iul. Alex. *Atque huius in te vigor roburque flaccuit, qui virtute te exerceas, cibique paucitate, ac ratiocinandi vi sobria, floridum iecinoris spiritum euanidum reddas, vitamque corpori immersam ducere minime institueris. Quibus vero studium circa hunc est, iis calens humectaque victus ratio convenit*

1. Iul. Alex. *Vena itaque cava diducta.*

ζονλος πέψεσιν, ἄλλων ἄλλα νικώντων καὶ βιαζομένων. εἰ δ' ἐχ ἥτλσς αἱ διαφοραὶ κἀνταῦθα τῶν ἐπὶ τὰ λοιπὰ σπλάγχνα, πῶς ἂν τὸ ἐνλεῦθεν ζωτικὸν γεννώμενον πνεῦμα, ἓν καὶ τὸ αὐλὸ τοῖς πᾶσιν ἔσαι, μήλε ταῖς αὐλαῖς ἀεὶ κινήτεσι πάνλων τῆς καρδίας κεχρημένων, μήθ' ὡσαύλως θυμεμένων τε καὶ δειλιώντων, ἀλλὰ καθ' ἃς ἂν τύχῃ τετὶ τὸ πνεῦμα ποιωθὲν ἐπιτηδειότηλας εἰς παθηλικάς τε καὶ ἀλόγως διαθέσεις κινέμενόν τε καὶ ἐνεργῶν ὑπὸ τῆς ἐπιτραπείσης τᾶλο ψυχικῆς δυνάμεως. ὥσπερ ἓν ἔφημεν ἐν ἅπαλι Φυσικὰς ὀρέξεις τε καὶ δυνάμεις ἱδρύσθαι, ἔλω δὴ κἀνλαῦθα δεῖ νοεῖν ἐκείνας τὰς δυνάμεις, ὅσαι δηλαδὴ ζωώδεις τε καὶ ἄλογοι καὶ ἐν ἀλόγοις ζώοις ἐμφαίνονται. τᾷ ἓν τοιᾷδε πνεύμαλος κατισχύοντος καὶ μὴ τᾷ λογικᾷ κατέχειν τὴν ῥοπὴν αὐτᾷ ἐξικνεμένε ἄλογοι θυμοί τε καὶ δειλίαι γίνονται, καὶ πάθη διάφορα. ὥσπερ αὖθις λύπαι τε καὶ ἀθυμίαι, εὐθυμίαι καὶ ἱλαρότητες, καὶ ταῦλα μηδενός τινος θύραθεν ἔτω διατιθέντος τὸν ἄνθρωπον. αὐτᾷ δὲ μόνε ποιάν τινα κατάσασιν εἰς τᾶτο ἐσχηκόλος τᾶ πνεύμαλος, καὶ μηδεὶς ἀγνοῶν δημιεργίας λόγες, ὡς ἄπορον τᾶλι παραιτείσθω. ἐκεῖνο τᾶλο προμαθὼν, ὡς τᾷ δημιεργᾷ ταῖς λογικαῖς ἡμῶν ψυχαῖς πολλάς τε καὶ ἀξιολόγες ἐνθέντος δυνάμεις, αὐτῶν ἑκάση καλὰ τὴν εὐπορίαν τε καὶ εὐλονίαν τᾷ καθ' αὐλὴν ὀργάνε, ἐνεργεῖν πισεύελαι. εἰ δέ τις λέγειν δίκαια οἴεται τοῖς ἀλόγοις πάθεσιν ἀγόμενος, συνεὶς ἐντεῦθεν, ὡς Φυσικαῖς ἀνάγκαις ταῦθ' ἕπελαι, ὠδὶ μαθὼν παυέσθω τῆς ματαίας οἰήσεως· ἀνέγκλητος γὰρ ἦν πᾶς ὅσις αὐτομολεῖ πρὸς τὰς ἀλόγες ῥοπὰς,

εἰ

2. γρ. φυτικάς. At Iulius quoque Alexandrinus legit Φυσικάς. vertit enim, *naturales appetitus*. recte.

εἰ μή τις ἄνωθεν ἐπισατῶν λόγος, τὰ μὲν ποιεῖν προὐτρέπετο, τὰ δ' ἀπηγόρευε· νυνὶ δὲ τῶδε τὰ καθ' ἡμᾶς διεξάγειν ὡς δεῖ φύσιν ἔχον]ος εἰ τὰ τῆς ἀρχῆς αὐ]ῷ ἐπι]ρέποιμεν, ἐκ ἄν τι τῶν ἀπεικό]ων ἀπαντήσειεν. ἄλλοις δὲ χαριζόμενοι τὰ τῆς ἀρχῆς, ὥσπερ αἴσχιστον ἀνδράποδον τὸν νᾶν περιάγομεν, καταγοη]ευθέντες [3] ἀλόγοις ὀρέξεσιν. [ὅτι μὲν γὰρ ἄλλων ἄλλοι μᾶλλον εὐκατάφοροι πρὸς τὰς ἀλόγους ὀργὰς δι' ὁποιασδήτινας κράσεις, καὶ ἐπικρα]εῖς τῶν ἐν ἡμῖν πνευμά]ων, παντὶ δῆλον αὐ]αῖς αἰσθήσεσι γινωσκόμενον. ὅτι δὲ πάντων ἰχὺ * καθ' αὑτὸν ὁ ὑφ' ἡμῶν * νᾶ μὲν αὐ]ᾶ τὸ περιὸν τῇ περὶ τἄλλα ἡμῶν ῥοπῇ, ἴσασιν οἷς πάντα δεύ]ερα γέγονε τὰ ὑπὸ αἴσθησιν * κό]ος αὐ]ᾶ τᾶ νᾶ τὴν οἰκείαν καὶ φυσικὴν ἄνοδον] πεφύκασι δὲ ἄρα αἱ ἐπίμονοι διατριβαὶ τῆς ψυχῆς ἐφ' ὅτιῦν τῶν ἐν ἡμῖν ὀρεκτῶν, ἐκεῖ πᾳ τὴν φυσικὴν πᾶσαν ἀνάγκην ἐφέλκεσθαι, τοιᾴτᾳ τινὸς συμβαίνοντος, ὥσπερ ἂν εἴ τις ὑπηλά]οις ἢ ὑδρωπικοῖς [4] φαρμάκοις καταχρησάμενος, ἐκεῖ πᾳ ῥέπειν τῇ ὕλῃ δίδωσιν ὕλῃ. καὶ ταῦ]α λήξας ἔσθ' ὅτε τῆς ἐπὶ τᾶ]ο τῶν φαρμάκων σπᾳδῆς. ὥσε κἂν μὴ τοῖς ἐναντίοις χρήσηται, ἐκ ἄν τις ῥᾳδίως ἐπανασώσαιτο τὴν ὑγίειαν. καὶ τᾶ]ο μὲν ὡς ἐκ παρόδᾳ ῥηθὲν, τὰ νῦν

3. γρ. καταγοητευθὲν ταῖς. *Quae inclusa sunt his signis* [ ] *quibusdam notha videntur.* Haec in margine exempli Parisiensis adscripta leguntur. Certe in Versione Latina Iulii Alexandrini totam illam ῥῆσιν praeterniissam esse videmus.

4. Leg. ἱδρωτικοῖς. Iulius Alexandrinus bene vertit, *si quis aluum subducentium medicamentorum, aut sudorem elicientium, abusu, hoc ipsum praestet.* nam ὑπήλατα φάρμακα etiam Hippocrati dicuntur *medicamenta aluum ducentia.* Erotianus Gloss. Hippocr. ὑπηλάτῳ· τῷ τὴν κάτω κοιλίαν καθαίροντι· παρὰ τὸ ὑπελαύνειν εἰρημένον.

νυν ἀφείσθω. εἴη δ' ἄμεινον καὶ περὶ τούτου διανοεῖσθαί τε καὶ διαπράττεσθαι. ἐκ ἀγνοεῖν γε μὴν δεῖ, ὡς κἀνταῦθα ταῖς ἀναλόγοις τοῦ σπλάγχνου κεχρῆσθαι προσήκει κράσεσι, τῷ βουλομένῳ σώζειν τὰς κατ' αὐτὸ δυνάμεις· τοῖς ἐναντίοις δὲ καθαίρειν θερμὸν μὲν γὰρ τῶν ἄλλων μᾶλλον τι τὸ σπλάγχνον· ἠδὲ δὲ καὶ ξηρὸν, καὶ τοιούτοις γέγηθε διαιτήμασι. τοῖς ἐναντίοις δ' ἀπομαραίνεται, καὶ τὸ κατ' αὐτὸ πνεῦμα συμμεταβάλλεται· οἷς δὲ γνωρίσμασιν ἑκάστου φυσικὴ κρᾶσις γνωρίζεται, καὶ ἀφ' ἑτέρων ἔστι μαθεῖν· τὸ γὰρ δὴ καὶ περὶ τούτων διεξιέναι τῷ λόγῳ, εἰς μῆκος ἄγει τὴν πραγματείαν. ἐπεὶ δ' ἱκανῶς καὶ περὶ τούτων εἴρηται, ἐπὶ τὸ σκοπιμώτατον τῆς κατ' ἄνθρωπον δημιουργίας, τοῦ ψυχικοῦ λέγω τοῦ καὶ ἡγεμονικοῦ πνεύματος. ἐν τούτῳ γὰρ τὰ μέγιστά τε καὶ θαυμαστὰ τῆς κατ' ἄνθρωπον οἰκονομίας ἐμφαίνεται μυστήρια.

Κεφ. ιζ'

Τοῦ τοίνυν ἐγκεφάλου ὑπὸ τοῦ καταὶ τὰς φλέβας καὶ ἀρτηρίας τρεφομένου αἵματος, καὶ ταῖς κοιναῖς τε καὶ κατὰ μέρος αὐτοῦ ἰδιότησι διαφορὰς παντοίας ἐμποιοῦντος, τῷ λόγῳ μὲν δήλας, διαφευγόσας δ' ἤδη τὴν αἴσθησιν, εἰκὸς ἂν εἴη οἴεσθαι καὶ τὸ ἐντεῦθεν πνεῦμα μυρίας καθ' αὑτὸ διαφορὰς προβάλλεσθαι ἐν τῷ τῆς ὑγιείας τε καὶ ἐνεργείας πλάτει· ἐντεῦθεν γὰρ φρονήσεων διαφοραὶ ἐμφαίνονται, ἀγχίνοιαί τε καὶ ὀξύτητες. μνῆμαί τε καὶ ἀναμνήσεις, καὶ εὐτύπωτοι φαντασιῶν ἐνέργειαι· καὶ ὅσα περὶ τὸν ψυχικὸν τοῦτον διάκοσμον ὁσημέραι φαίνονται ἐνεργούμενα τοῖς ἀνθρώποις. ὥσπερ ἔν ἐπὶ τῶν ἐκτὸς καὶ ἐγκοσμίων τούτων πνευμάτων διαφορὰς ὁρῶμεν πλείονας, καὶ ταῦτα μιᾶς τῆς κατ' αὐτὰ τελούσης ὕλης.

τὰ μὲν γὰρ αὐ]ῶν θερμότερα, τὰ δ' αὖ ψυχρότερα καὶ ὑγρότερα δὲ καὶ ξηρότερα, λεπ]ότερά τε, καὶ παχύ]ερα φαμέν καὶ πολλὰ ἂν πλάτη ἐφ' ἑκάσης τέτων ἴδοις ποιότη]ος. καὶ ἀξιολόγως δὲ δρᾷ χρονίσαντα ἐν τοῖς ἡμῶν σώμασιν, ἔτω δεῖ καὶ περὶ τῦ ψυχικῦ τέτε διανοεῖσθαι πνεύματος, ἀμέλει τὸ καθ' ἡμᾶς τετὶ πνεῦμα. πλήθει μὲν διαφέρον διαρκεσέρας δείκνυσι τὰς κατ' αὐτὸ τῆς ψυχῆς ὁποιασδήτινας ἐνεργείας. τῇ δὲ λεπ]ότητι, ὀξυτέρας τε καὶ διαβατικὰς ἐφ' ἃ ἂν ὁρμήσαιμεν. ὥσπερ τὸ παχύτερον, σχολαιτέρας καὶ βραδυτέρας δείκνυσι τὰς κατ' αὐτὸ κινήσεις. καὶ θερμότης, μετρία μέν τις ἐνῦσα μυωπίζειν τῦτο πέφυκε καὶ διεγείρειν.[1] ἐπιταθεῖσα δὲ, ὀξύτερον μὲν ἴσως δίδωσιν αὐτὸ κινηθῆναι. ἀσατεῖν δὲ μᾶλλον καὶ μεταῤῥέειν ὧδε κἀκεῖσε τῇ βιαζομένῃ θερμότητι· ψύξις δὲ μετρίως μὲν ἐπικρατήσασα τὸ τόπῳ τέτῳ, σασίμυς μὲν καὶ βεβηκότας δείκνυσι ἐν τοῖς πρακ]έοις· ἰσχ ἔτω δ' ὀξεῖς. ἐπιταθεῖσα δὲ, νωθρές τε καὶ δυσδιεγέρτυς ἐφ' ἃς ἂν πράξεις ἐξορμήσωσιν. ὑγρότης δὲ, μετρία μὲν, εὐτύπωτα τὰ κατ' αὐτὴν τελέμενα δείκνυσιν. ἐπιταθεῖσα δὲ, διαῤῥέοντά τε καὶ ἀφανιζόμενα, ὥσπερ κἀπὶ ταῖς σφοδραῖς ξηρότησιν· ἡ γὰρ δὴ μετρία ξηρότης ὧδε, εὐκίνητόν τε καὶ κῦφον τὸ πνεῦμα δείκνυσιν. αἱ δ' ἐν τοῖς πλάτεσι καὶ συμπλοκαῖς τοσέτων ποιοτήτων ἀναφαίνεται, μακρὸν ἂν εἴη καθ' ἕκασα διεξιέναι τῷ λόγῳ. καὶ τὰ μὲν ἑκάσης ἐπικρατησάσης ἐν ἐγκεφάλῳ ποιότητος γνωρίσματα, ἔχεις ἑτέρωθεν μαθεῖν· τὰς δ' ἀπὸ τῶν συμπλοκῶν τῶν ῥηθεισῶν ποιοτήτων ἀναφαινομένας διαφορὰς τῶν φρονήσεων, ἔχεις καὶ

1. Iul. Alex. *excitare hunc et veluti stimulum huic addere solet.*

καὶ ἀπὸ τῶν ἐηθέντων ἤδη τεκμαίρεσθαι.[2] καὶ μεταπνευάζειν τε καὶ μεταπεραννύειν προσηκόσας διαίταις τὰ λείποντα. δεῖ γε μὴν ἕκαστον τῶν περὶ τοῦτο ἐσπουδακότων, τὴν καθ' αὑτὸν σκοπήσαντα φυσικὴν συμμετρίαν, ἥποία τις ἐν ἐγκεφάλῳ ἔνεστι πρὸς ταύτην καὶ τὴν κατ' αὐτὸν ἀποτείνειν δίαιταν, εἰδότα ὡς τοῖς μὲν ὁμοίοις διατηροῦνται αἱ κράσεις. πολάζονται δὲ τοῖς ἐναντίοις. ἃ δεῖ δὲ λελῆθέναι ὡς καὶ τὰς φυσικὰς τοῦ ἐγκεφάλου ἐκροὰς ἀεὶ ἀνασυμῦν προσήκει, ἃ μετρίως ἐνοχλούντων τῶν ὀφειλόντων καθαίρεσθαι ταῖς τοῦ πνεύματος προόδοις. ἐχ ἧτ]ον δὲ καὶ τὰς ἐφεξῆς λοιπὰς παντὸς τοῦ σώματος συνήθεις ἐκκρίσεις. ἐπεὶ καὶ αὗται, ἐνοχλεῖν ἀτμίζουσαι πεφύκασι τῷ πνεύματι. οἷς δὲ καὶ ταῦ]τα εἴωθε φαρμάκοις βοηθεῖσθαι, προϊόντες ἰδίᾳ γράψομεν. αὖθις δ' ἐπὶ τὰς κατὰ μέρος ψυχικὰς δυνάμεις καὶ τὰ κατ' αὐτὰς πάθη τῷ λόγῳ ἐπανέλθωμεν.

Κεφ. ιή

Καὶ τοίνυν τοῦ καθ' ὃν ἐνεργεῖται ἡ κοινὴ αἴσθησις τόπου πεπονθότος, ἤτοι παντελὴς κατάληψις τῶν αἰσθητηρίων γίνεται, ἢ πλημμελὴς, ἢ διά τινας ἐκεῖ που ἐπιῤῥυέντας χυμοὺς, ἢ ἀναδοθέντας ἀτμούς. καὶ ταύτῃ μὲν τῶν λυπούντων ἢν ἐγχωρῇ καθαιρομένων, ἡ αἴσθησις ἐπανέρχεται. ὥσπερ δὲ τῷ πλήθει καὶ τῇ ποιότητι τῶν ἐνοχλούντων χυμῶν καὶ ἀτμῶν κατάληψις αἰσθήσεων γίνεται, ὅτου δὴ δυσαισθησίαι μετρίων ὄντων τῶν λυπούντων· ἀλλ' ὧδε δεῖ τὸν λυποῦντα χυμὸν τεκμαιρόμενον, ἀπό τε τῶν συνεδρευόντων συμ-

2. γρ. ἑτέρωθεν μαθών. Iulius Alexandrinus recte expressit lectionem alteram. vertit, *ex relatis iam conii-cias licet.*

πτωμάτων καὶ τῆς προηγησαμένης διαίτης, καὶ τῆς ἡλικίας καὶ ὥρας, καὶ καθόλε κράσεως, τὰ ἀτμίζοντα ἢ ἐπιῤῥέοντα, κατασέλλειν καὶ κατακεραννύειν τοῖς ἐναντίοις. καὶ καθαίρειν ὁπότε δεῖ, καθὼς ἐξῆς ἐρῶμεν. καὶ αἴσθησις μὲν ἡ φιλεῖ πάσχεσα συνεχῶς ἀνέχεσθαι, σωματώδης οἷον ἕσα τῆς ψυχῆς δύναμις, καὶ μεγίσην κοινωνίαν πρὸς τὸ σῶμα ἔχεσα, ἀμέλει μήτε ῥᾳδίως τὲς καταλαμβανομένες ταύτην ἐπανέρχεσθαι, μήτ' ἐπανερχομένες, πολλάκις τῶθ' ὑπομένειν. καὶ εἴρηται περὶ ταύτης καὶ πρότερον. αἱ δ' ἐφεξῆς ταύτῃ μὴ πάνυ τι κοινωνῶσαι τῶ πάχες τῶ σώματος, μᾶλλον ταύτης τῶν λυπέντων ἀνέχονται. ὥσε μηδὲ ῥᾳδίως ὧδε τὸ ζῶον φθείρεσθαι. καὶ μάλισα ἢν δυσκρασία ᾖ ψιλὴ τὸ ἐνοχλῶν.

Κεφ. ιθ'

Καὶ δὴ τῶ φανταστικῶ πάθος, τὸ μὲν ἤδη κατακυριεῦσαν καὶ περισχὸν, τὸ μὴ ἐπιγινώσκειν τὲς πάσχοντας, ἃ πολλάκις τεθέανται, αὐτῷ δηλονότι ταῦτα προδιαβιβασάσης τῆς κοινῆς αἰσθήσεως. μήπω δὲ κατακυριεῦσαν τὸ πάθος, ὀψὲ γᾶν τέτες ἀναπείθει τὰ συνήθη σφίσι θεάματα ἐπιγινώσκειν.[1] προκαταβολαὶ δὲ τῶ πάθες καὶ ἄλλως ἐχ ὑγιῶς τῆς κατὰ τῶτο ἐνεργέσης δυνάμεως, τό, τε τὰ ἠσθηθέντα μὴ ῥᾳδίως βέλομένες ἀνατυπῶν, καὶ τὸ τὰ καθ' ὕπνων θεάματα θορυβώδη τε καὶ ἀσυνάρτητα φαίνεσθαι.

1. Iul. Alex. neceſſe eſt aliter legerit hunc locum, quum in Verſione eius Latina ſit. *Imaginatricis igitur facultatis affectus, qui quidem iam inualuerit dominetur*que, *fit, quum qui ſic affecti fuerint, quae ſaepenumero viderint, non agnoſcunt: hic ſcilicet affectus iam dominium exercet, vixque his aliquando perſuaſeris, vt conſueta ſibi viſa agnoſcant.*

νεσθαι· ἀλλόκοτά τε καὶ τῶν συνήθων ἀπεοικότα. καὶ ταῦτα μὲν, μολυνομένου γίνεται τοῦ πνεύματος, ἤτοι δυσκρασίᾳ τινὶ, ἢ διεφθορότων τινῶν ὧδε ατμιζόντων χυμῶν. καὶ τοὺς μὲν ἐπικρατοῦντας χυμοὺς, ἔχοις ἂν ἑτέρωθεν μαθεῖν. αἷς δ' ἂν διαίταις, προϊόντος μαθήσῃ τοῦ λόγου. ἀντιπαράκειται δὲ τῇ Φαντασίᾳ, μνήμη, ταμεῖον ὅσα ὧν ἂν αὐτὴ τῆς Φαντασίας παραλάβῃ τύπων. πάσχει δὲ καὶ ἥδε, ἤτοι δυσκρασίας καταλαβούσης τινὸς, ἢ χυμῷ ἐπισκήψαντος. καὶ πάνυ μὲν καταληφθείσης τῆς μνήμης, εἰς ἀμνησίαν χωροῦσιν ἄνθρωποι, ὧν πάλαι ἐν γνώσει γεγόνασι. μέτρια δ' ἐπὶ μετρίοις πάθεσι γίνονται τὰ συμπτώματα. εἰ δέ τισιν ἔξωθέν τε καὶ ἔσωθεν σροβάμενός τις περισάσσιν, ἐχὶ ῥᾳδίως εἰς μνήμην ὧν ἂν δέηται ἔρχεται, τῆς πλεονεκτούσης ταῦτ' οἶμαι Φροντίδος εἶναι· ὑπεξισαμένης ἀεὶ τῆς ἀσθενεστέρας τῇ ἰσχυροτέρᾳ τῆς ψυχῆς δυνάμεως ἐνεργείᾳ· καθάπερ καὶπὶ τῶν αἰσθητῶν τούτων ἰδεῖν ἐστὶ συμβαῖνον ἐκνικῶντος τὴν ἐφ' ἕτερα αἴσθησιν τοῦ Φθάσαντος τῶν κοιλάντων πρὸς ἑαυτὸν τὴν αἴσθησιν ἐπισπάσασθαι. καὶ μνήμης μὲν παθούσης, ἀπαθὴς ἂν ἔτι τηροῖτο Φαντασία. ὥσπερ δὴ καὶ Φαντασίας παθούσης, ἔτι ἂν τηροίη μνήμη τὴν ἑαυτῆς ἐνέργειαν. τοῦ μεταξὺ δὲ τούτων τόπου καταδεδεγμένου τὸ πάθος, ἐφ' ᾧ δὴ τὸ λογιστικὸν ἡμῶν ἱδρύσθαι Φασὶν, οὐκ ἂν καὶ ταῦτα ἔξω τῆς συμπαθείας γένοιντο. ὥσπερ γάρ τινος ἐπόπτου καὶ διεξαγωγέως τοῦ λογιστικοῦ ἐπὶ τὰς μετ' αὐτὸ τελοῦντος δυνάμεις, αὐτοῦ μὲν ἀπαθοῦς ὄντος, αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἔξωθεν τὰ τῶν λοιπῶν πάθη ῥᾳδίον γνωρίζεται. αὐτοῦ δὲ πεπονθότος, ἤτε μνήμη καὶ ἡ Φαντασία ἀπόλωλεν. ἔνθα γὰρ ὁ πρύτανίς ἐσιν ὁ πεπονθὼς, πῶς οἴει τοὺς ὑπ' αὐτὸν διοικητὰς διατεθεῖσθαι; ἑνὸς δὲ μόνου τούτων πεπονθότος, εἰκὸς

τὸν πρύτανιν ὑγιαίνοντα ταῖς ἄλλαις κεχρῆσθαι δυνάμεσι. καὶ ταῦτα μὲν, ὡς εἴρηται, χυμοῖς ἢ τοῖς ἐξ αὐτῶν ἀτμοῖς πάσχειν εἴωθεν· ἃ δεῖ μεταικεραννύντας καὶ καθαίροντας, τὸ ἀσφαλὲς τοῖς κάμνουσιν ἔτω χαρίζεσθαι.

Κεφ. κ'

Περὶ δὲ τῆς δοξαστικῆς τῆς ψυχῆς καὶ ἔτι τῆς διανοητικῆς, ἀπορεῖν εἰκὸς πῶς ποτε καὶ ταῦτα πάσχει, μήτ' οἰκείας ἕδρας αὐτοῖς ἀποδιδομένης τῷ λόγῳ, μήθ' ἕτω κοινωνεῖσι τῆς ὕλης· τὸ μὲν γὰρ φανταστικὸν τὸν ἔμπροσθεν εἴληχε τόπον. μνήμη δέ γε, τὸν ἀντικείμενον. ὥσπερ αὖ τὸν μεταξὺ τούτων, τὸ λογιστικὸν τῆς ψυχῆς. δόξης δὲ καὶ διανοίας ἀγνοεῖμεν τὸν τόπον. ἢ δῆλον ὡς ταῖς μὲν ἡ ψυχὴ τῶν δυνάμεων, καθ' αὑτὴν ἕσα κέχρηται καὶ ἐνεργεῖ· ταῖς δ' αὖ ἐπικοινωνεῖσα τῷ σώματος. καὶ ὁπόταν μὲν ᾖ τὰς ἀπ' αἰσθήσεώς τε καὶ φαντασίας ἀναλεξαμένη ἐνεργείας ᾖ, μηδεμιᾶς τινος ἔσης βλάβης τῷ ᾧ συνάπ]εται πνεύματι, ἐδέν τι δέος ἐπισημαίνει τἀνθρώπῳ. ἐπειδὰν δ' ἤτοι χρωσθῆναι ἢ ψυχθῆναι ἢ ξηρανθῆναι ἢ ἄλλως πως ἀλλοιωθῆναι τούτῳ συμβῇ, αὐτῇ[1] μὲν ἔπω καθ' αὑτὴν πάσχει. φθάνει δ' ὑποσημαίνεσα τοῖς αἰσθητοῖς τὰ δόξαντα παραδειγματίζεσα· ἃ γὰρ ἂν τύχῃ παραδεξαμένη, τὴν ἀρχὴν ἀπ' αἰσθήσεως εἰληχότα, ταῦτ' εἶεσθαι δίδωσι τὸν κάμνοντα πάσχειν. ξηρότη]ος μὲν γὰρ καταλαβέσης, ὡς ὀξυάκινός τις ὢν, δέδοικε προσβαλεῖν τινι σκληροτέρῳ, ὡς μὴ προσαραχθείη. ἔσθ' ὅτε δὲ φεύγει τὸ ὕδωρ ἀγνοεμένα ἤδη τῷ ὑγρῷ τἀνθρώπῳ, τῇ σφοδρᾷ τοῦ πνεύμα]ος ξηρότητι. καθάπερ ἐπὶ τῶν ὑδρο-

1. Leg. αὐτή. Iul. Alex. *ipsa quidem nondum per se patitur.*

ὑδροφοβικῶν ἰδεῖν ἐσιν. ὑγρότητος δὲ πλημμυρέσης, δέδοικέ τις διὰ τάφρων καὶ γεφυρῶν χωρεῖν ἄλλως μηδέν τι πάσχων κακόν· ψύξεως δὲ, τὸ πάντας φεύγειν καὶ δειλαίνειν πρὸς τὰς ἁπαντήσεις. τὸ δ' ἐξορμᾶν καὶ ἄλλεσθαι καὶ ἀσατεῖν, θερμότητος δακνώδες. καθ ὅσον δ' ἂν καὶ αἵδε αἱ ποιότητες ἀπὸ χειρόνων καὶ ἐπὶ μᾶλλον διεφθορότων χυμῶν συνίσανται, τό, τε πνεῦμα χειρόνως πάσχει, καὶ ἡ κατ' αὐτὸ δοξαστικὴ τῆς ψυχῆς δύναμις. τοπώτερα [2] δίδωσιν οἴεσθαι. καὶ σχολῇ γ' ἂν εἴτις ὀρθῶς [3] κρίνειεν ἄλλως ὡς ἂ καλῶς ἡ δόξα οἴεται. ἀπὸ παθῶν γάρ τινων κατὰ τὸ σῶμα συσάντων, ψευδεῖς τινας παραλαβοῦσα προτάσεις ἡ δόξα, ἀπάτην συμπεραίνει τὰνθρώπῳ. καὶ σχολῇ γ' ἄν τις διακρίνειε τὰς ἀπάτας περισσία [4] συνέσεως. καθά φασι καὶ τὸν εἰπόντα Φιλόσοφον, [5] τί κοινὸν κυνὶ καὶ βαλανείῳ; ἐκ τῶν εἰκότων τεθὲν συλλογισάμενον· καὶ τὸ ὑδροφοβικὸ ἀπαλλαγέντα νοσήματος, θερμοῖς χρησάμενον ὕδασι κατὰ κεφαλῆς καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος. σύ τε αὐτὸς οἶσθα, ὡς ἔναγχος αὐτὸς σαυτῷ μᾶλλον ἐπὶ ταῖς τυχέσαις ταρατόμενος οἶσθα προφάσεσιν, ἐκέτι ἡδὺς καὶ εὐπρόσιτος ὢν, καθὰ δὴ τὸν ἅπαντα διελέλεις

2. Leg. ἀτοπώτερα. Iul. Alex. *absurda magis.*

3. Leg. ἐκ ὀρθῶς. Iul. Alex. *Quod si quis praue diiudicat.*

4. Leg. περισσία. Iul. Alex. *sapientiae eximiae beneficio.*

5 Hic philosophus quis fuisset, nesciebam. Hydrophobiae enim morbum, antiquissimis medicis incognitum, innotuisse demum Asclepiadis saeculo, hoc est, Pompeii M. temporibus, auctor est Plutarchus Probll. Symposs. 8, 9. Vid. Hier. Mercurialis Varr. Lectt. 1, 2. Omnium copiosissime de eius natura et curatione exposuit Caelius Aurelianus in de Morbis acutis et chronicis 3, 9 — 16.

χρόνον. καὶ τὴν αἰτίαν ἐζήτεις. Φλέβα δὲ τεμὼν δι' ἣ κατήπειγε τό]ε πάθος, ἐπεὶ διεφθορὸς αἷμα τεθέασαι, ἢ τὴν αἰτίαν ἐμάνθανες. καὶ κοινὸν ἡμῖν ἐποιῆ τὸν λόγον· καὶ τῆδ' ἕνεκα ἐκ ὀλίγα, ὡς οἶσθα, διειλέγμεθα. καὶ τὸ μάλισά σε πεῖσαν, τῆτ' οἶμαι ἀξιῶσαί με τητὶ τὸ βιβλίον ἐκδῶναί σοι, ἅ τε περιόντος τῆ ἀξιώμα]ος, ὡς ταῖς τῆ σώματος κράσεσι, τὰ τῆς ψυχῆς ἤθη συμμετατίθεται· ἐκ αὐτῆς δηλονό]ι κα]ὰ τὴν ἑαυ]ῆς ἀλλοιωμένης ἐσίαν, ἀλλὰ ταῖς ἐξ αὐ]ῆς μᾶλλον εἰς τὸ σῶμα δυνάμεσι γνωριζομένης τῆς ποιᾶς ἡμῶν κα]ὰ τὰς χυμὰς κατασάσεως. εἰ δὲ δυοῖν ἀνθελκόντοιν, νῆ δηλαδὴ καὶ κράσεως, ἐφ' ὃ ἂν ῥέποιμεν καὶ τὸ λοιπὸν συνεφέλκεται, ἐκ ἀναιρεῖ τὸν λόγον τῆ]ο τῆς κράσεως· τῷ γάρ τοι χρόνῳ, εἰκὸς τὴν κρᾶσιν συμμεταβάλλεσθαι τῇ ἀμείνονι βιαζομένην ἕξει. ὥσπερ αὖθις καὶ τἀναντία ταῖς ἀντικειμέναις ῥοπαῖς γίνε]αι. καὶ τὸν μὲν περὶ ἠθῶν με]αβαλλομένων ταῖς τῆ σώματος κράσεσι λόγον, ὃ πάνυ τοι ὧδε προσήκον]α λέγεσθαι, ἐν ἄλλῃ σκέψει ἀπο]αμιεύεσθαι ἄμεινον. εἴη δ' ἂν ποτε ἰδίᾳ περί τε ψυχῆς καὶ τῶν κατ' αὐτὴν ἠθῶν φᾶναι, ἔτι τε ἐνεργειῶν καὶ κοινωνιῶν πρός τε τὸν αἰσθη]ὸν καὶ νοη]ὸν διάκοσμον. τὸ δὲ νῦν ἔχον, ἐς ἄλλο τείνον]ος τῆ σκοπῆ, ἐκείνῳ καὶ τὸν λόγον ἀποδο]έον. ἀλλ' ἐπειδὴ πέρας τῆς κατ' αὐ]ὸν προθέσεως εἰλήφει ὁ λόγος, ἱκανόν τε μέ]ρον αὐ]ῷ περιεθήκαμεν, καὶ ὅσον εἰκὸς ἦν ἐς θεωρίαν καὶ λογικὴν ἐπίσκεψιν τῷ λόγῳ ἐνδιε]ρίψαμεν, ὧδέ πη καὶ κα]απαύσωμεν· τῷ με]ὰ τῆ]ον δὲ λόγῳ προσαποδώσομεν, ὅσον ἔς τε δίαιταν καὶ φαρμακείαν προσήκει, ὡς ἂν τῇ κατ' αὐ]ὸν ἀγόμενοι ὑφηγήσει, τήν θ'

ὑγίειαν

6. Leg. ἀγόμενος. Iul. Alex. *deductus.*

enim διατηροίης. Etiam pau- sequitur lo ante leg. πάνυ τι.

ὑγίειαν ἀκραιφνῆ διαζηροίης, καὶ τὸ ψυχικόν σοι πνεῦμα διαυγέστερόν τε καὶ λεπτότερον ᾖ. καὶ τὰς κατ' αὐτὸ ἐμφάσεις ἀπὸ τοῦ νοῦ προηγμένας, ἀκραιφνεστέρας δεχόμενος καὶ μέχρις ἡμῶν τοῦ μείνω διαβιβάζοις θεάματα· ἵν' ὥσπερ τῶν ἄλλων σοῦ καλῶν, οὕτω καὶ τῆς καθ' ἁ σε κοινωνήσωμεν θεωρίας. καὶ ταῦτα μὲν ἄγοιτο κατὰ τὸ τῷ θεῷ δοκοῦν ἐπὶ τοῦμεινον. ἡμῖν δ' εἴη ταῖς σαῖς ἀγομένοις εὐχαῖς, ὀψέ ποτε καὶ περὶ τοιαύτην ἀσχοληθῆναι ἐπίσκεψιν. τὸ γὰρ νῦν ἔχον, πλεονεκτεῖν δοκοῦσιν αἱ ἐπ' ἄλλας ὁρμαὶ τῶν ψυχικῶν δυνάμεων. θείου δ' ἐπιπνεύσαντος πνεύματος, πείθομαι ἅμα σκευασθήσεσθαι τὸ πρόσυλον τοῦτο καὶ χαμερπὲς ἡμῶν φρόνημα. καὶ τὸν νοῦν ἡμῶν μεταιωρισθήσεσθαι, καὶ ἁφέψεσθαι σοι χειραγωγούμενον.

Τέλος τοῦ α'. λόγου.

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩΙ ΔΕΥΤΕΡΩΙ ΛΟΓΩΙ ΤΩΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΩΝ ΤΟΥ ΨΥΧΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤ ΑΥΤΟ ΔΙΑΙΤΗΣ. *

α'. Περὶ τῶν κατὰ τὴν πέψιν παθῶν. [1]

β'. Περὶ διαγνώσεως τῶν κατὰ τὴν γαστέρα [2] πλεοναστάντων χυμῶν.

γ'. Περὶ τῶν κατὰ τὸ αἷμα παθῶν. [3]

δ'. Περὶ διαφορᾶς [4] ποιοτήτων καὶ τῶν κατ' αὐτὰς δυνάμεων.

ε'. Περὶ

* Iul. Alex. *Actuarii, Zachariae filii, de spiritus animalis nutritione liber, ad eundem Ioſephum Racendytam. Praefatio.* Summa cuiuſque Capitis etiam huius libri praemiſſa eſt ipſis Capitibus in Verſione Latina eiusdem Alexandrini.

1. Pariſ. πέψιν γινομένων παθῶν.

2. Pariſ. inter γαστέρα et πλεοναστάντων inſerit verba καὶ τὰ σπλάγχνα. Sed Verſio Latina Alexandrini habet, vt noſter Codex, *de dignotione humorum in ventriculo redundantium.*

3. Sic etiam Iul. Alex. *de affectibus ſanguinis.* Sed Pariſ. περὶ τῶν κατὰ τὸ αἷμα μεταβολῶν καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ παθῶν.

4. Iul. Alex. *de differentiis.*

ε'. Περὶ σιτωδῶν τροφῶν καὶ ὀσπρίων, καὶ τῆς κατ' αὐτὰ διαφορᾶς.

ς'. Περὶ λαχάνων καὶ ὀπωρῶν,[5] καὶ τῆς κατ' αὐτὰ διαφορᾶς.

ζ'. Περὶ ζώων χερσαίων καὶ ἐνύδρων καὶ πτηνῶν καὶ τῆς κατ' αὐτὰ διαφορᾶς.[6]

η'. Περὶ οἴνου, ὕδατος, γάλακτος, ὠῶν, μέλιτος, ἐλαίου, σειραίου, ὄξους, ὀμφακίου, χύλου, ζοιῶν, καὶ ἁλῶν, καὶ τῆς κατ' αὐτὰ διαφορᾶς.[7]

θ'. Περὶ τῆ ποσῆ τῶν τροφῶν.

ι'. Περὶ τῆ εἰ δὶς βρωτέον τῆς ἡμέρας, εἰ[8] μή.

ια'. Περὶ ὕπνων, γυμνασίων, καὶ λατρῶν.

ιβ'. Περὶ τῶν ἐναρχομένων[9] νοσεῖν διά τινα πλημμελήματα, καὶ τῆς κατ' αὐτὰ[10] διαίτης.

ιγ'. Περὶ τῆς ἐκ τῶν ἕρων[11] ἐπισκέψεως.

ιδ'. Περὶ διαχωρημάτων διαγνώσεως.[12]

ιε'. Πε-

5. Parif. καὶ ὀσπρίων. Sed Iul. Alex. *et autumnalibus fructibus*, vt noſter Codex.

6. Iul. Alex. *de animalibus terreſtribus, aquatilibus, volatilibus, horumque differentiis.*

7. Parif. περὶ οἴνου καὶ ὕδατος καὶ γάλακτος καὶ ὠῶν καὶ μέλιτος, καὶ ἐλαίου, καὶ τῶν λοιπῶν ἐν προσοψήματος εἴδει προσφερομένων, καὶ τῆς κατ' αὐτὰ διαφορᾶς. Sed Iulii Alexandrini Verſio Latina, vt noſter Codex, *De vino, aqua, lacte, ouis, melle, oleo, ſapo, aceto, vuae immaturae ſucco, Punicis malis, et ſale, deque eorum differentiis.*

8. Leg. ἢ e Parif.

9. Parif. ἀρχομένων.

10. Leg. αὐτὰς e Parif. et Verſ. Lat. Iul. Alexandrini.

11. Leg. ἕρων e Parif.

12. Parif. περὶ τῆς ἐκ τῶν διαχωρημάτων διαγνώσεως. Sed Iul.

ιε'. Περὶ τῆς ἐκ τῶν σφυγμῶν διαγνώσεως.

ις'. Περὶ φορᾶς καὶ ἐπισχέσεως τῶν φυσικῶν τε καὶ συνήθων ἐκκρίσεων. [13]

ιζ'. Περὶ τοῦ πῶς ἂν ἕκαστον τῶν πνευμάτων [14] ἐπιδιδοίη, ἐκ τῆς προκειμένης μεθόδου, καὶ μάλιστα τὸ ψυχικὸν πνεῦμα. [15]

Iul. Alex. *de dignotione excrementorum alui.*

13. Paris. κρίσεων. Iul. Alex. *excretionum.*

14. Paris. τῶν προῤῥηθέντων πνευμάτων. Sed Iul. Alex. *quomodo spiritus vnusquisque ex propria methodo adaugeatur, praesertim vero animalis.*

15. Scrib. πνεῦμα.

ΑΚΤΟΥΑΡΙΟΥ

ΠΕΡΙ

ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΩΝ ΤΟΥ ΨΥΧΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤ ΑΥΤΟ ΔΙΑΙΤΗΣ

ΛΟΓΟΣ Β *

Ποῖόν[1] τι ἐν ταῖς καθ' τὸν βίον ἡμῶν χρήσεσι προδιανοούμενοι δρῶμεν, πρῶτον μὲν διανοίᾳ τὰ δέοντα συλλογιζόμενοι, καὶ τὰς λόγους τούτων καὶ τὰς αἰτίας ἐξευρίσκοντες, εἶθ' ἕτω[2] τὰς εικόνας τούτων τῇ Φαντασίᾳ διαγράφοντες, ὀψέ ποτε τοῖς ἔργοις ἐπιχειροῦμεν· μηδὲ γὰρ[3] ἄλλως οἷον τ' ἐστὶ, δεόντως προαχθῆναι τὰ ἐγχειρούμενα· τοιοῦτόν τι καὶ ταῦθα[4] δεῖ διαπράξασθαι. τῷ γὰρ δὴ λόγῳ περὶ τὴν ἐνισαμένην ὑπόθεσιν μεθόδως ἐξευρηκότος, διὰ τίνος ψυχὴ συνάπτεται τῷ σώματι,[5] καὶ ὅπως δι' αὐτοῦ

* Hunc Indicem retinuimus e Paris.

1. Paris. Ὁποῖον.

2. Paris. ἕτως.

3. Paris. μὴ γάρ. Sed Versio Latina Iul. Alex. *Neque enim fieri aliter potest*, recte.

4. Paris. καὶ ταῦθα.

5. Paris. τῷ γὰρ δὴ λόγῳ ταῖς περὶ τὴν ἐνις. ὑπόθ. μεθόδοις ἐξευρηκότες διὰ τίνων ψυχὴ συνάπτεται σώματι. Iulius Alexandrinus, *Quum enim sermo via ac ratione praesenti materiae accommodis, inuenerit, quonam medio anima corporibus adaptatur.* Legit igitur ipse quoque μεθόδοις recte: etiam τοῖς σώμασι. At sic mox pro δι' αὐτοῦ legere etiam δι' αὐτῶν debebat: sed vertit *per hoc.*

αὐτῆ[6] τὰς καθ' αὐτὴν[7] ἡμῖν ἐνεργείας ἐνίησι, καὶ ὧν σφαλέντων οὐκ ἀκριβῶς ἡμῖν ἀποδίδονται αἱ ἐνεργείαι,[8] λοιπὸν προσήκει σκέψασθαι, αἷς τισι κεχρῆσθαι δέον[9] διαίταις. καὶ δι' ὧν. φαρμάκων τὰ πεπονθότα ἰῶτο ἄν τις. ἕως γὰρ προβάσης τῆς ὑποθέσεως τέλος ἂν αἴσιον ἡ κατ' αὐτὴν ὑπόθεσις σχοίη. Ἐπεὶ τοίνυν, ὡς καὶ πρότερον εἴρηται, καθὰ τὰς πέψεις τε καὶ τὰς τῶν[10] χυμῶν ἐπικρατείας, ὁ λόγος οἶδε καὶ τὸ ἐν ἡμῖν πνεῦμα συμμεταβαλλόμενον, σκεπτέον, ὅπως ἂν αἵτε πέψεις γίγνοιντο[11] κατὰ λόγον. καὶ αἱ τῶν χυμῶν κολάζοιντο ἀμετρίαι. ἕως γὰρ πρὸς τῇ τοῦ πνεύματος καθαρότητι, συμπαρομαρτοίη ἂν καὶ ἡ τοῦ ὅλου ὑγεία σώματος.[12]

Κεφ. α'

Περὶ τῶν κατὰ τὴν πέψιν παθῶν.*

Καὶ[1] ἀπεψίαι μὲν γίνονται,[2] ἤτοι τῷ ποσῷ βαρύνουσαι[3] τὴν κοιλίαν, ἢ τῇ ποιότητι ἐπικρατοῦσαι,[4] ἢ αὐτὴ[5] τῇ τῶν τροφῶν ἰδιότητι, ἢ χυμῶν ἀλλοκότων ἐγκαθημένων τῷ σώματι[6] τῆς γαστρὸς, ἢ συνήθων

6. Parif. αὐτῶν. At praecedit τῷ σώματι.
7. Leg. αὐτὴν e Parif.
8. Parif. ἐνέργειαι.
9. Parif. δέον κεχρῆσθαι.
10. Parif. καὶ τῶν.
11. Parif. γίνοιντο.
12. Parif. σώματος, ἀκός. non placet: neque Iulius Alexandrinus expreſſit in ſua Verſione verbum ἀκός.

* In exemplo Pariſienſi abſunt tituli Capitum, quorum numeri tantum in marginibus notati ſunt, vt in libro ſuperiore.

1. Καὶ abeſt a Parif. male.
2. Parif. γινόμεναι.
3. Parif. τῷ ποσῷ τῶν τροφῶν βαρυνουσῶν. At Iul. Alex. *tum quaecunque ventriculum quantitate degrauant, tum ſi qua qualitate redundarint.*
4. Parif. ἐπικρατουσῶν.
5. Leg. αὐτῇ e Parif.
6. Parif. σώματι ſed marg. γρ. σώματι quae certe eſt vera lectio. Iul. Alex. tamen, *ventriculi corpus.*

θων γυμνασίων, ἢ ἐκκρίσεων ἐπισχημένων, [7] ἢ τινὸς παραπλησίᾳ ἐμποδὼν προσισαμένᾳ τῇ ἀλλοιωτικῇ δυνάμει. καὶ τὰ μὲν τῷ ποσῷ λυπῶντα, πρόδηλον καὶ τὴν αἰτίαν ἔχει, ἐκνικωμένῃ τῷ πέττοντος [8] θερμῷ, τῇ ποσότητι τῆς ὑπ' αὐτῷ πεττομένης [9] τροφῆς. θεραπεία δὲ, τὸ παλινδρομῆσαι εἰς τἔλαττον τῷ ποσῷ τῆς τροφῆς, καὶ θερμοῖς μετρίως προσάρμασι καὶ τονωτικοῖς, ἐπαναλαβεῖν καμοῦσαν [10] τὴν δύναμιν. τὰ δὲ τῇ ποιότητι ἀδικοῦντα ἐστὶν, ὅσα [11] σφοδρότερον ἢ ψύχει ἢ θερμαίνει, ἢ ἄλλως λυπεῖ τὴν γαστέρα. ἡ γὰρ κατὰ φύσιν πέψις, μετρίᾳ ἐνεργεῖται θερμότητι καὶ ὑγρότητι. ἂν δέ γε αὗται αἱ ποιότητες κολάζονται [12] ἢ ἐπιτείνωνται, εἰκὸς ἐνταῦθα τὴν πέψιν διαμαρτάνειν.

Κεφ. β'

Περὶ διαγνώσεως τῶν κατὰ τὴν γαστέρα πλεοναζόντων χυμῶν.

Καὶ ἑκάστη μὲν φυσικὴ κρᾶσις γαστρὸς οἰκείοις γέγηθε διαυτήμασι, τοῖς δ' ἐναντίοις κολάζεται, παθοῦσα δέ τινα δυσκρασίαν, [1] τοῖς ἐναντίοις ἐπανασώζει τὴν δύναμιν. κἂν μὲν ἐπὶ πολὺ καὶ πλέον δηλαδὴ τοῦ συνήθους χρόνου τῇ γαστρὶ τὰ σιτία ἐνδιατρίψῃ καὶ βαρύνῃ ταύτην, ἐρυγαί τε ὥσι τινὲς ὀξώδεις, ἢ καὶ

7. Leg. ἐπεσχημένων e Pariſ.

8. Pariſ. πέπτοντος. Iul. Alex. *concoquens calor.*

9. Pariſ. πεπτομένης. Iul. Alex. *concoquendi a ſe alimenti.*

10. Pariſ. ἐπαναλαβεῖν, καμοῦσαν.

11. Pariſ. ἀδικοῦντα, ἔστιν ὅσα.

12. Leg. καλάζωνται e Pariſ. Iulius Alex. *Quod ſi qualitates hae, aut excedant, aut remittantur.*

1. Pariſ. addit, ἢ γαστήρ· vt Iul. Alex. Verſio Latina, *mala autem temperatura ſi afficiatur ventriculus.*

2. Pariſ. κἂν.

καὶ αὐ]ὴν ἁπλὴν [3] τὴν τῶν σι]ίων ποιό]ητα ὑπεμ-φαίνωσι, [4] πάρεξ ὁποιασδ̃ν ἑτέρας ποιότη]ος [5] ψύξιν ἐπικρατεῖν ὧδε φαμέν. ἰλίγγ̃ δὲ ταράτ]οντος, καὶ συχνῶν ἀναβρατ]ομένων πν]υσμά]ων, μεθ' ὑγρότη-τος ταύ]ην ὁρίζομεν εἶναι. ξηρό]ητος δὲ ἐν τῇ γλώτ-τῃ ὄσης, καὶ ἐπιθυμίας πο]ᾶ μετά τινος αὐχμ̃ καθ' ὅλον τὸ σ̃μα, ξηρότης τὸ ἐπικρα]ν̃ ἐνταῦ-θα. καὶ ὧδε μὲν τοῖς ἐναντίοις ἰάσῃ τὴν δυσκρασίαν. θερμό]ητος δὲ ἐπικρατούσης, ἔσθ' ὅ]ε μὲν δίψαι [6] συνεδρεύσ̃, καὶ μάλισα, ἢν με]ὰ ξηρό]ητος ᾖ [7] τὸ πάθος. αἴσθησις δὲ θέρμης περὶ τὸ σπλάγχνον, καὶ ἐρύγαι [8] τὸ πλέον ἐνθερμοί [9] τε καὶ κνισσώδεις ἀναφέρονται, καὶ ξηρότης περὶ τὸ σ̃μα, καὶ ἐπι-θυμία ψυχρ̃ν. καὶ ἁπλᾶ [10] μὲν ἐφ' ἁπλαῖς ποιό-τησι τὰ συμπ]ώμα]α, συμπεπλεγμένα δὲ ἐπὶ συμ-πεπλεγμέναις ἀποδίδον]αι. περὶ δὲ τ̃ν τροφ̃ν ὧδε σκεπ]έον. ἢν τὰ προσαγόμενα πάνυ ψυχρὰ ἢ θερ-μὰ ᾖ, ἢ δύσπεπ]α, ἢ κακοσόμαχα, [11] ἐχ ἧ]ον τ̃ν προ]έρ̃ν [12] τῆς συνήθ̃ς πέψεως ἐξισ̃σι τὴν γασέ-ρα. καὶ δύσπεπ]α μὲν, ὅσα νευρώδη, καὶ ἰνώδη, καὶ κη]ώδη ἐν ἰχθυσιν, [13] ἔ]ι τὲ σκληρὰ καὶ κα]εσκλη-κότα, καὶ τὰ πλείω δὲ τ̃ν ταρίχ̃ν, [14] καὶ ὅσα κε-φαλόρριζα ἐν λαχάνοις, καὶ ὑφ' ἓν εἰπεῖν, πάντα τὰ

3. Paris. ἁπλῆν.
4. Paris. ὑπεμφαίνουσι.
5. Paris. ποιότητας. male.
6. Paris. δίψαι μὲν, omissis verbis ἔσθ' ὅτε At Iul. Alex. *fit quandoque, vt sitis una inuadat.*
7. Paris. ᾖ.
8. Paris. ἐρυγαί.
9. Iul. Alex. *bene calidi.* fort. legit εὐθερμοί.
10. Paris. ἁπλᾶ.
11. Paris. κακόχυμα. At Iul. Alex. *aut quae ventriculum male habeant.*
12. Paris. τῶν πρότερον. At paullo quoque inferius est, ἐχ ἧττον τῶν προτέρων βλάπτονται.
13. Paris. ἰχθύσιν.
14. Paris. ταριχῶν.

τὰ γεώδη καὶ ἀντίτυπα. κἄν [15] πε τύχῃ ταῦτα [16] καλῶς πεπ]όμενα, ὃ τὴν φύσιν ἐξηλάχθαι [17] τέτων ὧδε φαμὲν, [18] ἀλλὰ τῇ ἐπικρατέσῃ ἐν αὐτοῖς ποιότητι σύγκρασιν τινὰ [19] πρὸς τῆν τῆς γασρὸς γίνεσθαι. [20] ἀεὶ δὲ συμμετρίᾳ κράσεων ἄμεινον ἀκολυθεῖν αἱ πέψεις πεφύκασιν. ἃ δ' ὡς κακοσόμαχα ἀπεπ]ῆσθαι [21] λέγομεν, τῷ ἐκλύειν ταῦτα τὸ τῆς κοιλίας σόμα φαμέν. εἰσὶ δ' ὅσα λιπώδη τὲ καὶ ἐλαιώδη, χαλασικὰ τὴν φύσιν πάντα τυγχάνοντα. ἀντίκειται δὲ τέτοις τὰ σύφοντα, καὶ [22] τονῶντα καὶ ῥωννῦντα τὸ τῆς γασρὸς σόμα. πέψις γὰρ ῥᾳδίως [23] ἂν ἁμαρτηθείη, μὴ πρὸς ἑαυτὴν περιπτυχθείσης τῆς γασρὸς, καὶ συνθλιψάσης τὴν ἐναπειλημένην [24] τροφήν. ταῦθα [25] δὲ ὡς εἴρηται, χαλῶντα τὸν τοιῶτον τόνον τῆς γασρος, καὶ ἀπεπ]εῖν ταύτην παρασκευάζει. ἄλλον δὲ τρόπον οἱ ἐγκαθήμενοι χυμοὶ τῇ γασρὶ προσίσανται ταῖς πέψεσι, τῷ μὴ ἀμέσως δηλαδὴ ταῖς προληφθείσαις [26] τροφαῖς ὁμιλεῖν τὴν γασέρα. καθόσον [27] γὰρ ἂν διαφύγοιεν τὴν ταύτης ὁμιλίαν τὰ προσαγόμενα, κατὰ τοσῶτον εἰκὸς καὶ τὴν πέψιν διημαρτῆσθαι αὐτῶν. [28] εἰ δὲ καὶ πάνυ πονηροὶ [29] εἶεν οἱ ἐγκαθή-

15. Paris. κἄν.
16. Paris. τύχῃ τισὶ ταῦτα. At Iul. Alex. *Quodsi quando contingat, vt probe ista conficiantur.*
17. Paris. ἐξηλλάχθαι.
18. Paris ὧδέ φαμεν.
19. Paris. σύγκρασίν τινα.
20. Paris. γενέσθαι. bene.
21. Paris. ἠπεπτῆσθαι. recte.
22. Paris. ἅτε τονῶντα καὶ ῥωννύντα.
23. Paris. ῥᾳδίως.
24. Paris. ἐναπειλημμένην.
25. Leg. ταῦτα e Paris.
26. Paris. προσληφθέσαις. recte. Iul. Alex. *assumta alimenta.*
27. Paris. καθ' ὅσον.
28. Paris. αὐτῶν διημαρτῆσθαι.
29. Paris. μοχθηροὶ. Iul. Alex. *praui valde.* Vtrum sit a manu Auctoris profectum, πονηροὶ, an μοχθηροὶ, non satis apparet. Credo tamen,

θήμενοι χυμοὶ, μείζως καὶ αἱ ἀπεψίαι, καὶ τὰ συνεδρεύοντα συμπ]ώματα φαίνεται.[30] γνοίης δ' ἂν τέτως τῷ τε βάρει τῆς γαςρὸς καὶ τῶν λοιπῶν σπλάγχνων ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ ταῖς ἐμφαινομέναις τῇ γλώττῃ ποιότησι τεκμαιρόμενος. ὀξύτητες γὰρ καὶ ςρυφνότητες, ἀλυκότητές[31] τε καὶ πικρότητες, καὶ ἀνώμαλοι ἀηδίαι, καὶ παραπλήσιοι ἐρυγαὶ, ἰχθυώδεις τὲ καὶ ἰλυώδεις καὶ βρωμώδεις, καὶ ἀλλόκοτοι ποιοτήτων αἰσθήσεις περὶ τὸν ἄνθρωπον. δήξεις τὲ τῶ τῆς γαςρὸς σόματος, καὶ νυγμοὶ καὶ βάρη, καί τινα παραπλήσια συμπ]ώματα. ἃ δὴ τὰς ἐπικρατῶντας ὧδε χυμὰς σημαίνει. ὅσα δὲ βάρη κεφαλῆς ἐντεῦθεν ἀναφαίνεται, καὶ ἴλιγγοι, καὶ ἀγρυπνίαι, καὶ ὕπνοι μᾶλλον τῶ δέοντος ἦχοί τε περὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ μᾶλλον τὰ ὦτα, σκοτόδινοί τε, καὶ θορυβώδεις, καὶ κωματώδεις ὕπνοι, καὶ ἀλλόκοτα ἐνύπνια. μακρὸν ἂν εἴη ἐπεξιέναι[32] τῷ λόγῳ, πλὴν ὅσον δι' αὐτῶν σημῆναι[33] τὰς ἐπικρατῶντας χυμὰς. καὶ ἴλιγγοι μὲν καὶ ὀξώδεις ποιότητες, τό, τε ἄδιψον, καὶ οἱ κωμα-

tamen, eum ſcripſiſſe μοχθηροὶ, quia aliis quoque locis ſic vtitur vocabulo μοχθηρὸς, vt c. 3 κενῶν ὧδε προσήκει τὸ μοχθηρόν· vbi Iul. Alex. *quod praui ineſt.*

30. Pariſ. φαίνονται. non male. At alter numerus magis placet, quum non ignoremus, Singularem ſaepenumero ſic a librariis mutatum eſſe in Pluralem. Ita ap. Plutarchum E. P. 4. 11 pro ἔγκαρπα γίνονται in Cod. Auguſtano, quem contendere nobis nuper cum libris editis licuit, ſcriptum extat ἔγκαρπα γίνεται. vere, opinor; praeſertim quum praecedat et φύεται et καθίσαται. At infra tamen c. 13 ipſe Actuarius ſcripſit, καθόσον ἂν τὸ σύμμετρον τῶν χρωμάτων τὰ ἐξυρέμενα φεύγωσι.

31. Pariſ. ἁλυκότητες. recte.

32. Pariſ. διεξιέναι.

33. Pariſ. σημαίναι. At altera tamen forma delectatur Hippocrates.

κωματώδεις τῶν ὕπνων, βάρη τε κεφαλῆς καὶ βομβώδεις ἦχοι. ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ ἄλογοι ὀρέξεις τὸν φλεγματώδη χυμὸν ἐπικρατεῖν σημαίνουσιν.[4] ὁ δὲ ἀλυκὸς[5] χυμὸς, φλεγματώδης καὶ αὐτὸς τυγχάνων καὶ τῇ ἐξ αὐτοῦ ποιότητι τὴν γλῶτταν διατιθεὶς, πλεονεκτεῖ τῷ δίψαν ἐμποιεῖν τοῖς ἔχουσιν. οἱ δὴ καὶ πίνοντες ἀκαίρως ἐχ ἧττον τῶν προτέρων βλάπτονται. τρυφνότητος δὲ περὶ τὴν γλῶτταν αἴσθησις καὶ ξηρότητος[36] περὶ τὸ ἅπαν σῶμα. καὶ θορυβώδεις ὕπνοι, καὶ φοβερὰ ἐνύπνοια,[37] ἀθυμίαι τε καὶ φόβοι, καὶ λύπαι ἐξ ἀδεμιᾶς ἀξιολόγου αἰτίας, τοῦ μελαγχολικοῦ χυμοῦ μᾶλλον ταῦτα τεκμήρια. δήξεις δὲ καὶ νυγμοὶ, καὶ καρδιαλγίαι, καὶ πικρότητες, καὶ σκοτόδινοι, ἔτι τε ἀγρυπνίαι, καὶ ὀξεῖς περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ὦτα ἦχοι, τοῦ πικροχόλου μᾶλλον[38] ταῦτα χυμοῦ. οὐκ ἀγνοεῖν δὲ δεῖ, ὡς τούτων συμπλεκομένων συνείρεται καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν συμπτώματα. ἔξεσί γε μὴν ἀπὸ τῶν ἁπλουστέρων, καὶ περὶ τῶν συντεθειμένων τεκμαίρεσθαι. εἰ δὲ καὶ εἰς ἀλλοκότους οἵδε κράσεις καὶ ποιότητας καὶ διαφθορὰς μυρίας ἐκτραπεῖεν, ὁποίας τε καὶ ὅσας οἴει συμπτωμάτων συνεσάναι[39] ἰδέας, ὥστε καὶ τὸ πνεῦμα τοῦτο τὸ ψυχικὸν θορυβούμενον[40] ἐκταράττεσθαι. ἐῶ γὰρ περὶ τῶν λοιπῶν λέγειν πνευμάτων νῦν,[41] καὶ ταῦτα καὶ αὐτῶν

τῶν

34. Paris. σημαίνουσι.

35. Paris. ὁ γε μὴν ἁλυκός. Iul. Alex. *falsus autem sapor.*

36. Paris. ξηρότητες.

37. Leg. e Paris. ἐνύπνια.

38. Abest a Paris. μᾶλλον· neque id expressum esse video a Iulio Alexandrino in Versione Latina.

39. Paris. συνίσασθαι. non male. At συνεσάναι rei naturae videtur esse accommodatius.

40. Paris. μολυνόμενον. Iul. Alex. *ut spiritus quoque animalis ipse confusior ita perturbetur.*

41. Paris. νῦν λέγειν πνευμάτων.

τῶν συναλλοιωμένων, καὶ [42] τὰς ἀπλανεῖς τῆς ψυχῆς κρίσεις καὶ διαθέσεις πλημμελῶς ἐξαγγέλλειν, ὥσπερ εἴ τινα τὴν ἀκοὴν κακῶς διατεθέντα καὶ παρατυπωτικῶς ἀκόοντα, ὧν ἂν ὁ κύριος αὐτῷ ἐξαγγέλλῃ. διαφεύγῃ [43] τε τὰ πλείω, καὶ ἄλλα δρᾷ ἀντ' ἄλλων, [44] ἅτε πάσχων τὸ αἰσθητήριον. ἀλλὰ τὰς μὲν τοιάσδε χυμὰς ἔτως ἐγκαθημένας διαγνὰς περὶ τὴν γαστέρα, ἰάσῃ, [45] καθὼς ἂν φαίημεν ἑξῆς, προϊόντος τῷ λόγῳ ἢν γε μὴν καὶ περαιτέρω [46] χωρήσωσι, καὶ μέχρις αὐτῶν τῶν σπλάγχνων ἀφίκωνται, καὶ ὧδε ἐπιχθῶσι, χεῖρον μέν τ' ἂν εἴη τὸ πάθος, μάλιστα δὲ, ἢν οἱ παχύτεροί τε καὶ γεωδέστεροι ὧδε ἐναπειλήμμενοι [47] ὧσοι [48] χυμοί. ἐντεῦθεν γὰρ τὸ ὑποχονδριακὸν ἔτω καλέμενον πάθος ἄρχεται ἀναφύεσθαι· [49] χείρας καὶ σφοδροτέρας τὰς ἀθυμίας ἐμποιῶν, βάρος ἐγκειμένῳ περὶ τὰ σπλάγχνα. καὶ ὕπνοι δὲ θορυβώδεις ὧδε καὶ ἐνύπνια ἄγρια ὡς ἐπὶ μελαγχολίας μελετωμένης. καὶ ταῦτα μὲν ἰάσαιο ἂν ταῖς ἐκτεθεισομέναις [50] σοι μεθόδοις.

Κεφ. γ'

42. Paris. ὡς ἐνίοτε καί. At Iul. Alexandrinus simpliciter, *solidaque animae iudicia.*

43. Paris. ὧν ἂν ὁ κύριος αὐτῷ ἐπιτάττῃ, διαφεύγει. Iul. Alexandrinus, *quaecunque iusserit dominus.*

44. Paris. καὶ ἄλλα δ' ἴσως ὅδε δρᾷ ἀντ' ἄλλων. Iul. Alexandrinus, *aliaque hic pro aliis exequitur.*

45. Paris. ἰάσῃ.

46. Paris. περαιτέρῳ.

47. Paris. ἐναπειλημμένοι.

48. Leg. e Paris. ὅσοι.

49. Iul. Alexandrinus, *Hinc namque incipit affectus, ex argumento hypochondriacus appellatus, auram sursum transmittere.*

50. Paris. ἐκτεθησομέναις. At altera scriptura rei consilioque orationis est accommodatior.

Κεφ. γ'

Περὶ τῶν κατὰ τὸ αἷμα παθῶν.

Αἷμα δὲ τῷ πλήθει μὲν ἀδικοῦν, νωθρούς τε καὶ ὑπνώδεις, ἀποσίτους τὲ καὶ ἀδίψους ποιεῖ, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ ἀλόγως ἱδροῦντας, καὶ ὀλιγοτρόφοις δὲ οἵδε σιτίοις χαίρουσι μᾶλλον, οὓς κεκοῦν τοῦ αἵματος ἄμεινον, ἵνα πάλιν ἀρχὴν θρέψεως λαμβάνῃ τὸ σῶμα. πᾶν γὰρ τὸ πολὺ φασὶ[1] τῇ φύσει πολέμιον. ἢν δὲ τύχῃ διαφθαρὲν, ἢ συσσαπὲν ἀπό τινος νόθου θερμότητος, ἢ κακοχύμων ἐδεσμάτων, μετρίως μὲν τοῦτο παθὼν,[2] μετρίας τινὰς καὶ τὰς ἀνωμαλίας ποιεῖται. ταῦτά τοι, καὶ κενοῦν ὧδε προσήκει τὸ μοχθηρὸν, καὶ εὐχύμοις τὴν δύναμιν ἀναλαμβάνειν τροφαῖς. εἰ δ' ἐπ' ἄλλο τραπείη εἶδος, καὶ τῆς οἰκείας ἐκσταίη ποιότητος, ἐκεῖνα τῶν παθῶν ὑποβάλλει εἰς ἃ δὴ πλεονάσαντες οἱ μεταβεβλημένοι ἀφ' αἵματος χυμοὶ τοὺς ἁλόντας διατιθέασι. τοῦ γὰρ δὴ αἵματος ἤδη[4] μεταβεβλημένου εἰς ἀλλοῖον χυμὸν, καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ πνεῦμα μολύνεται, καὶ μελαγχολίας ὧδε πάθη συνίσταται. μέτρια μὲν ἐπὶ μετρίαις μεταβολαῖς, χείρω δ' ἐπὶ μείζωσι.[5] φόβοι δὲ ἄρα ταῦτα καὶ ἀθυμίαι, λύπαι καὶ παρανοήσεις, βάρη τὲ καὶ νωθρότητες, καὶ ἐκλύσεις, ἄλογοί τε προθυμίαι καὶ ἐξαναστάσεις καὶ δειλίαι, καὶ ἀστασίαι λόγων τε καὶ πράξεων. καὶ αὐτῶν ἔσθ' ὅτε τῶν μερῶν[6] τοῦ σώματος ὥσπερ σπωμένων, καὶ πᾶν ὅ, τι[7] ἀνιαρὸν καὶ

 ἀηδὲς

1. Paris. πολύ φασι.
2. Paris. παθόν.
3. Paris. ἀναλαμβάνειν τὴν δύναμιν.
4. Abest a Paris. ἤδη· quam tamen particulum in Versione Latina expressit Iulius Alexandrinus, *Sanguine enim in alienum iam humorem conuerso.*
5. Leg. e Paris. μείζοσι.
6. Paris. μελῶν. Iul. Alex. *corporis partium.*
7. Paris. καὶ πᾶν δὲ ὅ, τι. Iul.

ἀηδὲς περὶ τὸ γνωσικὸν καὶ ἡγεμονικὸν ἡμῶν ὧδ' ἄρχεται ἀναφαίνεσθαι. καὶ τὰ μὲν ἐκ συμπαθείας συσάντα, μετριώτερά τε καὶ προηγησάμενα ἔχει τὰ ἐπὶ σπλάγχνα· βάρη· καὶ ὅσαι περὶ τὴν γλῶτ]αν ἀειδίαι καὶ ποικίλαι ποιότητες,[2] καὶ ἐχ ὡσαύτως ὧδε τὰ πάθη ἐνοχλεῖ ἐπιτεινόμενά τε καὶ κολαζόμενα ῥαδίως[11] ταῖς τυχέσαις διαίταις. ὅσοι[12] δὲ πρωτοπαθῶντος τῦ ἐγκεφάλε πάσχεσιν, ἤτοι τῦ παντὸς αἵματος αὐ]οῖς εἰς τὸ μελαγχολικὸν μεταβολὴ γίνεται, ἢ τῦ κατὰ τὸν ἐγκέφαλον δικ]υοειδῦς πλέγματος τοιαύτην καταδεδειγμένε[13] ποιότητα, τὰ τοιαῦ]α τῶν παθῶν συνίσαται. ὅτε[14] γὰρ ἐγκέφαλος ἐντεῦθεν τρέφεται, καὶ τὸ ἐξ αὐ]ῦ πνεῦμα τοιῦτον εἰκὸς γίνεσθαι εἰς ἕξιν ἣν ἤδη[15] τὸ πάθος μετασὰν χαλεπώτατον ἰάσασθαι. καὶ εἰ μὲν ὁ μελαγχολικὸς χυμὸς τραπέντος αἵματος συσαίη μελαγχολίας ἤδη ποιεῖ πολλῶ γε μετριώτερα τῶν ἀπ' ἀκριβῦς μελαίνης χολῆς συσάντων. εἰ δὲ ξανθῆς τραπείσης χολῆς ὁ μελαγχολικὸς χυμὸς τὴν γένεσιν σχοίη, αἱ θηριωδεῖς[16] ὧδε καὶ ἄγριοι παραφροσύναι γίνονται. τὸ γάρ τοι δακνῶδες τῆς ξανθῆς χολῆς ἔτι περιὸν τῷ

Iul. Alex. *in ſumma, quicquid* —.

8. Pariſ. ἐπὶ τὰ σπλάγχνα. bene.

9. Pariſ. καὶ ἔτι τὰς περὶ τὴν γλῶτταν ἀηδίας καὶ ποικίλας ποιότητας. Altera lectio vera eſt, modo reſcribatur ἀειδίαι quam reddidit Iulius quoque Alexandrinus, *Quique linguam diuexant ſapores, et qualitates variae.*

10. Pariſ. ὡσαύτως δὲ ὧδε. Iul. Alex. *ne hunc quidem vſque adeo infeſtare affectus ſolent.*

11. Pariſ. ῥᾳδίως· vbique.

12. Pariſ. ὅσα.

13. Leg. e Pariſ. καταδεδεγμένε. Sic etiam Iul. Alex. *qualitate eiuſmodi ſuſcepta.*

14. Pariſ. ὅτι. Leg. ὅ, τε.

15. Leg. e Pariſ. ἄδη. Iul. Alex. *genera melancholiae.*

16. Pariſ. θηριώδεις.

τῷ γεννηθέντι[17] μελαγχολικῷ χυμῷ ἐρεθίζον τε καὶ διεγεῖρον τὴν αἴσθησιν, ἀκαθέκτους τε καὶ χαλεπὰς ἐπάγει τὰς διαθέσεις. μὴ πάνυ δὲ τραπέντος τοῦ αἵματος εἰς μέλαιναν χολὴν, μανίαι μᾶλλον συνίστασθαι εἰώθασι. καὶ μετὰ γέλωτος ὧδε τὸ πλέον[19] αἱ παραφροσύναι γίνονται. καὶ ταῦτα μὲν τῶν παθῶν, αἵματος ἀφαιρέσεσι καὶ δρασηρίοις καθαίρσεσι φαρμάκοις, καὶ δεέσαις διαίταις κατασέλεται τῷ μακρῷ χρόνῳ ἐπικρίας ἀπολαύοντα τέχνης. περὶ ὧν νῦν κατὰ μέρος ἐπεξιέναι μακρὸν τ' ἂν εἴη, καὶ τὴν ὑπόσχεσιν διαφεύγει. ἐ γὰρ δεῖ[20] περὶ παντὸς πάθος καὶ θεραπείας πάσης εἰπεῖν προθέμεθα.[21] ὥσ' ἀρκέντως ἔχει[22] καὶ τὰ ῥηθέντα. ἔξεσι δὲ τῷ τοῖς ῥηθεῖσι προσέχοντι καὶ ἀπὸ τῶν ἤδη ῥηθέντων καὶ περὶ τῶν μήπω φθασάντων ῥηθῆναι, τεκμαίρεσθαι.

Κεφ. δ'

Περὶ διαφορᾶς ποιοτήτων καὶ τῶν κατ' αὐτὰς δυνάμεων.

Ἐφεξῆς δ' ἂν[1] προσῆκον προσθῆναι[2] τῷ λόγῳ περί τε διαφορᾶς ποιοτήτων καὶ δυνάμεως τροφῶν, ἔτι δὲ[3] γυμνασίων καὶ λοιπῶν διαιτημάτων. καὶ ὅσα φαρμάκων ἔχει λόγον, ἤτοι τῷ[4] ἀλλοιοῦν καὶ μεταβάλλειν τὰς ἐν ἡμῖν ποιότητας, ἢ τῷ ἀποφράττειν

17. Abeſt a Pariſ. γεννηθέντι. At expreſſit illud in Verſione Latina Iulius Alexandrinus, *in melancholico iam creato humore.*

18. Iul. Alex. *affectus afferat difficiles et qui coërceri non poſſint.*

19. Pariſ. τὸ πλέον ὧδε.

20. Leg. e Pariſ. δή.

21. Pariſ. προθέμεθα.

22. Pariſ. ἀρκέντως ἂν ἔχῃ. recte. Iul. Alex. *cui rei ſatis eſſe poſſint ea quoque, quae diximus.*

1. Pariſ. ἂν εἴη. recte.

2. Leg e Pariſ. προθῆναι.

3. Pariſ. τε. recte.

4. Pariſ. τό. male.

καὶ[5] καθαίρειν, συνισᾶν τε[6] καὶ παχύνειν τὰς ἐν ἡμῖν χυμάς. ἅτω γὰρ ἀποδοθέντος τῷ λόγῳ, τέλος ἂν ἡ κατ' αὐτὸν ὑπόθεσις σχοίη. ἀλλὰ * γὰρ προδιαληπτέον περὶ τῶν ἀναφαινομένων ποιοτήτων ταῖς τε τροφαῖς καὶ τοῖς φαρμάκοις, ὁποίας ἑκάστη αὐτῶν δυνάμεως πέφυκεν. εἶθ' ἅτω[7] περὶ τῶν κατὰ μέρος τροφῶν καὶ φαρμάκων καὶ λοιπῶν διαιτημάτων καθὼς ἂν ὁ λόγος προϊὼν διασκευάσῃ. τῶν μὲν[8] ἓν ποιοτήτων αἱ μὲν ἁπλαῖ[9] φαίνονται ἐν τοῖς κατὰ μέρεσιν[10] εἴδεσι τῶν τροφῶν καὶ φαρμάκων. αἱ δ' αὖ συμπεπλεγμέναι, καὶ αἱ μὲν ἐπιτεταμέναι, αἱ δ' ὑφειμέναι, καὶ αἱ μὲν καὶ[11] εἰς τὸ αὐτὸ τῆς δρασικῆς ποιότητος κεκραμέναι ἀποτείνονται. αἱ δ' εἰς τὰ ἀντικείμενα, καὶ πολλὰς ἂν ἴδοις διαφορὰς[12] αὐξῶν τὰς κατὰ μέρος ἐξετάζων ποιότητας.[13] ἡ μὲν ἓν τῶν ποιοτήτων γλυκεῖα, ἡ δὲ λιπαρά, ἡ δ' ὀξώδης. σύφουσα δὲ[14] ἑτέρα, καὶ ἁλμυρὰ ἄλλη, καὶ μετ' αὐτὴν πικρά,[15] εἶτα δριμεῖα. καὶ αὗται μὲν ὡς γενικαί τινες ποιότητες κατὰ τὴν ἡμετέραν αἴσθησιν εἰσί, κἄν[16] τινες δ' ὦσιν ἕτεραι μὴ δοκοῦσαι τοιαίδε,[17] ἀλλ' ἓν τῷ κοινῷ

5. Paris. τε καί.

6. Paris. ἢ τῷ συνισᾶν δὲ καί. vere, opinor: vt c. 3 καὶ πᾶν δὲ, ὅ τι —.

* Hinc demum incipit quarrum Caput Versio Latina Iulii Alexandrini.

7. Paris. ἅτως.

8. Abest a Paris. μέν. male.

9. Paris. ἁπλαῖ.

10 Paris. κατὰ μέρος. vere. Iul. Alex. *particularibus alimentorum ac medicamentorum facultatibus.*

11. Abest καὶ a Paris.: neque expressum vidi in Versione Latina Iulii Alexandrini.

12. Iul. Alex. *multa sane harum fastigia inspicias.*

13. Paris. addit, τῶν φαρμάκων καὶ τῶν τροφῶν· quae tamen verba nec Iulius Alexandrinus in Versione Latina reddidit.

14. Paris. δ'.

15. Paris. πικρὰ μετ' αὐτήν.

16. Paris. κἄν.

17. Paris. τοιᾶιδε.

κοινῷ λόγῳ κἀκεῖναι[18] ταύταις συνεισάγονται. αἱ μὲν γὰρ ὑδατώδεις γλυκύτητες, τῷ κοινῷ λόγῳ τῶν γλυκέων συγκαταλέγονται αἱ δ' ἐλαιώδεις ποιότητες τοῖς λιπαροῖς συννοοῦνται ὥσπερ ὑπὸ τὴν σύφωσαν ποιότητα τά τε ἀυσηρὰ καὶ στρυφνὰ εἴδη ἔνεστι τῇ κατὰ τὸ μᾶλλον τε[19] καὶ ἧττον διαφορᾷ φαινόμενα. ἔξω μέντοι[20] τῶν ἠριθμημένων[21] ποιοτήτων ἐνήθειεν ἂν ἡ θ ὑδατώδης καὶ ἡ σιτώδης ἐμφανῆ τινα ἀλλοίωσιν μὴ διδοῦσα τῇ γλώττῃ.[22] Οἰκεῖαι δὲ καὶ αὗται τὸ πλέον ἡμῖν φαινόμεναι, καὶ ἐν πολλῷ τῷ πλάτει θεωρούμεναι. τὴν δὲ οἰνώδη κρᾶμα[23] τις ἂν φαίη ποιοτήτων διαφόρως συνερχομένων.[24] μυρίας δεχομένην διαφοράς. καὶ ἐπὶ ταύτην ἢ ἐκείνην τῶν ποιοτήτων ἐκκλίνουσαν. καὶ σιτώδη μὲν φαμὲν, ἥτις ἔν τε δημητρείοις καρποῖς καὶ χεδροποῖς[25] καὶ τοῖς ὁμοίοις ἀναφαίνεται. ὑδατώδη δὲ ὁποῖα[26] ἐν λαχάνοις καὶ βοτάναις καί τισι καρποῖς ἢ ῥίζαις ἀναφαίνεται,[27] κατὰ μηδὲν τὴν αἴσθησιν ἀλλοιοῦσα. καὶ ταύτην μὲν τὴν ποιότητα πρὸς τὴν ἡμετέραν σύμμετρόν τε καὶ εὔκρατον ἀντεξεταζομένην[28] ψυχρὰν ἤδη φαμὲν, ἐπὶ συχνῷ τῷ πλάτει θεωρουμένην. ἡ μετ' αὐτὴν δὲ, ἣν φαμὲν[29] ὑδατώδη γλυκύτητα, κατὰ τοσοῦτον ἐκπεφευγέναι δοκεῖ τὴν ψύξιν τῆς ἁπλῆς ὑδατώδους ποιό-

18. Paris. κἀκῆναι.
19. Paris. μᾶλλόν τε.
20. Paris. ἐκ μέντοι. Iul. Alex. *Praeter enumeratas —.*
21. Paris. ἠριθμημένων.
22. Iul. Alex. *nullam quidem manifestam sensui qualitatem repraesentantes.*
23. Paris. κρᾶμα.
24. Paris. συνερχομένων. μυρίας δὲ δεχομένην διαφοράς.
25. Verba καὶ χεδροποῖς a Paris. absunt. Expressit vero illa Iul. Alex. *ac leguminibus.*
26. Paris. ὁποῖα. recte.
27. Paris. ἀναφέρεται. Iul. Alex. *qualem olera — referunt.*
28. Paris. ἐξεταζομένην. Iul. Alex. *collatam.*
29. Paris. ἣν φαμεν.

τη]ος, καθόσον[30] ἂν οἰηθῇς προλαβέσθαι[31] ταύτην γλυκύτη]ος. τῇ δὲ συμμέτρῳ καὶ ἄυ]ῃ κράσει θεωρεμένη,[32] ψυχρά πως μετρίως εἶναι λέγεται. ἀμφότεραί γε μὴν ὑγρότεραι τῆ συμμετρῆ. ἡ δ' ἀκριβῶς γλυκεῖα, σύμμετρος μὲν τῇ κράσει. καθόσον δ' ἂν τύχη ἐπιταθεῖσα, προσκ]ᾶται μέν τινα μᾶλλον τῆ συμμέτρῳ θερμότητα. ὑφαιρεῖται δέ τι τῆς συμμέτρου ὑγρότητος τὰ δέ γε λιπαρά τε καὶ ἐλαιώδη, καὶ αὐτὰ σύμμετρά τε καὶ ἡδέα τῇ Φύσει ὄντα, τότε χαλᾶν[33] καὶ ἀνιέναι τὰ συντεταμένα δύναμιν ἔχει, πλεονεκ]εῖν δέ πως τῶν γλυκύων[34] δοκεῖ. ἀκριβεστέρας ἐπ' αὐ]οῖς τῆς πέψεως γεγονυίας, ἀμφότερα δὲ παλαιόμενα προσκ]ᾶται μὲν πλείω θέρμην, ὑφαιρεῖται δὲ[35] πλέον τῆς ὑγρότητος. καὶ τὰ μὲν ἀκριβῶς γλυκέα, προϊόντα πικρᾶται εἰς τὴν ἀντικειμένην μεταπεσόντα[36] ποιότητα. ἐπεὶ μὴ ἔχει ἐπίτασιν δέξασθαι. τὰ λιπαρὰ δὲ εἰς τὴν κνισσώδη τε,[37] καὶ ἐκ οἷδ' ὅ, τι ἂν εἰπὼν δικαίως[38] Φαίην τῆς κατ' αὐτὰ αἰσθήσεως, οἰκείᾳ μὴ ἐπικειμένᾳ ταύ]ῃ[39] ὀνόματος. τὰ παραπλήσια δὲ πάσχει καὶ τῷ ἔξωθει πυρὶ ἐπὶ πολὺ

30. Parif. καθ' ὅσαν.

31. Parif. προσλαβέσθαι. vere. Iul. Alex. *adeptam cenſucris.* Haec ipſa verba permutata inter ſe a librariis vidimus ſupra c. 2.

32. Parif. κράσει καὶ αὐτὴ θεωρεμένη. recte. Iul. Alex. *haec vero quoque temperamenti aequalis collatione frigida quadantenus eſſe cenſetur.*

33. Parif. καθ' ὅσον.

34. Parif. τύχη.

35. Parif. τό, τε χαλᾶν.

36. Parif. γλυκέων. recte.

37. Parif. δέ τι.

38. Parif. μεταπίπτοντα. male. Iul. Alex. *degenerantia.*

39. Abeſt τε a Parif.

40. Parif. οἰκείως. Iul. Alex. *recte.*

41 Parif. τέτοις. male. Etiam Iul. Alex. *quoniam nondum is proprio vocabulo ſignificetur.*

πολὺ ἐψόμενα. ἐχ ἧττον δὲ καὶ τῷ ἐμφύτῳ θερμῷ ἐνδιατρίψαντα. καὶ μάλισα ἦν πρὸς τὸ δριμύτερον αὐτὸ ἀποκλίνῃ. ὀξώδης δὲ ποιότης λεπτομερὴς ὅσα ἐν ψυχραῖς[42] ποιότησιν, ἔχει μὲν τὸ τέμνειν τε[43] καὶ μετρίως λεπτύνειν. ξηραίνειν δὲ ἐκ ἔλαττον πέφυκε. τὰ αὐστηρὰ δὲ μετρίως μὲν σύφει καὶ συνάγει καὶ παχύνει τὴν ὕλην, καὶ τονῶν ἤδη τὰ κεχαλασμένα πέφυκε. παχυμερῆ τε ὄντα ἤδη καὶ ψύχοντα καὶ ξηραίνοντα. ἐπιταθείσης δὲ τῆς κατ' αὐτὰ ποιότητος τὰ στρυφνὰ ἀναφαίνεται μᾶλλον ὄντα παχυμερῆ, καὶ σφοδρότερον ξηραίνοντα. τὰ δέ γε ἁλυκὰ θερμότερα τῶν τε γλυκέων καὶ τῶν λιπαρῶν τυγχάνοντα μὴ[44] πολλῷ ξηρότερα. καί πως λεπτομερῆ καὶ ἰσχναντικὰ τὰς ἐμπλεόσας ἀναπίνοντα ὑγρότητας. ἐπιτεταμένα δ' οἷον ἁλυκὰ[45] τὰ πικρὰ.[46] θερμὰ μὲν καὶ αὐτὰ καὶ ξηρὰ τυγχάνοντα. κατὰ τὸ ῥύπτειν δὲ τῶν ἁλυκῶν πλεονεκτοῦντα. ὥσπερ αὐτὰ[47] δριμέα. πάντων μὲν μάλισα θερμὰ καὶ ξηρὰ δ' ἐχ ἧττον. λεπτομερῆ δὲ καὶ εἰς τὸ βάθος ῥᾳδίως[48] διαβαίνοντα, καὶ τέμνοντα, καὶ λεπτύνοντα, καὶ ἀποφράττοντα, καὶ ἐκπυροῦντα. ἀλλ' ὁ μὲν κοινὸς λόγος περὶ ποιοτήτων ἁπλῶν ὧδέ πη συμπληρόσθω. ἔξεσι δὲ τῷ βελομένῳ ἀπὸ τῶν ἁπλῶν καὶ περὶ τῶν συντεθειμένων ἔχειν διαγινώσκειν. εἰσὶ γὰρ εἰσὶ μυρία ἐναντίας τὲ καὶ

42. Paris. ψυχραῖς, omissa particula ἐν. Iul. Alex. *acida vero qualitas inter frigidas quam partium tenuium sit.*

43. Abest τὲ a Paris.

44. Paris. καὶ πολλῷ. male. Iul. Alex. *non multo sicciora.*

45. Paris. ἁλικά.

46. Paris. πικρά.

47. Paris. αὖ τὰ δριμέα πάντων —. recte. Iul. Alex. *sicuti rursus acria omnium maxime calida iuxta ac sicca habentur.*

48. Paris. ῥᾳδίως.

καὶ διαφόρως ἐν αὐτοῖς[49] ποιότητας ἔχοντα. ἅπερ εἴ τινα[50] μετ' ἐπισασίας σκοποίη, εἰς καιρὸν ἂν χρήσαιτο. καὶ τοῖς[51] ὑπ' ἐναντίων πάσχουσι βοηθῶν. καὶ τοῦτ' ἰδοῦσα ἡ πάντα ἀρίστη τέχνη, μιμεῖται συμπλοκὰς καὶ κράσεις ποιοτήτων μηχανομένη.[52] κατὰ τὰς φαινομένας εἴ τε πόαις καὶ καρποῖς καὶ τοῖς λοιποῖς ἁπλοῖς σώμασιν, ὡς ἂν ἰῶτο τὰ ποικίλα τε[53] καὶ συμπεπλεγμένα τῶν παθῶν. τά γε μὴν[54] σιτώδη καὶ ὅσα ἐν τροφῆς ἁπλῆς λόγῳ φέρεται ἃ κατὰ τὰς ποιότητας θεωρεῖται,[55] εἰ μή πῃ τύχοι καὶ τὸ τοιοῦτό τι[56] ταύταις συναναφαινόμενον. τῇδε[57] κατεργασίᾳ καὶ ἐψήσει,[58] καὶ τῷ πάχει, καὶ λεπτότητι ἕκαστον δοκιμάζεται.[59] τὰ μὲν γὰρ ἐλλείπει ταῖς ἐψήσεσι καὶ τῇ ἀρτύσει ὡς ἀηδῆ ἐντεῦθεν ἢ σκληρὰ τῷ τρεφομένῳ φαίνεσθαι. καὶ χρόνῳ πλείονος εἰς πέψιν δεόμενα.[61] ὅσα δὴ ζωώδη, τὰ μὲν μείζω τε καὶ σκληρότερα καὶ γεωδέστερα. τὰ δ' αὖ ἐχ ἧττος.[62] καὶ αὐτὰ

49. Paris. αὐτοῖς.

50. Paris. τις. recte. Iul. Alex. *quae si quis —.*

51. Paris. χρήσαιτο τοῖς. At Iul. Alex. *contrario* etiam *modo.*

52. Paris. μηχανωμένη ποιοτήτων.

53. Paris. ἰῷτο ποικίλα τε.

54. Ab his verbis orditur Paris. Caput quintum, vt Versio Latina Iulii Alexandrini.

55. Paris. ἃ κατὰ τὰς ποιότητας αὐτῶν δοκιμάζεται. At Iul. Alex. *minime pro qualitatum modo considerandа veniunt.*

56. Paris. καὶ τοιοῦτόν τι.

57. Paris. τῇ δέ. bene.

58. Paris. inserit μᾶλλον quod tamen nec Versio Latina Iul. Alexandrini habet.

59. Paris. καὶ τῇ λεπτότητι, omissis verbis reliquis: quae tamen habentur in Versione Latina Iulii Alexandrini.

60. Paris. addit, αὐτῶν, non item Iul. Alex. Latina Versio.

61. Paris. δέεσθαι.

62. Paris. locum ὅσα δὴ — γεωδέστερα. τὰ δ' αὖ ἐχ ἧττος ita scriptum exhibet, τὰ δ' ὑπερβάλλειν, καὶ ἡδὲν ἧττον ἀηδῆ φαί-

ἀυτὰ δ' ἀυτῶν,[63] ταῖς τε ἐυσαρκίαις καὶ ἡλικίαις διενήνοχεν. ἔτι τὲ διαίτῃ[64] καὶ γυμνασίοις. τὰ πάντα δὲ ταῖς οἰκειότησι[65] τῶν κράσεων δοκιμάζεται ὡς μὴ τοῖς πᾶσι τὰ ἀυτὰ δοκοῦντα πρόσφορα. ἄλλα δ' ἄλλοις[66] ἀναλογία κράσεων καὶ γυμνασίων ἐφαρμόζοντα.[68] ὥστε εἰ μή τις τὰς κατὰ μέρος αὐτῶν διαφορὰς εἰδείη, καὶ τὰς, ἐφ' ἃς ἁρμόζουσι, κράσεις, μάτην ἂν ἐπιχειροίη διαιτᾶν.[69] ἵν' οὖν μὴ δὲ[70] κατὰ τοῦτο εἴη ἐλλείπων ὁ λόγος προσαποδοθήσεται καὶ τούτων τὰ δέοντα. τάχα γὰρ ἂν καὶ ἑτέροις ἐντυχοῦσι λυσιτελήσοι[71] ἡ πραγματεία. ἀμέλει μὴδ'[72] ὅσον ἐπὶ τοῦθ' ἥκει τὸ μέρος, μέμφεσθαί σε δίκαιον ἡμῖν, εἴ τι καὶ περὶ κρεῶν ἐροῦμεν τῇ κοινωνίᾳ τοῦ λόγου, πάλαι σε τοιαύτης ἀποσχόμενον τροφῆς τῷ τοῦ σχήματος αξιώματι. τάχα γὰρ ἂν καὶ ἑτέροις ὑποθοῖο[73] τὰ συνοίσοντα τῇ περὶ ταῦτα μεθόδῳ, πρόνοιαν μὲν ἀεὶ ποιούμενος διαίτης βίου ἐυσχήμονος, καὶ ἀρετῆς ψυχῆς,

φαίνεσθαι. καὶ προσέτι συνέξικμα κατὰ τὸ ἐν ἀυτοῖς χυμῶδες. τῶν δὲ ζωωδῶν τροφῶν, αἱ μὲν οὖν ὑπὸ μειζόνων τε καὶ σκληροτέρων καὶ γεωδεστέρων ζώων. αἱ δ' αὖ οὐχ οὕτως. Versio Latina Iul. Alex. sequitur scripturam Codicis Monacensis.

63. Paris. addit, τὰ ζῶα. Iul. Alex. *quin ipsa quoque inuicem — differunt.*

64. Paris. διαίταις. Iul. Alex. *victusque ad haec ratione.*

65. Paris. ταῖς διαφορότησι. Iul. Alex. *proprietate.*

66. Paris. ὡς μὴ τοῖς πᾶσι τῶν ἀυτῶν δοκούντων προσφόρων. ἄλλα γὰρ ἄλλοις. Iulius Alexandrinus, *sic vt non omnibus eadem conferre videantur: quin potius alia aliis quadrent magis.*

67. Paris. ἀναλογίᾳ.

68. Paris. addit, φαίνεται.

69. Paris διαιτᾷν.

70. Paris. μηδὲ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος ἐλλείπων ὁ λόγος ᾖ. Iul. Alex. *ne hac quoque ex parte claudicet sermo.*

71. Paris. λυσιτελήσαι. vere.

72. Paris. μήδ'.

73. Paris. ὑποθεῖο. nec hoc male.

ψυχῆς, οἷς ἂν ἐς ὁμιλίαν γένοιο.[74] ἐκ ἀπαναινόμενος δὲ καὶ ὅσα ἂν δοκοίη ἐς ὑγίειαν λυσιτελεῖν ἀνθρώποις ὑποτίθεσθαι. ταῦτά τοι καὶ εἰκὸς μηδ'[75] ἐν τῷ μέρει τούτῳ ἄκαιρόν σοι τὸν ἡμέτερον λόγον φαίνεσθαι· ἐπεὶ δὲ καὶ πολλά τε καὶ ποικίλα ἡμῶν πεφύκασιν αἱ τροφαί, διαφόρως δὲ σκευαζόμεναι ἔτι πλείους αὐτῶν δοκοῦσι, πόθεν ἂν εἴη προσῆκον μᾶλλον ἐνάρξασθαι ἢ ὅθεν ἄμεινον.[76] ἄμεινον δὲ ἀπὸ τῶν κοινοτέρων, καὶ οἷς μικρῷ[77] πάντες ἄνθρωποι κέχρηνται.

Κεφ. ε'

Περὶ σιτωδῶν τροφῶν καὶ ὀσπρίων καὶ τῆς κατ' αὐτὰ διαφορᾶς.

Σῖτος[1] τοίνυν, αὐτη[2] γὰρ ἡ κοινὴ τοῖς πλείοσι τῶν ἀνθρώπων τροφή, εἰς ὧν καὶ ὁ αὐτὸς τῷ[3] εἴδει, ἐκ ἀεὶ ὁ αὐτὸς φαίνεται τῇ δυνάμει. ὁ μὲν γὰρ αὐτῶν πυρρός,[4] ἢ νασὸς, ἢ ἀμφότερα φαίνεται. ὁ δ' αὖ λευκὸς καὶ κοῖλος, καὶ ἢ ῥυσσὸς, ἢ πλήρης. ἐκ ὀλίγας δ' ἔχεις ἐντεῦθεν καταμαθεῖν διαφοράς. οἱ[5] μὲν γὰρ πυρρότεροι καὶ θερμότεροι δοκοῦσι. καὶ τοῦτ' εἰδέναι θέμις, ὡς ἐν τοῖς ὁμοειδέσι θερμότερα δοκεῖ τὰ πυρρότερα.[6] οἱ δὲ νασότεροι δυσκατεργαστότεροι καὶ πολυτροφώτεροι, ὥσπερ οἱ ῥυσσοί τε καὶ ἰσχνοὶ δι' ἀμαρτίαν μᾶλλον τῆς κατ' αὐτὸς δυνάμεως γίνονται. καὶ τοῖς μὲν γυμνασικοῖς μᾶλλον οἱ νασότεροι αἱρε-

74. Paris. καθίση. non male. Iul. Alex. *quibuscum consuetudo tibi intercedit.*

75. Paris. μήδ'.

76. Paris. ἄμεινον;

77. Paris. inserit, δῆν. non male. Iul. Alex. *prope dixerim.*

1. Paris. σῖτος.

2. Paris. αὐτή. male. Iul. Alex. *hoc enim.*

3. Paris. τό. male.

4. Paris. πυρός.

5. Paris. οἱ —.

6. Paris. τὰ πυρότερα.

αἱρετέοι. ἀεὶ διαφορεμένοις σφοδρότερον,[7] καὶ σερεωτέρας διὰ τοῦτο τροφῆς χρήζουσιν. ὅσοις δὲ ἡ δίαιτα ἐν ἀγυμνάσῳ καὶ ἀταλαιπώρῳ βίῳ, οἵ τε κοφότεροι καὶ οἱ μηδὲν διημαρτημένον ἐν τῇ κατ' αὐτὸς πεπάνσει ἔχοντες. ἀσθενεῖς γὰρ[8] οἷον οἵδε καὶ ἀτελεῖς. ἄμεινον δὲ μήτ' ὀσμῆς τινὸς[9] ἀπότριας μετέχειν τέτους, οἷα εἰκὸς συμβαίνειν ἐκ τῶν κατ' αὐτὸς μεταλαμβάνειν ἀποθηκῶν, μητ' ἐγκαταμεμίχθαι τέτοις ἀλλότρια σπέρματα. ἐπεὶ δέ σοι ὁ κῦφος σίτος[10] μᾶλλον αἱρετὸς δοκεῖ, καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν[11] ὡσαύτως κείσθω. τοῖς μὲν γὰρ γυμνασικωτέροις[12] τὰ παχύτερα δοτέον καὶ πολυτροφώτερα. τὰ κοφότερα δὲ καὶ ὀλιγοτροφώτερα τοῖς ἀταλαιπώρως βιῶσι. δεῖ[13] δέ γε λοιπὸν καὶ περὶ τῶν κατὰ μέρος ἐπ' αὐτῷ[14] λεγομένων ἀκῦσαι. καὶ χλωρᾶ μὲν ἔτι ὄντος, εἴ τις αὐτᾶ σπᾶσαι, μετρίως μὲν, μετρίως ἂν καὶ βλαβείη. ἔτι γὰρ ὑγρότερος ὢν ἐκ ἐφίσαται τοῖς σπλάγχνοις, ἀλλ' ὕπεισι, μηδὲν κακὸν διαθείς,[15] πλεονάσας δὲ ἀδικεῖ, μείζονος κατεργασίας δεόμενος, μετρίως δὲ ἐφ' ᾧ[16] εἴτις συνεχῶς μεταλαμβάνει, μεγίσοις ἂν ἀλοίη[17] πάθεσιν, ἀταλαιπώρῳ βίῳ τυχών. τὸ πλέον γὰρ ὠμός τε καὶ ἀκατέργασος ὢν, ἐναπομένει τοῖς σπλάγχνοις. ἐκεῖθεν δ' ὥσπερ ἀηδὺς[18] πηγὴ ἐπὶ τὰ λοιπὰ

7. Iul. Alex. *vt qui per habitum vehementius ſemper diffluentur.*

8. Abeſt γὰρ a Pariſ. male. Iul. Alex. *quod enim tale fuerit.*

9. Pariſ. ὀδμῆς τινος.

10. Pariſ. σῖτος.

11. Pariſ. αἱρετέος δοκῆ, τοῦτο δ' ἐπὶ πᾶσιν.

12. Pariſ. ὡς τοῖς μὲν γυμνασικωτέροις.

13. Pariſ. δῆ σε.

14. Pariſ. ἀυτῦ.

15. Pariſ. διατιθείς. minus bene.

16. Pariſ. μετρίως δ' ἐφῦ. vere. Iul. Alex. *modice elixo.*

17. Pariſ. ἁλώη.

18. Pariſ. ἀηδής.

λοιπὰ τῦ σώματος, ἡ τῶν χυμῶν ὠμότης μερισθεῖσα ὑ μετρίως ἀνιᾶ[19] τὸν πάσχοντα. ἐπ]ισμένος δὲ ὧν καὶ ἀκριβῶς ἐψημένος[20] ὁποῖον μετ' ἐλαίυ ἢ σέατος σκευάζοντες ἐσθίομεν πολλῷ γ' ἀμείνον.[21] ἀκριβῶς δὲ σίτυ ἀληλεσμένυ, τὸ μὲν αὐτῦ λεπ]ότατον ἐσὶν,[22] ὃ δὴ καὶ παιπάλιν[23] καλῦσι, τό δ' αὖ παχύτατον, ὃ καὶ πιτυρῶδες φασίν.[24] ἐν τῷ μεταξὺ δ' ἀμφοῖν τὸ τ'[25] ἄλευρον ἕτω καλέμενον, καὶ ἡ σεμίδαλις, ἀδρομερεσέρα[26] μὲν ἀλφίτων ἕσα, καθαροτέρα[27] δέ. καὶ τὸ μὲν ἐξ ὅλων καθαρώτερον τὰς σιλιγνίτας ἕτω καλυμένας ἄρτυς ποιεῖ. τὰς δ' ἐξ αὐτῆς ὠνομασμένας σεμιδαλίτας[28] σεμίδαλις. ὥσπερ πιτυρίας τὰς ἀφηρημένας[29] τὸ καθαρώτερον. συγκομισὰς δὲ τὸ[30] μόνον τὸ πιτυρῶδες ἀφηρημένυς. οἵδε[31] πάντες ἤτοι μεθ' ἁλῶν καὶ ζύμης σκευάζονται, ἢ χωρὶς τύτων. καὶ ἢ ἐν ἰπνοῖς καὶ κριβάνοις, ἢ ἐν σποδῷ. ὧν τὰς μὲν ἰπνίτας ἢ κριβανίτας φασὶ, τὰς δ' ἐγκρυφίας ἅτε τῇ σποδῷ ἐγκεκρυμμένας κατὰ τὴν ἕψησιν. ἀμείνυς δὲ τῶν μὲν σκευαζομένων οἱ μεθ' ἁλῶν[32] καὶ ζύμης, τῶν δ' ἑψομένων ἰπνῖται καὶ[33] κριβανῖται. ἀμιγεῖς γὰρ ὄντες σποδῦ καὶ τοιαύτης τινὸς ὑπαρίας πολλῷ γ' ἀμείνυς κρίνονται. ζύμη * δὲ καὶ ἅλες τὰ μάλισα λυσιτελεῖν πεφύκασιν.. ὅτι μὲν ἐν αὐτοῖς περιτ-

19. Paris. ἀνιᾷ.
20. Paris. ἡψημένος.
21. Leg. e Paris. ἀμένων.
22. Paris. λεπτότατόν ἐσιν.
23. Leg. e Paris. παιπάλην.
24. Paris. πιτυρῶδές φασιν.
25. Paris. τό, τ'.
26. Paris. ἀδρομερεσέρα.
27. Paris. καθαρωτέρα.
28. Abest σεμιδαλίτας a Paris. male. Iul. Alex. *ex similagine vero similagineus.*
29. Paris. ἀφηρημένυς, hic et paulo post.
30. Paris. τάς.
31. Paris. οἵδε δέ.
32. Paris. μεθ' ἁλός.
33. Paris. ἰπνῖταί τε καί.

* Iul. Alex. *Sal vero et fermentum.*

ριτζωματικὸν ἐκδαπανῶντες, πέψιν δέ τινα ἐκτιθέντες[34] καὶ κατεργασίαν καλλίω τοῖς προσπεφυραμένοις ἀλεύροις. τὰ γὰρ χωρὶς ἁλῶν ἢ ζύμης γινόμενα πλείονος ἰσχύος δεόμενα ἐπὶ τῷ πεφθῆναι καὶ γυμνασικῆ τινὸς[35] σώματος ἐχ αἱρετέα σοι ἐξηλλαγμένῳ[36] τὴν πᾶσαν δίαιταν. ἀμείνους ἓν πάντων ἄρτων οἱ σιλιγνίται[37] τροφιμώτατοι ὄντες, δεύτεροι δὲ οἱ συγκομισοί[38] ἐν τῷ μεταξὺ δ' αὐτῶν οἱ σεμιδαλίται.[39] Φαυλότατοι δὲ οἱ πιτυρίαι πάνυ μὲν βραχείαν τροφὴν τῷ σώματι διδόντες, ῥαδίως[40] δ' ὑπερχόμενοι, εἰς μελαγχολικὸν δὲ χυμὸν ἑτοίμως τρεπόμενοι. οἱ δὲ δὴ σιλιγνῖται τὸ καθαρώτερον[41] ὄντες τῆ σίτῳ καὶ καθαρωτάτην τροφὴν τῷ σώματι παρέχεσι. σεμιδαλῖται δὲ ἀδρομερεῖς[42] τυγχάνοντες, κἂν ὦσι καὶ οἵδε καθαρῆ[44] αἵματος γεννητικοὶ, ἀλλ' ἓν κατεργασίας πλείονος ἐς πέψιν δέονται. ἐν τῷ μεταξὺ δ' αὐτῶν ἐς ἐπιτηδειότητα χρῆσεως καὶ ἀλυπότερος ὁ συγκομισικὸς[45] λεγόμενος ἄρτος. ὅτε γὰρ κατὰ τὸν σεμιδαλίτην δύσπεπτος, ὅτε κατὰ τὸν σιλιγνίτην πολύτροφός τε καὶ ἐμπλαστικός. ἐκ ἀγνοεῖν δὲ δεῖ ὡς ἐξοπτηθέντες ἄρτοι ἢ ἔνωμοι τυγχάνοντες κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀποτυχίας καὶ τῆς ἀρετῆς αὐτῶν λείπονται. τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ παντὸς ἄλλου ἐδέσματος δεκτέον ἔψεσθαι συνυπακούεσθαι[46] χρή. ἃ δ' ἐξ ἀλεύρων πε-

34. Paris. ἐντιθέντες. recte. Iul. Alex. *addant.*
35. Paris. τινος.
36. Paris. ἐξηλλαγμένῳ.
37. Paris. σιλιγνῖται.
38. Paris. συγκόμισοι.
39. Paris. σεμιδαλῖται.
40. Paris. ῥᾳδίως.
41. Paris. καθαρώτατον.
42. Paris. ἀδρομερῆς.
43. Paris. κἄν.
44. Paris. καθαρῆ καὶ οἵδε.
45. Paris. συγκομισός. bene.
46. Paris. συνεξακούεσθαι. Iul. Alex. *Subintelligendum fuerit.*

πεφυραμένα ὕδατι[47] ἅμ' ἐλαίῳ ἐντυγχάνω[48] ἔψοντες σκευάζεσιν ἄνθρωποι, πολύτροφα μὲν καὶ σεσεὰν τροφὴν διδόασι. πάνυ δὲ[49] ἰσχυρᾶ σομάχα δέονται. καὶ γυμνασικοῖς μᾶλλον τᾶθ'[50] ἁρμόζει σώμασιν. ἐν ἄλλοις τὸν ὠμὸν ῥᾳδίως γεννῶντα χυμόν. καὶ τὸν μὲν περὶ σίτου, καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ κατασκευαζομένων λόγον, ὧδ' ἂν ἔχοις μαθών. μετὰ δὲ σῖτον κριθή. ἀγαθὴ γάρ φησί τις μάζα[51] μετ' ἄρτον. ἧττον ἕν τρέφει, μᾶλλον δὲ ῥύπτει κριθή. καὶ ψυχρὰ ἥδη πέφυκε καὶ τῶν ἄλλων σιτωδῶν καρπῶν[52] ἀμείνων. ὁ δ' ἐξ αὐτῆς χυλὸς σκευαζόμενος καὶ πάνυ εὔχρηστος ὑγιαίνουσί τε ἧν δριμύτεροι ὦσι καὶ πυρέττουσι. ψύχων τε καὶ ὑγραίνων. σὺ δ' ἂν[53] χρήσαιο ἐν ὥρᾳ θέρους, πτίσας δὲ[54] καὶ ἀκριβῶς ἕψήσας, καθὰ καὶ τὴν ἀθάραν[55] σκευάζομεν. εἰ δὲ καὶ τὸν ἐκ τῶν ἀμυγδάλων προσεπιβάλοις[56] χυλὸν, ἄμεινον ἂν ἔτω ποιήσαις ἔδεσμα, κᾆφον τε[57] ὂν καὶ εὔχυμον καὶ εὔπεπτον λεπτυντικὸν δὲ[58] καὶ ῥυπτικὸν καὶ ὅλως χρήσιμον. ἀμείνους δὲ κριθαὶ αἱ λευκότεραι καὶ εὐτραφέστεραι καὶ μή τινος ὄζουσαι. ζειὰ δὲ κᾆφον[59] μὲν καὶ

αὐτὴ

47. Parif. ὕδατι πεφυραμένα.

48. Leg. ἐν τηγάνῳ e Parif. Iul. Alex. *in ſartagine.*

49. Parif. δ'.

50. Parif. ταῦθ'. recte. Iul. Alex. *iſta magis conueniunt.*

51. Parif. τις καὶ μάζα. Iul. Alex. *Poſt panem eſt bona maza.*

52. Abeſt καρπῶν a Parif., non item a Verſione Latina Iulii Alexandrini, *quod frumentaceis aliis fructibus praeſtet.*

53. Parif. σὺ δέ.

54. Parif. θέρους πτίσας τέ. vere. Iul. Alex. *Tu ipſe aeſtatis tempore hoc vtare* perpurgato *ac ſtudioſe decocto.*

55. Marg. Parif. γρ ἀθήραν. Iul. Alex. *pulticulam.*

56. Parif. προσεπιβάλῃς.

57. Parif. κᾆφόν τε.

58. Parif. λεπτυντικόν τε.

59. Parif. ζειὰ δὲ κᾆφον.

αὕτη ἕδεσμα, πιττομένη τε καὶ ἑψομένη κατὰ τὴν ἀθάραν, ὅτε[60] δὲ ἀκραιφνὲς πάνυ γεννᾶν[61] αἷμα πέφυκεν ἄθ' ἱκανῶς τρέφειν. ἀμέλει ἀδὲ[62] ἰσχύν τινα τῷ σώματι ἐντίθησι. χρήσαιο δ' ἄν ποτε καὶ αὐτῇ κάφῳ χρήζων[63] ἐδέσματος. κέγχρος δὲ κατὰ ζείαν[64] ὅσα ὀλιγότροφος τῷ μᾶλλον ἰάσιμόν[65] τι ἔχειν καὶ γεννᾶν πνεύματα, ἧς τὴν χρῆσιν φεύγειν[66] δίκαιον, εἰ μή πᾳ τῶν ἀμεινόνων σπανία[67] κατέχει. κύαμοι δὲ αἷμα παχὺ γεννῶντες καὶ πνεύματα τοιαῦτα ἀπέσωσαν τῆς κατὰ σὲ[68] διαίτης κἂν[69] ἄλλως ἐυπτικοὶ δοκῶσι καὶ τρόφιμοι. εἰ δέ πᾳ δεήσει χρήσασθαί σε τούτοις, τὸ ἐξ αὐτῶν ἔτνος ἄμεινον. μᾶλλον τε[70] ἐύπτον, καὶ τὸ πλέον τοῦ πνεύματος ἐν τῇ ἑψήσει διαφορεῖν.[71] εἰ δὲ προσεπιμίξιας[72] αὐτῷ καί τινα τῶν ἀφύσσων[73] καλαμένων σμερμάτων ἔτι τὲ μέλιτος μάλις' ἂν τὴν ἐξ αὐτῶν κολάσειας βλάβην. χείρους δ' αὐτῶν οἱ φάσηλοι.[74] θερμοί τε ἤδη ὄντες καὶ γεώδεις καὶ ἐκταρακτικοὶ,[75] ὡς φασὶ.[76] τοῦ κατὰ

60. Paris. ἔτις. Iul. Alex. *At neque —.*

61. Paris. γεννᾷν· vbique.

62. Paris. ἀδ'.

63. Paris. χρήζων.

64. Paris. ζειάν.

65. Paris. ὀλιγότροφος, πλεονεκτεῖ τῷ μᾶλλον ἰάσιμόν. Atque sic legit etiam Iulius Alexandrinus. vertit enim, *Milium quum, sicuti zea, exiguum praestet alimentum, hoc nomine vincit, quod plus nescio quid stabilitatis exhibet.*

66. Paris. inserit σε, inter φεύγειν et δίκαιον. Sic Iul. Alex. *cuius te vsum abdicare velim.*

67. Paris. σπάνις.

68. Paris. κατά σε.

69. Paris. κᾷν.

70. Paris. μᾶλλόν τε.

71. Paris. διαφορούμενον. Iul. Alex. *et flatulentiae plurimum inter coquendum remiserit.*

72. Leg. e Paris. προσεπιμίξιας.

73. Leg. e Paris. ἀφύσσων.

74. Leg. e Paris. φάσηλοι.

75. Paris. ἐκτάρακτοι· sed marg. γρ. ἐνταρακτικοί. Iul. Alex. *cerebrique, vt creditur, spiritum conturbent.*

76. Paris. ὥς φασι.

τδ[77] ἐγκέφαλον πνεύματος. καὶ δυσόνειροι. ἐρέβινθοι δὲ ἰσχυροτέραν μὲν τροφὴν τῷ σώματι παρέχουσι καὶ καθαρὰν μέ]ριως. φυσώδεις δὲ ἄλλως καὶ πλείονος ἰσχύος σομάχῳ δεόμενοι. ὁ δ' ἐξ αὐ]τῶν ζωμὸς ἀμείνων. ῥυπ]ικὸς ὢν καὶ διερητικὸς τῷ μετέχειν τινὸς ἁλμώδους ποιότη]ος. ὥστε τότῳ[78] μᾶλλον τῆς ὠσίας αὐ]τῶν χρηστέον. ὄρυζα, θερμὸν[79] μετρίως καὶ ξηρὸν ἔδεσμα τροφιμόν τε καὶ ἐμπλαστικόν. διὰ χρόνου δὲ λαμβανόμενον ἐδὲν ἂν ἀνιαρὸν τῷ σώματι ἐπαγάγοι.[80] φακὴ δὲ χείριστον ἐν ὀσπρίοις ἔδεσμα. παχύ τε καὶ γεώδες[81] καὶ μελαγχολικὸν γεννῶσα αἷμα. ἐπέχει τε τὴν γαστέρα δὶς ἢ τρὶς καὶ πλέον ζεσθεῖσα καὶ ἐκχυθεῖσα τὸν ζωμόν. μὴ γὰρ ἕτω σκευασθεῖτο,[82] λαπάτ]ειν μᾶλλον τὴν γαστέραν[83] φασί. καὶ τότῳ μὲν ἀφεκτέον ὡς[84] χειρίστου ἐδέσματος, καὶ ἀγρόταις μᾶλλον προσήκοντος. ἐπ' ἄλλα δὲ τὸν λόγον τρεπ]έον, ἱκανῶς ἐνδιατρίψαντα τῶν περὶ σιτωδῶν καὶ χεδροπῶν λέγω.[85] ἔξεσι δὲ ἀπὸ τῶν ῥηθέντων καὶ περὶ τῶν μὴ διαληφθέντων διαγινώσκειν. ἐν πᾶσι δὲ ἀμείνω τὰ χλωρὰ ἔτι παιᾶιαν ἔχον]α τὴν[86] ὑγρότητα. τῷ χρόνῳ γὰρ καὶ ταύ]ην ἀποβάλλοντα, παχυμερέστερά τε γίνεται καὶ γεωδέστερα. ὥσπερ δ' ἀμείνω τῶν ξηρῶν τὰ ἔνικμα, ἕ]ω καὶ τῶν ὠμῶν τὰ ἐφθά. καὶ τὰ πεπαμένα[87] τῶν μὴ τοιούτων. ἐπεὶ δὲ τῶν ἀπὸ γῆς τότων καὶ αὐ]οσχεδίων ἐδεσμάτων καὶ ἁπλῶν

77. Leg. τὸν e Paris.
78. Leg. e Paris. τούτῳ.
79. Paris. ὄρυζα δὲ, θερμόν.
80. Paris. ἐπάγοι. Iul. Alex. *attulerit.*
81. Paris. γεώδες.
82. Paris. σκευαθῆναι. recte.
83. Leg. γαστέρα e Paris.
84. Paris. ὡς ἀφεκτέον.
85. Leg. e Paris. τῷ περὶ — λόγῳ.
86. Paris. omittit τήν.
87. Paris. πεπασμένα. recte. Iul. Alex. *incoctis decocta.*

ἁπλῶν σοι μέλει λιτὸν ἀνηρημένῳ [88] βίον ἐφεξῆς μετὰ τῶν [89] ὀσπρίων λόγον περὶ λαχάνων καὶ ἀκροδρύων καὶ ὀπωρῶν εἴπωμεν. εἶθ' ἕτω [90] περὶ ζώων καὶ τῆς ἐξ αὐτῶν χρήσεως.

Κεφ. ϛ'

Περὶ λαχάνων καὶ ὀπωρῶν, καὶ τῆς κατ' αὐτὰ διαφορᾶς.

Καθόλ[1] τοίνυν ἐπίσασθαι χρὴ ὡς ἅπαν λάχανον λεπ]τὸν καὶ ὑδατῶδες αἷμα γεννᾶν πέφυκε, τοῖς ἀπὸ τῶν παχυτέρων δηλονότι ἐδεσμάτων αἵμασι παραβαλλόμενον. ἄλλο δὲ [2] ἄλλ᾽ διενήνοχε κατά τε ποιότητα καὶ ἐυχυμίαν καί τινα πλεονεκ]τοῦσαν ἰδιότητα. καὶ κράμβη μὲν ὡς ἐν λαχάνοις ἐξεταζομένη μετρίως θερμὸν ἔδεσμα, μᾶλλον δὲ ξηρόν. αὕτη ζεσθεῖσα καὶ μὴ ἐκχυθεῖσα λαπάτ]ει τὴν γαστέρα. τετράκις δὲ ἢ καὶ πλέον ἐκχυθεῖσα τὸν ἐν αὐτῇ [3] χυλὸν κἄπειθ' ἕτω [4] βρωθεῖσα μᾶλλον ἐπέχει τὴν γαστέρα. καὶ ἐδὲν θαυμαστόν. τῷ μὲν χυλῷ ῥυπ]τικὴν ἔχοντος δύναμιν, τῆς δ' ὐσίας αὐτῆς κασίμῳ τυγχανούσης ἐδέσματος. μελαγχολικὸν δὲ τὸ πλέον ἥδε γεννᾷ χυμόν. ὥσε μὴ δὲ ταύτη σὲ κέχρησθαι [5] θέμις εἰ μὴ λιμὸς βιάσαιτο. τεῦτλον δὲ πόλλ᾽ γ' [6] ἄμεινον κράμβης. ἔτε γὰρ μελαγχολικὸν ἀπογεννᾷ χυμὸν κατὰ τὴν κράμβην, καὶ τὴν γαστέρα λαπάτ]ει τῷ ἐνόντι ταύτῃ νιτρώδει χυμῷ μετρίως δὲ καὶ τεῦτο θερμὸν λάχανον. αἱ δ' ὑπερυθροί τε καὶ ἐρυθραὶ ῥίζαι τῷ τεύτλῳ.

88. Paris. ἀνηρημένῳ.
89. Leg. τὸν e Paris.
90. Paris. ἔτως.
1. Iulius Alexandrinus, *Iam illud hoc loco scire expedit.*
2. Paris. δ'.
3. Paris. αὐτῇ.
4. Paris. ἔτως.
5. Leg. e Paris. τάυτῃ σε κεχρῆσθαι.
6. Leg. e Paris. πολλῷ γ'.

τροφιμώτεραί τε καὶ παχύτερον αἷμα πολλῶ[7] τῶν φύλλων γεννῶσι. πλεονεκ]τοῦσι δὲ τὸ[8] φύσαν ἐμποιεῖν. ἄλλως δὲ ῥαδίως ὑπεξέρχονται. καὶ διὰ τοῦτο καὶ αὐτοῖς[9] χρησέον ἐνίοτε. ἀνδράχνη δὲ καὶ ἀτράφραξις[10] ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν λάχανον θερμαῖς κράσεσι καὶ ὥραις χρήσιμον. λεπ]τὸν δὲ καὶ ὑδατῶδες αἷμα ἀπογεννᾶ. ψυχροῖς δὲ σώμασιν ἄθετον. σέρρις[11] δὲ καὶ αὕτη ψυχρὸν ἔδεσμα, καὶ ταῖς θερμαῖς λυσιτελῶν κράσεσιν. αἷμα δὲ καὶ αὕτη λεπ]τόν. καθαρώτερον δὲ ἀτραφράξιος[12] γεννᾶ. εὐστόμαχον δὲ ἄλλως λάχανον. καὶ τὸ νοτικὸν[13] τοῦ ἤπατος, δι' ἣν μετρίως[14] ἔχει συφότητα. θριδακίνη δὲ πολλῶ[15] γε ψυχροτέρα καὶ ὑγροτέρα, λεπ]τὸν δὲ καὶ αὐτὴ[16] καλῶς πεφθεῖσα καὶ καθαρὸν * γεννᾶ αἷμα. ὕπνον τε ῥαδίως[17] ἐμποιεῖ, ψύχει τε καὶ ὑγραίνει[18] τὸν ἐγκέφαλον, ἃ δεῖ δὲ καὶ[19] ταύτῃ καταπεχρῆσθαι πλέον ὑγραινούσῃ τε καὶ ψυχούσῃ τὸν ἐγκέφαλον. καὶ διὰ τοῦτο τὸ συντεταμένον τῶν κατ' αὐτὸν ἐνεργειῶν χαλώσῃ,[20] ῥαφανὶς δὲ ἡ μὲν ἀγρία δριμυτέρα, καὶ διὰ τοῦτο φαρμακώδης, τέμνουσα καὶ λεπ]ύνουσα τοὺς ἐν τῷ στόμαχῳ καὶ τοῖς σπλάγχνοις χυμούς, ἄλλως δὲ δύσ-

7. Paris. πολλῷ.
8. Leg. e Paris. τῷ.
9. Paris. αὐτοῖς. male.
10. Paris. ἐνίοτε. ἀτράφαξυς δέ. At nec Iulius Alexandrinus reddidit particulam ἐνίοτε.
11. Paris. σέρις.
12. Paris. ἀτραφάξυος.
13. Leg. e Paris. τονωτικόν.
14. Paris. μετρίαν. Iul. Alex. *ob adstringendi vim, qua praeditum modice est.*
15. Paris. πολλῷ.
* Iul. Alex. *bene nitidum sanguinem.*
16. Paris. αὕτη.
17. Paris. δὲ ῥαδίως.
18. Paris. τῷ ψύχειν τε καὶ ὑγραίνειν. vere. Iul. Alex. *perfrigerato atque humecto cerebro.*
19. Abest καὶ a Paris.
20. Paris. χαλώσῃ.

δύσπεπτον ἔδεσμα. κατὰ πάντα δὲ μετριωτέρα ἡ κηπευομένη. ὥσε ἀδὲ ταύτη δέον κεχρῆσθαι κατὰ τὰ λοιπὰ δριμέα, ἐξοπτῶσή καὶ δριμυτέρη τὸ αἷμα. εἰ μή πε ὡς ἐν Φαρμάκε λόγῳ χρήσαιτ' ἄν τις αὐτῇ. σέλινα δὲ καὶ μάραθρα καὶ εἴ τι τοιῦτο,[22] θερμὰ μὲν καὶ ξηρὰ, διαρητικὰ δὲ καὶ ἀποφρακτικὰ, ἄλλως δὲ δύσπεπτα, ὥστ'[23] εἰ δέοι, καὶ τούτοις ὡς ἐν Φαρμάκε λόγε[24] χρηστέον. πράσα δὲ, ἀμείνω μὲν κρομμύων καὶ σκορόδων[25] ἑφθὰ[26] ἐσθιόμενα. ἀποβάλλει γὰρ τοῖς ἑψήσεσι, τὸ πλέον τῆς κακοχυμίας καὶ δριμύτητος. δύσπεπτα δέ πως καὶ αὐτὰ δοκεῖ διὰ τὰ ἐνόντα ἰνώδη. κἂν ἄλλως εὐανάγωγα τὰ ἐν τοῖς σήθεσιν[27] ὑγρὰ συσάντα ποιῇ τῇ ἐνέσῃ γλισχρότητι. διαρητικὰ δὲ μετρίως τυγχάνει.[28] σίκυοι δὲ ὠμοὶ τί ἄλλο εἰσὶν,[29] ἢ ἃ λέγονται. τὸν ὠμὸν γὰρ γεννῶσι χυμὸν, ψυχροὶ καὶ ὑγροὶ ἱκανῶς τυγχάνοντες καὶ δύσπεπτοι. οἱ πέπονες δὲ ὡς πέπαυσιν[30] λαβόντες πολλῷ γ' ἀμείνες, πεφύκασι δὲ καὶ οἵδε[31] καλῶς πεπτόμενοι, ἢ μὴ ῥαδίως ὑπεξερχόμενοι,[32] προτίθεσθαι[33] καὶ συμφθείρεσθαι οἷς κατὰ γαστέρα

21. Paris. τάυτη.

22. Absunt a Paris. verba καὶ ἕ τι τοιῦτο. At habet Versio Latina Iulii Alexandrini, in qua est, *et id genus alia.*

23. Paris. ὥσε.

24. Leg. λόγῳ e Paris.

25. Iul. Alex. *porrum cepis alioqui probabilius.*

26. Leg. e Paris. ἑφθά.

27. Paris. σήθεσι.

28. Paris. μετρίως καὶ ταῦτα τυγχάνει. Iul. Alex. *lotium hoc mediocriter mouet.*

29. Leg. e Paris. τί ἄλλό ἐσιν.

30. Leg. πέπανσιν e Paris.

31. Leg. οἵδε μὴ e Paris. Iul. Alex. *quum aut non probe concocti fuerint.*

32. Paris. ὑπερχόμενοι. Vtroque verbo sic vtitur Actuarius.

33. Leg. προστίθεσθαι e Paris.

χύμοις[34] ἐντύχωσι. ῥαδίως δ'[35] ἐξερχόμενοι τῷ ῥύπτειν συνάγεσιν[36] ἐνίοτε καὶ τινα τῶν λυπούντων. λεπτὸν δὲ καὶ οἷδε[37] καὶ ὑδατῶδες αἷμα γεννῶσι καλῶς πεμφθέντες.[38] κολοκύντη[39] δ' ἐν τῷ μεταξὺ ὠμῇ καὶ πέπονος σικύᾳ,[40] ἑψομένη δὲ ἀμείνων γίνεται, ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν ἧσα ἔδεσμα. καὶ ὡς ἐν φαρμάκῳ χρήσει τὸ πλέον λαμβανομένη. ἄλως[41] δὲ ἄθετος. πάνυ τε[42] ὀλιγότροφος ἧσα καὶ ὑδατώδη χυμὸν ἀπογεννῶσα, καὶ μάλισα ψυχροτέρᾳ ἐμπεσοῦσα γαστρί. ἀμανίται δὲ καὶ ὕδνα[43] ψυχρά τε καὶ ὑγρὰ, καὶ παχέων καὶ ὠμῶν χυμῶν γεννητικὰ, θερμαῖς τε καὶ ξηραῖς ἁρμόζοντα κράσεσιν. ἀσπάραγγοι δὲ πάντων λαχάνων ἀμείνους. κῶφοι μὲν γὰρ ἐν ταῖς πέψεσι, μετρίως δ' ὄντες θερμοὶ καὶ λεπτομερεῖς, καθαρῶ γεννητικοὶ τελοῦσιν αἵματος. διυρητικοὶ δὲ ἥπερ[44] τι ἕτερον ἔδεσμα. ὥστε βαλοίμην ἂν μὴ μόνον ἔαρος ὥρᾳ τούτοις κεχρῆσθαί σε, ὁπότε δηλαδὴ ἀκμάζουσιν, ἀλλὰ καὶ ἀποτιθέμενον ἔχειν σὲ τούτους διὰ πάσης ὥρας, τρέφοντάς τε καὶ καθαίροντας τὸ αἷμα, ἐχ ἧκιστα δὲ καὶ τὰ σπλάγχνα ἀποφράττοντας καὶ τοὺς αὐτοῖς[45] λεπτύνοντας χυμούς. καὶ περὶ μὲν τούτων ἅλις. ζητέον δ' ἑφεξῆς καὶ[46] περὶ τῶν ὀπωρῶν. κέρασοι τοι-

34. Paris. οἷς ἂν κατὰ γαστέρα χυμοῖς.

35. Paris. δέ.

36. Paris. συνεξάγουσιν. recte.

37. Paris. omittit verba καὶ οἷδε. At Iul. Alex. *hi quoque.*

38. Leg. πεφθέντες e Paris.

39. Iul. Alex. *Cucurbita si cruda situr, in medio est ponum ac cucumerum.*

40. Leg. e Paris. σικύου.

41. Leg. e Paris. ἄλλως.

42. Paris. τέ.

43. Iul. Alex. *Amanitae, fungi et tubera.*

44. Leg. e Paris. ἅπερ.

45. Paris. ἐν αὐτοῖς. vere. Iul. Alex. *horumque una humores attenuent.*

46. Abest καὶ a Paris. Iul. Alex. *deinceps de fructibus dicendum.*

τοίνυν ψυχροὶ καὶ ὑγροὶ τυγχάνοντες, οἱ μὲν γλυκεῖς καὶ χαῦνοι τὴν σύσασιν, οἱ δ' αὖ σκληρότεροι καὶ συφότεροι. ὧν τὰς πρώτας αἱρετέον, ἄμεινον πεπτομένας καὶ ἧσσον ὑπεξαγομένας. ὃ δ'[47] ἕτεροι μᾶλλον ἂν τοῖς τὴν γαστέρα χολωμένοις λυσιτελήσαιεν. δύσφθαρτοί[48] πως ὄντες καὶ τὸ[49] σύφειν τανῦντες τὴν γαστέρα. καταχρώμενοι δὲ εἰ μὴ συμφθαρεῖεν τοῖς ἐνοῦσι χυμοῖς, τὸν ὑδατώδη χυμὸν γεννῶσι. τῶν μήλων δὲ τὰ μὲν βασιλικὰ καλούμενα τῶν ἄλλων ἀμείνω, ψυχρὰ καὶ αὐτὰ τυγχάνοντα. εὐκάρδια δὲ λέγεται, τῷ τὰς ἀναφερομένας ἀτμὰς ἐπὶ τὴν καρδίαν λιγνιώδεις[50] τε καὶ καπνώδεις ὄντας κατασβέννειν. ἀχ ἧπτον δὲ καὶ τὰς εἰς κεφαλὴν ἀναφερομένας. ἀμέλει καὶ τὰς ἀπὸ τῶν οἴνων βλαβὰς,[51] ἐπὶ τὴν κεφαλὴν καθιεῖσιν.[52] ἅπτονται δὲ νεύρων. καὶ τὸ μνημονευτικὸν ἀμβλύνειν πεπίστευται.[53] καὶ μάλιστ' αὐτῶν ὅσα ἐξώδη πέφυκε. ψυχρώτεραί[54] τε ὄντα ἱκανῶς. καὶ τῷ λεπτομερεῖ τῆς οὐσίας διὰ βάθους ἤδη χωρεῖν. ἀμείνω δὲ τῶν μήλων τὰ εἰς ἀπόθεσιν χειμῶνος ὥρᾳ τηρούμενα γλυκέα ὄντα. πλείω γὰρ τὴν πέψιν προσλαμβάνοντα τῷ χρόνῳ λυσιτελέστερα ταῖς προσηκούσαις χρήσεσι γίνεται, καὶ οὐχὶ ῥαδίως συμφθείρεται. περσικὰ δὲ μῆλα καὶ ἀρμενικὰ, ψυχρὰ[55]

47. Leg. οἱ δ' e Paris.

48. Paris. διάφθαρτοί. male. Iul. Alex. *quippe quae nec facile omnino corrumpantur.*

49. Leg. e Paris. τῷ.

50. Leg. e Paris. λιγνυώδης.

51. Paris. βλάβας.

52. Paris. ἐπὶ κεφαλὴν καθ- ισᾶσιν. Et καθισᾶσιν quidem recte habet.

53. Leg. e Paris. πεπίσευνται.

54. Leg. e Paris. ψυχρότεραί.

55. Paris. ἀρμενιακὰ, καὶ αὐτὰ ψυχρά. Sed mox ab eodem exemplo absunt verba καὶ αὐτά. recte. Sic etiam Iul. Alexandrinus legit. vertit enim, *Persica poma*

καὶ ὑγρὰ καὶ αὐτὰ τὴν κρᾶσιν[56] τυγχάνοντα, λεπτὸν καὶ ὑδατώδες[57] αἷμα ἀπογεννῶσι καλῶς πεφθέντα. πεφύκασι δὲ καὶ ταῦτα μὴ ῥαδίως ὑπιόντα, φθείρεσθαί τε καὶ συμμεταβάλλεσθαι, οἷς ἂν χυμοῖς ἐυτύχωσιν. ὥστε μὴ δὲ τὴν ἀρχὴν ἄπτεσθαι τούτων συμβουλεύσαιμ' ἄν, οἷς ἂν μὴ ῥαδίως ὑπεξίωσιν. εἰ μή πῃ τῇ τῆς κράσεως ἰδιότητι τοιαύταις χαίρειν τροφαῖς τὸ σῶμα τὶς φαίη. ἀμείνω δ' αὐτῶν τὰ κοκκύμηλα. ἦν πάνυ ῥαδίως ὑπεξέρχηται. συμφθείρεται γὰρ καὶ ταῦτα ἐνίοις μὴ ταχέως ἐκκρινόμενα. ῥοιαὶ δὲ, κῶφον ἔδεσμα ἐν ὀπώραις καὶ λεπτῶ γεννητικὰ τελῶσιν αἵματος. ἐυστόμαχοί τε καὶ παύσει[58] τὰς δακτικὰς[59] χυμὰς,[60] ὥστε καὶ ταύταις χρήσῃ κατὰ καιρὸν ἐπικρατέσης.[61] ἄλλως δὲ περιττὸν κεχρῆσθαι ὡς[62] ἐν φαρμάκου λόγῳ λαμβανομένοις ἐδέσμασι. καὶ μάλιστα ἦν τἀναντία ἡ κρᾶσις ὑποτιθῆται. ὧν ἄλογος ὄρεξίς τε καὶ χρῆσις ἐθέλουσι. κυδώνια τὲ[63] τῶν συφόντων ἐν ὀπώραις[64] ἐδεσμάτων εἰσίν. ἀμέλει καὶ γαστρὸς ἐφεκτικά. πέφυκε δ' ἐνίοις,

poma atque Armeniaca frigido ipsa quoque atque humido temperamento constant.

56. Paris. κρᾶσιν.

57. Scrib. e Paris. ὑδατῶδες.

58. Paris. παύσασι. recte. Iul. Alex. *et quae — abolent.*

59. Leg. e Paris. δηκτικὰς. Iul. Alex. *mordaces.*

60. Paris. ἀτμὰς τε καὶ χυμάς. At Iul. Alex. simpliciter, *succos.*

61. Paris. post ἐπικρατέσης addit haec, δηλαδὴ θέρμης ἐν τῷ σώματι, ἢ τῆς ὥρας πλεονεκτούσης. recte. Etiam Iulius Alexandrinus reddidit eadem verba in Versione Latina, *quum videlicet in corpore exuperare calor videatur, aut anni tempus tale vrgeat.*

62. Paris. τοῖς ὡς. bene.

63. Paris. δέ.

64. Paris. ὀπώρᾳ. Iul. Alex. *ex autumnalibus fructibus.*

οις, πρὸ μὲν τῆς τροφῆς λαμβανόμενα, μᾶλλον ἐπέχειν τὴν γαστέρα. μετὰ δὲ τὴν τροφὴν προτρέπειν. καὶ θαῦμα γ' ἐδὲν, εἴγε τὸ σῶμα τῆς γαστρὸς πιέζοντα τῇ συφότητι κάτω τὴν τροφὴν βιάζεται. ὥσπερ καὶ διὰ χειρῶν ἐν ἀσκοῖς καὶ κύστεσιν αὐτὸ δὴ τοῦτο πράττοντες ῥαδίως ὑπεξάγομεν τὰ ἐναπειλημμένα. καὶ μάλιστα ἢν πλήρη μὲν τὰ ἀγγεῖα ᾖ, σφοδρότερον δὲ τὰ ἄνω μέρη πιέσωμεν. αὗα[65] δὲ πάνυ σύφοντα ἐν ὀπώραις. καὶ κράνια[66] καὶ μέσπιλα. ἐν φαρμάκοις μὲν λόγῳ λαμβανόμενα πάνυ χρήσιμα. καὶ ἄλλως δὲ τῷ[67] σύφειν ἐυστόμαχα. ὡς τροφαὶ δὲ[68] ἐκ ἀγαθὸν αἷμα γεννᾶν πέφυκε. καὶ τὴν γαστέρα δὲ ἐπέχοντα, μᾶλλον τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα βλάπτει. σῦκα δὲ καὶ σαφυλαὶ, ἀμείνω ἐν τροφῆς λόγῳ τῶν λοιπῶν ὀπωρῶν. αἷμά τε γὰρ ἄμεινον τῶν ἄλλων γεννᾶν καὶ τρέφειν τὸ σῶμα πέφυκε. κἂν ἄλλως φυσώδη ᾖ, καὶ ὰ σερεὰν γεννᾶ σάρκα. ἄθετα δὲ ἐν σπλάγχνοις σκιρρωμένης,[69] ἢ ἐμπεφραγμένοις. πλεονεκτεῖ δὲ τὰ σῦκα καθαίροντα τὰ ἐν νεφροῖς ψήγματα. ἀμφότερα δὲ γαστρὸς ὑπαγωγὰ, ἐφεκτικὰ δὲ τὰ γίγαρτα. παλαιόμενα δὲ[70] ἀποτίθεται τὸ πολὺ τῆς περιττωματικῆς ὑγρότητος. τῶν ἀκροδρύων δὲ, δρυὸς μὲν βάλανοι, ψυχροὶ καὶ ξηροὶ καὶ μετρίως σύφοντες. φυσώδεις δὲ πάνυ. τρέφειν δὲ καὶ οἴδε πεπίσευνται. ἐψηθέντες δὲ ἀποβάλλουσι[71] τὸ πλέον τῆς ἐν αὐτοῖς πνευματώδες ποιότητος.[72] βραδύποροι δὲ

65. Leg. e Paris. ἕα. Iul. Alex. *sorba.*

66. Paris. κράνα. Immo κράνεια. Iul. Alex. *corna.*

67. Paris. τό. male. Iul. Alex. *adstringendi vi.*

68. Paris. δ'.

69. Leg. e Paris. σκιῤῥωμένοις. Iul. Alex. *visceribus in scirrhum duratis.*

70. Paris. δ'.

71. Leg. e Paris. ἐψηθέντες δὲ, ἀποβάλλουσι.

72. Paris. δυνάμεως· vt Iul. Alex.

δὲ ἄλλως καὶ δύσπεπτοι.[73] κάρυα δὲ τὰ μὲν βασιλικά. ταῦτα καὶ κοινὰ καλέμενα, θερμὰ μὲν καὶ ξερά. ἄπτονται δὲ κεφαλῆς συνεχῶς χρώμενα.[74] καὶ κακοσόμαχα δὲ ἄλλως καὶ δύσπεπτα. ἀμείνω δὲ μετὰ σύκων ἐσθιόμενα τάχιον συνεξαγόμενα. τὰ δὲ ποντικὰ καλέμενα κάρυα, τῷ σύφειν μὲν εὐσόμαχα[75] ἂν ἐηθείη. δύσπεπτα δ' ἐχ ἥκιστα σεγανωτέρας ὐσίας πεφυκότα. καὶ γαστρὸς μᾶλλον ἐφεκτικά. ἀμύγδαλα δὲ τούτων ἀμείνω. καὶ μάλιστα ὅτε ἐξ αὐτῶν χυλὸς καὶ τὸ ἔλαιον. τὸ μὲν γὰρ λεαίνειν φάρυγγα καὶ τραχεῖαν ἀρτήριαν[77] καὶ εὐανάγωγα ποιεῖν[78] τὰ ἐν τῷ σήθει ὑγρὰ πεπίσευται. ὁ δὲ χυλὸς αὐτῶν ἑψόμενος ἄριστον ῥόφημα. τρέφων τε καὶ λεπτύνων καὶ νεφροῖς βοηθῶν, καὶ σπλάγχνα καθαίρων καὶ θώρακα· ὐ πάνυ[79] εὐσόμαχος. ἑλκληρα δὲ λαμβανόμενα τὰ ἀμύγδαλα δύσπεπτα πέφυκε. τόν γε μὴν χυλὸν αὐτῶν εἰ παραμιγνύων ἐπτισμένη[80] καὶ ἐψημένη[81] κριθῆ ἐσθίεις ἢ τινὶ τοιούτῳ ἐδέσματι. μάλιστα δὲ τῷ ἀμύλῳ. τοῦτο γὰρ πάντων ἄμεινον, κουφότατόν τε ὂν καὶ εὔπεπτον καὶ εὔχυμον καὶ καθα-

ρῶ-

Alex. *elixatu flatulosae facultatis plurimum remittunt.*

73. Paris. post δύσπεπτοι inserit verba ista, κῶνοι δὲ, θερμοὶ μὲν μετρίως, καὶ τοῖς ἐν τῷ σήθη πάθεσιν ἁρμόζοντες. κακοσόμαχοι δὲ καὶ κεφαλαλγεῖς τοῖς καταχρωμένοις· quae tamen nec a Iulio Alexandrino expressa videmus in Versione Latina.

74. Paris. κεφαλῆς τῶν συνεχῶς χρωμένων τούτοις. Iul. Alex. *sed caput pertentant, si quis assidue utatur.*

75. Paris. εὐσόμαχ'.

76. Leg. e Paris. ὅ, τε.

77. Paris. ἀρτηρίαν.

78. Paris. omittit ποιεῖν· sed reddidit Iulius Alexandrinus.

79. Paris. θώρακα· ὐ πάνυ δέ. recte.

80. Leg. e Paris. ἐπτισμένη.

81. Paris. ἠψημένη κριθῆ.

82. Paris. ἤ τινι.

ρᾶ καὶ λεπ]ᾶ γεννητικὸν αἵματος, ἄριστον ἂν ποιήσαις ἔδεσμα. καὶ τὸν μὲν περὶ τούτου[83] λόγον ἱκανὸν ὄντα βραχυλογεῖν ἐθέλοντες ὧδέ πη[84] καταπαύσωμεν. ἑφεξῆς δὲ περὶ τῶν λοιπῶν τροφῶν διαλάβωμεν. εἰ δέ πη τῇ κοινωνίᾳ τοῦ λόγου καὶ ὧν μὴ μεταλητ]έον σοι μνημονεύσομεν, συγγνοίης ἄν. ἄλλοις τοῦτ' ἐθέλουσι συγχωρήσας.

Κεφ. ζ'

Περὶ ζώων χερσαίων καὶ ἐνύδρων καὶ πτηνῶν καὶ τῆς κατ' αὐτὰ διαφορᾶς.

Τῶν ζώων ἓν πολυειδῶν τελούντων τὰ μὲν[1] χερσαῖα λέγεται. τὰ δὲ π]ηνά. τὰ δὲ[2] ἔνυδρα. ἕκαστα[3] δ' αὐτῶν εἰς μεγάλα τε καὶ μείω τῇ κατ' εἶδος διαφορᾷ λέγεται. καὶ τούτων ἕκαστον εἰς τὰς καθ' ἡλικίαν διαφορὰς νεαρά τε καὶ ἀκμάζοντα καὶ γεγηρακότα φαινόμενα. ἔτι δὲ αὐτῶν τὰ μὲν χειροήθη τε καὶ ἥμερα, τὰ δ' ἄγρια εἰσί. καὶ τὰ μὲν μᾶλλον γυμνάζεται, τὰ δ' ἧττον. ἀεὶ τοίνυν, ἄνωθεν γὰρ ἐητέον, τὰ μὲν χερσαῖα καὶ πεζὰ λεγόμενα θερμότερά τε καὶ πολυτροφώτερα καὶ παχυτέρου αἵματος γεννητικά, γυμνασικοῖς μᾶλλον σώμασιν ἁρμόζοντα.[5] τὰ δὲ π]ηνὰ καὶ ἐναέρια[6] κουφότερα μὲν πολλῷ, καὶ

ἀχ

83. Paris. τούτων. bene. Iul. Alex. *Ac sermoni quidem huiusmodi satis a nobis hactenus producto — hic finem faciamus.*

84. Paris. πῃ· vbique.

1. Paris. τὰ μὲν αὐτῶν. non male.

2. Paris. τὰ δ'.

3. Paris. ἕκαστον. Iul. Alex. *horum singula.*

4. Marg. Paris. γρ. μεριζεται. Atque sic legisse certum est Iulium Alexandrinum. Versio enim eius Latina habet, *in maiora minoraque fastigia, pro speciei diuersitate, diducuntur.*

5. Paris. σώμασι ἐφαρμόζοντα. bene.

6. Paris. τὰ πτηνὰ δὲ ἐναέρια.

ἐχ ὅτω πολύτροφα. ξηρότερα δέ πως καὶ ἰνωδέστερα καὶ λεπτοτέρᾳ αἵματος γεννητικά. ὅσα δ' ἐν ὕδασι διαιτᾶται, ὑγρότερά τε καὶ σαρκωδέστερα. ἔνυδρα δὲ ζῶα τῷ μὲν κοινῷ λόγῳ ὑγρότερα πολλῷ τῶν ἐηθέντων καὶ ψυχρὰ ἤδη. ἐκ ὀλίγας δὲ τὰς ἐν αὐτοῖς διαφορὰς [7] κέκτηται. τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν ἰχθῦς εἰσι, τὰ δ' [8] αὖ μαλάκια. ἕτερα δ' ὀστρακόδερμα ὥσπερ ἕτερα μαλακόστρακα καὶ τῶν ἰχθύων μὲν [9] κητώδεις καὶ πελάγιοι. οἱ δὲ [10] αἰγιάλιοι καὶ πετραῖοι, καὶ οἱ μὲν μείζους αὐτῶν, πλείω τὴν τροφὴν τῷ σώματι καὶ παχυτέραν παρέχεσιν. οἱ δ' ἐλάττους ὀλίγην καὶ καθαρωτέραν. καὶ μᾶλλον ἢν τῶν πετραίων ὄντες, τυγχάνωσιν. ἐκ ὀλίγα δ' ἂν λογίσαιο καὶ ἀπὸ τῆς κατ' αὐτὰς διαίτης. ἀεὶ γὰρ τῷ κοινῷ λόγῳ ἀμεινόνων ὄντων τῶν θαλαττίων τῶν ἐν γλυκέσιν ὕδασι διαιτωμένων, ἐκ ὀλίγας καὶ τὰς κατ' αὐτὰς ἂν μάθοις διαφορὰς. οἱ μὲν [11] ἐν πελάγεσιν ἀεὶ τὴν ἀναστροφὴν [12] ποιούμενοι, καὶ τοῖς κύμασι πλησσόμενοι πλέον τὲ γυμνάζονται καὶ καθαρωτέρας ἀπολαύουσι τῆς τροφῆς. ἀμέλει καὶ σεσαρκὰν [13] ἐν ἰχθύσι [14] καὶ καθαρὰν ἔχουσι τὴν

ρια. Iul. Alex. *volatilia atque aëria*

7. Paris. ἐκ ὀλίγας δὲ διαφοράς. Iul. Alex. *non parum vero inter se differunt.*

8. Paris. τὰ δ'.

9. Paris. οἱ μέν. vere. Iul. Alex. *atque inter pisces alii cetacei sunt.*

10. Paris. οἱ δ'.

11. Paris. οἱ μὲν γάρ. vere. Iul. Alex. *nam qui in alto semper degunt.*

12. Paris. ἀνατροφήν. non male. nam etiam paulo post dixit Actuarius, ἐν ὕδασι ποιεῖται τὴν δίαιταν. Vtroque loco habet Iul. Alex. *degunt:* vt non satis appareat, ἀναστροφὴν legerit hoc loco, an ἀνατροφήν. Sed in aliorum quoque scriptorum libris permutata inter se inveniuntut haec duo vocabula. vid. Vuesselingius in de Archontibus Iudd. p. 13 s.

13. Paris. σερεάν.

14. Leg. e Paris. ἰχθῦσι.

τὴν σάρκα. ὅθεν καὶ τῶν ἄλλων τροφιμώτεροι καὶ παχέος ἤδη αἵματος γεννητικοί. οἱ δὲ παρὰ τὰς τῶν ποταμῶν εἰσβολὰς καὶ παρὰ τὲς ἰλυώδεις καὶ ἑλώδεις τόπους καὶ ἔνθα ἐκδιδόασιν ὀχετοὶ διαιτώμενοι, λιπώδεις μὲν καὶ ἡδεῖς γενόμενοι.[15] πάνυ δὲ μοχθηροὶ μηδὲν ὑγιὲς ἔχοντες. οἱ δὲ πετραῖοι, καθαροῖς ἐνδιαιτώμενοι ὕδασιν ἀμείνω καὶ τὴν σάρκα ἔχουσι. κεφοι τὲ[16] ὄντες εἰς τὸ πεφθῆναι καὶ λεπτὸν καὶ καθαρὸν γεννῶντες αἷμα. μαλάκια δὲ πάντα εἰς εὐχυμίαν πολλῷ[17] ἰχθύων ἀμείνω. λεπτὸ γὰκ αἵματος καὶ καθαρὸ γεννητικά. νευρωδέστερα δὲ καὶ διὰ τοῦτο καὶ δυσπεπτότερα ἰχθύων ὄντα καὶ ψυχρότερα διὰ τὸ ἄναιμον μαρτυρεῖται. ἐν τῷ μεταξὺ δι'[18] ἰχθύων τὲ καὶ μαλακίων τὰ μαλακόστρακα πέφυκεν. ἧττον δὲ[19] ὄντα δύσπεπτα τῶν μαλακίων καὶ καθαρώτερόν τε καὶ λεπτότερον αἷμα γεννᾷ. τὰ δ' ὀστρακόδερμα ἧττον χρήσιμα μήδ'[20] ὁτιῶν γυμναζόμενα. ταῦτ' ἄρ' καὶ προτιμῶσι[21] τινὲς τὲς κενὰς αὐτῶν ὡς μόνας ἀλλομένας[22] τὲ καὶ μεταβαίνοντας τῶν λοιπῶν ὀστρακοδέρμων. λεπτὸν δὲ καὶ ταῦτα καὶ ὑδατῶδες αἷμα ἀπογεννᾷ. ἄλλως δὲ καὶ[23] δύσπεπτα καὶ ὲ ῥαδίως ὑπερχόμενα. αἱρεῖνται δὲ καὶ τῶν ἰχθύων ὅσοις λεπίσιν ἢ ὁσοῖς τὸ δέρμα περιπέφρακται. καὶ πείθομαι λέγεσι μᾶλλον τέτες τῶν μὴ τοιέτων ξηροτέρης οἰόμενος.

15. Paris. γευομένοις. bene. Iul. Alex. *gustatu pingues quidem sentiuntur, nec ingrati.*

16. Paris. κεφοί τε.

17. Paris. πολλῶν. Sic Iul. Alex. *piscibus multis praeferuntur.*

18. Paris. δ'.

19. Paris. ἧττόν τε.

20. Paris. μὴ δ'.

21. Paris. ταῦτ' ἄρα καὶ προκρίνουσί τινες· sed marg. γρ. προτιμῶσι. Iul. Alex. *quam plane ob rem nonnulli his pectines praeferunt.*

22. Iul. Alex. *diuagentur.*

23. Abest καὶ a Paris. Iul. Alex. *confici etiam rebellia.*

μενος. τὸ γὰρ ἐν ὑγροῖς ξηρὸν πάντως ἂν ὡς σύμμετρον νομισθείη. ὥσπερ καὶ τὸ ἐν ξηροῖς ὑγρὸν. καθάπερ ἐν τῷ τῶν ὀρνίθων γένει ἀλεκτορίδες τε καὶ φασιανοί. μᾶλλον δὲ τέτων νῆσσαι τε καὶ χῆνες, καὶ ὅσα ἐν ὕδασι ποιεῖται τὴν δίαιταν. ἐπεὶ δὲ γεώδη τε καὶ πολύαιμα τὰ χερσαῖα εἴρηται καὶ παχύχυμα καὶ τοιαύτην τροφὴν τῷ σώματι δίδωσιν, αἱρετέον κἂν [24] τέτοις τὰ νεαρώτερα καὶ μείω τῇ κατ' εἶδος διαφορᾷ. καὶ τὰ μὴ πάνυ γυμνασικὰ, τὰ μὲν ἀργότερα, [25] ὑγρότερα καὶ περιτ]ωματικά. τὰ δ' ἐπὶ πλέον γυμναζόμενα ξηρότερα καὶ κυφότερα. ἀεὶ [26] δὲ φεύγειν ἐν πᾶσι τὰς ἀμετρίας δεῖ. καὶ αὐτῶν δὲ τῶν κώλων τὰ ἔξω τῶν ἔσω, καὶ τὰ μείω τῶν μειζόνων κατὰ τὴν φυσικὴν δηλαδὴ διάπλασιν ξηροτέραν τε καὶ ἀπερίτ]ον [27] τροφὴν παρέχει. δοκιμάζεται δ' αὐτῶν ἕκασον καὶ ἀπὸ τῆς σαρκὸς εἴδους. ὅσῳ γὰρ τῇ λευκῇ ἀποκλίνει τῶν ζώων ἡ σὰρξ, καὶ τὴν εἰς εὐχυμίαν χρῆσιν ἐκπέφευγε. κοινῷ δὲ λόγῳ, τὰ μὲν νεαρώτερα τῶν ὁμοειδῶν ὑγρότερα. τὰ δὲ [28] ἀκμάζοντα θερμότερα καὶ ξηρότερα. τὰ δ' ἤδη γεγηρακότα καὶ ἀμφοτέρων χείρω. μελαγχολικά τε ὄντα καὶ περιτ]ωματικὰ, καὶ μάλισ' [29] ὅσῳ περ ἂν ᾖ τῶν μειζόνων καὶ γυμνασικωτέρων. ἔτι δὲ καὶ τῦτ' εἰδέναι χρὴ, ὡς τὰ ἄγρια τῶν ἡμέρων θερμότερά τε καὶ ξηρότερα. [30] καταλλήλως δὲ τὰ πάντα προσφερόμενα, κατὰ τὴν ἁρμόζουσαν δηλονότι κρᾶσιν, οὐδέν τι λυπεῖν πε-

24. Paris. κἄν.

25. Paris. γυμνασικά. τὰ μὲν γὰρ ἀργότερα. bene. Iul. Alex. *nam quae paulo magis inertia sunt.*

26. Iul. Alex. non reddidit particulam ἀεί.

27. Paris. ἀπέριττον.

28. Paris. δ'.

29. Paris. μάλισ'.

30. Paris. ξηρότερά τε καὶ θερμότερα. Iul. Alex. *calidiora siccioraque esse.*

πεπίσευται. ἔχεις δὲ καὶ τὸν [31] περὶ τροφῶν λόγον, ἱκανῶς σοι ἐκτεθειμένον. ἐμπεριείληπται γὰρ τῇ διαιρέσει ταύτῃ, πᾶσα κατὰ μέρος διαφορά. καὶ ἔκ ἔτι [32] σοι χρεία περὶ τῶν κατὰ μέρος εἰδῶν πυνθάνεσθαι, φιλοσόφῳ τε ὄντι, καὶ ῥαδίως ταῦτ' ἐξευρίσκειν δυναμένῳ. νυνὶ δ' ἂν λειπόμενον εἴη, περί τε οἴνου καὶ τῶν λοιπῶν ὑγρῶν φάναι, ὅσα ἡμῶν εἰς [33] χρῆσιν πρόκειται, ὡς μηδέν τι τῷ λόγῳ λείποι.

ΚΕΦ. ή'

Περὶ οἴνου.

Τῶν οἴνων γᾶν, [1] ἑητέον γὰρ ἐντεῦθεν πρώτως, ὅτι καὶ πλείων ἡ χρῆσις τῶνδε, οἱ μὲν παχεῖς, οἱ δὲ λεπτοί. καὶ οἱ μὲν αὐστηροί. οἱ δὲ γλυκεῖς, καὶ τούτων οἱ μὲν λευκοί, οἱ δὲ κιρροί· [2] οἱ δὲ [3] ἐρυθροί. τὰς γὰρ ἐν τῷ μεταξὺ διαφορὰς αὐτῶν κατὰ τὸ μᾶλλον τε καὶ ἧττον ἅσας ἐκὼν παραλείπω. ἃ γὰρ ἀνάγκη κατακερματίζειν ὧδε τὸν λόγον. τούτων δὲ οἱ μὲν πολυφόροι [4] λέγονται, οἱ δὲ ὀλιγοφόροι. καὶ οἱ μὲν παχεῖς, τροφιμώτεροι καὶ παχύτερον αἷμα γεννῶντες αἴτιοι ἐμφράξεων τοῖς σπλάγχνοις γίνονται. τἀναντίον δὲ οἱ λεπτοὶ διυρητικοὶ ὄντες εὐστομαχώτεροί [5] τε καὶ

31. Paris. τῶν. male.
32. Paris. ἐκέτι.
33. Paris. ἐς.
1. Paris. ἕν. Iul. Alex. *ergo vinum.*
2. Paris. κιῤῥοί.
3. Paris. δ'.
4. Iul. Alex. vertit, adiecta nominum Graecorum interpretatione, *Item aliud* polyphorum *est, quod multum aquae, vt diluatur, admittit, aliud* oligophorum, *quod minus.*
5. Paris. διυρητικοί τε ὄντες, καὶ λεπτῆς γεννητικοὶ αἵματος. καὶ αὐστηροὶ μὲν ὄντες, εὐστομαχώτεροί. vere. Etiam Iulii Alexandrini Versio Latina habet, *contra se habent tenuia, vtpote quae et vrinam eliciant, et sanguinem generent tenuem. Accommodatiora ventriculo, quae auste-*

καὶ ἧττον τρέφοντες. τἀναντία δὲ οἱ γλυκεῖς. ἀλλὰ δὴ καὶ οἱ λευκοὶ ἧττον θερμοὶ τῶν ἄλλων. μᾶλλον μὲν γὰρ οἱ πυρροὶ θερμοί, δεύτερον δὲ οἱ ἐρυθροί. πάντων δ' ἔσχατοι[6] οἱ ὑδατώδεις. οἱ καὶ ὀλιγοφόροι, ἧττον δὲ κεφαλῆς ἅπτονται ἕτοι. καὶ τοῖς μὲν εὐσαρκεῖν[7] ἐθέλουσιν οἵ τε κεχρωσμένοι τῶν οἴνων καὶ οἱ ἰσχυρότεροι ἀμείνους. σοὶ δὲ πρόνοιαν ἁπλῆς ὑγείας[8] ποιουμένῳ καὶ τῷ ψυχικῷ τούτου πνεύματος, ἱκανὸς ἂν ὁ ὀλιγοφόρος, λευκός τε ὢν καὶ λεπτὸς[9] δόξειεν. εἰ μή που τις ἀνάγκη ψύξεως τοῖς θερμοτέροις σε πείσει χρήσασθαι. ὕδατι δὲ χρηστέον, μήτε ποιότητα τινὰ ἔχοντι, μήτε σαπρίμῳ ὄντι, ὁποῖα τὰ τῶν λιμνῶν, καὶ μάλιστα ἢν[11] ἑλώδης τε καὶ ἀκατάπνευστος ὁ τόπος ᾖ. ἀλλ' ἢ τοῖς ἀπὸ τῶν κρηνῶν ἢ τοῖς συνεχῶς κινουμένοις ῥεατίοις. μετ' αὐτὰ δὲ τὰ ποτάμια. ἢν μὴ[12] καὶ αὐτοῖς εἰσβάλλωσιν ὀχετοὶ[13] πόλεις τινὰς ἢ χώρας ἐκπλύνοντες. φεύγειν δὲ πρὸ πάντων δεῖ τὰ πάνυ ψυχρά, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν χιόνων λυομένων[14] κατιόντα. καὶ τὰ ἐμφερόμενα[15] ψήγματα ἔχοντα, καὶ

ra ſunt, minus tamen alunt. Scilicet Participium ὄντες librarii Codicis Monacenſis, eiuſue, ex quo iſte ductus eſt, oculos feſtinantes et manum errare iuſſit.

6. Pariſ. ἔσχατα. bene. Iul. Alex. *in omnium vltimis locantur aquoſa.*

7. Iul. Alex. *Atque iis quidem, qui ſeſe bene habitos eſſe ſtudent, vina generoſa ac bene colorata conueniunt magis.*

8. Pariſ. ὑγιάας.

9. Pariſ. λεπτός τε ὢν καὶ λευκός. At Iul. Alex. *quod et albuin ſit et tenue.*

10. Pariſ. πάσῃ χρήσεσθαι. male. Bene vero Iul. Alex. *niſi ſi quando frigefactus neceſſario ad calidiorum vſum confugias.*

11. Pariſ. ἤ. male.

12. Pariſ. ἃ μή. non male: niſi ſequeretur ἀσβάλλωσιν. Leges igitur ἢν μή.

13. Pariſ. ὄχετοι.

14. Pariſ. ἀπὸ χιόνων τηκομένων. Iul. Alex. *quaeque niuibus eliquatis defluunt.*

15. Pariſ. ἐμφερόμενά τινα. bene.

καὶ τὰ ἰλὺν [16] ὑποκαθισῶντα. καὶ ἔτι τὰ πλησίον αὐτοφυῶν [17] θερμῶν ἐκρέοντα. [18] ἄριστον δὲ ὕδωρ τὸ ταχέως ψυχόμενον καὶ θερμαινόμενον, καὶ [19] μήτε κατ' ὀσμὴν, μήτε κατὰ γεῦσιν ὑποφαίνων [20] τινὰ ποιότητα. γάλακτος δ' ἐκ διαφόρων ὄσίων [21] συγκειμένου τῆς ὀρρώδους ἐηλαδὴ καὶ βατυρώδους καὶ ἔτι τυρώδους, [22] τὸ μὲν ὀρρῶδες αὐτῶ ψυχρὸν ἤδη ὑ [23] καὶ λαπακτικὸν γαστρὸς, καὶ ἄτροφον καὶ ὑπνῶδες, ἐν φαρμάκου λόγῳ μόνον τούτῳ χρηστέον. θερμὸν δὲ ὂν καὶ ἐκ ἐμφανῶς ὑγρὸν τὸ βατηρῶδες [24] κακοστόμαχον μὲν, καλῶς δὲ πεφθὲν, αἵματος γεννητικὸν, ῥαδίως δὲ χολᾶται θερμοτέραις ἐν ἕξεσι. τὸ δὲ τυρῶδες, γεῶδες τε καὶ ἐμφρακτικὸν καὶ δύσπεπτον. καὶ μάλιστα ἢν ἐμπεφραγμένοις σπλάγχνοις καὶ ἄλλως κενοπόροις ἐμπέσῃ. κοινῶς δὲ τὸ γάλα τρόφιμον καὶ εὔχυμον. κεφαλαλγὲς δὲ τοῖς ῥαδίως πληρουμένοις τὴν κεφαλὴν, καὶ οἷς τυρᾶται, ἐμφρακτικὸν τῶν σπλάγχνων. αἱρετέον μὲν [25] γάλα μὲν τὸ αἴγειον, λεπτότερον ὂν προβατείου, [26] καὶ βοείου. τῶν τυρῶν δὲ τὸς νεαροὺς καὶ ὀλίγον

bene. Etiam Iulii Alexandrini Verſio Latina habet, *tum quibus, veluti praeſegmina, minutulae harenulae quaedam innutent.*

16. Leg. e Pariſ. ἰλύν.

17. Pariſ. αὐτοφυῶν ὑδάτων. At Iul. Alex. *quaeque non procul a ſponte naſcentibus calidis fluunt.*

18. Pariſ. ῥέοντα.

19. Abeſt καὶ a Pariſ., quam particulam nec Iul. Alexandrinus reddidit.

20. Pariſ. ὑπεμφαῖνόν. bene. Certe leg. ὑποφαῖνον.

21. Leg. e Pariſ. ὑσίων.

22. Pariſ. ἔτι τῆς τυρώδους. bene.

23. Leg. e Pariſ. ὄν. Iul. Alex. *vtpote quod frigidum iam ſit, et aluum emolliat.*

24. Leg. e Pariſ. βατυρῶδες.

25. Pariſ. ὃν. bene. At Iul. Alex. *Deligendum lac maxime caprinum.*

26. Pariſ. προβατέων. male. Iul. Alex. *vt quod ouillo tenuius ſit.*

γον ἄλος[27] ἔχοντας. τἄλλα δὲ[28] φευκτέον ὡς δύσπεπ]α καὶ κακοσόμαχα καὶ ἐμφρακτικὰ, καὶ παχέος αἵματος γεννητικά. ὠοῖς δὲ μάλιστα χρηστέον τοῖς τῶν κατοικιδίων ὀρνίθων. εἶτα φασιανικοῖς καὶ περδίκων. μετ' αὐτὰ δὲ νητ]είοις τε καὶ χηνείοις. πάντων δὲ[29] ἀμείνους αἱ λέκυνθοι[30] τῶν λευκῶν. ἐκεῖναι μὲν γὰρ ἑτοίμη καὶ καθαρὰ τροφὴ τῷ σώματι. ταῦτα δὲ δύσπεπ]ά τε καὶ πολλῆς κατεργασίας δεόμενα. ἐξ ὧν δὲ περὶ τῶν ζώων εἴρηται, καὶ περὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ὠῶν δεῖ κατασοχάζεσθαι. ἰχθύων δὲ ὰ ἥτ]ον πολλῷ καὶ θερμὰ καὶ τρόφιμα. καθόσον[31] γὰρ αἱ σάρκες τῶν ὀρνίθων πρὸς τὰς τῶν ἰχθύων διενηνόχασι. κατὰ τοσοῦτῳ καὶ τὰ τῶν ἰχθύων ὰ τῶν ὀρνιθίων[32] λείπεται. τὰ δὲ ταριχευόμενα, δύσπεπ]ά τε καὶ φθαρτικὰ ἤδη τοῦ αἵματος. τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ παντὸς ταρίχους συνεξακοέσθω. σήπει γὰρ πᾶν τάριχος καὶ φθείρει τὸ αἷμα. ὃ δεῖ πρὸ πάντων προφυλάττεσθαι.[33] μέλι δὲ χρήσιμον γέρουσί τε καὶ τοῖς τὴν κρᾶσιν ψυχροῖς, καὶ ὥρᾳ χειμῶνος προσφερόμενον. ἄθετον δὲ χολώδεσι, καὶ ὥρᾳ θέρους λαμβανόμενον. θερμὸν γὰρ ὂν καὶ ξηρὸν καὶ οἰκεῖον κατὰ τὴν ἐν αὐτῷ γευστὴν ποιότητα, τοῖς μὲν ψυχροτέροις τοῦ συμμέτρου λειπομένοις, καθόσον[34] τοῦτο τὴν σύμμετρον ὑπερβάλλει κρᾶσιν[35] καὶ τῶν ἀντικειμένων ἀμετριῶν, μιᾶς συμμέτρου γεγονυίας κράσεως, αἵματος γεννητικὸν εἰκότως γίνεται. διοῖν[36] δὲ ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνελθοῦσαι

27. Leg e Paris. ἅλός.
28. Abest δὲ a Paris. male. Iul Alex *aliorum vero vsus respuendus.*
29. Paris. δ'.
30. Leg. e Paris. λέκυθοι.
31. Paris. καθ' ὅσον.
32. Paris. ὀρνιθέων.
33. Paris. παραφυλάττεσθαι. bene. Iul. Alex. *quod vitandum prae omnibus fuerit.*
34. Paris. καθ' ὅσον.
35. Paris. κρᾶσιν.
36. Leg. e Paris. δυοῖν.

σαι[37] θερμᾶιν δυσκρασίαιν[38] μέλιτός τε καὶ ἀνθρώπε, ἀναγκαίως ἂν εἰς χολὴν μεταμειφθείη τὸ γλυκὺ τᾶ μέλιτος. τᾶ ἔξωθεν πυρὸς τὴν δυνασείαν ἐν ταῖς ὑπεροπ]ήσεσι κἀνταῦθα ὑπομένον. ἔνιοι δ' ἀπαφρίζοντες[39] αὐτὸ, καὶ τὸ πολὺ[40] τᾶς δριμύτητος ἐκκαθαίροντες ἦτ]ον θερμὸν ποιᾶσι. τᾶτ' ἔν καὶ αὐτὸς ποιῶν καὶ προσεπιμιγνὺς ἐνίαις τῶν κατὰ σὲ τροφῶν, εἰ μή τις θέρμη ἀνθέλκει ἀπειλᾶσα, ἀρίσῳ φαρμάκῳ χρήσας[41] τρέφοντί τε καὶ ἡπίως τὴν γαστέρα καθαίροντι. ἔλαιον δὲ θερμὸν ὂν μετρίως καὶ ὑγρὸν τᾷ λιπῶδες εἶναι κακοσόμαχον πέφυκε. κοινὸν δὲ τᾶτο τᾶς ἐλαιώδος καὶ λιπώδος ποιότητος. ὥστε μέτριον μὲν βαλλόμενον ἐν προσεψήμασιν,[42] ἐκ ἐμφανῶς δείκνυσι τὴν ἑαυτᾶ βλαβὴν,[43] πλεονάσαν δὲ ἐπιπολασικῆς ὂν φύσεως, τὴν καθεκτικῶς[44] ἀμβλύνει τᾶ σομάχε δύναμιν. τὸ δὲ ἀπὸ τᾶ λίνε γινόμενον, ἦτ]ον τὲ ὂν θερμὸν γλισχρότερον[45] καὶ παχυμερέσερον ἐᾶον τὲ[46] ὔπεισι, καὶ ἦτ]ον ἀδικεῖν τὸν σόμαχον νομίζεται. ἄμεινον δ' ἀμφοτέρων τὸ ἀμυγδάλιον[47] λεπ]ομερεσέρας τὲ ὂν φύσεως καὶ ἦτ]ον κακοσόμαχον, τμητικόν τε καὶ ἀνάγωγον[48] τῶν ἐν τῷ θώρακι ὑγρῶν

37. Leg. e Pariſ. συνελθέσαιν.

38. Pariſ. κράσεων. bene. Iul. Alex. *coëunte vero in idem gemino temperamento.*

39. Pariſ. ἀπαφροδίζοντες. inepte. Iul. Alex. *detracta huic ſpuma.*

40. Pariſ. καὶ πολύ. male.

41. Pariſ. χρήσῃ. vere.

42. Leg. e Pariſ. προσοψήμασιν. Iul. Alex. *opſoniis.*

43. Pariſ. τὴν ἑαυτᾶ δήκνυσι βλάβην.

44. Leg. e Pariſ. καθεκτικήν. Sic legiſſe etiam Iulivm Alexandrinum, ſatis declarat Verſio viri Latina, *facultatem ventriculi contentricem reſtinguit.*

45. Pariſ. καὶ γλισχρότερον. bene. Etiam Iul. Alex. *glutinoſumue.*

46. Pariſ. δέ.

47. Leg. e Pariſ. ἀμυγδάλινον. Iul. Alex. *amygdalinum.*

48. Pariſ. ἀναγωγόν.

καὶ λεαντικὸν τῆ φάρυγγος. σέραιον δὲ καὶ αὐτὸ μὲν φέρεται ἐν προσεψήμασιν.[49] ἧττον δὲ ὂν μέλιτος θερμὸν, μᾶλλον τρέφει. ὑπάγει δὲ καὶ τὴν γαστέρα μετρίως, ἐμπεφραγμένοις δὲ σπλάγχνοις ἐκ εὔθετον. ὄξος δὲ χρήσιμον ἐν τροφαῖς προσεπιμιγνύμενον. εἰ μή τις ψύξις ἐνοχλοίη. τῆτο γὰρ ψυχρὸν ὂν καὶ ξηρὸν, λεπτομερέσατόν τε καὶ τμητικώτατον, τὰς ἐμπεπλασμένας τῆ γαστρὶ, καὶ τοῖς σπλάγχνοις χυμὰς τέμνει καὶ λεπτύνει καὶ ἀποξύει. κἄν πε τις τροφὴ παχυμερὴς προσληφθείη, λεπτύνεταί τε[50] καὶ κατεργάζεται περισσίᾳ τῆς τῆ ὄξος δυνάμεως. ὀμφάκιον δὲ καὶ ὁ τῶν ὀξίνων[51] ῥοῶν χυλὸς, ἐν μὲν φαρμάκε λόγῳ διδόμενα, εὔθετα, ἄλλως δ' ἐκ ἀναγκαῖα. τὸ μὲν γὰρ ὀμφάκιον κἂν εὐστόμαχον ᾖ, ἀλλ' ὂν παχυμερὲς ὂν καὶ ψυχρὸν καὶ γαστρὸς ἐφεκτικὸν, ἐ πᾶσι φαίνεται χρήσιμον. ὁ δ'[52] ἐκ τῶν ὀξίνων ῥοιῶν[53] χυλὸς, ἱκανῶς ὢν λεπτομερὴς, καὶ ξανθῇ[54] χολῇ ἐναντίος. καὶ μάλισα ζέοντι αἵματι καὶ θέρμῃ ἥπατος, ἐ πάνυ τι[55] τῷ στομάχῳ φίλος. καταχρώμενος δὲ[56] γαστρὸς ἐφεκτικὸς γίνεται. ἐγκαταμεμιγμένην τινὰ τῇ ὀξώδει ποιότητι ἔχων συφότητα. ἄλες δὲ θερμὸν ὂν καὶ ξηρὸν προσέψημα,[57] καὶ μετρίως διε-

49. Leg. e Paris. προσυψήμασιν. Iul. Alex. *inter opsoniorum additamenta, quae Graeci* προσοψήματα *vocant.*

50. Abest τε a Paris. nec a Iulio Alexandrino redditum.

51. Paris. ὀξύνων. Iul. Alex. *acidorum punicorum.*

52. Paris. ὁ δέ.

53. Paris. ὀξύνων ῥοῶν.

54. Paris. λεπτομερὴς καὶ ψυχρὸς, καὶ ξανθῇ. At Iul. Alex. *quum tenuis satis sit, flauaeque bili repugnet.*

55. Paris. τοι. male.

56. Paris. τοῖς καταχωμένοις δέ. vere. Iul. Alex. *Huius abusus alnum quoque supprimit.*

57. Leg. e Paris. προσόψημα.

διεγεῖρον ὄρεξιν. ὅπη [58] μὲν πλεονάζουσί τινες χυμοὶ, τῷ ἀναπίνειν τε καὶ ἀναξηραίνειν τέτους, εὔθετοι. ἄλλως δὲ ξηραντικῶν καὶ διψητικῶν καὶ φθαρτικῶν τοῦ αἵματος ὄντων, φεύγειν αὐτῶν τὴν συνεχῆ χρῆσιν ἄμεινον. ταῦτα γὰρ ὡς ἐν ἀρτύματι τροφῆς καὶ ὡς ἡδύσματα βαλλόμενα, μικρὰς μὲν τὰς ἐξ αὐτῶν βλαβὰς [1] ποιεῖται. πλεονάσαντα δὲ ἔτι μᾶλλον λυμαίνεται.

Κεφ. ϑ'

Περὶ τοῦ ποσοῦ τῆς τροφῆς.

Ποσὸν δὲ ἐν πᾶσι [1] τροφῇ, τὸ δοκεῖν ἔτι τινὸς λείπεσθαι. ἕτω γὰρ ἂν ἐκ περισσίας τὸ φυσικὸν θερμὸν θερμὸν [2] τῶν ἐν τῇ γαστρὶ σιτίων περιγένοιτο. [3] ἐπιτηρεῖν δὲ δεῖ, καὶ τὰς τῶν τροφῶν δυνάμεις. καὶ ἰσχυροτέρων μὲν ὄσων καὶ πολυτρόφων, ἐπὶ πλέον τῆς ὀρέξεως ἀφίσασθαι. ὀλιγοτρόφων δὲ καὶ κουφοτέρων μᾶλλον ἐμπίπλασθαι. τὰ μὲν γὰρ πλείονος τοῦ χρόνου δεῖται. [4] τὰ δ' αὖ ῥᾳδίως ὑπέξεισιν. ἀνασώζει [5] δὲ καὶ τὸ πόμα [6] τῇ θ' ὑγρότητι καὶ τῇ ξηρότητι τῆς τροφῆς τεκμαιρόμενον.

58. Paris. ὅπῃ.

59. Paris. ξηραντικωτέρων. At Iul. Alex. *quod et siccatoria facultate alioqui praeditus sit.*

60. Paris. καὶ. male.

61. Paris. βλάβας.

1. Leg. πάσῃ e Paris.

2. Deleri debet alterutrum θερμὸν, a librario festinante, bis scriptum.

3. Paris. περιγίνοιτο.

4. Paris. τοῦ χρόνου καὶ δυνάμεως δεῖται. At Iul. Alex. *siquidem haec diutius concoqui postulant.*

5. Paris. ἀνασώζειν. bene.

6. Paris. post πόμα inserit δεῖ σε. bene. Iul. Alex. *De potu coniectura facienda, pro sumti alimenti humiditate ac siccitate.*

Κεφ. ι'

Περὶ τοῦ ἀ δὶς βρωτέον τῆς ἡμέρας, ἢ μή.

Ἐπεὶ δὲ πυνθάνῃ, ὡς πότερον ἅπαξ ἢ δίς σε τῆς τροφῆς ἑκάστοτε [1] δέον μεταλαμβάνειν, τἄμεινον εἰς [2] ὑγίειαν καὶ διάρκειαν τοῦ [3] ψυχικοῦ προορώμενος [4] πνεύματος. ἐγὼ μὲν ἄμεινον οἶμαι τὴν πᾶσαν σε [5] τροφὴν τρισὶ διελόμενον μοίραις, τοῖς μὲν δυσὶ μέσης ἡμέρας κεχρῆσθαι, τῇ μιᾷ δὲ ἤδη καταλαμβανούσης [6] νυκτός. ἕτω γὰρ ὁ τ' [7] ἐγκέφαλος συνεχέστερον τέγγεται, καὶ ξᾶον ὑπνωτ]ομενεν. [8] καὶ διαρκέστερον τὸ πνεῦμα τελεῖ συνεχῶς ἀρδόμενον. καὶ τὸ ἐκπυροῦσθαι δὲ ὑπὸ νησείας καὶ ἄλλοτε ψύχεσθαι, συμβαίνει γὰρ [9] ἀμφότερα ἐν διαφόροις καιροῖς καὶ κράσεσιν, ἐχὶ ῥᾳδίως ἂν γίνοιτο. [10] εἰ δὲ ἐκνικώη [11] συνήθεια, καὶ μὴ δὶς περὶ τῶν αὐτῶν Φροντίζειν ἐθέλεις, ἔξεσί σοι τῇ συνηθείᾳ κεχρῆσθαι, εἰς ἔξιν ἤδη μετασησάσῃ τὰς Φυσικὰς δυνάμεις ὡς ἀλύπως ταύτας διὰ τοσαύτας [12] ἐνεργεῖν, περιόδε. καὶ ἔτι καὶ [13] εἰ μὴ διαρκέστερον,

1. Iul. Alex. *quotidie.*

2. Paris. ἐς.

3. Paris. διάρκειάν τε καὶ διαύγειαν τοῦ. At Iul. Alex. legit, vt Cod. Monacensis. nam in Versione eius Latina est, *num ad sanitatis tutelam spirituſque animalis perſiſtentiam praeſtet.* Sed Parisiensis exempli lectio confirmatur verbis Capitis extremis, ἢ μὴ διαρκέστερον, ἀλλ' ὅν γε διαυγέστερον ἔσῆται τὸ πνεῦμα. Cap. 17 dixit sic διαλάμπην.

4. Leg. e Paris. προορώμενον.

5. Paris. σε. male.

6. Paris. καταλαβέσης. At Iul. Alex. *ſub noctem.*

7. Paris. ὅ, τε.

8. Leg. ὑπνώττομεν e Paris.

9. Paris. γὰρ καί. At Iul. Alex. *ſiquidem vtrumque eueniat.*

10. Paris. γένοιτο. recte.

11. Paris. δ' ἐκνικώη.

12. Leg. e Paris. τοσαύτης.

13. Abest καὶ a Paris. recte. Fortassis extitit ex δέ. Iul. Alex. *praeterea autem.*

ρον, ἀλλ' ἢν γε διαυγέσερον ἐσεῖται τὸ πνεῦμα,[14] καθ-
ὡς ἑξῆς ἀναλαβὼν τὸν λόγον ἐκθήσομαι.

Κεφ. ια'

Περὶ ὕπνων, γυμνασίων καὶ βαλανείων.

Ὕπνοι δὲ μετὰ τὴν [1] τροφὴν, ὑγραίνειν τὸ ὅλον σῶμα, καὶ τὰ βαθύτατα τῶ σώματος τέγγειν πεπίσευται.[2] καὶ ἀναζωπυρεῖν [3] τὰς ἐν ἡμῖν δυνάμεις, καὶ ἀνακαινίζειν τὰ αἰσθητήρια, καὶ ἔτι τὸ φυσικὸν καὶ ζωτικὸν καὶ ψυχικὸν πνεῦμα. καὶ ὥσπερ νέον τὸ ἅπαν σῶμα παρασκευάζειν. πρὸ δὲ τροφῆς, ξηραίνειν τε καὶ ἐκβόσκεσθαι πᾶσαν τὴν ἐν ἡμῖν ἰκμάδα, ἐντὸς χωρήσαντος τῶ θερμῶ. ἐδὲν γὰρ ἕτερον ὕπνος ἢ κατοχὴ αἰσθήσεως ἄλυπος, καὶ ἔσω τῶ θερμῶ ῥοπὴ, ὥσε ἱκανῆς μὲν αὐτῷ παρακειμένης τροφῆς, ταύτην κατεργάζεται τὸ θερμὸν καὶ τῷ παντὶ διαδίδωσι σώματι. κἂν ὦμοί τινες ὦσι χυμοὶ καὶ ἄπεπ]οι, τὰ παραπλήσια γίνεται. καὶ ἀμείνως ὧδε οἱ πρὸ τροφῆς ὕπνοι. μὴ παρακειμένης δὲ τροφῆς, τῶν οἰκείων καὶ φυσικῶν ὑγρῶν ἅπ]εται,[4] καὶ ταῦτα ἐκδαπανᾶ. ἀμέλει δεῖ τὸν καθευδήσοντα ἀεί τι μικρὸν ἢ μεῖζον ἐντιθέναι ὑπέκκαυμα τῷ θερμῷ, εἰ μὴ πρὸ ὀλίγων τῶθ' ὡρῶν πεποίηκεν. ὁ δὴ τῇ κατὰ σὲ διαίτῃ ἄμεινον, ἤδη κατεργασθείσης τῆς τροφῆς, καὶ τῶ ἐν αὐτῷ ἀτμώδους καὶ φυσώδους διαφορηθέντος, ὡς ἀκραι-

 φνέσιν

14. Parif. τὸ πνεῦμα ἔσαι. recte. At forma Futuri altera eſt Homerica [vid. Il. β', 393], qua vtitur Actuarius iterum c. 17.

1. Parif. omittit. τήν. non male. Sic enim paulo poſt eſt, πρὸ δὲ τροφῆς.

2. Leg. e Parif. πεπίσευνται.

3. Parif. ἀναζωπύρειν.

4. Parif. poſt ἅπτεται inſerit verba τὸ φυσικὸν θερμόν quae tamen nec Iulius Alexandrinus in Verſione Latina reddidit.

φνέσιν ἤδη τέγγεσθαι τὸν ἐγκέφαλον ἀναδόσεσιν. εἰ μή πε γε ξηροτέρε ἠσθημένος αὐτῦ, εὖ ποιῶν ἅμα τροφῇ, εἰς ὕπνον τρέπεσθαι βέλει. ἕτω γὰρ ἂν αὐτὸν ὑγρότερον παρασκευάσας. καὶ ὕπνοι μὲν καὶ ἀϋπνίαι, σύμμετροι μὲν φίλαι [6] καὶ λυσιτελεῖς τῷ παντὶ σώματι κατὰ τὴν ἑκάστε ἕξιν τε καὶ δίαιταν διοικέμενα. [7] ἐλλείποντες δὲ ἢ πλεονάζοντες ἀδικεῖν πισεύονται. ἀγαθὸν δὲ μετὰ τῆς λοιπῆς διαίτης καὶ τὸ γυμνάσιον. τότε [8] γάρ φυσικὸν ἀνάπ]εται ὧδε θερμόν. κἄν πε τι περιτ]ὸν ᾖ, ἤτοι διαπνεῖσθαι τῦτο παρασκευάζει, ἢ κάτω ὑποχωρεῖν βιάζεται. καὶ τοῖς μὲν ἰσχυροτέρᾳ κεχρημένοις τροφῇ, ἀμείνω τῶν γυμνασίων τὰ σφοδρότερα. καὶ οἱ ὀξεῖς περίπατοι καὶ κυνηγέσια, [9] καὶ πάλαι, καὶ δρόμοι, καὶ δίσκοι καὶ τὸ διὰ μακρᾶς [10] σφαίρας γυμνάσιον, καὶ πᾶν ὅ τι ἂν ἄλλο οἰηθῇς [11] ἱκανὸν εἶναι σφοδρότερον ἀναπνοὴν ἀλλοιῶσαι, καὶ ἐπαυξῆσαι θέρμην. καὶ ἰκμαλέον ἤδη ἐμποιῆσαι τὸ δέρμα, [12] λεπ]οῖς ἱδρῶσι. σοὶ δὲ ἕτω λεπτῇ [13] κεχρημένῳ διαίτῃ, ἱκανὸν ἂν δόξαι γυμνάσιον, καὶ βραχὺς [14] περίπατος, καὶ μάλισα ὁ πρὸ τροφῆς καὶ ἕωθεν, [15] καὶ σχολαιότερος μὲν καὶ μείων, ἐπὶ τὸ θερμότερον ἀποκλινάσης τῆς ὥρας. συντονώτερος δὲ καὶ μακρότερος χειμῶνος ὥρᾳ. ἀεὶ δὲ μέχρι τα-

5. Parif. ἐς.

6. Parif. φίλοι. recte, quum fequatur διοικέμενοι.

7. Leg. e Parif. διοικέμενοι.

8. Leg. e Parif. τό, τε.

9. Parif. κυνηγεσίαι. non male.

10. Parif. μικρᾶς. vere. Iul. Alex. *pila parua.*

11 Iul. Alex. *quodcunque tandem exercitationis genus exiſtimetur reſpirationem vehementiorem concitare poſſe.*

12. Parif. σῶμα. At Iul. Alex. *cutim.*

13. Parif. λεπτῇ ἕτω.

14. Parif. καὶ ὁ βραχύς.

15. Iul. Alex. *et mane quidem breuior ea et tardior eſto.*

τοσάτε[16] σοι τῶν γυμνασίων ἀποπειρᾶσθαι προσήκει, μέχρις ἂν μηκέτι κόπον ἐμποιῇ τὸ γυμνάσιον. ἠσθημένος δ'[17] ἤδη κόπε τινὸς,[18] λήγειν τῶν γυμνασίων. τὰ δὲ μετὰ τὴν[19] τροφὴν γυμνάσια ἤτοι προκαταστρᾷ τὴν τροφὴν καὶ ἐλλιπῆ ταύτης[20] ποιεῖται τὴν ἀνάδοσιν, ἢ φθάνουσιν αἱ φλέβες * τῇ ἐπιδόσει τε θερμε, καὶ τῇ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ὕλης ἑοπῇ προαρπάζουσαι τῆς πέψεως σιτία καὶ ὠμοχυμίας θησαυρίζουσαι[21] ἐν τῷ βάθει τε σώματος. πάντα δὲ ταῦτα, προκαταβολαὶ μεγίστων γίνονται[22] νοσημάτων. βαλανεῖα δὲ, εἴπέρ τι ἕτερον χρήσιμα, τέγγοντα μὲν τὰ σεσηρὰ τε σώματος μέρη, τὰς πόρους δ' ἀναπετάννυντα,[23] καὶ πᾶν ὅ, τι ἐν αὐτοῖς ἐμπεπλασμένον λεπτύνοντά τε[24] καὶ ἐξάγοντα. σοὶ δὲ καὶ μᾶλλον αἱρεῖσθαι προσήκει[25] πρὸ πάσης ἄλλης διαίτης, ἀπερίττῳ τε καὶ ὑποξήρῳ κεχρημένῳ σώματι. τῇ συντρόφῳ δηλαδὴ νησείᾳ τε καὶ λιτότητι, τοιοῦτον αὐτὸ ἀπεργασαμένῳ. τὰς γὰρ πολυσαρκίᾳ κεχρημένας, ἢ πολλὰς τεθησαυρισμένας ἔχοντας χυμὰς μᾶλλον ἂν βλάψειε μὴ γεγονότα δεόντως. προκεκενωμένοις μὲν γὰρ ἤδη ἂν ἐνθείη τὴν κατ' αὐτὰ ὠφέλειαν τέγγοντα καὶ ἀναπετάννυντα[26] τὰς πόρους. καὶ ἱκανὴν ποιοῦντα δια-

16. Iul. Alex. *vt tantisper quis exerceat.*

17. Parif. δε.

18. Abeſt τινὸς a Parif.

19. Abeſt Articulus a Parif., vt Capite ineunte.

20. Parif. ταύτη. male. Iul. Alex. *aut huius ipſius per corpus digeſtionem imperfectam reddit.*

* Iul. Alex. *venae arteriaeque.*

21. Parif. θησαυρίσασαι Iul. Alex. *colligunt.*

22. Parif. γίνεται. vere. vid. ad Cap. 2 not. f.

23. Parif ἀναπεταννῦντα.

24. Abeſt τε a Parif.

25. Parif. αἱρῆσθαι ταῦτα προσήκει. vere. Etiam Iul. Alex. *Horum certe tibi potiſſimum admittendus vſus.*

26. Parif. ἀναπεταννῦντα.

διαφόρησιν. πεπληρωμένοις δὲ φθάνει πρὶν ἢ διαφορησιν ἀξιόλογόν τινα ἐμποιήσαι,[27] ἀναλύοντα καὶ ἐκπυρῶντα τὰς ἐντὸς χυμὰς, καὶ τὰς τέως ἡσυχάζοντας, ἀνακυκῶντα καὶ θερμαίνοντα. αὐτομάτοις δὲ θερμοῖς[28] ἐκ ἄν ποτε συμβουλεύσαιμι χρήσασθαί σε μάλισα ξηραίνουσι. νιτρώδη γὰρ ὄντα καὶ συπηριώδη καὶ χαλκανθώδη[29] μᾶλλον ἀνιμᾶται[30] ἢ ἐντίθησιν ὑγρότητα. ἀμέλει τὰς καχεκτοῦντας τὲ καὶ οἰδαλέους καὶ ἐς[31] ὕδερον ἐμπεσεῖν ὑποπτευομένους ἐκεῖσε οἴχεσθαι προτρεπτέον, οἷς χρεία ξηραινούσης διαίτης. ὑγιαίνουσι δὲ καὶ μάλισθ'[32] ὑποξήροις τὲ καὶ ἐνθέρμοις ἀνθρώποις πάνυ ἄθετα. ἀλλ' ὁ μὲν περὶ τούτων λόγος ὧδέ πη καὶ λεγέτω ἱκανῶς τοῖς ἐξ ὀλίγων πλείω μαθεῖν δυναμένοις ἐκτεθειμένος. ἐπειδή τινες ταῖς θύραθεν ἀνάγκαις ἢ ἀκρατέσιν ὀρέξεσιν. ἢ ταῖς τῶν ὡρῶν μεταβολαῖς. ἤ τισι πλημμελήμασι καὶ διαφόροις αἰτίαις ἀδιαφόρως[34] διατεθέντες, λανθάνουσι τὴν καθαρὰν αὐτῶν ὑγίειαν ἀπολλύντες[35] δυσκρασίαις τισὶ καὶ κατάρροις * καὶ ἀπεψίαις καὶ ἐμφράξεσι, καὶ ταῖς ἀλόγοις κενώσεσι καὶ πληρώσεσι, βοη-

27. Leg. e Paris. ἐμποιῆσαι.

28. Paris. λυτροῖς. At Iul. Alex. *sponte vero nascentibus, quae calfaciendi vi praedita sunt.*

29. Leg. e Paris. χαλκανθώδη.

30. Leg. e Paris. ἀνιμᾶται. Iul. Alex. *humorem exhauriunt.*

31. Paris. ἐς.

32. Paris. μάλιτα.

33. Paris. ἐπὶ δέ. Atque hinc initia capit Caput duodecimum in eodem exemplo, non minus, quam in Versione Latina Iulii Alexandrini.

34. Paris. διαφόρως. At Iul. Alex. *non diuersimode affecti.*

35. Paris. ἀπολλῦντες.

* Iul. Alex. *dum distillatione aliqua corripiuntur, aut intemperatura.*

βοηθητέον καὶ τούτοις [35] τῷ λόγῳ, ὡς μὴ τύχοιεν ἀγνοίᾳ τοῦ δέοντος ἀπολέσαντες τὸ πᾶν τῆς ὑγιείας καὶ μείζοσιν ἑαυτοὺς ἐμβάλωσι [37] πράγμασι.

Κεφ. ιβ'

Περὶ δυσκρασιῶν.

Τοῖς ἔν τι ὑπὸ [1] ψιλῆς ἐνοχλουμένοις δυσκρασίας, φυλακτέον μὲ πρώτως τὰ προκατάρξαντα αἴτια. ἔπειθ' ὕστω [2] τοῖς ἐναντίοις βοηθητέον. καὶ θέρμης μὲν πλεονεκτούσης, ἀφαιρετέον τοῦ τ' οἴνου καὶ τῶν παχυτέρων [3] τροφῶν. καὶ ἐγκρατείᾳ τε καὶ ἠρεμίᾳ [4] τὸ πλέον δοτέον. ψύξεως δὲ τοῖς ἐναντίοις βοηθητέον. ταῖς [5] ὑγραινούσαις δὲ διαίταις, ἀναληπτέον τοὺς ἐξηρημένους. [6] ὥσπερ αὖ τοὺς ὑγροτέρους, διὰ τῶν ἐναντίων ἀκτέον. καὶ τῶν μὲν ἐν τροφῆς εἴδει λαμβανομένων τὴν δύναμιν, ἔχεις ἀνωτέρω ῥηθεῖσαν. εἴ τινος δὲ καὶ φαρμάκου δέοι [7] ὕστερον ἐπιθήσομεν τῷ λόγῳ. χυμῶν δέ τινων ἀκμασάντων τῷ χρόνῳ διά τινα πλημμελήματα. τοῖς ἐναντίοις μὲν καὶ ὧδε χρηστέον διαίταις τῶν κατεχόντων παθῶν. ἐχ ἧκιστα δὲ καὶ τοῖς ὅσον ἔπω ῥηθησομένοις. [8] καὶ χολὴ μὲν ἐπικρατοῦσα ξανθὴ, ἣν μὲν ἄνω ῥέπῃ [9] καὶ ῥᾴδιόν σοι ἐμεῖν, πειρῶ. εἰ δ' ἐμπέπλασαι παλαιαὶ ἕξαι καὶ σεσηπυῖαι [10] καὶ

36. Leg. e Paris. τούτοις
37. Paris. ἐμβάλλωσι. recte.
1. Paris. ἀπό. non male.
2. Paris. ὅτως.
3. Paris. παχέων.
4. Paris. ἡσυχίᾳ. Iul. Alex., ordine verborum inuerso, *quietique potissimum vacandum ac vitae parsimoniae.*
5. Paris. καὶ. bene.
6. Paris. ἐξηραμμένους. recte. Iulius Alexandrinus vertit, *exsiccati victus ratione reficiendi sunt humecta.*
7. Paris. δέῃ. minus bene.
8. Iul. Alex. *sed et nihilo secius ea administranda, quae mox dicentur.*
9. Paris. ῥέπει. male.
10. Paris. σεσηπυῖα.

καὶ προσίσχεται εἰς τὸ τῆς γαστρὸς βάθος, μή τινος πυρετῷ ἐνοχλοῦντος, τοῖς δι' ἀλόης ταύτην κενωτέον καταποτίοις. ἢν δὲ πάνυ ζέοντα [11] ᾖ καὶ πυρετὸν ἤδη ἀνάπτῃ, καὶ μὴ διαίταις μόναις ἐθέλῃ ὑπακούειν, καλὸν μὲν ὧδε ψύχειν καὶ ὑγραίνειν, καὶ διὰ [12] τῶν ἴων ἢ ὄξους καὶ χυλῷ ῥοιῶν [13] ἢ ῥόδων σκευαζόμενον μετὰ τοῦ καλαμένου σάκχαρ πίνειν. ἄμεινον δὲ προσισχομένην, καθαρτικοῖς ἐξάγειν φαρμάκοις. φλέγματος δὲ τοῦ ἐνοχλοῦντος ὄντος, ταῖς τε θερμοτέραις χρηστέον διαίταις καὶ [14] ἀντιδότοις. καὶ ἐμέτοις ἢν ἐπιπολάζει [15] ταῦτα καὶ καταποτίοις οἷς ἐρῷ φλέγμα μετρίως ὑπεξάγουσιν. αἵματος δὲ τοῦ ἐνοχλοῦντος, [16] τί ἂν εἴη φλεβοτομίας ἄμεινον. ὅτι δὲ χολῆς μὲν ἐπικρατούσης ἄλγη ἔσθ' ὅτε κεφαλῆς καὶ στόματος πικρότητες καὶ σκοτόδινοι, καὶ δίψαι, καὶ πότε [17] μὲν ὄρεξις, τροφῆς δ' οὔ, [18] φλέγματος δὲ τἀναντία μετὰ τοῦ τῆς κεφαλῆς ἔσθ' ὅτε βάρος, ὥσπερ ἀνωτέρω περὶ τούτων καθαρώτερον εἴρηται, καὶ πρὶν ἢ φᾶναι ἡμᾶς, ἔχεις [19] καὶ αὐτὸς ταῖς εὐφυέσι [20] διαγνώσεσιν ἐξευρίσκειν. πόθεν δὲ αἴσθεσθαί τινα [21] περὶ τὸ σῶμα καὶ μάλιστα περὶ τὰς πόδας, καὶ ταῦτα μὴ κεκμηκότος τοῦ σώματος, ὀργᾶν τινα χυμὸν σημαίνει. καὶ δεῖ σε τῆς

11. Paris. ζέσσα. vere. Iul. Alex. *quod si nimium exaestuet* [bilis].

12. Paris. καὶ τὸ διά. vere. Iul. Alex. *confectumque ex violis zulapium aut aceto* —.

13. Paris. ῥοῶν.

14. Paris. omittit verba διαίταις καὶ quae nec Iulius Alexandrinus reddidit. Versio viri Latina habet, *antidotis vtendum calidioribus vomituque.*

15. Leg. e Paris. ἐπιπολάζῃ.

16. Paris. inserit ὄντος.

17. Paris. ποτε.

18. Paris. ὅ.

19. Paris. ἔχει. male.

20. Paris. εὐφυέσι σε. Iul. Alex. simpliciter, *ingeniosis dignationibus.*

21. Leg. e Paris. αἰσθέσθαί τινα.

τῆς μὲν τροφῆς τὸ ποσὸν ὑφαιρεῖν, καὶ τὴν ποιότητα ἐξαλλάττειν εἰ δέοι [22] καθαίρειν δὲ τὸ σῶμα τῷ πλεονάζοντος ἐκκεχυμένῳ [23] χυμῷ. ἀπεψίας δὲ ἐνοχλησάσης, [24] διὰ μὲν τὸ ποσὸν ἀφελέσθαι δεῖ καὶ [25] τῷ προσαγομένῳ ποσῷ. διὰ δὲ τὴν ποιότητα, ἐπ' ἄλλο εἶδος μεταβαίνειν τροφῆς, ὥσπερ καὶ ψύξεως, διὰ τῶν θερμοτέρων ἐπαναλαβεῖν καμοῦσαν τὴν δύναμιν. κατάρρῳν δὲ μετοχετεύειν ἐρρίνοις καὶ τὰ φθάσαντα κατενεχθῆναι, θερμοῖς μετρίοις [26] καὶ ἀναγωγικοῖς [27] φαρμάκοις ἐξάγειν, πάντας [28] δὲ ἤδη πυρέττοντας, καὶ αἵματος ἀφαιρεῖν, εἰ μή τι ἕτερον ἀπείργει. καὶ λεπτῇ διαίτῃ χρηστέον. καὶ τοῦτο μὲν ἤδη πραγματείας ἑτέρας.

Κεφ. ιγ'

Περὶ τῆς ἐκ τῶν ὡρῶν ἐπισκέψεως.

Ἵνα δὲ ἐκ τῶν ἐκκρινομένων [1] ἔχῃς διαγινώσκειν, καὶ περὶ τούτων, ὅσον εἰκὸς, μνημονεύσομεν. ἦρον [2] ἓν ἄριστον τῷ κατὰ πάντα συμμέτρῳ ἀνθρώπῳ ὑπόξανθον ἢ ὑπόπυρρον, λευκὴν καὶ λείαν καὶ ὁμαλὴν τὴν ὑπόστασιν ἔχον. καὶ τούτῳ ὥσπερ κανόνος κειμένῳ, τὰ κατὰ πλάτος θεωρούμενα τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει ὧρα δοκιμάζεται. σὺ δ' ἀλλὰ τῷ σαυτ' [3] ὁπόταν ἄμεινον

22. Paris. δᾶ. male. Iul. Alex. *si opus sit.*

23. Paris. ἐκκενωμένῳ· vt Iul. Alex. *superantis humoris eximanitione.*

24. Paris. ἐνοχλήσης.

25. Paris. δᾶ τι. At Iul. Alex. *minuenda quoque horum quantitas.*

26. Paris. μετρίως. vere, Iul. Alex. *modice calidis.*

27. Paris. ἀναγωγοῖς. Iul. Alex. *deducendique vi praeditis.*

28. Marg. Paris. γρ. πάντως. Iul. Alex. *omnibus.*

1. Paris. ἐκ τῶν κρινομένων.

2. Hinc in Paris. incipit Caput tertium decimum, vt in Versione Latina Iulii Alexandrini.

3. Paris. σαυτῷ· sed marg. γρ.

νον διάγῃς. τὰ λοιπά σοι ξῆρα ἀντεξετάζων, βραχύ τι ἂν ἐντεῦθεν κρίνων διαμάρτῃς.[4] τὰ τοίνυν λεπτὰ τῇ συσάσει ξῆρα τὴν τῶν χυμῶν σημαίνει ἀπεψίαν. ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ δι' ἐμφράξεις φαίνεται τοιαῦτα,[5] τῷ οἷον διυλίζεσθαι. τὰ δ' αὖ παχύτερα ἐπικεχειρηκέναι μὲν τῇ πέψῃ[6] τῶν χυμῶν τὴν φύσιν, μήπω δὲ κεκρατηκέναι. καὶ διὰ τοῦτ' αὐτὸς ὀργᾶν ἔτι.[7] ἄμεινον δὲ ἅμα τὸ[8] ἐκκριθῆναι ἀναθολοῦσθαι[9] ταῦτα, ἢ πλείω παραρρέειν χρόνον. καὶ τὰ μὲν πρὸς τὸ λευκότερον ῥέποντα τῶν χρωμάτων, ἐλλείπειν τὴν φυσικὴν θέρμην σημαίνει. καὶ[10] τοὺς χυμοὺς ἐντεῦθεν ἐλλιπῶς[11] πέπτεσθαι. καὶ καθόσον[12] ἂν τὸ σύμμετρον[13] τῶν χρωμάτων τὰ ἐξερεθμένα φεύγωσι καὶ τῆς κατὰ τὴν ἀναλογοῦσαν κρᾶσιν ὑγείας[14] ἀφίστανται. ὅσα δ'[15] ἐπὶ τὸ μᾶλλον κεχρωσμένον[16] χωρεῖ, ἀναλόγως τοῖς προτέροις ἐπὶ τὸ θερμότερον ῥέπει. ἱκανὰ δὲ ἄρα καὶ τὰ χρώματα τοὺς μᾶλλον ἀκμάζοντας τῶν χυμῶν ὑποσημῆναι.[17] πύρρα[18] μὲν γὰρ καὶ ὑπέρυθρα,[19] αἱματικῷ ἀκμάζοντος χυμῷ μᾶλλον ξῆρα. ξανθὰ δὲ τῆς τοιαύτης χολῆς. κεχρωσμένα[20] δὲ καὶ τῆς

γρ. σαυτῷ. Iul. Alex. *quum tua ipſius vrina.* Locus corruptus. f. ἅμα τῷ σαυτῷ — διάγῃς, τὰ —.

4. Pariſ. διαμάρτοις. bene.

5. Pariſ. τὰ τοιαῦτα.

6. Leg. e Pariſ. πέψει.

7. Pariſ. διὰ τοῦτο ἔτι] αὐτοὺς ὀργᾶν.

8. Leg. e Pariſ. τῷ.

9. Pariſ. θολοῦσθαι. Iul. Alex. *perturbentur.*

10. Pariſ. ὡς καὶ.

11. Pariſ. ἐλλειπῶς.

12. Pariſ. καθ' ὅσον.

13. Pariſ. τὰ σύμμετρα. Iul. Alex. *a colorum ſymmetria euariarint.*

14. Pariſ. ὑγιάς.

15. Pariſ. δέ.

16. Leg. e Pariſ. κεχρωσμένα. Iul. Alex. *quocunque colore magis infectae viſuntur.*

17. Pariſ. ὑποσημᾶναι.

18. Pariſ. πυῤῥά.

19. Pariſ. inſerit verba καὶ ἐρυθρά. bene. Etiam Iul. Alex. *ſubrubeaeque et rubeae.*

20. Pariſ. κεχρωσμένης. bene.

τῆς ὑποστάσεως ἐκεῖνον λέγωμεν[21] ἐν τῷ φλεβώδει γένει τὸν χυμὸν ἀκμάζειν, ὅπερ[22] αὕτη μετέχει χρώματος. τραχυνομένη δὲ καὶ σκεδαζομένη[23] ὑπ' ἀλλοτρίων πνευμάτων σημαίνει διαλύεσθαι. εἴτε δὲ ψυχρὰ εἴτε θερμὰ[24] ἐκ τῆς ὅλης τοῦτ' ἀναφαίνεται τῶν ὡρῶν θεωρίας. μὴ ὁμαλῆς[25] δὲ ὅσης πλημμελείας[26] τινες περὶ τὴν δίαιταν ἴσασι, ἢ τινὲς ὡτῶν πλανήτων[27] πυρετῶν, ἀσύμφωνον ποιοῦσι[28] τὴν ὁμαλότητα. ὃ δεῖ ἀγνοεῖν, ὡς ὠμῶν ἐν τοῖς ὥροις συνεκκρινομένων χυμῶν, ᾠήθησάν τινες τῷ ὑφιζάνειν τούτους ὑποστάσεις εἶναι. ἀλλ' οἵδε μὲν τῷ χρόνῳ πεπτόμενοι, ἐπὶ τὰ ἄνω χωροῦσι, καὶ τέλος ἀφανίζονται. αἱ δὲ κατὰ φύσιν ἐνεωρώμεναι[30] μὲν ἢ ἐπινέφελοι φερόμεναι, μὴ πάνυ τι[31] κεκρατηκυίας τῶν χυμῶν δυνάμεως τεκμήρια. ὑφιζάνουσαι δὲ ἀσφάλειάν τε καὶ ὑγείαν[32] τῷ φλεβώδει προμνησεύονται γένει. ἐπὶ τὰ χείρω δὲ τρεπόμενα χρώματα αὗταί τε καὶ τὰ χύματα, ἐκείνους τῶν χυμῶν ἀκμάζειν σημαίνουσιν, ὧν φέρουσι καὶ τὰ χρώματα. καὶ περὶ μὲν τούτων ἰδίᾳ μὲν ἀκριβέστερον ἐν ἑπτὰ βιβλίοις γέγραπται, τάς τε διαφορὰς καὶ διαγνώσεις καὶ αἰτίας καὶ προσέτι τὰς ἐξ αὐτῶν προγνώσεις ἐκδεδώκασι. σοὶ δ' ἔξεστι καὶ ἀπὸ τῶν ἤδη διὰ βραχέως[33] ῥηθέντων, τὰς παρατροπὰς εἰδέναι τῆς ὑγείας.[34]

ΚΕΦ.

ne. Iul. Alex. *si subsidens praeterea coloratum visatur.*

21. Paris. λέγομεν.

22. Paris. ὅπερ.

23. Paris. διασκεδαζομένη.

bene. Iul. Alex. *dissipatius.*

24. Paris. post θερμὰ inserit verba ταῦτα ἔνεστιν. Iul. Alex. *Frigida porro ea censenda sint an calida.*

25. Paris. ὁμαλῶς.

26. Paris. πλημμέλειαί

27. Leg. e Paris. ἢ τινες τῶν πλανητῶν.

28. Paris. ποιοῦσιν.

29. Leg. e Paris. δεῖ δ'.

30. Paris. ἐναιωρώμεναι. recte.

31. Paris. τοι. male.

32. Paris. ὑγίειαν.

33. Paris. βραχέος.

34. Paris. ὑγιείας.

Κεφ. ιδ'

Περὶ διαχωρημάτων διαγνώσεως.

Ἐξῆς ἂν καὶ περὶ διαχωρημάτων ὀλίγ' ἅπτα διαληπτέον, ὡς ἂν πληρέστερος ὁ λόγος ᾖ. διαχώρημα[1] τοίνυν ἄριστον, μαλθακὸν καὶ λεῖον. ὑπόπυρρον ἢ ὑπόξανθον. καὶ ἀναλογίαν ἀποσῴζον πρὸς τὰ εἰσαγόμενα. καθόσον[2] δ' ἂν ἐκταίνῃ τὸ ὄρος, σημαίνει καὶ τὴν κρᾶσιν μεταβεβλῆσθαι. ἢ τοῦ παντὸς σώματος, ἢ αὐτῆς τῆς γαστρὸς καὶ τῶν ἐντέρων. καὶ ψύξεως μὲν ἐπιλαβούσης, πρὸς τὸ λευκότερόν τε καὶ ὑγρότερον χωρεῖ τὰ διαχωρήματα. θερμῆς[3] δὲ, πρὸς τὸ ξανθότερον καὶ πυρρότερον.[4] ἐλλεῖπον δὲ τοῦ προσήκοντος ποσοῦ, ἢ πλείοσι γυμνασίοις συνδιαφορεῖται, ἢ εἰς ἕρα μετοχετεύεται, μηδενὸς δὲ τοιούτου ὄντος, ἐντὸς ἐν ἀπειλῆφθαι[5] τὴν κόπρον σημαίνει. ἣν ἐξάγειν προσήκει βαλάνοις τε καὶ κλύσμασιν. ἢν δὲ πλείω τὰ φερόμενα ἢ τῶν ἀναλογούντων ταῖς τροφαῖς, ἢ πεπαῦσθαι τῶν[6] συνήθων γυμνασίων σημαίνει, ἢ τὴν ἀνάδοσιν ἐλλιπῆ[7] γίνεσθαι, ἢ διά τινα χυμὸν[8] τὴν γαστέρα τε καὶ τὰ ἔντερα ἐρεθίζεσθαι. καὶ συνήθων μὲν χρωμάτων φαινομένων, μέτριον τὸ κακόν. τὰ δὲ πολύχροα καὶ αἱματώδη καὶ ξυσματώδη, καὶ μετ' ὀδύνης ἐξιόντα ἢ τεινεσμοῦ εἴδη[9] μειζόνων ἀρρωσηη-

1. Hinc Caput quartum decimum orditur exemplum Parisiense, vt Versio Latina Iulii Alexandrini.

2. Paris. καθ' ὅσον.

3. Leg. e Paris. θέρμης.

4. Iul. Alex. *in rufum magis flauumque.*

5. Leg. ἐναπειλῆφθαι e Paris.

6. Paris. omittit Articulum. non bene.

7. Paris. ἐλλιπῆ.

8. Paris. inserit δακνώδη, vt Iul. Alex. *aut humoris alicuius demorsu infestari ventriculum.* recte.

9. Paris. ἢ δή. male.

σημάτων, καὶ ἄλλης τοῦτο πραγματείας. ἐν πάσαις γε μὴν νενώσεσι τοῦτ' δεῖ σκοπεῖν.[10] ὡς ἦν οἷα δεῖ καθαίρεσθαι καθαίρωνται,[11] ξυμφέρει[12] τε καὶ εὐφόρως φέρεσιν. ἢν δὲ μὴ τἐναντίον. καὶ τοῦτ' ἔχε ἀκριβὲς τεκμήριον ἔν τε ταῖς αὐτομάτοις νενώσεσι καὶ ταῖς ἀπὸ τῆς τέχνης πεποιημέναις.

Κεφ. ιε'

Περὶ σφυγμῶν, καὶ τῆς ἐξ αὐτῶν διαγνώσεως.

Λείπεται δ' ἤδη, μέτρια καὶ περὶ σφυγμῶν φᾶναι. τῆς[1] τοίνυν θέρμης ἐπιδιδόσης[2] καὶ ἀλλοιωσάσης τὴν καρδίαν, μείζους οἱ σφυγμοὶ τῆς καθ' αὑτὸς συμμετρίας φαίνονται. ἐπὶ πλέον δὲ[3] ἐπιταθείσης, καὶ τάχος προσκτῶνται. ἢν δὲ μὴ χωρῇ τὸ μέγεθος. καὶ τὸ τάχος τὴν πολλὴν θέρμην ἐμψύχειν, ἤδη καὶ πυκνότητος[4] ἐπιγίνεται. ταῖς μὲν γὰρ διαπολαῖς τῶν σφυγμῶν, ἤτοι, ταῖς τοῦ σώματος τῆς ἀρτηρίας ἐπὶ τὰ ἔξω κινήσεσι, τοῦτο γάρ φασιν οἱ[5] ἰατροὶ διαπολὴν, συνεπισπᾶταί τι τοῦ θύραθεν ἀέρος ἐμψύχου[6] τε καὶ θρέψου τὸ ζωτικὸν πνεῦμα. ταῖς δὲ[7] ἐπὶ τἀναντία ῥοπαῖς, ἃς δὴ καὶ[8] συστολὰς καλοῦμεν, ἐκ-

10. Parif. addit verba καθ' Ἱπποκράτην, quae tamen nec Verfio Latina Iulii Alexandrini habet.

11. Parif. καθαίρονται.

12. Parif. συμφέρει.

1. Hinc incipit hoc Caput in Verfione Latina Iulii Alexandrini.

2. Parif. ἐπιδόσης. bene.

3. Parif. δ'.

4. Leg. e Parif. πυκνότης. Iul. Alex. *frequentia.*

5. Parif. omittit Articulum. male.

6. Parif. ἐμψύξον. bene: quum fequatur θρέψον. Iul. Alex. *quo vitalis fpiritus refrigeretur, alaturque.*

7. Parif. δ'.

8. Abeft καὶ a Parif. recte: neque Iul. Alexandrinus hanc particulam expreffit in Verfione Latina.

κρίνεται πᾶν ὅ, τι θερμὸν, λιγνυῶδες, καὶ ἄχρηστον τῷ ζωτικῷ [9] πνεύματι. ἀμέλει καὶ τὰς χρόνας παραβάλλων τῶν διασολῶν πρὸς τὰς [10] τῶν συσολῶν, ἔχοις ἂν [11] ὧδε συλλογίζεσθαι, πότερον ἡ θέρμη [12] ἐπικρατέστερα ἐστὶν, ἢ [13] τὰ λιγνυώδη καὶ καπνώδη ταῦτα περιτ]ώματα. καὶ πολλὰ ἐντεῦθεν τῶν μήπω [14] φαινομένων διαγνώσῃ τε καὶ προγνώσῃ, ἀκριβῶς [15] ἀκολουθῶν ταῖς τῶν ἀρτηριῶν κινήσεσιν. εἰδέναι μὲν [16] δεῖ, ὡς ἐκ ἔτ' ἂν ἀλόγως [17] ὑποφέφυσιν οἱ σφυγμοὶ καταλαβέσης ψύξεως, καθὼς ἐπιτείνεσθαι ἤρξαντο. ἀλλὰ πρότερον μὲν βραδύτεροι γίνονται. εἶθ' ἕτως ἀραιότεροι. ἐπιταθείσης δ' ἤδη τῆς ψύξεως καὶ μικρότεροι. ἀμείνους δὲ ἐν παντὶ γένει καὶ εἴδει σφυγμῶν οἱ σφοδρότεροι. οἵδε γὰρ μόνοι τῶν δακτύλων πιεζόντων ἀντιβαίνουσί τε καὶ ἀντιρέουσι, τὴν κατ' αὐτοὺς ἢ μᾶλλον τῆς καρδίας καὶ τὸ ζωτικὸν τόνον, [18] πρὸ τούτων παραδηλοῦντες δύναμιν. τἀναντίον δὲ οἱ ἀμυδροὶ σημαίνουσι. κἂν γὰρ τύχωσι καὶ μείζους ὄντες, ἕτε σφοδροτέραν ἐπαφὴν σημαίνουσι, [19] καὶ

9. Paris. inserit συμφέρεται. male, et repugnante orationis serie. Iul. Alex. *vitalique spiritui inutile.*

10. Leg. e Paris. τύς.

11. Leg. ἂν e Paris.

12. Paris. ἡ θέρμη. male.

13. Paris. ἤ.

14. Paris. μή. non male. Iul. Alex. *multa etiam eorum, quae deliteſcant.*

15. Iul. Alex. retulit ad verbum προγνώσῃ. vertit, *dignoſcere atque exacte praenoſcere.*

16. Paris. μέν τοι. bene. Iul. Alex. *ſciendum nihilominus.*

17. Paris. ἐκέτ' ἀλόγως. non bene.

18. Iul. Alex. *vitaliſque vna ſpiritus robur validum in primis eſſe declarant.*

19. In MS. ſuper σι ſcriptum erat ὑπο. Legi ſcilicet debet ὑπομένουσι, vt eſt in Paris. editum. Atque ſic legit Iul. Alex. *vehementem tamen contactum refugiunt.*

καὶ ἠτονικότος τῆ ζωτικῆ τόνε σύμβολα. ὥσπερ αἱ ἀνωμαλίαι,[20] ἐπί τε πλήθεσι βαρύνεσι γίνονται, καὶ καιρίων μορίων ἀξιολόγοις[21] ἐμφράξεσι. χείρες δὲ οἱ διαλείποντες. καὶ μάλιστα ἢν πλείω χρόνον μιᾶς κινήσεως ἡ ἠρεμία ᾖ. ἀπαγορεύειν γὰρ ἤδη τὴν καρδίαν σημαίνεσι, τῆς καθ' ἑαυτὴν κινήσεως. ἤτοι διὰ πλήθη ἐνικήσαντα χυμῶν, ἢ δι' ὅσον ἔπω ἐσομένην νέκρωσιν. σκληροὶ δὲ σφυγμοὶ ἀεὶ μὲν ἀκολοθῆσι[22] τῆ κατὰ τὴν ἐκτὸς κίνησιν μεγέθες τῶν σφυγμῶν,[23] ἤτοι δὲ διὰ ξηρότητα, ἢ ψύξιν ἢ φλεγμονὴν καὶ μάλιστα νευρωδῶν μορίων γίνονται. ὥσπερ οἱ ὑγρότεροι δι' ἕξιν τοιαύτην, καὶ μελετωμένης ἔσθ' ὅτε ἱδρῶτας. οἱ δὴ καὶ κυματωδῶς φέρονται. καὶ περὶ μὲν τούτων καὶ ἐν ἄλλοις ἔφθημεν διαλαβόντες, ἔνθα καὶ περὶ τῶν κατὰ μέρος νοσημάτων διὰ βραχέων διειλήφαμεν. τῷ γάρ τοι προκαθημένῳ τῆ βασιλικῆ κοιτῶνος εἰς πρεσβείαν σελλομένῳ[24] ἐπὶ τὰς ὑπερβορείας σκύθας, ἀξιώσαντί με ἐκδῆναί οἱ βιβλίον. ὅπως ἂν ἔχῃ μετρίως περὶ νοσημάτων κρίνειν τε καὶ διαγινώσκειν. καὶ θεραπείας ἐπάγειν τοῖς διαγινωσκομένοις, ἔπω μὲν ἔφθημεν τὸ πᾶν τῆς πραγματείας περάναντες,

20. Paris. ὥσπερ ἀνώμαλοι· vt Iul. Alex. *sicuti sane inaequales*

21. Abest ἀξιολόγοις a Paris. Iul. Alex. *partiumque principalium obstructiones insignes.*

22. Paris. κωλύσι. bene. Neque aliter legit Iulius Alexandrinus, qui etiam τὸ, σφυγμῶν, reddidit. vertit enim, *duri pulsus semper quidem illi pulsuum magnitudinem imminuunt, dum attollitur arteria.*

23. Paris. abest τῶν σφυγμῶν.

24. Hic scilicet est is, cui Actuarius inscripsit libros de Methodo medendi, qui leguntur Latine conuersi a Corn. Henrico Mathisio Brugensi in Sylloga Medicorum veterum Stephaniana p. 139 — 334.

καὶ νότε πνεύσαντος, ὤχετο μὲν ἐκεῖνος εἰς τὴν [25] περάναντες, καὶ νότε πνεύσαντος, ὤχετο μὲν ἐκεῖνος εἰς τὴν πρεσβείαν ἐσάλη. ἡμῖν δὲ λέλειπ]αι ἡμιτελὲς τὸ βιβλίον. τηρέντων ἓν ἡμῶν ἐκείνῳ φιλίαν, καὶ τὴν χάριν ἀποταμιευομένων ἔπω τισὶν ἐξεδόθη. ἐπεὶ μήτε [26] πέρας ἐξετέθη [27] τῇ πραγματείᾳ ἐπανιόντι δὲ καὶ τότε πέρας [28] σχέσης τῆς πραγματείας, ἐκείνῳ τὲ τὴν χάριν ἀποτινυῦντες ἐσόμεθα, ἴσγε θεὸς δοίη, καὶ σοὶ παρασχεῖν ἕτοιμοι τὰ ἀντίγραφα. δόξει δὲ [29] ἄρα κἀκεῖνά τι συνεισενεγκεῖν σοι ἐς τὴν ἅπασαν ἰατρικὴν μέθοδον. ἃ γὰρ ὧδε δοκεῖ λείπειν, ἐκεῖ καθαρώτερον εἴρηται. ἔξεσί γε μὴν καὶ ἀπὸ τῶν ἤδη ῥηθέντων προφυλάτ]ειν σε τὴν ὑγείαν [30] καὶ κινδυνέυεσαν ἐπαναλαμβάνειν. περὶ τέτε γὰρ τὲ μέρες τῆς τέχνης ἐνταυθοῖ [31] διείληπ]αι. ἐξῆς δὲ λείπεται φᾶναι περὶ τῶν φυσικῶν ἐκκρίσεων καὶ τῆς ἐκ τῶν κατ' αὐτὰς ἐπισχέσεων ἀκολεθέσης βλάβης. ἱδρῶτες [32] ἓν θέρες ὥρᾳ ἢ κόπε προσηγησαμένε γινόμενον [33] ἀδέν τι φαῦλον ἀδ' ἀπεικὸς προσημαίνεσι. μάλισα γὰρ ἂν καὶ λυσιτελήσαιεν· ἐπ' ἀδενὶ δὲ προδήλῳ αἰτίῳ πλῆθος κατὰ τὸ φλεβῶδες γένος σημαίνεσιν. ὥσε ἡ [34] φλέβα τέμνειν προσήκει, ἢ τε ποσὲ τῆς

25. Verba ἂς τὴν περάναντες, καὶ νότε πνεύσαντος, ὤχετο μὲν ἐκεῖνος deleri debent, temere repetita a librario festinante: et pro ἂς τὴν πρεσβείαν reponendum est e Paris. ἂς ἣν πρεσβείαν.

26. Paris. μὴ δέ. bene.

27. Leg. e Paris. ἐπετέθη. Iul. Alex. *quum nec suprema alioqui imposita adhuc illi manus sit.*

28. Paris. πέρας τότε.

29. Paris. δ'.

30. Paris. ὑγίειαν.

31. Paris. ἐνταυθοῖ. Iul. Alex. *hoc loco.*

32. Hinc in Paris. incipit Caput sextum decimum, vt in Versione Latina Iulii Alexandrini.

33. Leg. e Paris. γινόμενοι.

34. Leg. e Paris. ἤ.

τῆς τροφῆς ἀφαιρεῖν. συμβαίνει δὲ τοῦτο καὶ τοῖς ἀπὸ νόσων ἀναλαμβανομένοις, πλείονι τοῦ δέοντος κεχρημένοις τροφῇ. καὶ τούτοις μὲν τὸ πλέον κατὰ τὸν καιρὸν τῆς πέψεως τῆς τροφῆς οἱ ἱδρῶτες γίνονται. τοῖς δ' ὑπὸ πλήθους αἵματος ἐνοχλουμένοις, ἤδη περφθείσης τῆς τροφῆς. δεῖ δὲ καὶ ἀμφοτέρων τὴν τροφὴν ἀφαιρεῖν.[35] ἐνίοις δὲ καὶ δι' ἐσχάτην τοῦ θέρματος[36] ἀραίωσιν γίνεται. οἷς πλείονος γινομένου, κίνδυνος συγκοπῆναι. ἀμέλει καὶ[37] ἐπιτρεπτέον τούτοις μᾶλλον τρέφεσθαι. καὶ θερμοτέροις κεχρῆσθαι. καὶ τὴν ἐκτὸς καταψύχειν τε καὶ πιυνεῖν[38] ἐπιφάνειαν. τοῖς δὲ διὰ καταῤῥοιαν τινὰ τὸ σῆθος καὶ τὸν ὅλον θώρακα βαρυνθεῖσιν, ἄμεινον μὴ πυρέττειν. μηδ'[39] ἐπισηρίζειν ὀδύνην περί τινα τῶν πλευρῶν ἢ τῶν μαζῶν. ἢ τὸ σῆθος. ταῦτα γὰρ ἤδη τοῦ γένους τῶν νοσημάτων καὶ μείζονος διαίτης δεῖται, καὶ πλειόνων λόγων ἢ κατὰ τὴν παροῦσαν ὑπόσχεσιν.[40] μετρίως δὲ βαρυνομένου τοῦ θώρακος τῇ τοῦ ὑγροῦ ἐκείσε ῥοπῇ καὶ ἐρεθιζόσης βηχὸς γλυκέσι δεῖ κεχρῆσθαι καὶ χλιαροῖς. καὶ ὅσα καὶ ἀνάγωγα[41] τὰ καταρεύσαντα[42] ὑγρὰ ποιεῖν εἴωθε. μὴ γὰρ ἔτω προμηθευσαμένου τοῦ

35. Paris. δεῖ δὲ καὶ ἐπὶ ἀμφοτέρων, τοῦ ποσοῦ τῆς τροφῆς ἀφαιρεῖν. Iul. Alex. sequutus est scripturam Codicis Monacensis. nam vertit, *subtrahendus nihilominus vtriusque cibus.*

36. Leg. e Paris. δέρματος.

37. Abest καὶ a Paris. Iul. Alex. *permittendum sane his.*

38. Leg. e Paris. πυιυνεῖν.

39. Paris. μὴ δ'.

40. Paris. ὑπόθεσιν. bene. Sic ipse Iulius Alexandrinus legit. nam in Versione eius Latina est, *quam vt praesenti instituto conueniat.*

41. Paris. ὅσα εὐανάγωγα. Iul. Alex. *quaeque humores fluxione decumbentes reiectu promptos parare consueuerint.*

42. Leg. e Paris. καταῤῥεύσαντα.

κάμνοντος, σηριχθείη αὐτὸ[43] καταρρεῦσαν ὑγρὸν καὶ ὀδυνήσαι.[44] καί τι ἕτερον χεῖρον ἐπαγάγοι.

ΚΕΦ. ιϛ΄

Περὶ φορᾶς καὶ ἐπιχέσεως τῶν φυσικῶν τὲ καὶ συνήθων ἐκκρίσεων. καὶ πρῶτον περὶ ἐπιχέσεως γαστρός. *

Δεῖ δ' ἀεὶ πρόνοιαν ποιεῖσθαι τὸς καταρρέοντας ἀφ' ὕψος χυμὸς μετοχετεύειν ἐπὶ τὸς μυκτῆρας, ἕτω γὰρ ἂν ἐκφορηθέντος τᾶ λυπᾶντος ἀσυνῆς[1] ὁ θώραξ διατηρηθείη. γαστρὸς δὲ ἐπισχέσεσι βάρη τὲ κεφαλῆς συνεδρεύει καὶ σκοτόδινοι. καὶ πικρότητες στόματος. καὶ ἀνδίαι[2] τὲ καὶ ἀνορεξίαι. κλύσμασι δὲ ὑπεικόσης ἀνίεται τὰ λυπᾶντα. ἀμέλει δεῖ καὶ τέτων ποιεῖσθαι πρόνοιαν. ὡς μὴ ἐπέχοιτο. ενίοις δὲ κατά τινας ὥρας αὐτομάτως φέρεται ἡ γαστὴρ τὲ συνήθως πολλῷ πλέον,[4] ἐπί τισι ἑηταῖς ἡμέραις. καὶ πολλὰ συνεξάγεται τῶν λυπέντων καὶ ἄμεινον βιώσκει ὁ ἄνθρωπος. ἑτέροις δὲ καὶ ἄνω πολλά τε καὶ ποικίλα ἐξεμέμενα πολλῶν μελετωμένων[6] νοσημάτων ἀπαλλάτ]ει τὲς ἐξεμέσαντας. ὧν μὴ συνήθων[7] γενομένων[8] ἤδη, λαβόσης τᾶτο εἰς συνήθειαν τῆς

43. Leg. e Paris. ἂν τό.

44. Paris. ὀδυνῆσαι.

* Verba καὶ πρῶτον περὶ ἐπισχέσεως γαστρὸς non reddidit Iulius Alexandrinus in Versione Latina.

1. Leg. ἀσινὴς e Paris.

2. Leg. ἀηδίαι e Paris.

3. Paris. ταύτης recte. nam pertinet ad γαστέρα. Iul. Alex. *prospiciendum certe, vt ne ea supprimatur.*

4. Paris. πλᾶον.

5. Paris. ἄμενον ὧδε διαβιώσκει. Iul. Alex. *ac melius degunt.*

6. Iul. Alex. *imminentibus malis.*

7. Paris. συνήθως· vt Iul. Alex. *quae nisi de more procedant.*

8. Paris. γινομένων. Sed τὸ, ἤδη, Iul. Alex. coniunxit cum verbo λαβόσης. vertit, *postquam iam in consuetudinem ita verterit natura.*

τῆς Φύσεως πόλλα τε[9] καὶ χαλεπὰ ἄρχεται νοσήματα ἀναφύεσθαι. ἀμέλει προσήκει τῶν συνήθων μὴ γινομένων ἐκκρίσεων τούτοις[10] τοῖς ἀπὸ τῆς τέχνης ἀρήγειν βοηθήμασιν. ἀχ ἧπτον δὲ καὶ οἷς σύνηθες διὰ μυκτήρων ἢ αἱμορροΐδων αἷμα φέρεσθαι ἐώθεν. ἀλόγως γὰρ ἅδε τοῦ αἵματος ἐπισχεθέντος, ἢ τὰς συνήθεις ἀνασομᾶν προσήκει πόρους ἢ σχάσεσι φλέβων[12] τὸ πλεονάζον κενᾶν. εἰ μή πᾳ γε πλείοσι γυμνασίοις ἀναλισκομένᾳ τῷ περιττῷ ἢ τροφαῖς ἐλάττοσι κολαζομένᾳ ἀ κατεπήγει[13] τῶν κενώσεων χρεία. ὥσπερ ἦν ἀμέτρως τὰ μὴ δέοντα[14] κενούμενα ἄτονόν τε καὶ ψυχρὸν τὸ σῶμα ποιεῖ, καὶ τὰς ψυχικὰς ἀμβλύνει δυνάμεις, ἕτω δὴ τὰ δεόμενα τῆς[15] καθάρσεως ἐπεχόμενα βαρύνει τε καὶ ἐμφράττει καὶ θορυβεῖ τὸν νοῦν. καὶ ἀλλ' ἐπ' ἄλλα[16] ἐπάγει ἄλγη καὶ ἀρρωστήματα, καὶ πᾶσαν δύναμιν τῷ χρόνῳ καταμαραίνει.[17] καὶ ταῦτα μὲν ἕτως.

Κεφ. ιζ'

Περὶ τοῦ πῶς ἂν ἕκαστον τῶν πνευμάτων ἐπιδιδοίη ἐκ τῆς προκειμένης μεθόδου καὶ μάλιστα τὸ ψυχικὸν πνεῦμα.

Ἐπεὶ δὲ περὶ διαίτης καὶ τῶν κατὰ μέρος σιτίων εἴρηται καὶ οἷς κεχρῆσθαι δέον, καὶ ἃ παραφυλακτέον,

9. Paris. πολλά τε.

10. Leg. e Paris. ταύταις. Iul. Alex. *artis his adminiculo subueniamus.*

11. Paris. γὰρ καὶ ὧδε. Iul. Alex. *sic enim coërcito praeter rationem sanguine.*

12. Paris. φλεβῶν.

13. Leg. κατεπήγη e Paris.

14. Paris. τὰ δέοντα. Iul. Alex. *sane quemadmodum quae immodice, ac plus, quam par est, euacuantur —.*

15. Abest Articulus a Paris.

16. Paris. ἀλλεπάλληλα. Iul. Alex. *doloresque alios ex aliis et morbos coaceruant.*

17. Paris. τῷ χρόνῳ μαραίνει. Iul. Alex. *viresque omnes temporis tractu languidiores reddunt.*

κτέον, καὶ διὰ πάντων τὴν ὑγιεινὴν πραγματείαν ὧδέ σοι ἐκτεθείκαμεν, ὡς ἂν ἑπόμενος ταύτῃ ἄμεινόν τε διάγῃς καὶ τὰς μελετωμένας[1] ἀποδιοπομπῇ νόσους, κοινὴ[2] δὲ τῦτο πᾶσι δοκεῖ δίαιτα ἰσονομίαν χαριζομένη πᾶσι τοῖς ἐν ἡμῖν πνεύμασι, σοὶ δὲ πρόθεσις μᾶλλον τὸ ψυχικὸν ὑγιαίνειν πνεῦμα καὶ διαλάμπειν,[3] ὧδε τὸ πᾶν τῷ λόγῳ τρέψαντες ἐρῶμεν σοι[4] τὰ προσήκοντα ἐπαναλαβόντες τὸν λόγον. τετ]άρων[5] ἓν διαφόρων πνευμάτων ἐξευρημένων τῷ λόγῳ, ἑνὸς μὲν τῷ κατὰ τὴν γαστέρα φαινομένῳ, καὶ[6] ψυχρῷ μὲν καὶ ὑγρῷ τύτῳ φαινομένῳ τῷ πνεύματος, ψυχρῷ δὲ λέγω, ἐχ ὡς ψύχοντος, ἀλλ' ὡς ἧτ]ον θερμῷ τῷ μετ' αὐτὸ[7] ὄντος, ὥσπερ καὶ ξηρὸν εἰ εἴποιμι ἕτερον, τοῖς ὑγροτέροις τῦτο παραβάλλων λέγω, πάντα γὰρ τὰ φυσικὰ καὶ ζωώδη πνεύματα τῷ κοινῷ λόγῳ θερμά τε καὶ ὑγρὰ πέφυκε, καὶ τύτῳ δηλονότι τῷ κατὰ[8] τὴν γαστέρα τῆς ὀρεκτικῆς δυνάμεως ἐπεχομένης,[9] καθόσον[10] ἂν αὐτὸ ἑαυτῷ φαίνεται[11] καθαρώτερον. καὶ τὰς κατ' αὐτῶν[12] αἰσθήσεις ἀμεινους γίνεσθαι εἰκός. καθόσον[13] δὲ τῆς συμμετρίας λείπεται, τὴν[14] κατ' αὐτὸ δύναμιν ἀμυδρότερον ἐνεργεῖν. ἀμέλει μᾶλλον

λον

1. Iul. Alex. *imminentes repellere morbos posses.*

2. Paris. κοινῇ. bene.

3. Paris. ὑγιαίνειν τὲ καὶ διαλάμπειν πνεῦμα.

4. Paris. ἐρῶμέν σοι.

5. Hinc incipit Caput septimum decimum in Paris., vt in Versione Latina Iulii Alexandrini.

6. Abest καὶ a Paris.: quam tamen particulam reddidit in Latina Versione Iulius Alexandrinus.

7. Paris. αὐτόν. male.

8. Abest κατὰ a Paris. male.

9. Leg. ἐποχυμένης e Paris.

10. Paris. καθ' ὅσον.

11. Paris. φαίνηται. vere.

12. Leg. e Paris. αὐτό.

13. Paris. καθ' ὅσον.

14. Paris. καὶ τήν. bene. Etiam ab Iulio Alexandrino videmus expressam esse hanc particulam.

λον ξηρότησι καὶ θερμότησιν αὐτὴν ὁρῶμεν τὴν δύναμιν πάσχουσαν, ἢ τοῖς ἀντικειμένοις ποιότησιν. ἐκδεχομένης δὲ ταύτην τῆς κατὰ τὸ ἧπαρ δύναμεως, ἣν δὴ καὶ φυσικήν τε καὶ φυτικὴν φάμεν [15] καὶ ταύτῃ τῆς θρεπτικῆς τε καὶ αὐξητικῆς καὶ τῷ ὁμοίῳ γεννητικῆς καὶ [16] ἐπιθυμητικῆς ἀναπαυομένης δυνάμεως. τὸ κατ' αὐτὴν πνεῦμα θερμὸν ἤδη καὶ ὑγρὸν τυγχάνει, καὶ ἡ κατὰ ταύτας τὰς ποιότητας ἀποβλέπουσα δίαιτα ἀνανεοῦσθαί τε καὶ ἀκμάζειν τὴν κατὰ τὸ ἧπαρ παρασκευάζει δύναμιν. ὕπνοι δὲ [17] ἄρα τοῦτο πλείους καὶ λουτρὰ, θυμηδίαι τε καὶ ἀνέσεις βίου. βραχύτατά τε γυμνάσια, καὶ μετρίως θερμαίνουσαι καὶ ὑγραίνουσαι τροφαί. τῇ δὲ καρδίᾳ τῆς ζωτικῆς καὶ θυμικῆς ἐνθαλαμευομένης δυνάμεως καὶ διὰ πολλῷ γε τοῦ κατ' [18] ἧπαρ θερμοτέρου ἐνεργούσης πνεύματος, ἤδη δὲ [19] καὶ ξηροῦ καθόσον [20] ἂν αὗται αἱ ποιότητες ἐπιτείνοιντο ἐν τοῖς κατὰ φύσιν αὐτῶν ὅροις, καὶ αἱ κατ' αὐτὰς [21] ἐνεργείαι ῥωμαλεότεραι * φαίνονται. σύντομα [22] δὲ ὧδε γυμνάσια, καὶ ἱππασίαι καὶ μάχαι καὶ κυνηγέσια, τοῦτο διεγείρουσι. καὶ ἡ πρὸς τὸ θερμότερον καὶ [23] ξηρότερον ἀποκλίνουσα δίαιτα. ἦν [25] ἕν τούτων τῶν δυνάμεων ἀποκαμοῦσαν ἀναζωπυρεῖν ἐθέλῃς [25] τῇ κατ' αὐτὴν πλεονεκτήσας δίαιτῃ, κατ' ἐκείνην ἂν [26] ἐνεργέστερος γένοιο. καὶ ταῦτα μὲν ἀφείσθω. ἰὸλι-

15. Paris. φυτικήν φαμεν. Iul. Alex. *quamque naturalem nuncupamus.*

16. Paris. τε καί.

17. Paris. δ'.

18. Leg. καθ' e Paris.

19. Paris. ἤδε.

20. Paris. καθ' ὅσον.

21. Leg. e Paris. αὐτάς.

* Paris. ἐνέργηαι ῥωμαλαιότεραι. vitiose.

22. Leg. e Paris. σύντονα.

23. Paris. θερμότερόν τε καί.

24. Leg. e Paris. ἦν.

25. Paris. ἐθέλας. recte aut certe legendum ἦν ἂν ἕν.

26. Paris. κατ' ἐκεῖν' ἄν.

ὀλίγον σοι διὰ Φροντίδος ὄντα ἢν μὴ πρὸς τὴν καθόλε ἀπομαχόμενα ὑγείαν[27] ᾖ. νυνὶ δὲ περὶ τῦ κατὰ θερμόν[28] σοι ἐρῦμεν καὶ προσαποδώσομεν τῷ λόγῳ τὰ δέοντα. ἐπεὶ τοίνυν ὡς καὶ πρότερον εἴρηται, πολλῷ μὲν τῆς κατὰ τὸ[29] ζωτικὸν πνεῦμα θερμότητος λείπεται τὸ κατὰ τὸν ἐγκέφαλον. ἤδη δὲ καὶ ξηρότερον ἐκεῖνο φαίνεται, ὡς διὰ πάντων συνάγεσθαι, ξηρότερόν τε καὶ ψυχρότερον τῶν ἄλλων τῦτο[30] τὸ πνεῦμα φαίνεσθαι, τίς ἂν μᾶλλον προσήκασα ὧδε νομισθείη δίαιτα, εἰ μὴ εἰ[31] μετρίως ψύχασα καὶ ξηράνασα. ἀμέλει τοῖς μὲν ἁπλῶς ὑγιαίνειν καὶ κατὰ τατὶ τὸ πνεῦμα βεβαλημένοις, ἡ πρώτη, καὶ κοινὴ, καὶ ἣν φθάσαντες ἐπεράναμεν δίαιταν, ἐφαρμόσειεν ἄν. ἐπαρκέστερον μὲν πολλῷ τὸ κατὰ τὸν ἐγκέφαλον γενῶσα πνεῦμα. ἐχ ἕτω δ' ἀκραιφνὲς καὶ ἀθορύβητον. σοὶ δ' ἐξ ὧν ἐρῦμεν βραχύ τι τὴν δίαιταν μεταλλάξαντι. τἀμείνω τῦ κατὰ σὲ[32] σκοπῦ ἀπαντήσει. ὥσπερ τοῖς μυσικοῖς μίαν πᾶ ἢ δύο χορδὰς χαλάσασιν ἢ ἐπιτείνασι, τῶν ἄλλων ἐπὶ τῦ αὐτῦ τηρῦμένων, ἕτερον[33] πάντη τῦ προτέρυ ἀναιρέται μέλος. ὥσπερ ἓν θυμηδίαι καὶ ἀνέσεις καὶ ὕπνοι ὑγρότερον μὲν[34] ἡμῶν ποιῦσι τὸ φυσικὸν πνεῦμα, θερμότερον δὲ, θυμοὶ καὶ σύντονα γυμνάσια τὸ κατὰ τὴν καρδίαν ζωτικὸν πνεῦμα, ἄλλως δὲ ταῦτ' ἀλλοιοῖ ἡ ἐπεισαγομένη τροφὴ ὑγρότερα ποιῦσα ἢ θερμότερα, τὸν αὐτὸν

27. Paris. ὑγίειαν. Iul. Alex. *nisi quatenus eorum neglectus valetudini tuae aduersetur.*

28. Leg. e Paris. θυμόν. Iul. Alex. *Nunc de eo dicemus, quod tibi ex animo sit.*

29. Abest Articulus a Paris.

30. Paris. τατί. bene.

31. Leg. e Paris. ἡ.

32. Paris. κατά σε.

33. Paris. ἕτερόν τι. recte. Etiam Iul. Alex. *diuersus omnino quidam a priore concentus resultet.*

34. Abest μὲν a Paris. male.

τὸν τρόπον, ἄλλως ἂν τὰ ψύχοντα καὶ ξηραίνοντα κατὰ τὴν ἐκτὸς δίαιταν διαθείη ἂν[35] τὸν ἐγκέφαλον. καὶ ἄλλως ἀγρυπνίαι[36] καὶ ἐνδελεχισμοὶ καὶ ἔμμονοι περὶ τὰ νοητὰ ἔννοιαι. ὧδε γὰρ πλείονος τῆς κατ' αὐτὸ[37] γινομένης κινήσεως. ὀξύτερόν τε καὶ λεπτότερον ἑαυτῷ γίνεσθαι,[38] καὶ ξηρότερον καὶ διατεθερμασμένον[39] τῇ συνεχεῖ ἐνεργείᾳ.[40] ἅπαξ ἓν εὐθυπορῆσαν, ἐπὶ τἄμεινον πρόεισι. καὶ τῶν λοιπῶν κατακυριεύει. ἀμέλει πάντας τοὺς νήφοντας καὶ τοιαύτην ἐργασίαν ποιουμένους, ὁρῶμεν πλήθους τε καὶ πάχους τροφῆς ἀπέχεσθαι καὶ ἀνέσεως πείθοντας.[41] ὡς μὴ τ'[42] αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὧδε παχύνοιτο, μήτε ταῖς ἐκ τῆς ἀδροτέρας διαίτης ἐπικρατείαις τῶν ἄλλων πνευμάτων, καὶ μάλιστα τῷ φυσικῷ, τοῦτο γὰρ καὶ κατὰ τὰς ἀμφοτέρας δυνάμεις[43] τε καὶ ποιότητας, τῷ ψυχικῷ ἀντίκειται, καὶ[44] διαλαγωγέμενον τὸ ψυχικὸν ἐπισύρεται

35. Abeſt ἂν a Pariſ. male.

36. Pariſ. ἀγρυπνία. male. Etiam Iul. Alex. *vigiliae*.

37. Pariſ. αὐτόν. male.

38. Pariſ. ἐκὸς γίνεσθαι. recte: aut certe legendum γίνεται. Iul. Alex. *perſpicacior tenuiorque — euadit*.

39. Pariſ. inſerit verba τὲ καὶ διαγεγερμένον. Et in Verſione Latina Iulii Alexandrini eſt, *tenuiorque, ac ſplendeſcentior, actioneque continua ſiccior calidiorque euadit*. Fortaſſis legit καὶ διαυγέστερον, aut καὶ διαλαμπρότερον, καὶ ξηρότερον καὶ διατεθ.

40. Pariſ. inſerit poſt ἐνεργείᾳ haec, μή τινος ἔξωθέν τε καὶ ἔσωθεν τοῦτ' ἀναθολοῦντος διά τινα πλημμελήματα. At nec in Verſione Latina Iulii Alexandrini leguntur.

41. Pariſ. inſerit, οἷς τοῦτ' ἔργον. Verſio autem Latina Iulii Alexandrini hic quoque aſſentitur Codici Monacenſi.

42. Leg. e Pariſ. μήτ'.

43. Pariſ. κατ' ἀμφοτέρας τὰς δυνάμεις.

44. Abeſt καὶ a Pariſ. recte: addicente etiam Verſione Latina Iulii Alexandrini.

ρεται[45] πνεῦμα. ὥσπερ ἓν ὕδωρ μᾶλλον νηφαλίους ἡμᾶς ποιεῖ, ἥτ]ονος τῆς ἀναδόσεως γινομένης, ὀλιγοσιτία δὲ ἐχ ὕλην δίδωσιν αὐτάρκη τῷ Φυσικῷ πνεύματι. καὶ μακρὰ δὲ[46] ἐγρήγορσις Φθάνει τὰς παχυτέρας κωλύσασα[47] τῶν ἀναθυμιάσεων, ὡς διὰ πάντων ἀκραιΦνέστερον τὸ ψυχικὸν πνεῦμα Φαίνεσθαι ἐν ὑπακόσι σώμασιν,[48] ἔτω δὴ ὑδροποσίαι μὲν ἀχλυώδες καὶ παχὺ τετὶ τὸ πνεῦμα παρασκευάζσι. ταῖς ἐξ ὑπογείω[49] ἀναθυμιάσεσι. νησεία δ' ἐκπυροῖ[50] καὶ ἐκ εὐτυπωτὸν[51] ποιεῖ τὸ πνεῦμα, ἐν μὴ οἰκειομένοις τῇ διαίτῃ πνεύμασιν. ἵν' ἓν μὴ τοῖς ἀντικειμέναις διαίταις ἀνθελκόμενος τύχης ἀνθελόμενος[52] τῶν ἀμεινόνων τὰ Φαῦλα καὶ πρόφασίς σοι τετὶ τὸ βιβλίον βλάβης γένηται, καὶ ταῦτα τῷ λόγῳ προσθεὶς, ἐντελῆ σοὶ τὸν λόγον ποιήσομαι. ἤδη σοι τῷ χρόνῳ καὶ τῇ μακρᾷ νησείᾳ καὶ προσέτι τῇ[53] ἐπὶ τἀμείνω ῥοπῇ τὸ Φυσικὸν ἀπομαράναντι πνεῦμα ἔτε συχναῖς νησείαις προσήκει καταπιέζειν τὸ σῶμα, ἔτ'[54] ὕδατος πόσεσι.

45. Paris. ἐπισύροιτο. vere.

46. Paris. δ'.

47. Paris. κολέσσα. vere, opinor. Certe librarii saepissime verbum κολέειν mutarunt in κωλύειν. Sic ap. Plat. Legg. 5 p. 548 Bas. 1 est in libris editis omnibus κολέων· sed Codex Augustanus, quem inspicere nobis contigit, habet κωλύων. Cf. ad Plat. Apol. Socr. 30, 4.

48. Iul. Alex. *corporibus euacuatis.*

49. Paris. ὑπογυίω. At Iul. Alex. *ob terreum fere euaporatum.*

50. Paris. post ἐκπυροῖ addit haec, καὶ θυμοειδέστερον ἀπεργάζεται. ἡ δ' ἀγρυπνία ξηραίνει. recte. Etiam Iul. Alexandrinus expressit haec verba in Versione Latina. habet enim, *Ieiuniis vero inflammatur, fitque in iram propensior, vigiliis exsiccatur.*

51. Paris. ἐυτύπωτον.

52. Paris. ἀνθελκόμενος. male. Iul. Alex. *Ne igitur contraria victus ratione distraharis, ac deteriorum delectu meliora reiicias.*

53. Abest Articulus a Paris.

54. Leg. e Paris. ἔθ'.

πόσεσι. πρώην μὲν γὰρ σύγκρασίς τις τῇ Φυσικῇ θέρμῃ τοῦ ἐγκεφάλου πρὸς τὴν τοῦ ὕδατος ἐγεγόνει, καὶ ἄμεινον διετέλεις. νυνὶ δὲ πρὸς τὸ ψυχρότερον ἐόντα ἐπανασώζειν δεῖ τὸ [55] λεῖπον μετρίοις τοῦ οἴνου χρήσεσι. ψυχραῖς δὲ πάνυ μὴ καταχρῆσθαι [56] τροφαῖς. ἐπὰν δὲ καὶ πλέον ἐπισχύσασα ἡ ψύξις ᾖ, καὶ τῇ Ἀνδρομάχου [57] θηριακῇ προσῆκον ἔσαι κεχρῆσθαι σε. ἀντιδότῳ λεπτυντικῷ καὶ διαφορητικῷ τελοῦντι φαρμάκῳ. καὶ τὰς ἐν ἡμῖν ἀναζωπυροῦντι δυνάμεις. ἐπεὶ δὲ ταῖς ὀλιγοσιτίαις ἐξήραταί σου [58] τὸ σῶμα ἤδη, καὶ [59] εἰς ἕξιν τῆς τοιαύτης γεγονυίας σοι διαίτης ὁ ῥᾴδιον ἐπ' ἄλλην μεταβαίνειν, καὶ λιτροῖς προσήκει κεχρῆσθαί σε. τέγγοντι μὲν τὸ ἅπαν σῶμα καὶ διαφοροῦσι τὰ ἐναπειλημμένα τῷ βάθει τοῦ σώματος δεόμενα καθάρσεως. ἀνακαλουμένοις δὲ καὶ τὰς φυσικὰς ὑμῶν [60] δυνάμεις ἀμαυρωθείσας. ὥσπερ δὲ ἐπὶ τὸ ψυχικὸν τοῦτο πνεῦμα τὸν ἅπαντά σου τείνειν σκοπὸν πρόρρησε πεποίησαι, ἕτω μὴ δὲ τῶν ἄλλων σε καταρραθυμεῖν θέμις. συνεφέλκονται γὰρ τοῖς ἀλλήλων πάθεσι, καὶ συναποκαθίστανται τοῖς ὑγείαις. [61] ταῦτά τοι τῆς κοινῆς καὶ καθαρᾶς διαίτης πρόνοιαν ποιουμένῳ σοι, καὶ μικράν τινα ῥοπὴν χαριζομένῳ τούτῳ τῷ πνεύματι τῇ οἰκειότητι τῆς κατ' αὐτὸν [63] συγκρά-

55. Paris. δεῖ σε τό. Iul. Alex. *resarciendum, quod deest, mediocri vini vsu.*

56. Paris. καταχεχρῆσθαι. non male.

57. Intellegitur Andromachus Cretensis, imperatoris Neronis Archiater, qui reliquit θηριακὴν δι' ἐχιδνῶν versibus alternis: quod Carmen extat ap. Galenum lib. 1 περὶ Ἀντιδότων p. 428 f. To. 2 Basil. Vid. Fabricius Bibl. Gr. p. 627 Vol. 2.

58. Paris. ἐξήρανταί σοι. Et σοὶ quidem recte habet, non item ἐξήρανται.

59. Paris. σῶμα, ἤδη δὲ καί.

60. Paris. ἡμῶν. recte.

61. Paris. ὑγιείαις.

62. Paris. τούτῳ.

63. Leg. e Paris. αὐτό.

κράσεως, ἀμείνω σοι τὰ πάντα καὶ ἐν κατασάσει ἐσεῖται. πέφυκε δέ σοι καὶ ἡ κατὰ φιλοσοφίαν ἕξις, καὶ ἡ τῶν ὀρθῶν δογμάτων ἐξέτασις, καὶ ἡ διὰ πάντων περὶ τἀληθέστερα ἴσασι σπουδὴ, ἐκ τῶν ἐξευρημένων ἡμῖν μεθόδων, πλείω τὲ [64] καὶ ἀμείνω τῇ κατὰ σὲ διαίτῃ προσερανίζεσθαι. [65] ἀλλ' ὁ μὲν περὶ τούτων λόγος ὧδέ πη καὶ ληγέτω. ἱκανῶς μὲν τοῖς βραχυλογεῖν ἐθέλουσιν ἐκδοθείς. σχ ἧκισα δὲ καὶ τοῖς ἀρχὰς ἐν τοῖς τῆς ἰατρικῆς ἔχουσι θεωρήμασι. καὶ μεμιῆμένοις [67] φιλοσοφίας ὄργια. σὺ δ' ὦ θεία καὶ ἱερὰ κεφαλὴ, συγγνώμων [68] ἔσο, εἴ τινος ὁρᾶς τοῦτο τὸ βιβλίον λειπόμενον τῶν κατὰ τὴν σὴν [69] ἔφεσιν. τοῦτ' ἐκεῖνο [70] εἰδὼς ὡς τὰ πολυσχιδέστερα τῶν μαθημάτων, ἐκ ἂν ῥαδίως τὶς βραχέσιν ἐμπεριλάβη [71] γράμμασιν, ὡς ἀποσώζειν καὶ τὴν κατ' αὐτὰ πᾶσαν μέθοδον. εἰ γὰρ δὴ τῶν πρὸ ἡμῶν ἐκείνων ἀνδρῶν ὅσοι σοφίᾳ [72] τοὺς λοιποὺς παρήνεγκαν τὰς βίβλους ἀναπτύσσοντες ἐλλείποντά τινα ἐνίοτε τῶν δεόντων ῥηθῆναι ἐυρίσκομεν, σχολῇ γ' ἂν περὶ τοῦτο τὸ βιβλίον ἐυρεθείη τὰ πλείονα τῶν δεόντων ῥηθῆναι μή τοι γε πάντα. τοῖς γε μὴν νοῦν ἔχουσι μή τοι γε τοῖς κατὰ τὴν σὴν ἕξιν ἐς φιλοσοφίαν. ἱκανὰ ἂν δόξαι καὶ ταῦτα χειραγωγηθεῖσιν ἀπὸ τῶν ἤδη ῥηθέντων καὶπὶ [73] τὰ μὴ φθάσαντα διαληφθῆναι τῷ λόγῳ. ἴστω γὰρ καὶ

64. Paris. δέ.

65. Paris. προσερανίζην. Iul. Alex. *sumpsisti.*

66. Paris. τοῖς καί. male.

67. Leg. e Paris. μεμυημένοις.

68. Paris. συγγνώμην. male.

69. Abest Pronomen a Paris.: quod tamen recte reddidit Iulius Alexandrinus.

70. Paris. ἐκῆνο τῦτ'.

71. Paris. ἐμπεριλάβοι. vere.

72. Paris. φιλοσοφίᾳ. non male. At Iul. Alex. *qui sapientia cæteros antecelluere.*

73. Paris. κἀπί.

καὶ ἐπὶ πάσης ἄλλης ἐπιστήμης πρόκειται. τῶν γὰρ ἀρχῶν ἐν πᾶσι τοῖς μαθήμασι προκατειλημμένων τοῖς εὖ εἰδόσι κρίνειν, καὶ τὰ μετὰ τὰς ἀρχὰς ῥᾳδίως ἐπιγινώσκεται. ἀλλὰ μὴ κάμης,[74] νῦν μὲν εὐχαῖς ἡμᾶς[75] στηρίζων, καὶ ἐπὶ τἀμείνω διαβιβάζων, νῦν δ' ὁμιλίαις ἱεραῖς[76] ἀνακαθαίρων ἡμῶν τὴν διάνοιαν, ἔτι τε[77] ὑποθήκαις σεμναῖς εἰς τὰ δέοντα προτρεπόμενος. ἀκ οἶδα γὰρ ὅτῳ[78] ἂν μᾶλλον σὲ πεισθείην καὶ βουλομένῳ καὶ φιλοσοφοῦντι[79] τὰ κάλλιστα, εἰδώς σε τοῖς ἀληθέσι[80] φιλοσοφίας προσκείμενον δόγμασι, καὶ τῇ περὶ ἡμᾶς κηδεμονίᾳ συνδιατιθέμενον. εἰ δὲ καιρὸς καλοῦντος μετ' ἀλλήλων ἐφ' ἱκανὸν χρόνον διατρίψαιμεν, πολλὰ ἂν οἶμαι τῶν δεόντων ἐς φιλοσοφίαν συζητηθείη. ἡμῖν τε καὶ ἑτέροις[81] τὴν κατὰ γνῶσιν χορηγήσοντα προκοπήν. καὶ εἴηγε ἡμᾶς[82] ὀψέ ποτε ἀνανεῦσαι, καὶ ἐπὶ τὸ[83] νοητὸν ἐγκύψαι διάκοσμον. καὶ τῶν ἐκεῖθεν καλῶν ἀπώνασθαι,[84] καὶ ἰδεῖν τε καὶ παθεῖν, ἃ νῦν ἡμῶν ὁ νοῦς ταῖς

74. Paris. κάμοις. recte.

75. Abest Pronomen a Paris.: quod recte expressit Iul. Alexandrinus.

76. Iul. Alex. *colloquiis sanis.*

77. Paris. δ'. Iul. Alex. *consiliisque.*

78. Paris. ὅτῳ.

79. Paris. καὶ βουλευομένῳ καὶ φιλοσοφοῦντος. recte. nam haec verba pendent a Pronomine σε. Iulius tamen Alexandrinus etiam βουλομένῳ legit. vertit enim, *qui et velis optima.*

80. Paris. inserit Articulum τῆς.

81. Verba ἡμῖν τε καὶ ἑτέροις omittit Versio Latina Iulii Alexandrini. habet enim, *multa a nobis quaesitum iri sperauerim ad philosophiam opportuna, et ad rerum cognitionis profectum suppedidatura.*

82. Paris. καὶ εἴη γε καὶ ἡμᾶς.

83. Leg. e Paris. τόν. Iul. Alex. *rerumque ordini intelligibilium inhiare.*

84. Leg. e Paris. ἀπόναθαι.

ταῖς ἐμπαθέσι κηλῖσι μεθύων. ἄκραις ἐπαφαῖς τὸ τῆ λόγω κατανοεῖ. ὁ δὲ δὴ σὸς κατανοῶν ἀκριβῶς, ἐκ ἐπισρέφεται πρὸς τὰ ἡμῖν ἐπαγωγὰ καὶ ἡδέα. καὶ τάχ' ἂν ἔτω καθαρώτερον[85] μετ' ἀλλήλων φιλοσοφήσαιμεν, ὧν τὰς λόγας νῦν[86] ἀγνοῦμεν, τότε καθαρώτερον κατοπτεύοντες. ἐπεὶ καὶ φύσει τῆθ' ἡμῖν δέδοται, καὶ τάυτη μᾶλλον τοῖς πρώτοις οἰκειόμεθα αἰτίοις. κἂν ἅπαξ τῶν ἐκεῖθεν ἀποσφαλεῖσα[87] θεωριῶν, δυσχερής τις δοκῆ ἡ ἄνοδος καὶ πόρρω τῆς καταστώσης ὧδε δυνάμεως. εἰ δέ πη καὶ τῶν τεθεωρημένων σοι ἀξιοίης ἡμᾶς κοινωνὰς γίνεσθαι διαπορθμεύων καὶ εἰς ἡμᾶς τὰ κάλλισά σοι θεάματα,[88] ἄξια μὲν σαυτῆ ποιήσας,[89] καὶ τὸ κοινωνικὸν τῆ νῆ ἐπιδείξαις, φύσει προσὸν πᾶσιν ἀνθρώποις. κἂν ἀπείργη[90] τῆτο ἡ περὶ ταμείνω ἄγνοια, δέλξαις[91] δ' ἂν ἴσως καὶ ἀναζωπυρήσαις ἤδη ἀποσβεννύμενον τὸ ἐν ἡμῖν νοερὸν. καὶ καταπείσαις μεταδιώκειν ταμείνονα.[92]

85. Iul. Alex. *pure nitideque philoſophemur.*

86. Pariſ. νῦν τὰς λόγας.

87. Leg. e Pariſ. ἀποσφαλῆσι.

88. Iul. Alex. *tranſmiſſis ita in nos pulcherrimis mentis tuae viſis.*

89. Leg. e Pariſ. μὲν ἂν σαυτῆ ποιήσας. Iul. Alex. *cum hoc te maxime dignum feceris.*

90. Pariſ. ἀπέργη. male.

91. Leg. θέλξαις e Pariſ.

92. Pariſ. addit ΤΕΛΟΣ.